

לאומי | דוחות כספיים מאוחדים ליום 30 ביוני 2016

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים של מכשירי הון
פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של
www.leumi.co.il
הבנק בכתובת: www.leumi.co.il
אודות > מידע כספי ואסיפות > גילויים פיקוחיים נוספים >
גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו

תמצית דוח כספי ליום 30 ביוני 2016

תוכן העניינים

עמוד	
דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה	
א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	
תמצית המצב הכספי	5
מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה	8
ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	
מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	11
התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	15
המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון	28
מגזרי פעילות	42
חברות מוחזקות עיקריות	60
ג. סקירת הסיכונים	
החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	63
סיכון אשראי	64
סיכון שוק	83
סיכון נזילות	95
סיכונים תפעוליים	97
סיכוני ציות	98
ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים	
מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים	100
בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי	102
דירקטוריון	103
הצהרה Certification	104

דוחות כספיים	
107	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
109	דוח רווח והפסד - מאוחד
110	דוח על הרווח הכולל - מאוחד
111	מאזן - מאוחד
112	דוח על השינויים בהון העצמי- מאוחד
116	דוח על תזרימי מזומנים - מאוחד
119	פירוט הביאורים לדוחות הכספיים - מאוחדים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים	
א. ממשל תאגידי	
254	שינויים בדירקטוריון
255	המבקר הפנימי
ב. פרטים נוספים	
255	השליטה בבנק
256	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
258	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
282	דירוג אשראי
ג. נספחים	
283	שיעורי הכנסה והוצאה

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2015. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של 2015.

תמצית המצב הכספי

להלן דוח רווח והפסד מאוחד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2016
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
8,784	4,320	4,629	2,818	2,704
1,666	804	940	818	670
7,118	3,516	3,689	2,000	2,034
199	93	(277)	12	(154)
6,919	3,423	3,966	1,988	2,188
הכנסות ריבית				
הוצאות ריבית				
הכנסות ריבית, נטו				
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי				
הכנסות שאינן מריבית				
1,610	1,214	558	(105)	534
4,092	2,086	1,977	1,035	989
595	108	35	53	15
6,297	3,408	2,570	983	1,538
הוצאות תפעוליות ואחרות				
5,448	2,763	2,712	1,345	1,510
1,702	855	858	434	441
5	-	-	-	-
1,681	779	775	383	404
8,836	4,397	4,345	2,162	2,355
4,380	2,434	2,191	809	1,371
1,691	862	778	297	407
2,689	1,572	1,413	512	964
177	146	35	15	16
רווח נקי				
2,866	1,718	1,448	527	980
(31)	(18)	(19)	(9)	(10)
2,835	1,700	1,429	518	970
רווח בסיסי ומדולל למניה:				
1.92	1.15	0.94	0.35	0.64
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (בש"ח)				

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה (מאזניים וחופץ מאזניים*) הסתכם ליום 30 ביוני 2016 בסך של 1,224 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של 1,214 מיליארד ש"ח לסוף 2015, גידול בשיעור 0.8%.

* סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות, שווי ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שרותי ניהול תפעולי, משמורת ויעוץ פנסיוני.

להלן מאזן מאוחד ליום:

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
נכסים		
60,455	46,170	57,881
69,475	64,810	84,872
1,764	2,177	1,476
265,070	258,460	269,602
(3,671)	(3,912)	(3,554)
261,399	254,548	266,048
453	435	480
924	889	923
3,095	3,054	3,042
18	17	17
11,250	14,538	12,999
7,666	7,113	8,662
416,499	393,751	436,400
התחייבויות והון		
328,693	304,043	339,998
3,859	4,581	4,165
750	631	686
938	1,371	789
21,308	19,720	24,151
11,098	14,430	13,743
20,746	20,368	22,455
387,392	365,144	405,987
340	334	349
28,767	28,273	30,064
29,107	28,607	30,413
416,499	393,751	436,400

להלן יחסים פיננסיים עיקריים (ב-%):

	30 ביוני	31 בדצמבר
	2016	2015
אשראי לציבור, נטו לסך המאזן	61.0	64.6
ניירות ערך לסך המאזן	19.4	16.5
פיקדונות הציבור לסך המאזן	77.9	77.2
פיקדונות הציבור לסך האשראי לציבור, נטו	127.8	119.4
ההון הכולל לנכסי סיכון ^(א)	14.68	13.97
הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון	10.40	9.52
יחס מינוף	6.51	6.54
יחס כיסוי נזילות	127	106
הון (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה) למאזן	6.9	7.2
רווח נקי להון ממוצע (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה) ^(ג)	10.1	13.1
שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים	35.5	35.4
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו ^(א)	(0.21)	0.07
מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך האשראי לציבור, נטו ^(א)	0.19	0.22
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך כלל סיכון האשראי לציבור ^(א)	(0.14)	0.05
הכנסות ריבית, נטו לסך המאזן ^(ב)	1.70	1.79
סך כל ההכנסות לסך המאזן ^{(ב)(ג)}	2.89	3.55
סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה ^{(ב)(ג)(ד)}	1.03	1.16
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך המאזן ^(ג)	2.00	2.25
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}	0.71	0.73
רווח נקי לסך כל הנכסים הממוצעים ^{(ג)(ה)}	0.66	0.85
פער הריבית	1.77	1.87
ההוצאות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות ^(ב)	69.4	63.5
הכנסות שאינן מריבית להוצאות התפעוליות והאחרות	59.1	77.5
הכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות ^(ב)	41.1	49.2

- (א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
 (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
 (ג) על בסיס שנתי.
 (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
 (ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

שינויים עיקריים בתקופה החולפת

התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן – "הוראת התייעלות"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לענין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

ביום 1 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, וזאת לאחר קבלת אישור עקרוני מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

עיקרי תכנית התייעלות והשינויים הנלווים (להלן: "תכניות התייעלות"):

- מימוש התכנית תלווה בביצוע שינויים תפעוליים וארגוניים;
- בהתאם לתכנית יתאפשר לכ-700 עובדים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת ולקבל מהבנק הטבות בקשר עם הפרישה המוקדמת;
- ההטבות שהוצעו היו: (א) פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 270%; או (ב) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית. ייתכן ובמסגרת תנאי הפרישה ניתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.
- הפרישה המוקדמת תבוצע, ככל הניתן, עד לסוף שנת 2016.

לשם יישום תכנית התייעלות, כמו גם התכניות הנוספות לפרישה מרצון, אם וככל שיוחלט לאמץ במסגרת התייעלות רב שנתית של הבנק, ולצורך הירתמות ציבור העובדים וארגון העובדים למימוש התכניות, הנהלת הבנק הגיעה להסכמה עם ארגון העובדים, לתשלום מענק חד פעמי (להלן: "מענק ההירתמות"). המענק כאמור שולם בחודש יוני 2016 לעובדים שמאוגדים בהסכמים קיבוציים בלבד. העלות הכוללת של מענק ההירתמות עומדת על כ-155 מיליון ש"ח.

להלן עיקרי הטיפול החשבונאי, כפי שנכללו בדוחות הכספיים לרביע השני של שנת 2016:

- עלויות ההתחייבות האקטוארית לעובדים בשל תכנית התייעלות הינה בסך של כ-477 מיליון ש"ח, לפני מס (306 מיליון ש"ח לאחר מס) טופלו כהפסד אקטוארי ונזקפו לרווח כולל אחר (כאשר לאחר מכן יופחתו עלויות אלו לרווח והפסד כמפורט [בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015, עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224](#)).
- עלויות מענק ההירתמות בסך של כ-155 מיליון ש"ח, לפני מס (99 מיליון ש"ח לאחר מס) נזקפו לרווח והפסד.
- בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק נקבעו תנאים שונים ומגבלות, לרבות כמותיות, לגבי היקפי תכניות התייעלות. לאור זאת החליט הדירקטוריון, כי לא יבוצעו שינויים או הרחבות לתכנית, אם אלה יגרמו לכך שלא ניתן יהיה לטפל חשבונאית בתכנית בהתאם לאמור לעיל.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, הבנק ייהנה מהקלה בחישוב יחסי הלימות ההון בהתאם בגין עלות תוכנית ההתייעלות בסך של כ-405 מיליון ש"ח (לאחר מס). בהתאם לכך, השפעת עלות ההתייעלות תפרס על פני חמש שנים וזאת החל מיוני 2017.

נכון למועד פרסום הדוחות, חתמו 673 עובדים על הסדרי פרישה במסגרת תוכנית ההתייעלות והם צפויים לסיים את העסקתם עד ליום 30 בדצמבר 2016. בנוסף, במהלך חמש השנים הקרובות צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-685 עובדים נוספים. הבנק נערך לפרישה ומשקיע מאמצים בהתאמת המבנים הארגוניים, השלמת פערים במקצועות קריטיים, ביצוע הדרכות ושימור הידע באמצעות מתודולוגיה ותוכנית שגובשה בנושא.

למידע נוסף בנוגע לתוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 8](#).

חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות עיקריות במשק¹

המדד המשולב לבחינת מצב המשק, המתפרסם מדי חודש על ידי בנק ישראל, עלה במחצית הראשונה של השנה בכ-0.5% (כ-1.0%, במונחים שנתיים). קצב גידול זה, משקף האטה בקצב התרחבות הפעילות הריאלית במשק ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

המשק העולמי

בחודש יולי 2016, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את התחזית להתפתחות הצמיחה בעולם בשנת 2016. בהשוואה לפרסום קודם מחודש אפריל 2016 התחזית בקרב המדינות המתקדמות לשנת 2016 עודכנה כלפי מטה בשיעור מתון. על פי התחזית העדכנית של הקרן, הצמיחה בארה"ב ובאזור גוש האירו בשנת 2016 צפויה להסתכם בכ-2.2%-1.6%, בהשוואה לכ-2.4%-1.7%, בהתאמה, בשנת 2015. התחזית לצמיחת התוצר העולמי בשנת 2016 היא 3.1%. על פי הערכות ה-IMF, השפעת ה-Brexit על הצמיחה העולמית צפויה להיות מתונה ותתמקד בעיקר בהשפעה שלילית על הצמיחה בבריטניה (בשיעור מתון ב-2016 ובשיעור משמעותי יותר ב-2017) וכך גם באזור האירו. לגבי ארה"ב לא צופים בקרן המטבע השפעה שלילית של הפרישה הצפויה של בריטניה על הצמיחה הכלכלית.

תקציב המדינה ומימונו

במחצית הראשונה של השנה הסתכם הגירעון בתקציב המדינה בכ-3.4 מיליארד ש"ח, כאשר יעד הגירעון לשנת 2016 כולה עומד על כ-35 מיליארד ש"ח (כ-2.9% תוצר) ואילו ב-12 החודשים האחרונים אשר הסתיימו ביוני 2016, הסתכם הגירעון בכ-2.1% תוצר, על פי אומדני משרד האוצר. חלק מן ההסבר לגירעון הנמוך יחסית, נובע מהגידול בהכנסות המדינה ממיסים: בחודשים ינואר-יוני היה גידול של כ-2.4 מיליארד ש"ח בהכנסות ממיסים, ביחס לתחזית ההכנסות המעודכנת מחודש מרס 2016. חלק מגידול זה נובע מהיבוא המוגבר של כלי רכב שהמיסוי עליהם גבוה. יחד עם זאת, גם בחלק מסעיפי המיסוי הישיר נרשם גידול מהיר בהכנסות.

סחר חוץ ותנועות הון

הגירעון המסחרי הכולל של ישראל הסתכם במחצית הראשונה של השנה בכ-6.6 מיליארד דולר, גידול של כ-3.4 מיליארד דולר בהשוואה לגרעון שהיה בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בגירעון המסחרי מקורו בירידה משמעותית ביצוא (בעיקר בענפי היהלומים, כימיה, תרופות ורכיבים אלקטרוניים) לעומת גידול ביבוא.

בששת החודשים הראשונים של השנה, הסתכמו תנועות ההון הנכנסות במט"ח בהיקף גבוה מתנועות ההון היוצאות. ההשקעות הישירות בישראל של תושבי חוץ, דרך המערכת הבנקאית, הסתכמו בכ-5.9 מיליארד דולר ואילו ההשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ הסתכמו בכ-1.3 מיליארד דולר. לעומת זאת, היקף ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל (ההשקעות הישירות באמצעות הבנקים בישראל וההשקעות הפיננסיות) הסתכם בכ-0.5 מיליארד דולר.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בששת החודשים הראשונים של השנה, יוסף השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-1.4% וביחס לליש"ט בשיעור של 10.6%, כאשר ביחס לאירו, נרשם פיחות של כ-0.9%.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש יוני 2016, על כ-96.6 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-90.6 מיליארד דולר בסוף 2015.

במחצית הראשונה של השנה, הסתכמו רכישות המט"ח על ידי בנק ישראל, במסגרת תכנית הרכישות לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, בכ-0.9 מיליארד דולר. בסך הכל, בנק ישראל רכש מט"ח בהיקף של כ-3.425 מיליארד דולר במהלך תקופה זו.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן ("בגין") ירד ברביעי הראשון של השנה באחוז ועלה ברביעי השני באחוז כך שבמצטבר לא השתנה בחודשים ינואר-יוני, ואילו ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים ביוני 2016 הסתכמה ירידתו ב-0.8%. שיעור זה מצוי מתחת לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים של הממשלה, 1% עד 3% ומשקף סביבת אינפלציה מתונה.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") ירד במחצית הראשונה של השנה ב-0.4%.

במהלך המחצית הראשונה של השנה, כמו גם בהחלטה לחודשים יולי ואוגוסט, לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עומדת על 0.1%. בהודעת הריבית לחודש אוגוסט 2016 ציינה הוועדה המוניטרית כי היא ממשיכה להעריך שהמדיניות המוניטרית תיוותר מרחיבה למשך זמן רב וכן שהיא סבורה, שהסיכונים להשגת יעד האינפלציה והצמיחה נותרו גבוהים.

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה ירד בששת החודשים הראשונים של השנה בכ-11.0%, לאחר שבשנת 2015 הסתכמה עלייתו בכ-6.8%. זאת, בדומה למגמה הכלל עולמית ובהשפעת מצב הבורסה בסין וכן בעקבות תוצאות משאל העם בבריטניה.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה ירד במחצית הראשונה של השנה בשיעור של כ-8.4% בהשוואה לממוצע 2015 והסתכם בכ-1,327 מיליון ש"ח.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין בחודשים ינואר-יוני, במגמה של עליות שערים. מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלה בשיעור של כ-3.4% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות עלה בשיעור של כ-2.2% (מדד האגרות בריבית קבועה עלה בכ-2.6% ואילו במדד האגרות בריבית משתנה, "גילון", לא חל שינוי). הסבר אפשרי לעליות השערים הוא במעבר מנכסים בעלי רמת סיכון גבוהה (מניות) לרמת סיכון נמוכה יותר (אג"ח), על רקע רמת הסיכון הגוברת בשווקים העולמיים.

בשוק אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, נרשמו בששת החודשים הראשונים של השנה עליות שערים של כ-3.0%. זאת, לאחר עליות שערים של כ-0.8% בשנת 2015.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור הסתכם בסוף חודש יוני 2016, בכ-3,341 מיליארד ש"ח, עליה של כ-0.8% מאז ראשית השנה. העלייה המתונה התרחשה למרות הירידה בשווי המניות שבידי הציבור. משקל המניות (בארץ ובחו"ל) בתיק הנכסים הכספיים של הציבור הישראלי הגיע בסוף חודש יוני 2016 לכ-21.5%, לעומת כ-23.0% בחודש דצמבר 2015.

האשראי הבנקאי

היקף האשראי הבנקאי במשק הניתן לסקטור הפרטי, הכולל את האשראי העסקי והאשראי למשקי הבית (לפני הפרשות להפסדי אשראי), התרחב בחמשת החודשים הראשונים של 2016 בכ-2.4%. זוהי תוצאה של עלייה בשיעור של כ-2.2% באשראי שניתן לסקטור העסקי והתרחבות של כ-2.7% באשראי שניתן למשקי הבית. התפתחות רכיבי האשראי למשקי הבית הצביעה על גידול של כ-2.7% הן באשראי לדיור והן באשראי שלא לדיור (אשראי צרכני).

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם

	31 בדצמבר		30 ביוני	
	2014	2015	2015	2016
שער החליפין של:				
דולר של ארה"ב	3.889	3.902	3.769	3.846
אירו	4.725	4.247	4.219	4.284
לירה שטרלינג	6.064	5.784	5.926	5.171
פרנק שוויצרי	3.929	3.925	4.054	3.937
מדד המחירים לצרכן:				
	(נקודות)			
מדד ידוע	100.1	99.2	99.6	98.8
מדד בגין	100.1	99.1	99.9	99.1

להלן שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

	30 ביוני		לשנת	
	2016	2015	2015	2015
באחוזים				
שיעור ירידת מדד המחירים ה"ידוע"	(0.4)	(0.5)	(0.9)	
שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב	(1.4)	(3.1)	0.3	
שיעור עליית (ירידת) שער האירו	0.9	(10.7)	(10.1)	
שיעור ירידת שער הלירה שטרלינג	(10.6)	(2.3)	(4.6)	
שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי	0.3	3.2	(0.1)	

להלן שינויים רבעוניים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

	2015				2016	
	רביעי ראשון	רביעי שני	רביעי שלישי	רביעי רביעי	רביעי ראשון	רביעי שני
באחוזים						
שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"ידוע"	0.5	(0.9)	(0.7)	0.3	1.1	(1.6)
שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב	2.1	(3.5)	(0.5)	4.1	(5.3)	2.3
שיעור עליית (ירידת) שער האירו	(0.0)	0.9	(3.6)	4.4	(1.3)	(9.6)
שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג	(4.7)	(6.2)	(2.8)	0.4	0.8	(3.0)
שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי	0.5	(0.2)	(2.6)	(0.6)	(0.9)	4.1

שינויים מהותיים בתוצאות הכספיות

בהשוואה בין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (להלן "הרווח הנקי") במחצית ראשונה של שנת 2016 (1,429 מיליון ש"ח) לבין הרווח הנקי במחצית ראשונה של שנת 2015 (1,700 מיליון ש"ח), יש להתייחס לכך שהרווח אשתקד הושפע מהותית מרווחים ממימוש החברה לישראל (418 מיליון ש"ח) ומרווחי אקוויטי של חברה זו (114 מיליון ש"ח). כאמור, הרווח הנקי במחצית ראשונה 2016 נמוך בכ-271 מיליון ש"ח אל מול זה של 2015. עיקרי ההשוואה בין הרווח של 2016 לזה של 2015 מראה כי:

- א. **הכנסות הריבית נטו** עלו בין שתי התקופות בכ-173 מיליון ש"ח, לפני השפעת מס (כ-4.9%) בשל גידול ביתרת האשראי אשר מקזז את השפעת המשך ירידת הריבית.
 - ב. ירידה של כ-656 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) **בהכנסות מימון שאינן מריבית** - ירידה זו מוסברת על ידי שני רכיבים עיקריים - האחד, קיטון ברווחים מהשקעות במניות בסך 555 מיליון ש"ח בשל הכנסה שנזקפה בסך 378 מיליון ש"ח מעסקת ויזה אירופה ב-2016 בהשוואה לרווח (לפני מס) ממימושים של החברה לישראל (522 מיליון ש"ח) ומובילאיי (288 מיליון ש"ח) שנזקף בתקופה המקבילה אשתקד.
 - ג. **קיטון בהוצאות התפעוליות** - קיטון של כ-52 מיליון ש"ח, לפני השפעת מס (כ-1.2%) בהיקף ההוצאות התפעוליות - בשל קיטון בהיקף הוצאות השכר.
 - ד. **קיטון בהוצאה להפסדי אשראי** בכ-370 מיליון ש"ח (לפני השפעת מס) לרמה של 0.21% הכנסות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור נטו (מרמה של הוצאה בגובה 0.07% במחצית ראשונה - 2015) וזאת בעיקר בשל גביות משמעותיות שבוצעו בפעילות הבנק אל מול לווים גדולים.
- הרווח הנקי למניה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי במחצית ראשונה 2016 היה 0.94 ש"ח לעומת 1.15 ש"ח במחצית ראשונה 2015.
- הרווח הנקי לרביע השני של שנת 2016 (970 מיליון ש"ח) גבוה בכ-87.3% מהרווח הנקי לרביע המקביל אשתקד (518 מיליון ש"ח). לפירוט והסברים ראה להלן.
- הרווח הכולל לאחר השפעת מס (בנוסף לרווח הנקי כולל גם התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים והתאמות מתרגום דוחות כספיים) הסתכם במחצית ראשונה של 2016 ברווח בסך 661 מיליון ש"ח. הקיטון ברווח הכולל נובע מקיטון ברווח הנקי, מגידול בהתאמות שליליות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך 1,126 מיליון ש"ח לאחר מס אשר קוזז מגידול בהתאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 371 מיליון ש"ח לאחר מס.

למידע נוסף ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון, סעיף [ניירות ערך](#).

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת לאומי הסתכם במחצית ראשונה של 2016 בסך 1,429 מיליון ש"ח לעומת 1,700 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 15.9%. הרווח הנקי במחצית ראשונה 2016 הושפע מרווח מעסקת ויזה אירופה (242 מיליון ש"ח) בעוד שהרווח הנקי של המחצית הראשונה בשנת 2015 הושפע מהותית מרווחים ממימוש החברה לישראל (418 מיליון ש"ח) ומרווחי אקוויטי של חברה זו (114 מיליון ש"ח). לאחר נטרול ההשפעות הנ"ל הרווח הנקי המדווח ב-2016 הינו 1,187 מיליון ש"ח וב-2015 1,168 מיליון ש"ח.

הרווח הנקי של קבוצת לאומי הסתכם ברביע שני של 2016 בסך 970 מיליון ש"ח לעומת 518 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 87.3%. הגידול ברווח הנקי ברביע שני 2016 נובע בעיקר מעסקת ויזה אירופה (242 מיליון ש"ח) ומהכרה במגן מס (נטו) בגין תהליכי פירוק ומכירה של חברות בנות (כ-187 מיליון ש"ח) אשר קוזזה מהשפעת מענק ההירתמות לעובדים בגין תוכנית ההתייעלות (כ-99 מיליון ש"ח).

להלן השינוי ברווח הנקי ברביע שני של 2016 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
		2015	2016	השינוי
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
		2015	2016	השינוי
הכנסות ריבית, נטו		2,000	2,034	34
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		12	(154)	(166)
הכנסות שאינן מריבית		983	1,538	555
הוצאות תפעוליות ואחרות		2,162	2,355	193
רווח לפני מיסים		809	1,371	562
הפרשה למס		297	407	110
רווח לאחר מס		512	964	452
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות		15	16	1
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		(9)	(10)	(1)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		518	970	452
תשואה להון (באחוזים)		7.8	13.7	
רווח למניה (ש"ח)		0.35	0.64	

להלן השינוי ברווח הנקי במחצית ראשונה של 2016 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2016	2015	השינוי
	במיליוני ש"ח		
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית, נטו	3,689	3,516	173
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(277)	93	(370)
הכנסות שאינן מריבית	2,570	3,408	(838)
הוצאות תפעוליות ואחרות	4,345	4,397	(52)
רווח לפני מיסים	2,191	2,434	(243)
הפרשה למס	778	862	(84)
רווח לאחר מס	1,413	1,572	(159)
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות	35	146	(111)
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(19)	(18)	(1)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	1,429	1,700	(271)
תשואה להון (באחוזים)	10.1	13.1	(15.9)
רווח למניה (ש"ח)	0.94	1.15	

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים:

	2016	2015			
	רביעי שני	רביעי ראשון	רביעי רביעי	רביעי שלישי	רביעי שני
	במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית, נטו	2,034	1,655	1,727	1,875	2,000
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(154)	(123)	33	73	12
הכנסות שאינן מריבית	1,538	1,032	1,545	1,344	983
הוצאות תפעוליות ואחרות	2,355	1,990	2,318	2,121	2,162
רווח לפני מיסים	1,371	820	921	1,025	809
הפרשה למס	407	371	502	327	297
רווח לאחר מס	964	449	419	698	512
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות	16	19	16	15	15
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(10)	(9)	(4)	(9)	(9)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	970	459	431	704	518
תשואה להון (באחוזים)	13.7	6.6	6.1	10.4	7.8
רווח למניה (ש"ח)	0.64	0.30	0.29	0.48	0.35

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות ריבית, נטו של קבוצת לאומי הסתכמו במחצית ראשונה של 2016 ב-3,689 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,516 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 173 מיליון ש"ח, בשיעור של 4.9%.

הגידול בהכנסות ריבית נטו במחצית ראשונה של 2016 לעומת תקופה מקבילה אשתקד נובע מגידול בנכסים נושאי ריבית בעיקר גידול בהיקפי האשראי.

ברבע שני של 2016 הסתכמו הכנסות הריבית נטו בסך 2,034 מיליון ש"ח לעומת 2,000 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 34 מיליון ש"ח, בשיעור של 1.7%.

היחס של הכנסות ריבית, נטו לבין היתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית (התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית) הינו 1.93% לעומת 2.01% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל במחצית ראשונה של 2016 הוא 1.77% לעומת פער של 1.87% בתקופה המקבילה אשתקד.

פערי הריבית בפעילות בישראל לפי מגזרים היו כדלקמן:

במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית היה 2.10% לעומת 2.29% בתקופה המקבילה אשתקד. פער הריבית במגזר המט"ח היה 1.19% לעומת 1.36% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המדדי פער הריבית היה 0.50% לעומת 0.48% בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
		2015		2016	
השינוי					
באחוזים	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
-	(343)	(186)		(529)	
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי					
(9.7)	(27)	279		252	
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי					
-	(370)	93		(277)	
סך כל ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי					
יחסים באחוזים:					
		(0.15)		(0.40)	
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו					
		0.22		0.19	
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו					
		0.07		(0.21)	
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו					
		2015		2016	
רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני
במיליוני ש"ח					
(74)	(112)	(14)	(54)	(275)	(254)
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי					
155	124	87	87	152	100
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי					
81	12	73	33	(123)	(154)
סך כל ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי					
יחסים באחוזים:					
		(0.08)		(0.42)	
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו					
(0.12)	(0.17)	(0.02)	0.13	0.23	0.15
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו					
0.25	0.19	0.11	0.05	(0.19)	(0.23)
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו					

הכנסות בגין הפסדי אשראי של קבוצת לאומי הסתכמו במחצית ראשונה של 2016 בכ- 277 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך 93 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות במחצית ראשונה 2016 נובעות מגביות גבוהות שבוצעו במחצית הנוכחית.

ברביע השני של 2016 הסתכמו ההכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-154 מיליון ש"ח, (0.23%) מתוך האשראי לציבור, נטו לעומת הוצאות בסך של כ-12 מיליון ש"ח, 0.02% מתוך האשראי לציבור בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6](#) [וביאור 13](#).

הכנסות שאינן מריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני						
השינוי		2015	2016			
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח					
באחוזים						
(54.0)	(656)	1,214	558	הכנסות מימון שאינן מריבית		
(5.2)	(109)	2,086	1,977	עמלות		
(67.6)	(73)	108	35	הכנסות אחרות		
(24.6)	(838)	3,408	2,570	סך הכל		
		2015	2016			
רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	
במיליוני ש"ח						
1,319	(105)	325	71	24	534	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,051	1,035	1,013	993	988	989	עמלות
55	53	6	481	20	15	הכנסות אחרות
2,425	983	1,344	1,545	1,032	1,538	סך הכל

הכנסות שאינן מריבית של קבוצת לאומי הסתכמו במחצית ראשונה של 2016 ב-2,570 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,408 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 838 מיליון ש"ח, בשיעור של 24.6%.

הקיטון בהכנסות שאינן מריבית נובע בעיקר מקיטון ברווחים ממימושים בתיק הזמין למכירה בסך של כ-615 מיליון ש"ח. במחצית ראשונה 2016 נזקפה ההכנסה מעסקת ויזה אירופה בסך 378 מיליון ש"ח לעומת הכנסה של 810 מיליון ש"ח מימוש החברה לישראל ומובילאיי שנזקפה בתקופה המקבילה אשתקד. בנוסף קטנו ההכנסות שאינן מריבית כתוצאה מקיטון בעמלות של כ-109 מיליון ש"ח כמפורט בהמשך.

ברביע השני של 2016 הסתכמו הכנסות שאינן מריבית בסך 1,538 מיליון ש"ח בהשוואה ל-983 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 555 מיליון ש"ח, בשיעור של 56.5%. הגידול נובע בעיקר מרווח מעסקת ויזה אירופה בסך 378 מיליון ש"ח שנרשם ברביע הנוכחי ומגידול ברווחים מהתיק למסחר כמפורט בטבלה שלהלן.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2016	2015	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו	(146)	130	(276)
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	59	119	(60)
רווחים מהשקעות במניות כולל דיבידנדים ^(א)	510	1,065	(555)
רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	14	-	14
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו	121	(100)	221
סך הכל	558	1,214	(656)

במיליוני ש"ח					
	2016	2015			
	רביעי שני	רביעי ראשון	רביעי רביעי	רביעי שלישי	רביעי שני
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו	(92)	(54)	177	(254)	209
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	50	9	27	35	15
רווחים מהשקעות במניות כולל דיבידנדים ^(א)	427	83	(165)	403	40
רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	14	-	-	11	-
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו	135	(14)	32	130	(369)
סך הכל	534	24	71	325	(105)

(א) רביעי שני של 2016 כולל בעיקר רווח מעסקת ויזה אירופה בסך 378 מיליון ש"ח. רביעי ראשון של 2015 כולל בעיקר רווח ממכירת מניות החברה לישראל ומובילאיי בסך 522 מיליון ש"ח ו-288 מיליון ש"ח לפני השפעת המס בהתאמה. רביעי שלישי של 2015 כולל רווח ממכירת מניות החברה לישראל בסך 289 מיליון ש"ח והכנסה מדיבידנד שהתקבל בגין מניית קנון הולדינגס בסך 130 מיליון ש"ח לפני השפעת המס ורביעי רביעי של 2015 כולל רווח ממכירת דרך ארץ בסך 100 מיליון ש"ח לפני השפעת המס והוצאות לירידת ערך בגין מניית קנון הולדינגס בסך 282 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.

ויזה אירופה

ביום 3 בנובמבר 2015 הודיעו החברות Visa Inc. (NYSE: V) ו-Visa Europe Ltd. בדבר התקשרותן בהסכם, לפיו תרכוש Visa Inc את Visa Europe. הבנק הינו חבר ב-Visa Europe Ltd. והוא זכאי לקבל חלק מהתמורה, בהתאם לנוסחת חלוקת התמורה בין החברים ב-Visa Europe.

ביוני 2016 התקבלו האישורים הרגולטוריים שנדרשו לצורך השלמת עסקת ויזה אירופה והבנק קבל את התמורה במזומן בגין העסקה, בסך של כ-69 מיליון יורו (כ-300 מיליון ש"ח). כמו כן, נרשמה הכנסה בסך כ-78 מיליון ש"ח בגין הזכות לתשלומים עתידיים במזומן ובמניות להמרה.

להלן פירוט העמלות:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	השינוי	2015	2016
	במיליוני ש"ח		
ניהול חשבון	(40)	397	357
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	(62)	368	306
כרטיסי אשראי	32	466	498
טיפול באשראי	(17)	110	93
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	(17)	155	138
הפרשי המרה	4	160	164
עמלות מעסקי מימון	3	265	268
עמלות אחרות	(12)	165	153
סך כל העמלות	(109)	2,086	1,977

סך ההכנסות מעמלות במחצית ראשונה של 2016 הושפעו מירידה בפעילות של השלוחה בשווייץ עקב השלמת מכירת הפעילות ליוליוס בר במהלך הרביע הראשון של שנת 2015 וממכירת הפעילות של השלוחה בלוקסמבורג במהלך הרביע הראשון של שנת 2016 (השפעה של כ-40 מיליון ש"ח). בנוסף, מצמצום העמלות הקשורות לשוק ההון וכן כתוצאה מירידת תעריפי העמלות השונות.

	2015			2016	
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע ראשון	רביע שני
	במיליוני ש"ח				
ניהול חשבון	209	188	182	179	178
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	194	174	154	162	144
כרטיסי אשראי	230	236	253	240	258
טיפול באשראי	52	58	45	48	45
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	76	79	76	68	70
הפרשי המרה	80	80	83	82	82
עמלות מעסקי מימון	126	139	143	132	136
עמלות אחרות	84	81	77	77	76
סך כל העמלות	1,051	1,035	1,013	988	989

ההכנסות מעמלות מכסות 45.5% מההוצאות התפעוליות והאחרות לעומת כיסוי של 47.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו-46.3% בכל שנת 2015.

להלן פירוט ההכנסות האחרות:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2016	2015	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
רווחים מיעודה לפיצויים	5	44	(39)
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד	30	64	(34)
סך הכל	35	108	(73)

הקיטון בהכנסות אחרות נובע מקיטון ברווחים מיעודה לפיצויים בשל תשואות נמוכות על היעודות במחצית ראשונה 2016 לעומת תקופה מקבילה אשתקד וכתוצאה מקיטון בהכנסות ממכירת נכסים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

2016					
2015					
רביע שני	רביע ראשון	רביע רביעי	רביע שלישי	רביע שני	רביע ראשון
במיליוני ש"ח					
רווחים (הפסדים) מיעודה לפיצויים	5	-	15	(24)	6
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד ^(א)	10	20	466	30	47
סך הכל	15	20	481	6	53

(א) ברביע רביעי 2015 כולל רווח ממכירת בניינים בחברת הבת בארה"ב בסך כ-380 מיליון ש"ח.

משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) היה בשיעור של 41.1% לעומת 49.2% בתקופה המקבילה אשתקד ו-46.9% בכל שנת 2015.

הוצאות תפעוליות ואחרות

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
		2015	2016	השינוי	
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
משכורות והוצאות נלוות		2,763	2,712	(51)	(1.8)
פחת והפחתות		335	320	(15)	(4.5)
הוצאות אחזקת בניינים וציוד		520	538	18	3.5
הוצאות אחרות		779	775	(4)	(0.5)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		4,397	4,345	(52)	(1.2)
		2015	2016		
רביעי שני	רביעי ראשון	רביעי ראשון	רביעי שלישי	רביעי שני	רביעי ראשון
במיליוני ש"ח					
משכורות והוצאות נלוות		1,202	1,325	1,360	1,418
פחת והפחתות		145	169	156	162
הוצאות אחזקת בניינים וציוד		272	256	271	259
הוצאות אחרות		371	568	334	396
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		1,990	2,318	2,121	2,235

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות של קבוצת לאומי הסתכמו במחצית ראשונה של 2016 ב-4,345 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,397 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 1.2% בעיקר בשל קיטון בהוצאות השכר כמפורט בהמשך.

ברביע השני של 2016 הסתכמו ההוצאות התפעוליות ב-2,355 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,162 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 193 מיליון ש"ח, בשיעור של 8.9%. הגידול נובע ממענק ההירתמות שניתן לעובדים ברביע שני 2016 לשם יישום תוכנית ההתייעלות בסך 155 מיליון ש"ח.

הוצאות שכר

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2016	2015	השינוי
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
שכר ונלוות	1,897	1,873	24
מענק תשואה	244	383	(139)
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה מרצון בניכוי רווחי קופות	478	600	(122)
סך הכל הוצאות שכר ללא מענקים חד פעמיים	2,619	2,856	(237)
מענק חד פעמי ^(א)	155	144	11
השפעת ההסכמים הקיבוציים	(62)	(237)	175
סך הכל הוצאות שכר	2,712	2,763	(51)

(א) בשנת 2016 כולל מענק הירתמות לעובדים לשם יישום תוכנית ההתייעלות ובשנת 2015 כולל מענק חתימה על ההסכמים הקיבוציים.

הוצאות השכר הסתכמו במחצית ראשונה של 2016 ב-2,712 מיליון ש"ח לעומת 2,763 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 51 מיליון ש"ח, בשיעור של 1.8%.

הקיטון בסך כל הוצאות שכר נובע מירידה בהפרשה למענק תשואה הצפוי ומירידה בהוצאות השכר בשלוחות בחו"ל כתוצאה מסגירת השלוחות בשווייץ ובלוקסמבורג. כמו כן קטנו הוצאות השכר ברביע הראשון של 2016 וברביע הראשון של 2015 מהשפעת החתימה על ההסכמים הקיבוציים ברבעונים אלה (למידע נוסף ראה [ביאור 8](#)) בסך של 62 ו-237 מיליון ש"ח, בהתאמה.

2016					
2015					
רביע שני	רביע ראשון	רביע רביעי	רביע שלישי	רביע שני	רביע ראשון
במיליוני ש"ח					
שכר ונלוות	930	967	1,016	991	960
מענק תשואה	174	70	43	96	155
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה מרצון בניכוי רווחי קופות	251	227	266	273	396
סך הכל הוצאות שכר ללא מענקים חד פעמיים	1,355	1,264	1,325	1,360	1,511
מענק חד פעמי ^(א)	155	-	-	-	144
השפעת ההסכמים הקיבוציים	-	(62)	-	-	(237)
סך הכל הוצאות שכר	1,510	1,202	1,325	1,360	1,418

(א) בשנת 2016 כולל מענק הירתמות לעובדים לשם יישום תוכנית ההתייעלות ובשנת 2015 כולל מענק חתימה על ההסכמים הקיבוציים.

למידע נוסף ראה [ביאור 8](#).

הוצאות שכר ונלוות מהוות כ-62.4% מסך כל ההוצאות התפעוליות לעומת 62.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו-61.7% בכל שנת 2015.

הוצאות תפעוליות ואחרות (למעט שכר)

ההוצאות התפעוליות והאחרות למעט שכר הסתכמו במחצית ראשונה של 2016 בסך 1,633 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ברביע שני 2016 הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות, לא כולל הוצאות שכר, בסך 845 מיליון ש"ח לעומת 817 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 28 מיליון ש"ח בשיעור של 3.4% בשל גידול בהוצאות ביטוח והוצאות אחרות.

ההוצאות התפעוליות מהוות 69.4% מסך כל ההכנסות לעומת 63.5% בתקופה המקבילה אשתקד ו-65.9% בכל שנת 2015. עיקר הפער מוסבר ברמת הכנסות מימון שאינן מריבית שהיתה כאמור נמוכה משמעותית במחצית זו אל מול המחצית המקבילה אשתקד.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 2.00% מסך כל המאזן, לעומת 2.25% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 2.12% בכל שנת 2015.

הוצאות מס

ההפרשה למס על הרווח של קבוצת לאומי הסתכמה במחצית ראשונה של 2016 ב-778 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-862 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה במחצית ראשונה 2016 היה כ-35.5% מהרווח לפני מס לעומת 35.4% בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-0.1 נקודות האחוז.

ברביע ראשון 2016 נרשמה הוצאת מס בסך של 122 מיליון ש"ח בשל הקיטון ביתרת המסים הנדחים נטו כתוצאה מירידת שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25% החל מ-1 בינואר 2016 בעוד שברביע השני 2016 נרשמה הכנסת מס (נטו) בסך של 187 מיליון ש"ח בשל תהליכי פירוק ומכירה של חברות בנות.

רווח לאחר מסים

הרווח לאחר מסים הסתכם במחצית ראשונה של 2016 בסך 1,413 מיליון ש"ח לעומת 1,572 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 10.1%. ברביע השני של 2016 הסתכם הרווח לאחר מיסים בסך 964 מיליון ש"ח לעומת 512 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 88.3%.

רווחי חברות כלולות

חלק הקבוצה ברווח לאחר מס של חברות כלולות הסתכם במחצית ראשונה של 2016 ברווח של 35 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח של 146 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע ממכירת מניות החברה לישראל ברביע ראשון 2015 ומסיווג ההשקעה בחברה לישראל החל מה-31 במרס 2015 בתיק ניירות ערך זמין למכירה בהתאם לשווי השוק של ההשקעה ליום 31 במרס 2015. ברביע שני 2016 הבנק מימש את יתרת המניות שהחזיק בחברה לישראל. למידע נוסף ראה פרק [ניירות ערך](#).

רווחי חברות כלולות במחצית ראשונה 2016 כוללים בעיקר רווחים מחברות כלולות בחברת הבת, לאומי פרטנרס.

רווח נקי

הרווח הנקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה הסתכם במחצית ראשונה של 2016 בסך של 1,448 מיליון ש"ח לעומת רווח של 1,718 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 15.7%. ברביע השני של 2016 הסתכם הרווח הנקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בסך 980 מיליון ש"ח לעומת 527 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 86.0%.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במחצית ראשונה של 2016 הסתכם בסך של 19 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח של 18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי במחצית ראשונה של 2016 הסתכם בסך של 1,429 מיליון ש"ח לעומת רווח של 1,700 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 16.0%. ברביע השני של 2016 הסתכם הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בסך 970 מיליון ש"ח לעומת 518 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 87.3%.

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר
במיליוני ש"ח						
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	394	(65)	22	(1,904)	(1,553)	(1,549)
שינוי נטו במהלך התקופה	132	(31)	17	631	749	752
יתרה ליום 30 ביוני 2015	526	(96)	39	(1,273)	(804)	(797)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	67	(67)	38	(1,490)	(1,452)	(1,448)
שינוי נטו במהלך התקופה	371	(12)	(1)	(1,126)	(768)	(768)
יתרה ליום 30 ביוני 2016	438	(79)	37	(2,616)	(2,220)	(2,216)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר
במיליוני ש"ח						
יתרה ליום 31 במרס 2015	749	(25)	47	(2,685)	(1,914)	(1,911)
שינוי נטו במהלך התקופה	(223)	(71)	(8)	1,412	1,110	1,114
יתרה ליום 30 ביוני 2015	526	(96)	39	(1,273)	(804)	(797)
יתרה ליום 31 במרס 2016	163	(111)	29	(2,082)	(2,001)	(1,997)
שינוי נטו במהלך התקופה	275	32	8	(534)	(219)	(219)
יתרה ליום 30 ביוני 2016	438	(79)	37	(2,616)	(2,220)	(2,216)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר
במיליוני ש"ח						
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	394	(65)	22	(1,904)	(1,553)	(1,549)
שינוי נטו במהלך השנה	(327)	(2)	16	414	101	101
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	67	(67)	38	(1,490)	(1,452)	(1,448)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 ביוני 2016 ב-436.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-416.5 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 4.8%, ובהשוואה ליוני 2015 גידול של 10.8%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-92.6 מיליארד ש"ח, כ-21.2% מסך הנכסים. במחצית ראשונה של 2016 יוסף השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-1.4% וביחס לאירו פוחת השקל ב-0.9%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לירידה בשיעור של כ-0.7% בסך כל המאזן של הקבוצה, כך שבנטרול השפעת פיחות השקל סך המאזן גדל לכ-439.1 מיליארד ש"ח.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,224 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסך של 1,214 מיליארד ש"ח בסוף 2015 (כ-318 מיליארד דולר ו-311 מיליארד דולר בהתאמה).

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

	30 ביוני	31 בדצמבר	השינוי	
	2016	2015	מדצמבר 2015	מיוני 2015
	במיליוני ש"ח		באחוזים	
סך כל המאזן	436,400	416,499	4.8	10.8
מזומנים ופיקדונות בבנקים	57,881	60,455	(4.3)	25.4
ניירות ערך	84,872	69,475	22.2	31.0
אשראי לציבור, נטו	266,048	261,399	1.8	4.5
בניינים וציוד	3,042	3,095	(1.7)	(0.4)
פיקדונות הציבור	339,998	328,693	3.4	11.8
פיקדונות מבנקים	4,165	3,859	7.9	(9.1)
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	24,151	21,308	13.3	22.5
הון המיוחס לבעלי המניות של התאגיד הבנקאי	30,064	28,767	4.5	6.3

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

	30 ביוני	31 בדצמבר	השינוי	
	2016	2015	מדצמבר 2015	מיוני 2015
	במיליוני ש"ח		באחוזים	
אשראי תעודות, נטו	1,768	1,755	0.7	3.3
ערבויות להבטחת אשראי, נטו	5,823	6,058	(3.9)	5.8
ערבויות לרוכשי דירות, נטו	19,487	19,292	1.0	5.4
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו	16,428	16,903	(2.8)	(2.7)
מכשירים נגזרים ^(א)	666,625	616,885	8.1	2.1
אופציות מכל הסוגים	128,289	111,125	15.4	(13.4)

(א) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי.
למידע נוסף ראה [ביאור 11.1](#) ו-[11.2](#).

3. להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי:

	30 ביוני		31 בדצמבר	
	2016	2015	השינוי	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
	באחוזים			
תיקי ניירות ערך ^(א)	584,584	592,820	(8,236)	(1.4)
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול ^{(א)(ב)(ג)}				
קרנות נאמנות	53,652	59,451	(5,799)	(9.8)
קופות גמל ופנסיה	72,567	71,221	1,346	1.9
קרנות השתלמות	77,137	73,569	3,568	4.9

- (א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.
 (ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.
 (ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי הסתכם ב-30 ביוני 2016 ב-266.0 מיליארד ש"ח לעומת 261.4 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 1.8%, ובהשוואה ליוני 2015 גידול של 4.5%.

השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לירידה בשיעור של 0.5% בסך האשראי לציבור. בנטרול השפעת הפיחות חלה עלייה בשיעור של 2.3% בסך האשראי לציבור, כך שבנטרול השפעת פיחות השקל סך האשראי היה 267.3 מיליארד ש"ח.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 ביוני 2016 ב-14,649 מיליון ש"ח בהשוואה ל-14,095 מיליון ש"ח בסוף 2015, והמגלמים גם כן סיכוני אשראי.

להלן התפתחות האשראי לציבור, לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים:

	30 ביוני		31 בדצמבר	
	2016	2015	השינוי	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
	באחוזים			
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	81,955	81,805	150	0.2
אנשים פרטיים - אחר	37,936	37,400	536	1.4
בניו ונדל"ן	51,244	50,124	1,120	2.2
מסחרי	27,712	26,654	1,058	4.0
תעשייה	19,730	20,307	(577)	(2.8)
אחר	51,025	48,780	2,245	4.6
סך הכל	269,602	265,070	4,532	1.7

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכון אשראי](#).

חובות בעייתיים

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות:

31 בדצמבר 2015			30 ביוני 2016		
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
3,187	150	3,037	2,939	143	2,796
1,392	220	1,172	1,155	173	982
3,349	851	2,498	3,832	1,263	2,569
7,928	1,221	6,707	7,926	1,579	6,347

סיכון אשראי בעייתי:

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
8,461	8,148	סיכון אשראי בעייתי מסחרי
1,303	1,551	סיכון אשראי בעייתי קמעונאי
9,764	9,699	סך הכל
1,836	1,773	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
7,928	7,926	אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכון אשראי וביאור 13](#).

האשראי לממשלות ב-30 ביוני 2016 הסתכם ב-480 מיליון ש"ח גידול של 27 מיליון ש"ח, גידול של 6.0% לעומת 31 בדצמבר 2015.

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 ביוני 2016 הסתכמו ב-84.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-69.5 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 22.2%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לשתי קטגוריות: ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה.

סיווג נייר ערך הנרכש על ידי הבנק לתיק ניירות ערך זמינים למכירה או לתיק ניירות ערך למסחר מתבצע במועד רכישתו ונעשה בהתאם לכוונת הבנק לשימוש בנייר. ניירות שנרכשים לצורכי מסחר (או במטרה לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר), לצורכי עשיית שוק או במסגרת חדר עסקאות מסווגים לתיק ניירות ערך למסחר, ואילו ניירות הנרכשים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מסווגים בתיק הזמין למכירה.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו קיימת ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לחשבון רווח והפסד.

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד:

31 בדצמבר 2015			30 ביוני 2016		
סך הכל	ניירות ערך זמינים למכירה ^(א) למסחר ^(ב)	ניירות ערך זמינים למכירה ^(א)	סך הכל	ניירות ערך זמינים למכירה ^(א) למסחר ^(ב)	ניירות ערך זמינים למכירה ^(א)
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
אגרות חוב					
35,217	6,664	28,553	48,991	6,368	42,623
של ממשלת ישראל					
11,186	3,058	8,128	12,102	3,371	8,731
של ממשלות זרות					
273	238	35	166	130	36
של מוסדות פיננסיים בישראל					
6,410	148	6,262	7,835	227	7,608
של מוסדות פיננסיים זרים					
10,317	751	9,566	10,909	461	10,448
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)					
738	152	586	648	108	540
של אחרים בישראל					
2,014	320	1,694	2,241	379	1,862
של אחרים זרים					
3,320	617	2,703	1,980	18	1,962
מניות וקרנות נאמנות					
69,475	11,948	57,527	84,872	11,062	73,810
סך כל ניירות הערך					

(א) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 918 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2015 - 294 מיליון ש"ח).

(ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 79 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2015 - (100) מיליון ש"ח).

ליום 30 ביוני 2016 כ-87.0% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה וכ-13.0% כתיק למסחר. סיווג זה מקנה גמישות בניהול תיק ניירות הערך. כ-2.3% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15.א](#).

התיק הזמין למכירה

1. במחצית ראשונה של 2016 היה גידול ברווח כולל אחר בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 556 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). הגידול נובע מעליית ערך בסך 1,120 מיליון ש"ח, אשר קוזז בחלקו על ידי רווח מניירות ערך שמומשו וסווגו לרווח והפסד בסך 564 מיליון ש"ח (לפני מס). זאת בהשוואה לגידול ברווח כולל אחר בגין ניירות ערך זמינים בסך של 283 מיליון ש"ח (לפני מס) בתקופה המקבילה אשתקד שנבע מעליית ערך בסך 937 מיליון ש"ח אשר קוזז בחלקו מקיטון ברווח מניירות ערך שמומשו וסווגו לרווח והפסד בסך 654 מיליון ש"ח (לפני מס).

2. ברווח והפסד נזקפו רווחים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 59 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 119 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ורווחים נטו ממכירת מניות זמינות למכירה בסך של 505 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 535 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה ליום 30 ביוני 2016 מסתכמת בסכום חיובי של 438 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת 67 מיליון ש"ח בסוף 2015. סכומים אלה מייצגים רווחים נטו שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

להערכת הנהלת הבנק, ירידת ערך בניירות ערך בתיק הזמין למכירה הינה בעלת אופי זמני. בכוונתנו וביכולתנו של הבנק להמשיך ולהחזיק את ההשקעות עד להשבה החזויה של מלוא העלות של הנכסים או עד לפדיון, לכן נזקפת ירידת ערך זו להון. זאת, על בסיס הקריטריונים שפורטו [בעיקרי המדיניות החשבונאית ביאור 1 בדוח השנתי 2015](#).

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 ביוני 2016, בתיק למסחר יש כ-11.0 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 11.3 מיליארד ש"ח אגרות חוב ו-0.6 מיליארד ש"ח מניות ב-31 בדצמבר 2015. נכון ל-30 ביוני 2016 התיק למסחר מהווה כ-13.0% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 17.2% ב-31 בדצמבר 2015.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בדוח רווח והפסד רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של 153 מיליון ש"ח לעומת הפסדים בסך 103 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ובגין מניות וקרנות נרשמו הפסדים שמומשו וטרם מומשו בסך 32 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה יש כ-36.4 מיליארד ש"ח (כ-9.5 מיליארד דולר) ניירות ערך שהונפקו בחו"ל. כ-96% מהתיק מושקעים במכשירי חוב שכולם (פרט לכ-1.0%) מדורגים *Investment Grade*, מהם כ-95% בדרוג (A-) ומעלה. כ-4% מהתיק מושקעים במניות ובקרנות. מתוך התיק הנ"ל כ-31.9 מיליארד ש"ח (כ-8.3 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה מסווגת בתיק למסחר.

א. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינים משכנתאות), שכולו מדורג בדרוג השקעה (*Investment Grade*), מסתכם בכ-10.9 מיליארד ש"ח (כ-2.8 מיליארד דולר) ל-30 ביוני 2016 לעומת 10.3 מיליארד ש"ח בסוף 2015. מתוך התיק הנ"ל ל-30 ביוני 2016 כ-10.4 מיליארד ש"ח (כ-2.7 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 ביוני 2016 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-8.6 מיליארד ש"ח. 94% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (*FNMA, FHLMC, GNMA*) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג *AAA*.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

נכון ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה עליית הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-47 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים הן בתיק הזמין והן בתיק למסחר, מסתכם בכ-1,272 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-4.0 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות (אשראי לרכישת רכב ואשראים אחרים) בסך של כ-1.9 מיליארד ש"ח מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-1.8 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-3.7 שנים בממוצע.

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 ביוני 2016 כ-25.5 מיליארד ש"ח (6.6 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, 21.4 מיליארד ש"ח (5.6 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר. 99% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדירוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכון אשראי](#).

ליום 30 ביוני 2016 הסתכמה יתרת עליית הערך המצטברת בהון העצמי בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-300 מיליון ש"ח (שהם 187 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים, וקרנות של ניירות ערך. 99% מניירות הערך שבתיק למסחר בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 ביוני 2016 הסתכם ב-4.1 מיליארד ש"ח (1.1 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 ביוני 2016 ב-48.0 מיליארד ש"ח, מזה סך של 47.2 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב של ממשלת ישראל במט"ח ואגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-70.8% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.6 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.6 מיליארד ש"ח כולל קרן הון בסך של 29 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר וחלק מאגרות החוב של החברות שבתיק הזמין למכירה רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 ביוני 2016 בכ-1,980 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 1,113 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 867 מיליון ש"ח. מסך כל ההשקעה 1,962 מיליון ש"ח מסווגים בתיק הזמין למכירה ו-18 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 ביוני 2016 על סך של 248 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

השינויים העיקריים בהשקעה במניות

החברה לישראל

ביום 21 באפריל 2016 מכר הבנק, בעסקה מחוץ לבורסה, את יתרת המניות שהחזיק בחברה לישראל בע"מ, 451,252 מניות, המהוות כ-5.86% מהונה המונפק והנפרע של החברה לישראל, בתמורה ל-17,906,037 מניות של כימיקלים לישראל בע"מ ("כי"ל) המהוות כ-1.4% מהונה המונפק והנפרע של כי"ל. הרווח לפני מס שרשם הבנק בגין מכירת המניות הינו כ-87 מיליון ש"ח.

כי"ל

במהלך הרביע השני מכר הבנק 16.8 מיליון מניות בחברת כי"ל, המהוות כ-1.3% מהונה המונפק והנפרע של כי"ל. ההפסד לפני מס שרשם הבנק בגין מכירת המניות הינו כ-38 מיליון ש"ח.

קנון

ביום 23 ביוני 2016 מכר הבנק 3.8 מיליון מניות בחברת Kenon Holdings Ltd. (להלן: "קנון"), שמהוות כ-7.08% מהונה המונפק והנפרע של קנון, לחברת Ansonia Holdings Singapore B.V.

המניות נמכרו במחיר של 42 ש"ח למניה, והתמורה הכוללת של העסקה הינה בסך של כ-159 מיליון ש"ח. הרווח לפני מס שרשם הבנק בגין מכירת המניות הינו כ-9.5 מיליון ש"ח. לאחר המכירה הנ"ל, מחזיק הבנק ב-3,733,614 מניות של קנון, המהוות כ-6.95% מהונה המונפק והנפרע של קנון.

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו ב-30 ביוני 2016 ב-340.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-328.7 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול בשיעור של 3.4% ובהשוואה ליוני 2015 גידול של 11.8%.

השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ הקטין בשיעור של 1.0% את סך כל פיקדונות הציבור כך שבנטרול השפעת פיחות השקל היה גידול בפיקדונות הציבור בשיעור של 4.4%.

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו ב-30 ביוני 2016 ב-24.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-21.3 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 13.3%. במחצית ראשונה של 2016 נפרעו אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים בסך 2.0 מיליארד ש"ח.

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 28 במאי 2015 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות ניירות ערך.

ביום 21 בינואר 2016 הנפיק הבנק, על פי תשקיף המדף שלעיל, הרחבה של סדרה 177 בהיקף של כ-3.6 מיליארד ש"ח.

אגרות חוב סדרה 177 עומדות לפירעון בתשלום אחד ביום 30 ביוני 2020, צמודות קרן וריבית למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 0.59% לשנה, אשר תשולם פעמיים בשנה ביום 30 ביוני בשנים 2016 ועד 2020 (כולל) וביום 31 בדצמבר בשנים 2016 ועד 2019 (כולל).

אגרות החוב אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

על פי דוח הצעת מדף מיום 20 בינואר 2016, הנפיק הבנק, בתאריך 21 בינואר 2016 סך של 926 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 400.

כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 21 בינואר 2026 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-21 בינואר 2021 ולא לאחר ה-21 בפברואר 2021, אינם צמודים לבסיס הצמדה כלשהו, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.25% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, כמוקדם שביניהם), יומר כתבי ההתחייבות הנדחים למניות על פי שווי השוק של המניות במועד ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (6.78 ש"ח למניה), כגבוה מביניהם.

כתבי התחייבות אלו כשירים להכלל ברובד 2 החל ממועד ההנפקה.

נכסים אחרים ויתרות חובה בגין מכשירים נגזרים

נכסים אחרים הסתכמו ב-30 ביוני 2016 בסך 8.7 מיליארד ש"ח לעומת 7.7 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול בשיעור של 13.0%.

יתרת החובה בגין השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שבוצעה עם ועבור לקוחות גדלה מהיקף של 11.3 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2015 לכ-13.0 מיליארד ש"ח ב-30 ביוני 2016.

התחייבויות אחרות ויתרות זכות בגין מכשירים נגזרים

התחייבויות אחרות הסתכמו ב-30 ביוני 2016 בסך 22.5 מיליארד ש"ח לעומת 20.7 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול בשיעור של 8.2%.

יתרת הזכות בגין השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שבוצעה עם ועבור לקוחות הסתכמה בסך 13.7 מיליארד ש"ח לעומת 11.1 מיליארד ש"ח בסוף 2015.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (להלן: "הון") של הקבוצה הסתכם ב-30 ביוני 2016 ב-30,064 מיליון ש"ח, לעומת 28,767 מיליון ש"ח בסוף 2015, גידול של 4.5%. העלייה נובעת, בין היתר, מהנפקת מניות לעובדים ונושאי משרה בסך 636 מיליון ש"ח בהתאם להסכם הקיבוצי המיוחד בנוגע להמרת זכויות עובדים למניות הבנק.

למידע נוסף בנוגע להסכם הקיבוצי המיוחד ראה [ביאור 8](#).

יחס הון למאזן ב-30 ביוני 2016 הגיע ל-6.9% בדומה ליחס ב-31 בדצמבר 2015.

מבנה הלימות ההון

30 ביוני		31 בדצמבר
2016	2015	2015
בלתי מבוקר		
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	31,187	28,613
הון רובד 2, לאחר ניכויים	12,838	13,355
סך הכל הון כולל	44,025	41,968
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	273,129	274,341
סיכני שוק	6,369	6,010
סיכון תפעולי	20,433	20,103
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	299,931	300,454
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.40%	9.52%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.68%	13.97%

יישום הוראות באזל 3 בישראל

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.

2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון רובד 1 כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף:

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 1 נוסף, המורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2:

בהוראות באזל 3 בוטלה האבחנה בין רובד 2 עליון לרובד 2 תחתון.

הון רובד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, שחושבה ליום ה-1 בינואר 2014, על פי 80% מיתרת המכשירים ליום 31 בדצמבר 2013, ובתחילת כל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10%. מכשירי ההון שהיו חלק מרובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 כוללים מכשירי הון מורכבים שסווגו עד כה לרובד 2 עליון וכן כתבי התחייבות נדחים שסווגו לרובד 2 תחתון.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <http://leumi.co.il/home01/32587> בפרק אודות >מידע כספי ואסיפות > גילויים פיקוחיים נוספים.

יצוין כי הסכום המוכר בפועל להון רובד 2 הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת ההכרה בהם על פי הוראות המעבר. מתחילת 2014 מכשירי הון שיונפקו יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

על פי דוח הצעת מדף מיום 20 בינואר 2016, הנפיק הבנק, בתאריך 21 בינואר 2016 סך של 926 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 400, הכשירים להכלל ברובד 2.

למידע נוסף בנוגע להנפקה ראה פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון, סעיף [אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבויות נדחים](#).

יעד הלימות ההון

יחסי הלימות ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל:

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על הבנק. כמו כן, כל התאגידים הבנקאיים בישראל נדרשים לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 12.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי גדול יידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור". על פי ההוראה המתוקנת, התאגיד הבנקאי יידרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. מועד התחולה לעמידה ביעד ההון שנקבע הוא 1 בינואר 2017, ועל התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד ההון בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. הערכת השפעת התיקון להוראה על קבוצת לאומי במועד התחולה הסופי, לפי נתוני מועד הדיווח, היא כ-0.27% ביחס הלימות ההון, כאשר השפעה זו נפרסת על פי ההוראה על פני שמונה רבעונים.

ההגעה ליעדים המתוארים לעיל תיושם בצורה הדרגתית.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק:

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאכון הון הלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדיקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדים שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצון.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה המפקח על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%. דירקטוריון הבנק ישוב ויידון ביעד זה לא יאוחר מסוף שנת 2016.

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי ביותר על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו מביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון תחושב על פי ממוצע

נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי ייושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ימתן באופן משמעותי את התנודתיות הנובעת משינויים בריבית להיוון. כמו כן, לשינוי שיטת החישוב השפעה מיידית של גידול בהון הפיקוחי ליום 30 ביוני 2016, בסך כ-380 מיליון ש"ח.

נכון ל-30 ביוני 2016 הלימות הון רובד 1 של הבנק הינה 10.40%. במהלך המחצית הראשונה של 2016 הושלמו מספר מהלכים משמעותיים ששיפרו את יחס הלימות ההון. ביניהם:

- **המרת זכויות עובדים למניות הבנק:** בתאריך 20 במרס 2016 אישר דירקטוריון הבנק את הנפקת המניות לעובדים ונושאי משרה. הסכום הכולל של זכויות עובדים ונושאי משרה שהומרו למניות הבנק מסתכם לכ-636 מיליון ש"ח. שווי מניות הבנק לצורך המרת הזכויות הינו 13.0 ש"ח (שער הנעילה של מניות הבנק ביום 6 במרס 2016). בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של 48,938,037 מניות, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק (לאחר ההקצאה). המניות הוקצו לנאמן, שיחזיק במניות בנאמנות עבור העובדים, בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. הגידול בהון שנבע מהמרת זכויות זו שיפר בכ-0.24% את יחס הלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק.

למידע נוסף בנוגע להסכם הקיבוצי המיוחד ראה [ביאור 8](#).

- **ביטוח לתיק ערבויות מכוח חוק מכר:** ביום 8 במרס 2016 הושלמה התקשרות עם מבטחי משנה בינלאומיים, בעלי דירוג בינלאומי גבוה, לרכישת ביטוח לתיק ערבויות מכוח חוק מכר (דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. רכישת הביטוח מאפשרת את הפחתת ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ותרמה לשיפור של כ-0.23% ביחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק, נכון ליום 31 במרס 2016.

- **ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה:** ביום 4 באפריל 2016 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון. מטרת העדכון להבהיר את אופן הטיפול במרכיב מס שזכר בכל הקשור לחישוב דרישות ההון ובניכוי מההון בגין נכס מס נדחה. על פי ההבהרה, כאשר תאגיד בנקאי מגיע למסקנה כי בנסיבות הקיימות במועד הדוח קיימת סבירות קרובה לוודאי (virtually certain) לגבי נכס המס הנדחה בגובה סכום מס השכר הכלול בספרי הבנק, ניתן שלא להחיל את ניכוי הסף הכלול בסעיף 13 להוראה על חלק זה של נכס המס הנדחה. לצורך כך, הבנק יהיה רשאי ליישם את הבחינה של ניכוי הסף על סכום המיסים הנדחים נטו, לאחר ניכוי מס השכר כאמור לעיל. נכס המס הנדחה כאמור, שלא נוכה מההון, ישוקלל כנכס סיכון בשיעור של 250%. הבנק מיישם את ההנחיות החל ממועד פרסומן באופן של מכאן ולהבא, ללא התאמות מספרי השוואה ובכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים. עדכון זה תרם לשיפור של כ-0.20% בהלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק ושל כ-0.17% ביחס ההון הכולל.

הבנק נערך לעמידה ביעדי ההון ב-1 בינואר 2017, ופועל להשלמת ההון הנדרש (מעבר להגדלת ההון הרגולטורי הנובעת מרווחיותו השוטפת בניכוי הגידול בנכסי הסיכון והשפעת הוראות המעבר), בין היתר על ידי טיוב נכסי הסיכון (טיוב בטחונות וכולי), השקעה בנכסי נוסטרו הדורשים הקצאת הון נמוכה יותר, ניהול סלקטיבי של אשראים, לרבות צמצום, בחתך ענפים, מגזרים וסיכון, סינדיקציה, וביטוחי משנה.

בהקשר זה, בתאריך 28 בפברואר 2016 חתם לאומי הסכם עם הראל להעמדה משותפת של הלוואות לדיור המובטחות, בין היתר, במשכנתאות ומשכונות על זכויות חוזיות בקשר למקרקעין. על פי ההסכם הראל תשתתף עם הבנק בהעמדה של הלוואות לדיור בהן היחס בין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס שלה (LTV-ה) הינו עד 60% בלבד (כל עוד לא יינתן אישור רגולטורי להראל להשתתפות בהלוואות בשיעור מימון גבוה יותר). ב-13 ביוני 2016, לאחר התקיימות התנאים המתלים בהסכם, החלו הצדדים בהעמדה משותפת של הלוואות לדיור על פי ההסכם.

להערכת הבנק, סכומי ההשתתפות של הראל בהעמדת הלוואות לדיור בשיתוף עם הבנק בשנים 2016 ו-2017 יעמדו על סכום כולל של כ-4 מיליארד ש"ח.

תוכנית התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". על פי חוזר זה, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני חמש שנים בקו ישר החל ממחצית שנת 2017. ביום 1 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק את תוכנית התייעלות שעלותה מוערכת בכ-405 מיליון ש"ח (לאחר מס). ללא ההקלה כאמור, יישום תוכנית התייעלות נכון ל-30 ביוני 2016 היה מביא לקיטון של כ-0.13% ביחס הלימות ההון.

- שינויים רגולטוריים שעשויים להשפיע על דרישות ותכנון ההון:

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בבורסה ועסקות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות. בחוזר שהוציא הפיקוח על הבנקים ביום 9 ביוני 2016, נקבע שהחוזר יחול מיום 1 בינואר 2017, וכן שעד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר גם אם טרם הוכרזה ככשירה. באם הבורסה לני"ע בישראל לא תוכר כצד נגדי מרכזי כשיר, אומדן הגידול בסך נכסי הסיכון לנתוני סוף הרביעי השני של 2016, הינו כ-3.1 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-0.1% בהלימות הון עצמי רובד 1.

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי:

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים לסוף יוני 2016 ב-299.9 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1% בנכסי הסיכון (כ-3 מיליארד ש"ח), יקטין את יחס הלימות הון עצמי רובד 1 ב-0.1% ואת יחס ההון הכולל ב-0.15%.
- רווח שייצבר או שינוי בקרן ההון - הון עצמי רובד 1 של לאומי לסוף יוני 2016 מסתכם ב-31.2 מיליארד ש"ח. ההון הכולל מסתכם ב-44.0 מיליארד ש"ח. כל צבירת רווח נקי ו/או תנועה חיובית בקרן ההון בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, תשפר את יחס הלימות הון עצמי רובד 1 ואת יחס ההון הכולל ב-0.33%.

- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהוונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של 0.07% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, עליה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, לרביע השוטף.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

יחס מינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 "יחס מינוף".

ההוראה מאמצת את הנחיית ועדת באזל מינואר 2014 להוסיף יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדד משלים לדרישות הון מבוססות סיכון ויגביל את הצטברות המינוף במגזר הבנקאי.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון מחולק במדידת החשיפה, כאשר היחס מבוטא באחוזים. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי הוא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס מינוף מזערי בשיעור שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בנוסף, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

ביום פרסום ההוראה עמד לאומי בסף שנקבע. יחס המינוף ליום 30 ביוני 2016 הינו 6.51%.

מגזרי פעילות - גישת הנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

הבנק בארץ מאורגן בשישה קווי עסקים:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים כולל את מערך המשכנתאות ומערך בנקאות פרטית.
 2. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.
 3. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.
 4. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.
 5. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות וניהול השקעות נכסים פיננסיים.
 6. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.
- תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.
- הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.
 - הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.
 - הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, וכן מועמסות על קווי העסקים, הוצאות יחידות המטה הנותנות להם שירותים.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי הדירקטוריון וההנהלה. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתיית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016									
במיליוני ש"ח									
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	בנקאית	בנק ^(א)
2,034	230	60	39	299	126	146	217	917	הכנסות ריבית נטו
1,538	14	236	469	131	91	59	95	443	הכנסות שאינן מריבית
3,572	244	296	508	430	217	205	312	1,360	סך כל ההכנסות
(154)	(6)	13	(12)	(25)	(55)	(221)	10	142	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,355	219	232	222	95	63	108	201	1,215	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,371	31	51	298	360	209	318	101	3	רווח לפני מס
407	20	113	109	126	(2)	67	(1)	(25)	הוצאות מס (הטבה)
970	11	(56)	189	234	211	251	102	28	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015									
במיליוני ש"ח									
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ ^(א)	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	בנקאית	בנק
2,000	203	115	4	401	143	138	202	794	הכנסות ריבית נטו
983	69	277	57	(128)	96	52	108	452	הכנסות שאינן מריבית
2,983	272	392	61	273	239	190	310	1,246	סך כל ההכנסות
12	(1)	4	(7)	(11)	(17)	(15)	(29)	88	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,162	243	278	84	91	45	97	193	1,131	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
809	30	110	(16)	193	211	108	146	27	רווח (הפסד) לפני מס
297	12	42	(12)	78	77	39	54	7	הוצאות מס (הטבה)
518	18	70	(4)	119	134	69	92	20	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

(א) נתוני חברת הבת, בנק ערבי ישראלי, הוצגו בשנת 2015 בחברות בנות בארץ. לרביע שני 2016 נתוני בנק ערבי ישראלי הוצגו כחלק מנתוני הבנק סולו לאור מיזוג בנק ערבי ישראלי עם ולתוך לאומי ב-31 בדצמבר 2015.

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך):

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016								
במיליוני ש"ח								
בנק ^(א)	בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל
							סך הכל	סך הכל
הכנסות ריבית נטו	1,828	438	261	268	320	25	100	449
הכנסות שאינן מריבית	874	202	111	176	77	534	560	36
סך כל ההכנסות	2,702	640	372	444	397	559	660	485
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	296	(1)	(303)	(231)	(29)	(7)	15	(17)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,266	364	195	105	166	377	445	427
רווח לפני מס	140	277	480	570	260	189	200	75
הוצאות מס	45	84	145	173	78	57	158	38
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	95	193	335	397	182	132	58	37
יתרה ליום 30 ביוני 2016								
אשראי לציבור, נטו	140,443	34,049	31,166	24,243	3,540	2,853	6,914	22,840
פיקדונות הציבור	187,317	39,823	17,607	6,480	61,858	49	78	26,786
נכסים בניהול	179,621	25,404	16,116	1,855	335,983	24,827	183,700	20,434
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015								
במיליוני ש"ח								
בנק	בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ ^(א)	חברות בנות בחו"ל
							סך הכל	סך הכל
הכנסות ריבית נטו	1,574	402	287	265	316	17	235	420
הכנסות שאינן מריבית	895	220	105	177	305	656	916	134
סך כל ההכנסות	2,469	622	392	442	621	673	1,151	554
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	168	(66)	35	15	(10)	(8)	6	(47)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,165	374	189	88	169	292	551	569
רווח לפני מס	136	314	168	339	462	389	594	32
הוצאות מס	43	113	60	121	167	139	177	42
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	93	201	108	218	423	250	417	(10)
יתרה ליום 30 ביוני 2015								
אשראי לציבור, נטו	128,445	30,857	32,698	23,978	2,969	2,669	11,283	21,649
פיקדונות הציבור	157,212	36,545	15,528	7,253	56,972	89	5,072	25,372
נכסים בניהול	189,190	29,873	18,758	2,245	318,176	33,710	191,052	23,493
יתרות ליום 31 בדצמבר 2015								
אשראי לציבור, נטו	133,050	32,857	30,740	24,323	2,887	2,509	11,689	23,344
פיקדונות הציבור	168,774	41,593	20,139	6,859	59,350	166	5,250	26,562
נכסים בניהול	181,825	28,401	17,381	1,754	336,709	23,854	187,755	19,382

(א) נתוני חברת הבת, בנק ערבי ישראלי, הוצגו בשנת 2015 בחברות בנות בארץ. למחצית ראשונה 2016 נתוני בנק ערבי ישראלי הוצגו כחלק מנתוני הבנק סולו לאור מיזוג בנק ערבי ישראלי עם ולתוך לאומי ב-31 בדצמבר 2015.

מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות וקובץ שאלות ותשובות ליישום (להלן: "החוזר"). ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם עדכון לקובץ השאלות ותשובות.

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהן יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

- בדוחות לשנת 2015 חלה דרישת גילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים אלא לכלול מספרי השוואה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי. דרישות גילוי אלה הן בנוסף לדרישות הגילוי על מגזרי הפעילות בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר.
- החל מהדוח הכספי לרביע הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות לשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
- החל מהדוחות לרביע הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

להלן תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל:

1. מגזר משקי בית - מתן שירותים בנקאיים לאנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית - מתן שירותים בנקאיים לאנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים קטנים וזעירים - מתן שירותים בנקאיים לעסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-50 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים בינוניים - מתן שירותים בנקאיים לעסק שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים גדולים - מתן שירותים בנקאיים לעסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
6. גופים מוסדיים - כולל קופות גמל, קרנות נאמנות, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, חברות ביטוח, בהתאם להגדרת המפקח על הבנקים.

7. מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות:

א. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.

ג. פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים.

ד. אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.

8. מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך הכל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

להלן נתונים לפי מגזרי פעילות של סעיפי המאזן העיקריים ליום:

אשראי לציבור, לפני הפרשה להפסדי אשראי						
פיקדונות הציבור						
30 ביוני	31 בדצמבר		30 ביוני	31 בדצמבר		
2016	2015	השינוי	2016	2015	השינוי	
		במיליוני ש"ח			באחוזים	
פעילות בישראל						
משקי בית ^(א)	115,303	116,071	(0.7)	115,352	108,676	6.1
בנקאות פרטית	603	612	(1.5)	28,802	26,097	10.4
עסקים קטנים וזעירים	59,941	57,741	3.8	42,140	39,308	7.2
עסקים בינוניים	25,474	24,578	3.6	27,709	30,233	(8.3)
עסקים גדולים	44,125	41,566	6.2	40,439	41,924	(3.5)
גופים מוסדיים	917	714	28.6	58,770	55,892	5.2
מגזר ניהול פיננסי ואחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	246,363	241,282	2.1	313,212	302,130	3.7
פעילות בחו"ל						
אנשים פרטיים	1,943	2,412	(19.4)	8,517	10,045	(15.2)
פעילות עסקית	21,289	21,362	(0.3)	17,181	16,484	4.2
אחר ^(ב)	7	14	(50.0)	1,088	34	+
סך הכל פעילות בחו"ל	23,239	23,788	(2.3)	26,786	26,563	0.8
סך הכל	269,602	265,070	1.7	339,998	328,693	3.4

(א) ב-30 ביוני 2016 האשראי למשקי בית כולל הלוואות לדיור (משכנתאות) בסך 75.5 מיליארד ש"ח לעומת 76.2 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2015, קיטון בשיעור 1.0%.

(ב) כולל מגזרים ניהול פיננסי, גופים מוסדיים ואחר.

להלן נתונים עיקריים לפי מגזרי פעילות של סך כל הנכסים ונכסים בניהול:

סך כל הנכסים			נכסים בניהול		
30 ביוני	31 בדצמבר		30 ביוני	31 בדצמבר	
2016	2015	השינוי	2016	2015	השינוי
במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים
פעילות בישראל					
115,243	115,004	0.2	78,951	83,179	(5.1)
623	554	12.5	50,085	50,413	(0.7)
59,488	56,190	5.9	36,333	35,841	1.4
25,814	25,881	(0.3)	20,129	20,058	0.4
43,867	46,234	(5.1)	68,946	76,437	(9.8)
2,110	1,266	66.7	473,567	470,689	0.6
152,937	136,229	12.3	39,495	41,065	(3.8)
400,082	381,358	4.9	767,506	777,682	(1.3)
פעילות בחו"ל					
2,591	3,248	(20.2)	14,511	15,102	(3.9)
21,211	21,261	(0.2)	2,798	1,989	40.7
12,516	10,632	17.7	3,125	2,288	36.6
36,318	35,141	3.3	20,434	19,379	5.4
436,400	416,499	4.8	787,940	797,061	(1.1)

(א) כולל מגזרים ניהול פיננסי, גופים מוסדיים ואחר.

הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות

ההון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון (הון רובד 1 והון רובד 2) הוקצה בין המגזרים על פי חלקו היחסי של כל מגזר בסך כל נכסי הסיכון המשוקללים של הקבוצה ובהתאם להקצאת ההון של הנדבך השני לכל מגזר על פי מאפייניו ומרכיביו.

הרווח של מגזרי הפעילות הותאם להון הסיכון בכלל מגזר.

להלן הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016	2015	השינוי	2016	2015	השינוי	2016	2015
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
פעילות בישראל							
(112)	(44)	(68)	-	(96)	(36)	(60)	-
משקי בית							
22	24	(2)	35	34	1	2.9	
בנקאות פרטית							
117	138	(21)	274	262	12	4.6	
עסקים קטנים וזעירים							
107	74	33	209	186	23	12.4	
עסקים בינוניים							
358	214	144	635	255	380	+	
עסקים גדולים							
(3)	(4)	1	9	(3)	12	+	
גופים מוסדיים							
375	103	272	344	966	(622)	(64.4)	
מגזר ניהול פיננסי							
32	(22)	54	(154)	(75)	(79)	-	
מגזר אחר							
896	483	413	1,256	1,589	(333)	(21.0)	
סך הכל פעילות בישראל							
פעילות בחו"ל							
12	(11)	23	21	(65)	86	+	
אנשים פרטיים							
87	77	10	118	112	6	5.4	
פעילות עסקית							
(25)	(31)	6	34	64	(30)	(46.9)	
אחר ^(א)							
74	35	39	173	111	62	55.9	
סך הכל פעילות בחו"ל							
970	518	452	1,429	1,700	(271)	(15.9)	
סך הכל							

(א) כולל מגזרים ניהול פיננסי, גופים מוסדיים ואחר.

לפירוט מגזרי הפעילות ראה [ביאור 12](#).

א. מגזר משקי בית בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי בית בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
הכנסות ריבית נטו	627	585	42	7.2	1,197	38	3.2
הכנסות שאינן מריבית	422	420	2	0.5	844	4	0.5
סך כל ההכנסות	1,049	1,005	44	4.4	2,041	42	2.1
הוצאות בגין הפסדי אשראי	121	55	66	+	206	100	106
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,099	1,020	79	7.7	2,017	1,993	24
הפסד לפני מס	(171)	(70)	(101)	-	(140)	(52)	(88)
הטבת מס	(64)	(31)	(33)	-	(59)	(27)	(32)
הפסד המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	(112)	(44)	(68)	-	(96)	(36)	(60)
יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
אשראי לציבור	114,187	109,849	4,338	3.9	114,442	108,499	5,943
סך כל הנכסים	114,196	110,256	3,940	3.6	115,240	109,301	5,939
פיקדונות הציבור	112,586	100,553	12,033	12.0	111,500	99,107	12,393
נכסים בניהול	78,545	93,678	(15,133)	(16.2)	78,994	91,429	(12,435)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי למשקי בית הסתכם ב-30 ביוני 2016 בכ-115.3 מיליארד ש"ח לעומת 116.1 מיליארד ש"ח בסוף 2015, קיטון של 0.7%. מזה אשראי צרכני שהסתכם ב-39.8 מיליארד ש"ח, 34.6%, ואשראי לדיור שהסתכם ב-75.5 מיליארד ש"ח, 65.4%. פיקדונות הציבור גדלו מ-108.7 מיליארד ש"ח בסוף 2015 ל-115.4 מיליארד ש"ח ל-30 ביוני 2016, גידול בשיעור של 6.1%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

ההפסד במגזר משקי בית הסתכם במחצית ראשונה של 2016 ב-96 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך 36 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בהפסד בסך 60 מיליון ש"ח.

יובהר לעניין אופן ייחוס הכנסות שאינן ריבית במוצר 'כרטיסי אשראי' כי מצב של הכנסות והוצאות בינמגזריות קיים כשלאומי קארד סולקת כרטיס שהבנק הנפיק. במקרה כזה עמלת הסליקה הנגבית מבית העסק נרשמת כהכנסה במגזר עסקים קטנים או במגזר העסקי ואת העמלה הצולבת רושמים באותו מגזר כהוצאה ובמקביל כהכנסה במגזר משקי הבית.

הלוואות לדיור

הרווח הנקי מפעילות הלוואות לדיור הסתכם במחצית ראשונה של 2016 בסך 82 מיליון ש"ח בהשוואה ל-85 מיליון בתקופה מקבילה אשתקד, קיטון בסך 3 מיליון ש"ח.

ייעוץ פנסיוני

יתרות הנכסים הפנסיוניים של הלקוחות המיועצים בקבוצת לאומי הידועות ב-30 ביוני 2016, לרבות קרנות השתלמות שניתן בגינן יעוץ במסגרת הייעוץ הפנסיוני ו/או ייעוץ בהשקעות, מסתכמות בכ-27 מיליארד ש"ח.

ב. מגזר בנקאות פרטית בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016	2015	השינוי	2016	2015	השינוי	2016	2015
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		באחוזים		באחוזים	
23	15	8	41	28	13	46.4	13
43	48	(5)	86	97	(11)	(11.3)	(11)
66	63	3	127	125	2	1.6	2
(2)	(14)	12	1	(9)	10	+	10
33	38	(5)	71	79	(8)	(10.1)	(8)
35	39	(4)	55	55	-	-	-
13	15	(2)	20	21	(1)	(4.8)	(1)
22	24	(2)	35	34	1	2.9	1
יטרת ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		יטרת ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016	2015	השינוי	2016	2015	השינוי	2016	2015
במיליוני ש"ח		באחוזים		במיליוני ש"ח		באחוזים	
651	483	168	600	465	135	29.0	135
665	506	159	627	492	135	27.4	135
28,804	24,517	4,287	29,400	24,669	4,731	19.2	4,731
50,379	56,519	(6,140)	52,080	55,496	(3,416)	(6.2)	(3,416)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

ב-30 ביוני 2016 הסתכם האשראי לציבור בסך 0.6 מיליארד ש"ח, בדומה לסוף שנת 2015. פיקדונות הציבור הסתכמו בסך 28.8 מיליארד ש"ח, גידול של כ-2.7 מיליארד ש"ח, בשיעור 10.4% בהשוואה לסוף שנת 2015.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח במגזר הבנקאות פרטית הסתכם במחצית ראשונה של 2016 בכ-35 מיליון ש"ח בהשוואה ל-34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור 2.9%.

ג. מגזר עסקים קטנים וזעירים בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקים קטנים וזעירים בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
445	421	24	5.7	895	812	83	10.2
213	217	(4)	(1.8)	417	433	(16)	(3.7)
658	638	20	3.1	1,312	1,245	67	5.4
75	34	41	+	138	81	57	70.4
400	383	17	4.4	745	743	2	0.3
183	221	(38)	(17.2)	429	421	8	1.9
65	82	(17)	(20.7)	153	157	(4)	(2.5)
117	138	(21)	(15.2)	274	262	12	4.6
יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
58,134	53,582	4,552	8.5	56,974	52,917	4,057	7.7
57,706	53,789	3,917	7.3	57,052	53,181	3,871	7.3
40,288	34,474	5,814	16.9	38,963	33,421	5,542	16.6
36,697	39,972	(3,275)	(8.2)	34,738	39,262	(4,524)	(11.5)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי למגזר עסקים קטנים וזעירים בישראל הסתכם ב-30 ביוני 2016 בסך 59.9 מיליארד ש"ח לעומת 57.7 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 3.8%. פיקדונות הציבור הסתכמו בסך 42.1 מיליארד ש"ח לעומת 39.3 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 7.2%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר עסקים קטנים וזעירים הסתכם במחצית ראשונה של 2016 ב-274 מיליון ש"ח בהשוואה ל-262 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור 4.6%.

הגידול ברווח הנקי במגזר למחצית ראשונה של 2016 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע מגידול בהכנסות ריבית נטו בסך 83 מיליון ש"ח ומנגד גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 57 מיליון ש"ח.

ד. מגזר עסקים בינוניים בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקים בינוניים בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
152	138	14	10.1	308	291	17	5.8
הכנסות ריבית נטו							
94	92	2	2.2	186	192	(6)	(3.1)
הכנסות שאינן מריבית							
246	230	16	7.0	494	483	11	2.3
סך כל ההכנסות							
(43)	(17)	(26)	-	(69)	(63)	(6)	9.5
הכנסות בגין הפסדי אשראי							
122	127	(5)	(3.9)	236	248	(12)	(4.8)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות							
167	120	47	39.2	327	298	29	9.7
רווח לפני מס							
59	45	14	31.1	117	111	6	5.4
הוצאות מס							
107	74	33	44.6	209	186	23	12.4
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
25,355	23,480	1,875	8.0	25,105	24,311	794	3.3
אשראי לציבור							
26,060	24,676	1,384	5.6	26,193	25,752	441	1.7
סך כל נכסים							
27,706	22,778	4,928	21.6	27,576	22,826	4,750	20.8
פיקדונות הציבור							
20,495	21,997	(1,502)	(6.8)	20,367	21,855	(1,488)	(6.8)
נכסים בניהול							

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

ביום 30 ביוני 2016 הסתכם האשראי לציבור במגזר עסקים בינוניים בישראל בכ-25.5 מיליארד ש"ח לעומת 24.6 מיליארד ש"ח בסוף 2015. פיקדונות הציבור הסתכמו בסך 27.7 מיליארד ש"ח לעומת 30.2 מיליארד ש"ח בסוף 2015, קיטון של 2.5 מיליארד ש"ח, בשיעור 8.3%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר עסקים בינוניים הסתכם במחצית ראשונה של 2016 בסך 209 מיליון ש"ח בהשוואה ל-186 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.4%.

ה. מגזר עסקים גדולים בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקים גדולים בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
הכנסות ריבית נטו	249	312	(63)	438	457	(19)	(4.2)
הכנסות שאינן מריבית	147	139	8	285	271	14	5.2
סך כל ההכנסות	396	451	(55)	723	728	(5)	(0.7)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(307)	(38)	(269)	(539)	41	(580)	-
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	137	146	(9)	264	277	(13)	(4.7)
רווח לפני מס	566	343	223	998	410	588	+
הוצאות מס	208	128	80	363	153	210	+
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	358	214	144	635	255	380	+

יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
אשראי לציבור	44,324	45,345	(1,021)	45,338	45,688	(350)	(0.8)
סך כל הנכסים	44,491	46,898	(2,407)	45,440	47,310	(1,870)	(4.0)
פיקדונות הציבור	44,157	43,962	195	42,559	43,098	(539)	(1.3)
נכסים בניהול	71,761	84,374	(12,613)	72,969	83,453	(10,484)	(12.6)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

האשראי לציבור במגזר עסקים גדולים ב-30 ביוני 2016 הסתכם בסך 44.1 מיליארד ש"ח לעומת 41.6 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול בשיעור של 6.2%. פיקדונות הציבור הסתכמו ב-30 ביוני 2016 בסך 40.4 מיליארד ש"ח לעומת 41.9 מיליארד ש"ח בסוף 2015, קיטון בשיעור של 3.5%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר עסקים גדולים הסתכם במחצית ראשונה 2016 בסך של 635 מיליון ש"ח בהשוואה ל-255 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 380 מיליון ש"ח.

הגידול ברווח נובע מהכנסות הפסדי אשראי בסך 539 מיליון ש"ח עקב גביות שנרשמו השנה לעומת הוצאות הפסדי אשראי בסך 41 מיליון ש"ח שנרשמו אשתקד.

ו. מגזר גופים מוסדיים בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר גופים מוסדיים בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי	במיליוני ש"ח	2016	2015	השינוי	במיליוני ש"ח
באחוזים				באחוזים			
הכנסות ריבית נטו	17	9	8	27	16	11	68.8
הכנסות שאינן מריבית	56	48	8	112	96	16	16.7
סך כל ההכנסות	73	57	16	139	112	27	24.1
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	11	(6)	17	3	(6)	9	+
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	69	69	-	124	122	2	1.6
רווח (הפסד) לפני מס	(7)	(6)	(1)	12	(4)	16	+
הוצאות מס (הטבה)	(4)	(2)	(2)	3	(1)	4	+
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	(3)	(4)	1	9	(3)	12	+
יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי	במיליוני ש"ח	2016	2015	השינוי	במיליוני ש"ח
באחוזים				באחוזים			
אשראי לציבור	1,035	842	193	923	791	132	16.7
סך כל הנכסים	2,154	1,950	204	1,916	1,599	317	19.8
פיקדונות הציבור	55,471	51,397	4,074	54,487	52,919	1,568	3.0
נכסים בניהול	474,410	422,821	51,589	474,164	435,682	38,482	8.8

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לגופים מוסדיים הסתכם ב-30 ביוני 2016 בסך 0.9 מיליארד ש"ח לעומת 0.7 מיליארד ש"ח בסוף 2015, גידול של 28.6%. פיקדונות הציבור גדלו מ-55.9 מיליארד ש"ח בסוף 2015 ל-58.8 מיליארד ש"ח ב-30 ביוני 2016, גידול בשיעור של 5.2%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח נקי במגזר גופים מוסדיים הסתכם במחצית ראשונה 2016 בכ-9 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך כ-3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ז. מגזר ניהול פיננסי בישראל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי בישראל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
הכנסות ריבית נטו	303	312	(9)	312	(2.9)	295	17
הכנסות שאינן מריבית	528	(98)	626	+	552	1,192	(640)
סך כל ההכנסות	831	214	617	+	864	1,487	(623)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	8	3	5	+	18	28	(10)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	84	76	8	10.5	156	150	6
רווח לפני מס	739	135	604	+	690	1,309	(619)
הוצאות מס	377	46	331	+	380	487	(107)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	375	103	272	+	344	966	(622)
יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
סך כל הנכסים	150,435	123,466	26,969	21.8	149,639	125,731	23,908
נכסים בניהול	39,167	50,604	(11,437)	(22.6)	38,963	47,023	(8,060)

במחצית ראשונה 2016 הסתכם הרווח הנקי של המגזר בסך 344 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך 966 מיליון ש"ח במחצית ראשונה 2015. מגזר זה כולל את חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות. הקיטון ברווח הנקי נובע מקיטון בהכנסות שאינן מריבית בסך 640 מיליון ש"ח, בעיקר עקב רווחים ממימוש מניות החברה לישראל ומובילאיי בסך 810 מיליון ש"ח שנרשמו אשתקד לעומת הכנסה בסך 378 מיליון ש"ח מעסקת ויזה אירופה שנזקפה השנה. הקיטון קוזז חלקית מקיטון בהפרשה למס.

ח. פעילות חו"ל

להלן תמצית תוצאות הפעילות של פעילות חו"ל:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
הכנסות ריבית נטו	232	204	28	13.7	420	31	7.4
הכנסות שאינן מריבית	63	87	(24)	(27.6)	150	(65)	(30.2)
סך כל ההכנסות	295	291	4	1.4	601	(34)	(5.4)
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(16)	(3)	(13)	-	(36)	(75)	52.0
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	218	246	(28)	(11.4)	429	(133)	(23.7)
רווח לפני מס	93	48	45	93.8	208	60	40.5
הוצאות מס	19	13	6	46.2	35	(2)	(5.4)
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	74	35	39	+	173	62	55.9

יתרות ממוצעות לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני				יתרות ממוצעות לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016	2015	השינוי		2016	2015	השינוי	
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
אשראי לציבור	22,844	22,468	376	1.7	36,318	22,481	13,837
סך כל הנכסים	35,407	33,649	1,758	5.2	32,415	33,679	(1,264)
פיקדונות הציבור	25,785	26,291	(506)	(1.9)	26,044	26,278	(234)
נכסים בניהול	19,790	28,698	(8,908)	(31.0)	19,637	25,228	(5,591)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי נטו לפעילות חו"ל הסתכם ב-30 ביוני 2016 בסך 23.2 מיליארד ש"ח לעומת 23.8 מיליארד ש"ח בסוף 2015, קיטון בשיעור של 2.3%. פיקדונות הציבור גדלו מ-26.6 מיליארד ש"ח בסוף 2015 ל-26.8 מיליארד ש"ח ב-30 ביוני 2016, גידול בשיעור של 0.8%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי בפעילות חו"ל הסתכם בשנת 2016 בסך של 173 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך 111 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 62 מיליון ש"ח.

מרכזי הרווח בקבוצה

להלן פרטים על תרומת מרכזי הרווח העיקריים בקבוצה לרווח הנקי:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
	2016	2015	שינוי
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
הבנק	1,318	1,125	193
חברות מאוחדות בארץ ^(א)	75	449	(374)
חברות מאוחדות בחו"ל ^(ב)	34	(1)	35
חברות כלולות ^(א)	2	127	(125)
הרווח הנקי	1,429	1,700	(271)
רווח השלוחות בחו"ל, במונחים נומינליים (מיליון דולר) ^(ג)	32	23	9
			39.1

- (א) חברות כלולות של חברות בנות בארץ נכללו בחברות מאוחדות בארץ.
 (ב) לאחר התאמות מסוימות לכללי החשבונאות בארץ.
 (ג) כפי שדווח על ידי השלוחות בחו"ל כולל רווח נקי לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה.

להלן השינויים העיקריים בתרומת מרכזי הרווח (לאחר התאמות מתרגום):

הבנק

הגידול ברווח הנקי בבנק במחצית ראשונה 2016 לעומת הרווח בתקופה המקבילה אשתקד נובע מגידול בהכנסות ריבית נטו ומגידול בהכנסות מהפסדי אשראי. כמו כן, בשל מיזוג בנק ערבי ב-31 בדצמבר 2015 רווח המחצית כולל את רווחי בנק ערבי בעוד שאשתקד רווחי בנק ערבי הוצגו בחברות בנות בארץ.

חברות בנות בארץ

הקיטון ברווח הנקי של חברות מאוחדות בארץ נובע בעיקר מקיטון ברווחי לאומי פרטנרס בסך כ-238 מיליון ש"ח, עקב רווח ממימוש מניות מובילאיי שנרשם אשתקד. רווחי בנק ערבי נכללו במחצית ראשונה 2016 כחלק מרווחי הבנק עקב המיזוג עם ולתוך לאומי ב-31 בדצמבר 2015 בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד רווחי בנק ערבי ישראלי בסך כ-56 מיליון ש"ח נכללו ברווחי חברות בנות בארץ.

חברות בנות בחו"ל

סך כל התרומה לרווח של השלוחות בחו"ל (ללא סניפי חו"ל) בתרגום נוחות לדולרים של ארה"ב הסתכם ברווח של כ-32 מיליון דולר לעומת רווח בסך של כ-23 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. תרומת השלוחות בחו"ל בשקלים ובהתאמות מסוימות לכללי חשבונאות בארץ, הסתכמה ברווח של 34 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד בשקלים במחצית ראשונה 2015 נובע מהוצאות הפרשי שער בגין חברות בנות שמטבע הפעילות שלהן הוא השקל ומהוצאות שנזקפו בגין עלויות צפויות לסגירת השלוחה בשווייץ אשר קיזזו את רווחי השלוחות במטבע הפעילות במונחים נומינליים.

חברות כלולות

הסעיף כולל רווחי חברות כלולות של הבנק.

החל מיום 31 במרס 2015, בעקבות הירידה בשיעורי ההחזקה והויתור הפרמננטי על ייצוג הבנק בדירקטוריון החברה לישראל, מסווג הבנק את ההשקעה בחברה לישראל בתיק ניירות ערך הזמין למכירה. חלקו של הבנק על בסיס השווי המאזני ברווח החברה לישראל הינו לרביע ראשון 2015. החל מרביע שני 2015 הבנק כולל את הרווח בגין התאמות לשווי שוק של ההשקעה בחברה לישראל ברווח כולל אחר בלבד. בהתאם לכך, ברווחי חברות כלולות אשתקד נכלל הרווח של החברה לישראל בסך 114 מיליון ש"ח בגין רביע ראשון 2015.

ברביע שני 2016 הבנק מימש את יתרת המניות שהחזיק בחברה לישראל. למידע נוסף ראה פרק [ניירות ערך](#).

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 ביוני 2016 בכ-11.9 מיליארד ש"ח לעומת 12.5 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2015 והתרומה של החברות המוחזקות לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 111 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 575 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 ביוני 2016 ב-5,611 מיליון ש"ח, לעומת 6,260 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2015. התרומה שלהן לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה במחצית ראשונה של 2016 בכ-75 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-449 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 83.3%. תשואת הקבוצה על ההשקעה בחברות מאוחדות בארץ היתה במחצית ראשונה של 2016 2.5% לעומת 15.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק ערבי ישראלי

בעקבות מכתבי תלונה ששלח בחודש נובמבר 2015 נושא משרה בכיר שכיהן בבנק ערבי ישראלי עד למיזוג, הוחלט על מינוי גורם חיצוני לביצוע בדיקה בלתי תלויה לשם בדיקת התלונה ("הבודקת החיצונית"). מכתבי התלונה עוסקים, בעיקר, בהתנהלות בלתי תקינה, לכאורה, של מספר מצומצם של סניפים של בנק ערבי ישראלי, לרבות באי דיווח, לכאורה, על פעולות של לקוח שחשודות כהלבנת הון, התערבות של לקוחות בפעילות הסניפים הללו, בהעמדת אשראים בחריגה מנהלים מקובלים, במספר אירועי אלימות מצד לקוחות שהתרחשו באותם סניפים ובאי התערבות של גורמים בכירים בבנק ערבי ישראלי בנעשה בסניפים אלה.

הבודקת החיצונית הגישה דוח סופי, לפיו כל הדיווחים על פעולות החשודות בהלבנת הון בוצעו כנדרש והנושאים האחרים שעלו הינם אירועים נקודתיים.

להלן תרומת החברות המוחזקות העיקריות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה:

תשואה על השקעת הקבוצה		תרומה ^(א) לרווח הנקי של הקבוצה		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	2015	2016	2015	השינוי	
אחוזים		במיליון ש"ח		באחוזים	
בנק ערבי ישראלי ^(ג)	-	18.3	-	55.8	-
לאומיקארד	11.7	11.7	75.7	71.9	5.3
לאומי פרטנרס ^(ב)	10.9	60.1	69.6	307.3	(77.4)
מעלות	36.4	46.4	8.2	7.1	15.5
לאומיטק	0.6	0.3	3.0	1.6	87.5
לאומי אחזקות פיננסיות	-	0.1	(86.2)	0.3	-
אחרות	0.7	0.8	4.9	5.3	(7.5)
סך כל חברות מאוחדות בארץ	2.5	15.5	75.2	449.3	(83.3)

(א) הרווח (וההפסד) המוצג הינו לפי חלק החברה בתוצאות הקבוצה.

(ב) כולל הרווח ו/או ההפסד של חברות כלולות של לאומי פרטנרס.

(ג) בנק ערבי ישראלי מוזג עם ולתוך לאומי ב-31 בדצמבר 2015.

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק בשלוחות בחו"ל ב-30 ביוני 2016 הסתכם ב-4,345 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,295 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2015.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה במחצית ראשונה של 2016 הסתכמה ברווח בסך 34 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לאומי לוקסמבורג

ביום 2 בפברואר 2016 הושלמה עסקת מכירת פעילות לאומי לוקסמבורג לבנק Banque J.Safra Sarasin (Luxembourg), לאחר שהתקבלו האישורים שנדרשו להשלמת העסקה. להשלמת העסקה לא היתה השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

ביולי 2016 התקבל אישור המפקח על הבנקים בלוקסמבורג להחזרת הרישיון הבנקאי של החברה ולכניסתה להליך של פירוק.

Bank Leumi Jersey

ביום 8 באפריל 2016 הושלמה העסקה בדבר התקשרות החברה הנכדה Bank Leumi Jersey בהסכם למכירת החזקותיה בחברה הבת שלה Leumi Overseas Trust Corporation לאחר שהתקבלו האישורים הרגולטוריים שנדרשו לשם ביצוע ההסכם.

ביום 20 ביוני 2016 התקשר Bank Leumi Jersey בהסכם למכירת פעילותו ל-EFG Private Bank (Channel Islands) Limited. כניסתו לתוקף של ההסכם כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים ותנאים מתלים נוספים שנדרשים לשם כך. לאור היקף הפעילות המצומצם יחסית של לאומי ג'רסי, אשר אינו מהותי ביחס לפעילות קבוצת הבנק, לביצוע העסקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על פעילות הבנק.

להלן תרומת החברות המוחזקות העיקריות בחו"ל לרווח הנקי של הקבוצה:

תשואה על השקעת הקבוצה		תרומה לרווח הנקי של הקבוצה		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	2015	2016	2015	השינוי	השינוי
אחוזים	במיליוני ש"ח	אחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים
3.5	3.1	48.0	38.6	24.4	38.6
3.9	3.6	46.5	37.8	23.0	37.8
-	9.8	(33.7)	38.8	-	38.8
-	-	(7.3)	(45.3)	83.9	(45.3)
6.1	-	3.2	(10.5)	+	(10.5)
7.0	-	3.8	(1.6)	+	(1.6)
24.4	-	17.3	(9.2)	+	(9.2)
27.1	-	2.7	(11.9)	+	(11.9)
1.6	-	34.0	(1.1)	+	(1.1)

(א) ההפסד בשקלים בשלוחה בבריטניה במחצית ראשונה 2016 נובע מהפרשי שערים שליליים בשל תיסוף בליש"ט של 10.6% לאור ה-Brexit. לבנק אין חשיפה כלכלית לליש"ט שכן כנגד ההשקעה בשלוחה יש פיקדונות במט"ח.

להלן פירוט הרווח הנקי (ההפסד) של שלוחות הבנק וסניפי הבנק בחו"ל כפי שדווח על ידן:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	2015	השינוי	השינוי	השינוי	השינוי
במיליונים	במיליונים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים
13	10	3	30.0	30.0	30.0
12	10	2	20.0	20.0	20.0
10	10	-	-	-	-
(1)	(2)	1	50.0	50.0	50.0
1	1	-	-	-	-
18	9	9	100.0	100.0	100.0
2	-	2	+	+	+
-	(3)	3	+	+	+
32	23	9	39.1	39.1	39.1

(א) 1 רון = 0.9471 ש"ח. בקשר לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#) לדוחות הכספיים.

פעילות חברות הכלולות

סך כל ההשקעה של הקבוצה בחברות הכלולות מסתכם ב-30 ביוני 2016 ב-923 מיליון ש"ח, בדומה להשקעה ב-31 בדצמבר 2015. התרומה לרווח הנקי של החברות הכלולות במחצית ראשונה של 2016 הסתכמה בסך 35 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-146 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוח הכספי לשנת 2015 (עמודים 129-191) ובדוח על הסיכונים על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

שינויים עיקריים בסביבת הסיכון והשפעתם על הקבוצה

במהלך הרביע השני של השנה החריפה התנודתיות בשווקים הגלובליים והמקומיים, בדגש על תנודתיות גבוהה בסוף הרביע ולאחריו, לאור תוצאות משאל העם על היפרדותה של בריטניה מהאיחוד האירופי (Brexit). תוצאות המשאל עוררו חששות לגבי יציאה של מדינות אחרות מהאיחוד, והצטרפו לגורמים נוספים אשר מלווים את השווקים מספר רבעונים ובהם: מגמת ההאטה בצמיחה בסין והשפעתה על הכלכלה הגלובלית, החששות משינוי תוואי העלאת הריבית בארה"ב והשפעתה המתמשכת של ריבית שלילית במספר כלכלות בעולם. התנודתיות השפיעה על מחירי מניות, מרווחי אגרות החוב, מרווחי CDS ועוד. מסוף הרביע החל תיקון במגמות בשווקים, שיפור במרווחי אגרות החוב ובמרווחי ה-CDS בדגש על סקטור הבנקאות.

בארץ, נתוני המאקרו מעידים על ירידה בשיעור הצמיחה והמשך רמת אינפלציה נמוכה. מפירסומי הועדה המוניתרית עולה כי ישנה סבירות גבוהה שסביבת הריבית צפויה להישאר נמוכה בטווח הזמן הקרוב זאת לאור נתוני מאקרו אלו. המגמה של שינויים רגולטורים רבים המשפיעים על המודל העסקי של מערכת הבנקאות בארץ ממשיכה עם פירסום תזכיר החוק בנושא אגודות אשראי, פירסום מסקנות ועדת שטרם ועוד.

בהתייחס ליעדי ההון, לאומי ממשיך באופן שוטף להערך לחיזוק הלימות ההון, מיתון התנודתיות בו ולהגעה ליעדי ההון הנדרשים על ידי הרגולטור, גם לנוכח תקן זכויות העובדים, אשר השפעתו על הון הבנק בסביבת ריבית נמוכה ותנודתית הינה משמעותית.

טבלת חומרת גורמי הסיכון

לא חלו שינויים בחומרת גורמי הסיכון ביחס לטבלה שפורסמה בדוח השנתי לשנת 2015.

סיכון אשראי

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוח הכספי לשנת 2015 (עמודים 138-161) ובדוח על הסיכונים השנתי על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו. הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

האשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, וסיכון האשראי מנוהל בהתאמה באמצעות שלושת קווי ההגנה. העקרונות המרכזיים בניהול הסיכון ערוכים במסמך "מדיניות האשראי וסיכונים האשראי" הנסקר מידי שנה ומתעדכן בהתאם לצורך באישור הנהלת הבנק.

במהלך הרביע השני של השנה לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של תיק האשראי.

סיכון אשראי בעייתי

30 ביוני 2016		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי: ^(א)		
סיכון אשראי פגום	3,539	274
	1,213	1,442
סיכון אשראי נחות	3,156	1,288
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ^(ב)	7,908	1,791
סך הכל אשראי בעייתי	925	-
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)		
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים	2,914	-
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	12	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	2,926	-

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(א) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

סיכון אשראי בעייתי (המשך)

30 ביוני 2015			
מאזני	חוץ מאזני	כולל	
במיליוני ש"ח			
1. סיכון אשראי בעייתי:^(א)			
סיכון אשראי פגום	4,492	253	4,745
סיכון אשראי נחות	1,690	299	1,989
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ^(ב)	3,456	1,350	4,806
סך הכל אשראי בעייתי	9,638	1,902	11,540
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)	924	-	-
2. נכסים שאינם מבצעים:			
חובות פגומים	4,132	-	-
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	15	-	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	4,147	-	-
31 בדצמבר 2015			
מאזני	חוץ מאזני	כולל	
במיליוני ש"ח			
1. סיכון אשראי בעייתי:^(א)			
סיכון אשראי פגום	3,940	295	4,235
סיכון אשראי נחות	1,413	235	1,648
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ^(ב)	2,995	886	3,881
סך הכל אשראי בעייתי	8,348	1,416	9,764
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)	942	-	-
2. נכסים שאינם מבצעים:			
חובות פגומים	3,485	-	-
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	7	-	-
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	3,492	-	-

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוצ' מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(א) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
באחוזים		
1.5	1.7	1.3
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור		
0.4	0.4	0.3
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור		
3.1	3.7	2.9
שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור		
0.1	0.0	0.1
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור		
(0.2)	(0.1)	0.1
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת		

להלן פירוט מדדי סיכון הפרשה להפסדי אשראי:

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
באחוזים		
1.6	1.7	1.5
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור		
105.9	98.3	114.2
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום כתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר		
85.4	81.5	90.4
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור		
(12.8)	(3.9)	3.4

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות מוגדר כחשיפה בודדת או קבוצה של חשיפות בעלות מכנה משותף ופוטנציאל לגרימת הפסדים משמעותיים. ניהול סיכוני הריכוזיות מתבצע בעיקר על ידי קביעת מגבלות ומעקב ובקרה אחרי עמידה בהן. היבט הריכוזיות בא לידי ביטוי גם בתמחור האשראי שמשקף את הסיכון.

פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים

תיק האשראי של הבנק מפוצל בין ענפי המשק השונים במטרה לפזר את הסיכון הגלום במצב של ריכוז גבוה בענף אחד. בענפי משק המאופיינים ברמת סיכון נמוכה יחסית, אנו שואפים להגיע לשיעור מימון גבוה מחלקנו במערכת.

מדיניות האשראי של הבנק לגבי מגזרי פעילות שונים ולגבי ענפי משק שונים משתנה מעת לעת בהתאם לסביבה העסקית, למיקוד העסקי של הבנק, לתיאבון הסיכון של הבנק ולהנחיות כלליות וספציפיות של בנק ישראל.

בנוסף למגבלת הפיזור הענפי שהוטלה על ידי בנק ישראל לגבי 20 ענפי המשק הראשיים מגדיר הבנק כחלק ממדיניות הסיכון שלו מגבלות פנימיות לפיזור תיק האשראי על-בסיס ענפי משק ותת הענפים, הן כאחוז מההון הרגולטורי והן כאחוז מסיכון האשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

30 ביוני 2016									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
הפסדי אשראי ^(ד)					מזה: ¹				
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח									
בנין פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
חקלאות	2,145	1,985	160	2,143	1,828	160	6	1	(45)
כרייה וחציבה	754	745	9	661	315	9	-	-	-
תעשייה	23,181	21,816	1,365	22,851	15,221	1,364	514	(171)	(485)
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ח)	47,749	46,294	1,455	47,663	16,363	1,455	225	(17)	(303)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	28,237	26,868	1,369	28,167	25,502	1,369	754	(39)	(467)
אספקת חשמל ומים	4,991	4,602	389	4,702	3,190	389	279	1	(73)
מסחר ^(ח)	28,465	27,184	1,281	28,313	22,894	1,231	276	-	(334)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	3,044	2,888	156	3,011	2,649	156	110	(56)	(25)
תחבורה ואחסנה	7,755	7,474	281	7,637	6,241	281	216	10	(42)
תקשורת ושרותי מחשב	6,504	6,262	242	5,825	4,369	238	228	(1)	(77)
שרותים פיננסיים	20,016	19,873	143	14,280	10,317	143	51	(12)	(241)
שרותים עסקיים ואחרים	8,508	8,384	124	8,311	5,828	124	51	33	(117)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	8,200	8,151	49	8,182	6,783	49	17	9	(50)
סך הכל מסחרי	189,549	182,526	7,023	181,746	121,500	6,968	2,792	(430)	(2,259)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	83,067	82,318	749	83,067	80,831	749	-	6	(500)
אנשים פרטיים - אחר	66,876	66,132	744	66,860	37,533	744	262	182	(775)
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	339,492	330,976	8,516	331,673	239,864	8,461	3,054	(242)	(3,534)
בנקים בישראל	5,771	5,771	-	3,175	3,103	-	-	(1)	(2)
ממשלת ישראל	50,686	50,686	-	220	221	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	395,949	387,433	8,516	335,068	243,188	8,461	3,054	(243)	(3,536)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 98,849,281,147,49,618,243,188 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחובות מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך 982 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 ביוני 2016									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
במיליוני ש"ח					הפסדי אשראי ^(ד)				
סך הכל					מזה:				
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
בנין פעילות לווים בחו"ל									
ציבור-מסחרי									
54	53	1	53	31	1	1	(1)	-	(1)
45	45	-	44	37	-	-	-	-	-
9,111	8,831	280	7,501	4,509	280	62	(26)	11	(52)
12,759	12,201	558	12,369	9,379	558	371	(17)	(4)	(207)
313	313	-	94	49	-	-	-	-	-
7,176	7,119	57	7,061	4,818	57	56	9	1	(81)
1,735	1,728	7	1,735	1,631	7	1	(1)	-	(10)
123	59	64	107	102	64	63	6	19	(16)
2,350	2,350	-	2,401	737	-	-	-	-	(1)
18,053	17,963	90	2,679	1,837	90	90	(6)	(2)	(48)
5,583	5,522	61	5,467	4,613	61	22	3	-	(24)
645	638	7	642	468	7	7	(1)	-	(18)
57,947	56,822	1,125	39,853	28,211	1,125	673	(34)	25	(458)
1,132	1,095	37	1,132	1,124	37	36	-	3	(13)
492	471	21	485	403	21	20	-	-	(4)
59,571	58,388	1,183	41,470	29,738	1,183	729	(34)	28	(475)
27,869	27,869	-	11,833	10,059	-	-	-	-	-
12,973	12,973	-	871	259	-	-	-	-	-
100,413	99,230	1,183	54,174	40,056	1,183	729	(34)	28	(475)
496,362	486,663	9,699	389,242	283,244	9,644	3,783	(277)	(137)	(4,011)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 33,273, 40,056, 10,182, 16,904 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 ביוני 2015										
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)			הפסדי אשראי ^(ד)		
סך הכל					דירוג ביצועי אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	מזה:		
								הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח										
בנין פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
חקלאות	2,059	1,934	125	2,055	1,741	125	49	20	(14)	(47)
כרייה וחציבה	797	797	-	701	376	-	-	(2)	-	(1)
תעשייה	25,261	22,659	2,602	24,646	15,452	2,591	438	36	(36)	(495)
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ז)	47,351	45,642	1,709	47,249	16,897	1,708	651	52	(30)	(358)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	26,105	24,253	1,852	25,990	23,598	1,852	1,299	(42)	(10)	(647)
אספקת חשמל ומים	4,485	4,420	65	3,435	2,737	65	-	2	-	(33)
מסחר ^(ח)	26,226	24,920	1,306	25,964	21,306	1,270	246	(43)	(8)	(345)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	3,012	2,823	189	2,991	2,658	189	151	8	4	(33)
תחבורה ואחסנה	6,691	6,244	447	6,626	5,856	447	294	9	1	(54)
תקשורת ושרותי מחשב	6,582	6,133	449	6,176	4,413	446	437	18	11	(212)
שרותים פיננסיים	22,792	22,754	38	16,335	9,423	38	13	(23)	(11)	(316)
שרותים עסקיים ואחרים	7,271	7,155	116	7,234	5,072	103	44	12	15	(71)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	7,499	7,461	38	7,446	6,191	38	13	2	1	(43)
סך הכל מסחרי	186,131	177,195	8,936	176,848	115,720	8,872	3,635	49	(77)	(2,655)
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור	80,112	79,380	732	80,112	77,330	731	-	7	2	(500)
אנשים פרטיים - אחר	68,661	68,224	437	68,642	35,806	437	101	83	113	(607)
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	334,904	324,799	10,105	325,602	228,856	10,040	3,736	139	38	(3,762)
בנקים בישראל	7,360	7,360	-	3,166	2,069	-	-	2	-	-
ממשלת ישראל	36,785	36,785	-	266	266	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	379,049	368,944	10,105	329,034	231,191	10,040	3,736	141	38	(3,762)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 103,438, 6,341, 2,177, 35,905, 231,189 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך 1,312 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 ביוני 2015										
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)					
הפסדי אשראי ^(ד)					מזה:					
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	
במיליוני ש"ח										
בנין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחר										
105	102	3	104	42	3	3	-	-	(2)	חקלאות
21	21	-	2	2	-	-	-	-	-	כרייה וחציבה
9,891	9,412	479	9,318	6,386	479	182	(10)	(6)	(125)	תעשייה
13,364	12,843	521	12,843	8,579	521	510	(9)	37	(252)	בנין ונדל"ן ^(ז)
364	364	-	104	50	-	-	-	-	(1)	אספקת חשמל ומים
7,368	7,233	135	7,303	4,845	135	60	(9)	50	(111)	מסחר
1,240	1,202	38	1,232	1,113	38	38	-	-	(12)	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
200	178	22	180	172	22	22	-	-	(12)	תחבורה ואחסנה
1,868	1,866	2	1,720	760	2	2	1	-	(3)	תקשורת ושרותי מחשב
15,775	15,677	98	2,888	1,578	98	98	6	2	(64)	שרותים פיננסיים
4,973	4,923	50	4,743	4,197	50	22	(3)	(1)	(14)	שרותים עסקיים ואחרים
759	750	9	701	345	9	1	(17)	49	(16)	שרותים ציבוריים וקהילתיים
55,928	54,571	1,357	41,138	28,069	1,357	938	(41)	131	(612)	סך הכל מסחרי
1,164	1,100	64	1,164	1,159	64	44	(2)	-	(16)	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
518	504	14	481	376	14	9	(2)	2	(10)	אנשים פרטיים - אחר
57,610	56,175	1,435	42,783	29,604	1,435	991	(45)	133	(638)	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
27,006	27,006	-	13,275	11,553	-	-	(3)	-	(3)	בנקים בחו"ל
8,282	8,282	-	212	169	-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
92,898	91,463	1,435	56,270	41,326	1,435	991	(48)	133	(641)	סך הכל פעילות בחו"ל
471,947	460,407	11,540	385,304	272,517	11,475	4,727	93	171	(4,403)	סך הכל

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 4,132,207, - , 19,186,8176 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2015									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
הפסדי אשראי ^(ד)									
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	מזה:		
							הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח									
בנין פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
חקלאות	2,075	1,951	124	2,070	1,775	123	50	16	(40)
כרייה וחציבה	713	713	-	583	501	-	-	(2)	-
תעשייה	24,498	22,852	1,646	24,066	15,669	1,646	577	1	(60)
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ז)	47,249	45,433	1,816	47,155	15,688	1,815	639	65	(15)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	27,556	25,925	1,631	27,485	24,653	1,631	1,053	18	70
אספקת חשמל ומים	4,985	4,925	60	4,735	3,162	60	-	(7)	-
מסחר ^(ח)	26,552	25,614	938	26,374	21,531	908	244	(42)	12
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	3,030	2,840	190	3,037	2,666	190	138	4	3
תחבורה ואחסנה	6,757	6,420	337	6,638	5,897	337	268	15	15
תקשורת ושרותי מחשב	6,162	5,895	267	5,871	4,128	263	255	(82)	(7)
שרותים פיננסיים	20,758	20,683	75	14,709	9,570	75	62	(151)	(12)
שרותים עסקיים ואחרים	7,720	7,628	92	7,701	5,462	92	34	40	30
שרותים ציבוריים וקהילתיים	7,781	7,755	26	7,742	6,523	26	11	(4)	17
סך הכל מסחרי	185,836	178,634	7,202	178,166	117,225	7,166	3,331	(129)	45
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	83,292	82,513	779	83,292	80,633	779	-	14	10
אנשים פרטיים - אחר	65,815	65,363	452	65,807	36,991	452	63	309	245
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	334,943	326,510	8,433	327,265	234,849	8,397	3,394	194	300
בנקים בישראל	7,048	7,048	-	3,347	2,146	-	-	2	-
ממשלת ישראל	37,243	37,243	-	262	262	-	-	-	-
סך הכל פעילות בישראל	379,234	370,801	8,433	330,874	237,257	8,397	3,394	196	300

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 237,258, 36,036, 1,764, 5,081, 99,095 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך 1,014 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2015										
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)					
הפסדי אשראי ^(ד)										
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	מזה:			יתרת הפרשה להפסדי אשראי
							הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	מחיקות חשבוניות נטו	
במיליוני ש"ח										
בנין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחרי										
חקלאות	128	126	2	127	72	2	2	2	1	(2)
כרייה וחציבה	77	77	-	38	29	-	-	-	-	-
תעשייה	8,295	7,965	330	7,041	4,638	330	98	(4)	27	(92)
בניו ונדל"ן ^(ז)	13,503	12,866	637	12,973	9,783	637	434	10	79	(230)
אספקת חשמל ומים	371	371	-	88	56	-	-	-	-	-
מסחר	7,818	7,786	32	7,729	5,123	32	31	(2)	85	(79)
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	1,577	1,549	28	1,577	1,441	28	24	(1)	-	(10)
תחבורה ואחסנה	241	155	86	223	198	86	86	(2)	9	(31)
תקשורת ושרותי מחשב	2,093	2,093	-	1,782	677	-	-	(1)	-	(1)
שרותים פיננסיים	17,027	16,935	92	2,801	1,619	92	92	45	7	(68)
שרותים עסקיים ואחרים	5,630	5,579	51	5,560	4,613	51	2	(2)	(1)	(16)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	516	515	1	504	391	1	1	(39)	14	(19)
סך הכל מסחרי	57,276	56,017	1,259	40,443	28,640	1,259	770	6	221	(548)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	1,176	1,126	50	1,176	1,172	50	29	-	2	(16)
אנשים פרטיים - אחר	531	509	22	522	409	22	22	-	8	(6)
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	58,983	57,652	1,331	42,141	30,221	1,331	821	6	231	(570)
בנקים בחו"ל	22,269	22,269	-	10,119	8,170	-	-	(3)	-	(1)
ממשלות בחו"ל	11,667	11,667	-	480	191	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	92,919	91,588	1,331	52,740	38,582	1,331	821	3	231	(571)
סך הכל	472,153	462,389	9,764	383,614	275,839	9,728	4,215	199	531	(4,156)

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 30,120,38,581, - , 18,049,6,169 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

קבוצות לווים

מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

1. ליום 30 ביוני 2016 אין לקבוצה חשיפת אשראי לקבוצת לווים אשר חבותם עולה על 15% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313).
2. ליום 30 ביוני 2016 אין לקבוצה חשיפת אשראי ללווים גדולים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות שחבותם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק. המגבלה הרגולטורית הינה בשיעור 120% מהון הבנק.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 ביוני 2016					
חשיפה מאזנית ^(א)					
חשיפה מאזנית מעבר לגבול					
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה מאזנית מעבר לגבול
לממשלות ^(ג)	לבנקים	לאחרים	מקומיות	מקומיות	מקומיות
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות הברית	11,606	3,190	10,377	23,508	11,513
בריטניה	-	3,683	4,021	7,276	1,876
צרפת	-	983	1,014	-	-
שווייץ	-	731	785	575	64
גרמניה	-	2,476	861	-	-
אחרות	407	5,188	4,488	1,177	637
סך כל החשיפה למדינות זרות	12,013	16,251	21,546	32,536	14,090
סך כל החשיפה למדינות LDC	258	1,003	512	1,173	636
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)	-	12	324	-	-

30 ביוני 2016						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: יתרת חובות פגומים	סך החשיפה החוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	עד שנה	מעל שנה
במיליוני ש"ח						
המדינה						
ארצות הברית	37,168	761	314	7,108	9,965	15,208
בריטניה	13,104	193	192	3,007	3,440	4,264
צרפת	1,997	19	19	717	863	1,134
שווייץ	2,027	-	-	369	722	794
גרמניה	3,337	-	-	57	2,539	798
אחרות	10,623	243	219	2,673	2,530	7,553
סך כל החשיפה למדינות זרות	68,256	1,216	744	13,931	20,059	29,751
סך כל החשיפה למדינות LDC	2,310	198	167	1,729	153	1,620
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)	336	-	-	244	147	189

- (א) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך):

30 ביוני 2015					
חשיפה מאזנית ^(א)					
חשיפה מאזנית מעבר לגבול					
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לממשלות ^(ג)	לבנקים	לאחרים
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות הברית	7,065	2,924	8,395	19,833	9,347
בריטניה	38	4,639	3,792	6,721	2,034
צרפת	-	726	1,390	-	-
שווייץ	-	548	1,258	762	102
גרמניה	-	1,457	1,479	-	-
אחרות	381	4,852	5,559	1,318	614
סך כל החשיפה למדינות זרות	7,484	15,146	21,873	28,634	12,097
סך כל החשיפה למדינות LDC	188	972	742	1,196	590
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)	-	93	376	-	-

30 ביוני 2015						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
תקופת פרעון						
סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: יתרת חובות פגומים	סך החשיפה החוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	עד שנה	מעל שנה
במיליוני ש"ח						
המדינה						
ארצות הברית	28,870	677	313	6,117	9,067	9,317
בריטניה	13,156	272	255	3,796	2,177	6,292
צרפת	2,116	9	6	1,227	504	1,612
שווייץ	2,466	-	-	430	1,081	725
גרמניה	2,936	2	2	267	2,188	748
אחרות	11,496	418	405	2,465	3,818	6,974
סך כל החשיפה למדינות זרות	61,040	1,378	981	14,302	18,835	25,668
סך כל החשיפה למדינות LDC	2,508	317	305	1,395	543	1,359
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)	469	-	-	45	304	165

- (א) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך):

31 בדצמבר 2015					
חשיפה מאזנית ^(א)					
חשיפה מאזנית מעבר לגבול					
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים					
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לממשלות ^(ג)	לבנקים	לאחרים
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות הברית	9,652	2,577	10,748	22,020	11,310
בריטניה	39	2,942	3,022	7,015	2,143
צרפת	552	635	942	-	-
שווייץ	-	334	1,194	535	101
גרמניה	-	1,519	1,583	-	-
אחרות	389	4,001	5,218	1,272	651
סך כל החשיפה למדינות זרות	10,632	12,008	22,707	30,842	14,205
סך כל החשיפה למדינות LDC	212	943	719	1,180	647
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)	97	57	408	-	-

31 בדצמבר 2015						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול תקופת פרעון						
סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: יתרת חובות פגומים	סך החשיפה החוץ מאזנית	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	עד שנה	מעל שנה
במיליוני ש"ח						
המדינה						
ארצות הברית	33,687	733	299	6,153	6,941	16,036
בריטניה	10,875	247	229	3,846	1,717	4,286
צרפת	2,129	10	8	1,126	872	1,257
שווייץ	1,962	-	-	412	962	566
גרמניה	3,102	-	-	259	1,882	1,220
אחרות	10,229	294	282	3,068	2,389	7,219
סך כל החשיפה למדינות זרות	61,984	1,284	818	14,864	14,763	30,584
סך כל החשיפה למדינות LDC	2,407	210	199	2,128	521	1,353
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)	562	-	-	250	222	340

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

חלק ב' - ליום 30 ביוני 2016 ולתקופות השוואה אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' - סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 653 מיליון ש"ח ומתייחס ל-9 מדינות (ב-30 ביוני 2015 מסתכם בסך 1,454 מיליון ש"ח והתייחס ל-11 מדינות וב-31 בדצמבר 2015 מסתכם בסך 722 מיליון ש"ח והתייחס ל-11 מדינות).

להלן החשיפה למדינות לפי דרוג האשראי של המדינות כפי הדירוג של הבנק העולמי, ליום 30 ביוני 2016 במיליוני ש"ח:

חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	סך הכל חשיפה	אחוז החשיפה מסך הכל	מזה סיכון אשראי מסחרי בעייתי
מדינות עם הכנסה גבוהה	65,946	12,202	78,148	95.1
מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה	2,243	1,350	3,593	4.4
מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה	67	379	446	0.5
מדינות עם הכנסה נמוכה	-	-	-	-
סך הכל	68,256	13,931	82,187	100.0
				1,216

הגדרת המדינות הינה בהתאם להכנסה הלאומית לנפש כדלהלן:

הכנסה גבוהה - מעל 12,476 דולר לנפש.
הכנסה בינונית-גבוהה - מ-4,036 דולר עד 12,475 דולר לנפש.
הכנסה בינונית-נמוכה - מ-1,026 דולר עד 4,035 דולר לנפש.
הכנסה נמוכה - עד 1,025 דולר לנפש.

להלן שמות המדינות העיקריות בכל אחת מהקטגוריות:

1. מדינות OECD:
ארה"ב, איטליה, אוסטרליה, אוסטריה, אירלנד, בלגיה, קנדה, צ'כיה, דנמרק, פינלנד, ישראל, הונגריה, צרפת, בריטניה, יפן, ספרד, שווייץ, לוקסמבורג, סלובניה, הולנד, שבדיה, פולין, גרמניה ודרום קוריאה.
2. מדינות עם הכנסה גבוהה:
הונג קונג, מונקו, סינגפור, איי קיימן, רוסיה וקראטיה.
3. מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה:
ברזיל, בולגריה, מקסיקו, פנמה, רומניה, דרום אפריקה, טורקיה, סין, קולומביה ופרו.
4. מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה:
מצרים, הודו, פרגואי, פיליפינים ואוקראינה.
5. מדינות עם הכנסה נמוכה:
חלק גדול ממדינות אפריקה, האיטי ונפאל.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

החשיפה כוללת בעיקר פיקדונות בבנקים הזרים לתקופות קצרות עד שבוע ואגרות חוב בדרך כלל לתקופה של עד 5 שנים. הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שבהם הבנק והשלוחות בחו"ל מבצעים פיקדונות.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א):

30 ביוני 2016			
סיכון אשראי מאזני ^(ב)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	חשיפת אשראי נוכחית	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
17,417	2,311	19,728	AAA עד AA-
3,123	89	3,212	A+ עד A-
264	357	621	BBB+ עד BBB-
2	8	10	BB+ עד B-
27	-	27	נמוך מ: B-
369	8	377	ללא דרוג
21,202	2,773	23,975	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי
31 בדצמבר 2015			
סיכון אשראי מאזני ^(ב)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	חשיפת אשראי נוכחית	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
13,048	2,789	15,837	AAA עד AA-
2,323	54	2,377	A+ עד A-
440	241	681	BBB+ עד BBB-
1	2	3	BB+ עד B-
35	-	35	נמוך מ: B-
173	8	181	ללא דרוג
16,020	3,094	19,114	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים (שווי הוגן של נגזרים) והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 ביוני 2016 בשווי של 417 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2015 - 597 מיליון ש"ח.
- (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנות Moody's ו-S&P בלבד לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי.

הערות:

חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).

חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים. ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.

למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה [ביאור 11](#) בדוח הכספי.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל:

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		שיעור השינוי
2016	2015	
במיליוני ש"ח		באחוזים
מכספי הבנק	5,574	8,706 (36.0)
מכספי האוצר:		
הלוואות מכוונות	5	3 66.7
הלוואות עומדות	6	4 50.0
סך כל הלוואות חדשות	5,585	8,713 (35.9)
הלוואות שמוחזרו	1,206	3,143 (61.6)
סך כל ביצועים	6,791	11,856 (42.7)

גילוי על הלוואות לדיור

להלן הנתונים בנוגע למאפייני הסיכון של ההלוואות לדיור ההתפתחויות בסיכונים האשראי ואופן ניהולם, לרבות התייחסות לצעדים שננקטו על ידי הבנק לצורך התמודדות עם מאפייני סיכון אלה.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל:

יתרת תיק האשראי		שיעור גידול
במיליוני ש"ח		באחוזים
31 בדצמבר 2014	73,919	13.0
31 בדצמבר 2015	79,905	8.1
30 ביוני 2016	80,369	0.6

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו לפי בסיסי הצמדה בישראל:

סך הכל התיק	שיעור מתיק האשראי	שיעור מתיק האשראי	צמוד מדד	שיעור מתיק האשראי	לא צמוד	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
						במיליוני ש"ח	באחוזים
31 בדצמבר 2014	36,727	49.7	35,447	48.0	1,745	2.3	73,919
31 בדצמבר 2015	43,938	55.0	34,511	43.2	1,456	1.8	79,905
30 ביוני 2016	45,581	56.7	33,432	41.6	1,356	1.7	80,369

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור נטו, בריבית משתנה וקבועה בישראל:

סך תיק האשראי	משתנה			קבועה		
	מט"ח	צמוד	לא צמוד	צמוד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
73,919	1,745	23,788	29,495	11,659	7,232	31 בדצמבר 2014
79,905	1,456	22,034	31,587	12,477	12,351	31 בדצמבר 2015
80,369	1,356	21,208	32,033	12,224	13,548	30 ביוני 2016

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל:

להלן התפתחות ביצועי האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חייה הלוואה):

2014		2015			2016		
ממוצע שנתי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	
שיעור מביצוע							
באחוזים							
22.9	23.0	19.8	19.9	9.7	19.4	18.9	קבועה - צמודה
17.2	13.1	11.6	13.5	15.7	13.9	12.1	משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה
2.0	1.2	1.0	1.5	1.3	1.2	0.6	משתנה עד 5 שנים - צמודה
21.5	28.9	35.8	30.5	32.8	29.0	32.1	קבועה - לא צמודה
6.6	6.6	5.5	5.4	6.8	6.8	7.7	משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה
28.5	26.6	25.8	28.8	33.3	29.4	28.3	משתנה עד 5 שנים - לא צמודה
1.3	0.6	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	משתנה - מט"ח

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה במהלך מחצית ראשונה של 2016 עמד על 50.3% לעומת 49.0% בשנת 2015. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגזרי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של חמש שנים ומעלה. בנטרול הלוואות (אשר הוראת המפקח מחריגה אותן מהגדרת הלוואות בריבית משתנה) שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד במהלך מחצית ראשונה של 2016 הינו 30% בדומה לשנת 2015.

להלן יתרת תיק ההלוואות לדיור והיתרות בפיגור מעל 90 יום פיגור בישראל:

יתרת חוב רשומה		שיעור הסכום בפיגור
במיליוני ש"ח		באחוזים
31 בדצמבר 2014	74,410	800 1.1
31 בדצמבר 2015	80,402	768 1.0
30 ביוני 2016	80,865	738 0.9

ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2016, הכוללת את ההפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור (להלן: "ההפרשה הכוללת") הינה 496 מיליון ש"ח המהווה 0.62% מיתרת האשראי לדיור, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2015, בסך של 497 מיליון ש"ח המהווה אף היא 0.62% מיתרת האשראי לדיור.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיור בישראל:

במהלך מחצית ראשונה של 2016 הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של כ-5.6 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60% בישראל:

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

							שיעור מימון
2016		2015				2014	
רביע שני	רביע ראשון	רביע רביעי	רביע שלישי	רביע שני	רביע ראשון		
באחוזים							
16.3	15.5	18.6	18.6	18.6	18.8	19.2	18.5
12.7	13.5	14.6	17.1	18.1	16.5	14.5	14.5
0.1	0.2	0.4	0.7	1.0	2.4	0.4	0.4

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל:

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 ביוני 2016 עומד על 47.6% לעומת 47.1% בשנת 2015.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל:

שיעור ההלוואות שהועמדו במחצית ראשונה של 2016 בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 לבעלי הכנסה של 10,000 ש"ח ומטה, במועד אישור האשראי, עמד על 0.18% מסך העמדות האשראי החדשות.

חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל:

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור מחצית ראשונה של 2016, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי ההלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בממוצע על כ-34.6% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-30% במהלך שנת 2015.

התפתחויות בסיכוני אשראי

על רקע עליה בביקושים ליחידות דיור הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה, ועל רקע מגמת עלייה במחירי הדיור בנוסף לסביבת ריבית נמוכה, גדל היקף האשראי לדיור בשנים האחרונות.

בעקבות התפתחויות אלו, ובמסגרת ניהול הסיכונים נמשכת גם בשנת 2016 ההקפדה על המגבלות הניהוליות המהודקות יותר בעיקר במאפיינים הבאים: שיעורי המימון, יכולת החזר חודשי, דירוגי אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק. בהקשר זה, נבחנים גם המאפיינים של עסקות בגין דירות במסגרת תכנית "מחיר למשתכן" (ובכלל זה ההשלכות הצפויות של הוראות בנק ישראל ומשרדי האוצר והשיכון בנושא זה).

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק מחצית ראשונה של 2016 היתה 595 אלף ש"ח, לעומת 623 אלף ש"ח בשנת 2015 ו-585 אלף ש"ח בשנת 2014.

סיכון שוק

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הכספי לשנת 2015 \(עמודים 162-175\)](#) ו**בדוח על הסיכונים השנתי** על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים). החשיפה לסיכונים שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

למידע נוסף ראה [דוח על הסיכונים](#) באתר האינטרנט של הבנק.

הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בנושא ניהול סיכונים השוק והנזילות של הקבוצה, במסגרתן נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

מדיניות ניהול סיכונים השוק

מדיניות ניהול סיכונים השוק מהווה ביטוי לאסטרטגית סיכון השוק של הקבוצה. זאת לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכונים השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לבוא מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה.

החשיפות לסיכונים שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת כח"ל קובעות מדיניות לניהול סיכונים שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות בנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכונים השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים - התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרה מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקות אשר אינן כלולות בתיק למסחר.

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. ניהול סיכונים השוק בגין המחוייבות לעובדים מבוצע בחלקו במסגרת התיק הבנקאי ובחלקו הנוסף מנוהל באופן נפרד ועצמאי כחלק מניהול "נכסי התוכנית", אשר נועדו לשאת תשואה לאורך זמן, במטרה לשרת את ערך ההתחייבות. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. השפעת שינויים אלה על הון הבנק גבוהה. מנגד, ההשקעה ב"נכסי התוכנית" נועדה לשרת חלק ממחוייבות זו, והיא מבוצעת באמצעות השקעה בנכסים מגוונים ומפוזרים כדוגמת מניות ונכסי חוב. ההשקעה כפופה למגבלות רגולטוריות ומגבלות הנקבעות על ידי הקופות.

למידע נוסף בנוגע לפעילות לפי תיקים ראה [דוח על הסיכונים](#) באתר האינטרנט של הבנק.

א. החשיפה בריבית

סיכון הריבית הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית חסרת סיכון אשראי במטבעות השונים, בשל הפערים בין מועדי שינוי הריבית או הפירעון של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה, כמוקדם מביניהם.

מדיניות החשיפות בריבית הנה להגביל את מידת ההשפעה של שינויים אפשריים בריבית על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח המימוני לשנה הקרובה. החשיפה של הרווח לריבית מושפעת מהפעילות בעסקות נגזרים ותיק ני"ע למסחר.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפרעונות המוקדמים במשכנתאות. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, גם בשל הגידול המשמעותי ביתרות בשנים האחרונות.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעליה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית, ולכן החישוב המבוצע נעשה מבלי לשנות את מבנה הנכסים וההתחייבויות. במידה והריבית תהיה שלילית באופן מובהק המבנה של הנכסים וההתחייבויות ישתנה בהכרח.

עם יישום התקן, והיוון המחויבות האקטוארית לעובדים לפי ריביות שוק, גדלה רגישות הון הבנק לשינויים בריבית. במטרה לצמצם את התנודתיות בהון, לאומי גידר חלק מחשיפה זו. חשיפת ההון לשינויים בריבית מנוהלת באופן שוטף במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

בנוסף, במהלך חודש אפריל אושרו בדירקטוריון מגבלות חשיפה לריבית, אשר מביאות לידי ביטוי את ההשלכות של יישום תקן זכויות עובדים. מגבלות אלו מותאמות, ויותאמו, באופן שוטף, לשינויים במתודולוגיות המשמשות להערכת פריסת הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי ואת התזרימים המט"חיים בלייבור.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח)^(א) השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש:

תרחיש	30 ביוני 2016			30 ביוני 2015			31 בדצמבר 2015		
	עליה ב-1%	ירידה ב-1%	שינוי של 0.1%	עליה ב-1%	ירידה ב-1%	שינוי של 0.1%	עליה ב-1%	ירידה ב-1%	שינוי של 0.1%
במט"י									
תיק בנקאי	(828)	1,052	(92)	(456)	446	(46)	(641)	708	(66)
תיק למסחר	(120)	107	(13)	(81)	86	(8)	(87)	111	(7)
במט"ח									
תיק בנקאי	18	(107)	(1)	(282)	225	(28)	(32)	(74)	(3)
תיק למסחר	25	(43)	1	93	(58)	9	7	(33)	2
השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי לשינוי של 1% בריבית									
	30 ביוני 2016 ^(ב)			30 ביוני 2015			31 בדצמבר 2015		
	מט"י	מט"ח							
סך הכל	284	196		131			379		

- (א) היקף החשיפה מתעלם מקיומה של רצפת ריבית בשיעור של 0% על הפיקדונות. ככל שהריבית ממשיכה לרדת ומתקרבת לאפס, הפגיעה בברווח הפיננסי גבוהה יותר שכן כל הורדת ריבית על ידי בנק ישראל מתבטאת רק בהורדת הריבית על האשראי ולכן בהקטנת מרווחים ושחיקת רווחיות הבנק.
- (ב) המדידה כפי המגבלות שאושרו במהלך אפריל 2016.

להלן חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית (לפני השפעת המס):

	חשיפה במט"י			חשיפה במט"ח		
	לעליה של 1%	לירידה של 1%	שינוי של 0.1%	לעליה של 1%	לירידה של 1%	שינוי של 0.1%
30 ביוני 2016						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית ^(א)	434	(707)	54	(377)	288	(43)
31 בדצמבר 2015						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית ^(א)	1,472	(1,895)	145	(292)	182	(25)

- (א) מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטואריות לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 ביוני 2016 בירידה בשווי הנכסים של כ-120 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015 בכ-120 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות הנובעות מהוראות תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

למידע נוסף ראה [דוח על הסיכונים](#) באתר האינטרנט של הבנק.

רגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לריבית

להלן השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית:

30 ביוני 2016						
מטבע ישראלי						מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
נכסים פיננסיים	268,086	53,102	71,064	7,244	9,863	409,359
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	267,056	7,461	218,270	52,116	43,143	588,046
התחייבויות פיננסיות ^(א)	223,985	60,170	89,699	13,119	8,637	395,610
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	288,517	8,867	199,973	46,772	44,879	589,008
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	22,640	(8,474)	(338)	(531)	(510)	12,787
30 ביוני 2015						
מטבע ישראלי						מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
נכסים פיננסיים	229,952	54,400	61,331	7,641	10,113	363,437
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	315,452	7,096	194,834	57,477	24,018	598,877
התחייבויות פיננסיות	196,138	44,339	76,978	15,239	8,648	341,342
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	333,366	8,988	180,283	50,087	25,920	598,644
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	15,900	8,169	(1,096)	(208)	(437)	22,328
31 בדצמבר 2015						
מטבע ישראלי						מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
נכסים פיננסיים	257,444	52,070	64,294	7,598	9,709	391,115
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	258,434	7,256	193,030	57,823	24,915	541,458
התחייבויות פיננסיות ^(א)	211,447	59,362	87,666	13,889	9,199	381,563
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	283,626	8,796	170,470	52,076	26,125	541,093
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	20,805	(8,832)	(812)	(544)	(700)	9,917

(א) כולל שווי הוגן של ההתחייבויות האקטואריות לעובדים ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית.

השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על שווי הוגן* נטו של מכשירים פיננסיים:

30 ביוני 2016							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)							
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי							
מטבע ישראלי							
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח							
גידול מיידי מקביל של 1%	21,263	(6,789)	(785)	(547)	(505)	(150)	(1.17)
גידול מיידי מקביל של 0.1%	22,491	(8,288)	(388)	(533)	(511)	(16)	(0.13)
קיטון מיידי מקביל של 1%	24,238	(10,558)	16	(514)	(514)	(119)	(0.93)

30 ביוני 2015							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית							
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי							
מטבע ישראלי							
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח							
גידול מיידי מקביל של 1%	14,897	7,862	(1,293)	(217)	(452)	(1,531)	(6.86)
גידול מיידי מקביל של 0.1%	15,800	8,138	(1,116)	(209)	(438)	(153)	(0.69)
קיטון מיידי מקביל של 1%	16,997	8,542	(958)	(198)	(421)	1,634	7.32

31 בדצמבר 2015							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)							
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי							
מטבע ישראלי							
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח							
גידול מיידי מקביל של 1%	19,963	(7,086)	(1,079)	(550)	(692)	639	6.44
גידול מיידי מקביל של 0.1%	20,721	(8,657)	(839)	(545)	(699)	64	0.65
קיטון מיידי מקביל של 1%	21,643	(11,061)	(675)	(537)	(708)	(1,255)	(12.66)

(א) מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מיידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטואריות לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 ביוני 2016 בירידה בשווי הנכסים של כ-120 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2015 כ-120 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות הנובעות מהוראות תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

(ב) מזה: השפעת נכסים פיננסיים מורכבים: גידול מיידי מקביל של 1% - (169) מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2015 - (250) מיליון ש"ח), קיטון מיידי מקביל של 1% - 56 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2015 - 144 מיליון ש"ח).

* לא כולל אומדן שווי הכנסות בגין עמלת פירעון מוקדם.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

30 ביוני 2016						
מכלול עשר עד עשרים שנה	מכלול חמש עד עשר שנים	מכלול שלוש עד חמש שנים	מכלול שנה עד שלוש שנים	מכלול חודשים עד שנה	מכלול חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
במיליוני ש"ח						
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
3,143	9,090	8,706	19,098	30,688	11,859	182,311
נכסים פיננסיים ^(א)						
396	23,241	24,806	32,986	42,944	87,990	49,138
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
119	11	780	1,229	1,598	760	1,004
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ג)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
3,658	32,342	34,292	53,313	75,230	100,609	232,453
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
71	2,443	8,642	28,093	6,939	6,093	171,704
התחייבויות פיננסיות ^(א)						
761	21,843	25,182	33,135	54,848	88,870	60,164
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
85	10	4	576	898	962	1,131
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ג)						
-	-	-	-	20	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
917	24,296	33,828	61,804	62,705	95,925	232,999
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
2,741	8,046	464	(8,491)	12,525	4,684	(546)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
19,423	16,682	8,636	8,172	16,663	4,138	(546)
החשיפה המצטברת במגזר						
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
2,423	6,409	10,534	15,044	11,522	3,295	1,784
נכסים פיננסיים ^(א)						
-	1,520	934	2,874	1,173	753	207
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ג)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
2,423	7,929	11,468	17,918	12,695	4,048	1,991
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
1,263	4,992	12,401	12,600	8,764	1,883	1,175
התחייבויות פיננסיות ^(א)						
63	1,922	724	3,323	2,290	417	9
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ג)						
-	-	-	-	119	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
1,326	6,914	13,125	15,923	11,173	2,300	1,184
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
1,097	1,015	(1,657)	1,995	1,522	1,748	807
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
6,527	5,430	4,415	6,072	4,077	2,555	807
החשיפה המצטברת במגזר						

- (א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "ללא תקופת פרטון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פרטון עבר בסך 1,279 מיליון ש"ח.
- (ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (ג) המח"מ נמוך מ-0.05 שנים.

31 בדצמבר 2015					30 ביוני 2015				
מערך עשרים שנה	ללא תקופת פירעון	סך הכל שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	מערך ממוצע אפקטיבי ^(ב)	סך הכל שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	מערך ממוצע אפקטיבי ^(ב)	סך הכל שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי
בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים
2,585	606	268,086	2.66	1.02	229,952	2.77	0.76	257,444	2.87
54	-	261,555	-	1.48	305,420	-	1.41	252,647	-
-	-	5,501	-	-	10,032	-	-	5,787	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,639	606	535,142	2.66	1.23	545,404	2.77	1.11	515,878	2.87
-	-	223,985	0.65	0.55	196,138	0.75	0.30	211,447	0.93
28	-	284,831	-	1.38	324,305	-	1.38	279,269	-
-	-	3,666	-	-	9,027	-	-	4,328	-
-	-	20	-	0.50	34	-	0.50	29	-
28	-	512,502	0.65	1.01	529,504	0.75	0.95	495,073	0.93
2,611									
22,034									
1,984	107	53,102	1.97	3.97	54,400	2.11	3.09	52,070	2.00
-	-	7,461	-	2.78	7,096	-	3.50	7,256	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,984	107	60,563	1.97	3.82	61,496	2.11	3.14	59,326	2.00
-	-	43,078	1.16	3.01	44,339	0.46	3.10	43,990	0.67
-	-	8,748	-	2.87	8,882	-	3.19	8,671	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	119	-	-	106	-	-	125	-
-	-	51,945	1.16	2.98	53,327	0.46	3.11	52,786	0.67
1,984									
8,511									

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

30 ביוני 2016						
מכל חודש ועד שלושה חודשים	מכל שלושה חודשים עד שנה	מכל שלוש עד חמש שנים	מכל שלוש עד חמש שנים	מכל שלוש עד חמש שנים	מכל שלוש עד חמש שנים	מכל שלוש עד חמש שנים
במיליוני ש"ח						
מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ^(ה)						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
44,110	14,375	8,696	6,616	6,581	6,252	738
נכסים פיננסיים ^(א)						
3,227	1,208	997	2,086	1,357	1,341	673
מזה: מכשירים פיננסיים מורכבים						
100,756	82,864	82,242	12,477	13,086	13,045	558
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
(1,128)	2,419	3,601	3,373	55	(10)	187
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
143,738	99,658	94,539	22,466	19,722	19,287	1,483
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
78,160	11,378	17,087	3,361	962	57	52
התחייבויות פיננסיות ^(א)						
84,619	71,098	79,789	13,469	15,218	16,475	619
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
(1,353)	2,335	3,746	4,515	797	(12)	153
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	8	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
161,426	84,811	100,630	21,345	16,977	16,520	824
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
(17,688)	14,847	(6,091)	1,121	2,745	2,767	659
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
(17,688)	(2,841)	(8,932)	(7,811)	(5,066)	(2,299)	(1,640)
החשיפה המצטברת במגזר						
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
228,205	29,529	50,906	40,758	25,821	21,751	6,304
נכסים פיננסיים ^(אוג)						
150,101	171,607	126,359	48,337	38,826	37,806	954
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
(124)	3,179	5,199	4,602	835	1	306
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
378,182	204,315	182,464	93,697	65,482	59,558	7,564
סך הכל שווי הוגן						
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
251,039	19,354	32,790	44,054	22,005	7,492	1,386
התחייבויות פיננסיות ^(אוג)						
144,792	160,385	136,927	49,927	41,124	40,240	1,443
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
(222)	3,297	4,644	5,091	801	(2)	238
אופציות (במונחי נכס הבסיס) ^(ד)						
-	-	147	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
395,609	183,036	174,508	99,072	63,930	47,730	3,067
סך הכל שווי הוגן						
מכשירים פיננסיים, נטו						
(17,427)	21,279	7,956	(5,375)	1,552	11,828	4,497
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
(17,427)	3,852	11,808	6,433	7,985	19,813	24,310
החשיפה המצטברת במגזר						
51	103	465	1,258	1,367	3,557	5,645
בנוסף, חשיפה לריבית בגין התחייבויות זכויות עובדים, ברוטו - פנסיה ופיצויים						

(א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "ללא תקופת פרעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פרעונן עבר בסך 1,279 מיליון ש"ח.

(ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(ג) כולל פריטים לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פרעון".

(ד) המח"מ נמוך מ-0.05 שנים.

(ה) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

30 ביוני 2015						31 בדצמבר 2015				
מערך עשרים שנה	ללא תקופת פירעון	סך הכול שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	מערך ממוצע אפקטיבי ^(ב)	סך הכול שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	מערך ממוצע אפקטיבי ^(ב)	סך הכול שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	מערך ממוצע אפקטיבי ^(ב)
באחוזים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	באחוזים	בשנים	באחוזים	באחוזים	בשנים
225	578	88,171	1.79	1.26	79,085	1.85	1.12	81,601	1.81	1.32
20	-	10,909	2.36	2.89	-	-	-	10,317	2.71	2.62
4	-	305,032	-	0.84	260,677	-	0.91	266,812	-	1.00
-	-	8,497	-	-	15,652	-	-	8,956	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
229	578	401,700	1.79	0.91	355,414	1.85	0.92	357,369	1.81	1.05
1	23	111,081	0.94	0.26	100,865	0.98	0.33	110,362	0.99	0.28
148	-	281,435	-	1.02	240,270	-	1.08	238,694	-	1.30
-	-	10,181	-	-	16,006	-	-	9,963	-	-
-	-	8	-	0.50	14	-	0.50	14	-	0.50
149	23	402,705	0.94	0.79	357,155	0.98	0.82	359,033	0.99	0.95
80										
(1,560)										
4,794	4,532	412,600	2.26	1.45	368,829	2.33	1.19	395,236	2.31	1.17
58	1,443	575,491	-	1.16	574,509	-	1.21	527,633	-	1.24
-	212	14,210	-	-	25,687	-	-	14,743	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4,852	6,187	1,002,301	2.26	1.26	969,025	2.33	1.17	937,612	2.31	1.19
1	1,330	379,451	0.91	0.75	342,074	0.61	0.67	366,647	0.80	0.69
176	1,372	576,386	-	1.23	574,988	-	1.28	527,933	-	1.36
-	212	14,059	-	-	25,100	-	-	14,291	-	-
-	190	337	-	0.05	328	-	0.09	347	-	0.08
177	3,104	970,233	0.91	1.02	942,490	0.61	1.03	909,218	0.80	1.06
4,675										
28,985										
5,019	-	17,465	2.15	15.95	16,713	2.62	15.96	15,764	2.63	15.76

הערות כלליות:

1. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של תזרימים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי שמנכה אותם לשווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [כ"אור 15.א](#).
2. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
3. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
4. השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות, לפי העניין.
5. בחישוב מח"מ הנכסים וההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך הנכסים על פי התזרים מקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-4.54 שנים, מח"מ סך ההתחייבויות מגיע ל-3.05 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן - שת"פ), מסתכם ב-0.40% השינוי בשווי הוגן בסך הנכסים הינו גידול של 1,263 מיליון ש"ח ובסך ההתחייבויות גידול של 13 מיליון ש"ח.
6. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

להלן משך החיים הממוצע של הנכסים והתחייבויות ליום:

31 בדצמבר 2015			30 ביוני 2016		
מט"ח וצמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	מט"ח וצמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד
משך חיים ממוצע (מח"מ) בשנים:					
1.05	3.26	1.06	0.91	3.82	1.23
0.95	3.03	0.94	0.79	2.98	1.01
0.10	0.23	0.12	0.12	0.84	0.22
0.82	1.33	1.94	0.85	0.81	2.01

(א) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

בחישוב מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך ההתחייבויות על פי התזרים המקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-3.05 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן - שת"פ), מסתכם ב-0.40%.

בנתונים המוצגים לעיל מובאים בחשבון פרעונות מוקדמים במשכנתאות. מח"מ הנכסים לסוף התקופה המדווחת על פי התזרים המקורי שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים גבוה יותר ומגיע ל-4.54 שנים, ופער השת"פ מסתכם בכ-0.40%.

בחישוב לשינויים בשיעורי הריבית מוצגות יתרות העו"ש לפי הוראות בנק ישראל בפיקדונות עם דרישה עד חודש. לעומת זאת, לצורך החשיפה לריבית, נפרס שיעור מסוים מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח לתקופות פרעון של עד עשר שנים. זאת בהתאם למודל התנהגות שהנחות הבסיס שלו מתעדכנות באופן שוטף. בהתחשב בהנחות אלה, מח"מ ההתחייבויות הינו גבוה יותר ומגיע בשקלים לא צמודים ל-1.18 שנים ובמט"ח ל-0.84 שנים, וההפרש בשת"פ מגיע ל-1.94% ול-0.87% בהתאמה.

ב. סיכון בסיס/שער חליפין

על פי כללי החשבונאות, ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד, מוגדרת כחשיפת בסיס. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות, למעט ההשקעות בחברות בנות בחו"ל, אשר ממונות ממקורות במטבע חוץ ולכן אינן מנוכות מההון. ברמת הקבוצה, ההון החשוף כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות כלולות. מגבלות חשיפת הבסיס שמאפשרות על ידי הדירקטוריון, נקבעות על פי שיקולי תשואה צפויה וסיכון, ומחולקות בין חדרי המסחר, ALM וחברות הבנות.

פרק זה נכתב בפרוט [בדוח הכספי לשנת 2015 \(עמודים 173-174\)](#) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי.

להלן החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, ובהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון. הנתונים מוצגים
במונחים של אחוז מההון החשוף:

המצב בפועל			
30 ביוני		31 בדצמבר	
2016	2015	2015	2015
באחוזים			
לא צמוד	(20.9)	(23.2)	(19.3)
צמוד מדד*	19.1	23.0	19.5
מטבע חוץ	1.8	0.2	(0.2)

* החשיפה אינה מביאה בחשבון את השפעת רצפות מדד על ההון המושקע במגזר.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016 שיעור ההון המושקע בממוצע במגזר הצמוד למדד היה כ-12%, שיעור זה נע במהלך השנה בין עודף של 7% ל-23% מההון החשוף. למגזר המט"ח נותב הון בשיעור נמוך יחסית ולכן ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח אינה מהותית.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2016, עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה בבסיס שאושרו על ידי הדירקטוריון.

סיכון הנזילות

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הכספי לשנת 2015 \(עמודים 176-182\)](#) ו**בדוח על הסיכונים השנתי** על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא הותאמה לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 342 לניהול סיכון הנזילות ודרישות הוראה 221 "יחס כיסוי נזילות", המאמצת את המלצות ועדת באזל 3, לחישוב יחס מזערי לנזילות LCR (Liquidity Coverage Ratio), תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי. על פי דרישות ההוראה, יחס ה-LCR לא יפחת מרמה מזערית של 80% בשנת 2016 ו-100% החל משנת 2017.

לאומי המשיך לשמור על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי חושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ויחס כיסוי הנזילות המאוחד חושב על בסיס ממוצע תצפיות חודשיות לתקופה.

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	
באחוזים	
א. בנתוני המאוחד	
יחס כיסוי הנזילות	127
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	80
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי	
יחס כיסוי הנזילות	125
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	80

למידע נוסף בנוגע לסיכון הנזילות ראה [דוח על הסיכונים](#) באתר האינטרנט של הבנק של הבנק [וביזור 99](#).

מצב ההצמדה

להלן תמצית מצב מאזני ההצמדה, כפי שעולה מביאור 41 לדוח הכספי:

31 בדצמבר 2015			30 ביוני 2016		
מטבע חוץ ^(ב)	צמוד מדד	לא צמוד	מטבע חוץ ^(ב)	צמוד מדד	לא צמוד
115,182	51,672	271,308	118,468	52,672	283,783
117,558	52,305	245,875	120,001	53,925	256,559
(2,376) ^(ג)	(633)	25,433	(1,533) ^(ג)	(1,253)	27,224

(א) כולל עסקות עתידיות ואופציות.

(ב) כולל צמוד מטבע חוץ.

(ג) עודף ההתחייבויות במט"ח נובע בעיקר מעסקת חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בשלוחות הבנק בחו"ל והשקעה במניות וקרנות המסווגות כפריט לא כספי.

לצורך הניהול והדיווח השוטף מבוצעים שינויים מסוימים המביאים בחשבון את הגישה הכלכלית של הבנק לסיכונים בסיס, בשונה מהגישה החשבונאית. החשיפה בבסיס המחושבת על פי הגישה הכלכלית מפורטת בפרק "[חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם](#)".

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק ממשיך להצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות מכוונת לגיוס מקורות יציבים ומגוונים, תוך דגש על גיוס מקורות ממספר רב של לקוחות, מגזרי לקוחות שונים, לטווחי זמן שונים ובמטבעות שונים.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

היקף יתרות לאומי בבנק ישראל לסוף יוני 2016 עמד על כ-42 מיליארד ש"ח, לעומת כ-47 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2015.

כמו כן, לבנק תיק ניירות ערך בהיקף של כ-79 מיליארד ש"ח המושקע בעיקר באגרות חוב ממשלת ישראל ואגרות חוב של ממשלות זרות. זאת בהשוואה ליתרה בסך כ-64 מיליארד ש"ח ב-31 דצמבר 2015.

יתרת הנכסים הנזילים מהווה כ-31.5% מהנכסים הפיננסיים של הבנק, עלייה של כ-1.7% בהשוואה ל-31 בדצמבר 2015.

סיכונים תפעוליים

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הכספי לשנת 2015 \(עמודים 183-186\)](#) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים, הכוללים בין היתר סיכוני מעילות והונאות, סיכוני טכנולוגיית המידע, המשכיות עסקית ואבטחת מידע וסייבר.

ניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצת לאומי מתבצע בראייה מערכתית על ידי שלושת קווי ההגנה. ניהול הסיכונים התפעוליים מושתת על תהליך פרו-אקטיבי של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים המהותיים שמבוצע בכל החטיבות בבנק.

מוקד סיכון במכלול הסיכונים התפעוליים הינו סיכוני טכנולוגיית המידע. הבנק הינו בנק מתקדם ומוביל בחדשנות הטכנולוגית במטרה ליצור שירותים מתקדמים ללקוחותיו. לצד ההזדמנויות העסקיות הנוצרות עם ההתקדמות הטכנולוגית, עולה רמת החשיפה לסיכוני אבטחת מידע ולכשל מערכות, אשר עלולים לחשוף את הבנק לפגיעה בפעילות העסקית ולפגיעה במוניטין.

לאומי מקפיד על שמירת איכותן ותפקודן התקין של מערכות המידע והמחשוב ומשקיע בכך משאבים רבים לרבות בניהול מערך אבטחת מידע הולם. ניהול סיכוני אבטחת מידע בלאומי מתבצע בהתבסס על מדיניות מוסדרת למיפוי וניהול סיכונים, יישום בקורות וגידור הסיכונים.

בנק לאומי כארגון פיננסי מוביל, מהווה מטרה אטרקטיבית לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת ומכשירי לקוחותינו הותקפו, וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר, וירוסים ותוכנות זדוניות, התקפות דיוג (Phishing) וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירות, גניבה או פגיעה בנתונים.

בלאומי פועלים מוקדים לניטור פעילות חריגה ומתקפות סייבר. לאומי מתמיד בשיפור יכולות ההתגוננות מפני איומי הסייבר.

התייעלות תפעולית

במהלך הרביע יצאה לפועל תכנית ההתייעלות שבמהלכה צפויים לפרוש מאות עובדים עד סוף השנה. במסגרת זו צפויים לפרוש עובדים בעלי ידע, מקצועיות וניסיון וכתוצאה מכך עלול להתממש סיכון אובדן ידע מקצועי וארגוני. הבנק נערך לפרישה ומשקיע מאמצים בהתאמת המבנים הארגוניים, השלמת פערים במקצועות קריטיים, ביצוע הדרכות ושימור הידע באמצעות מתודולוגיה ותוכנית שגובשה בנושא.

סיכוני ציות

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוח הכספי לשנת 2015 (עמודים 187-189) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי.

א. ציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות שחלות על התאגיד הבנקאי, בקשריו עם לקוחותיו, מכוח חקיקה ראשית, תקנות, צווים, היתרים והוראות בנק ישראל.

לצורך ניהול אפקטיבי של הנושא, הוקם בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומד קצין הציות הראשי ובכפופות ליועץ המשפטי הראשי.

קצין ציות ראשי (Chief Compliance Officer) אחראי למילוי החובות לפי הוראות החקיקה לרבות בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וכן ה - Responsible Officer בתחום ה-FATCA, כפי שיפורט להלן.

ממשל ניהול הסיכונים מבוסס על שלושה קווי הגנה, כאשר מערך ציות ואכיפה נכלל בקו ההגנה השני ותפקידו המרכזי הוא אחריות לניהול ובקרת הסיכון, ללא תלות בפעילויות הנבדקות על ידו. דהיינו, המערך הינו עוגן מקצועי מוביל ומנחה בניהול סיכוני הציות, פועל להטמעת תרבות ציות נאותה, קובע קווים מנחים (כגון: מסמכי מדיניות ומתודולוגיית הערכת סיכון, נהלי עבודה רוחביים, תהליכי עבודה, חומרי הטמעה, דרישות מיכניות רוחביות) לפעילות הבנק והקבוצה ואחראי על הצפת סיכוני ציות משמעותיים להנהלה ולדירקטוריון.

פעילות מערך הציות מבוצעת באמצעות צוות מקצועי בעל ידע והכנה מעמיקה בתחומי הציות ומבוססת על תהליכי עבודה, בקרה ומערכות ממוכנות.

תוכנית העבודה הרב שנתית של מערך הציות הינה תוכנית מוכוונת סיכון, ומטרתה לבחון את אפקטיביות ניהול סיכון הציות.

קצין הציות הראשי של בנק לאומי לישראל ממלא גם תפקיד של קצין הציות הראשי בקבוצה. לאור האמור, סיכוני הציות מנוהלים על ידי כל אחת מהחברות בקבוצה באופן עצמאי, תוך פיקוח והנחיה מקצועית בראיה קבוצתית.

ב. אכיפה פנימית של דיני ניירות ערך

תכנית האכיפה הפנימית של דיני ניירות ערך שגיבש הבנק מתבססת על חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 ועל אמות המידה להכרה בתכנית אכיפה יעילה שפרסמה הרשות לניירות ערך.

התוכנית אושרה על ידי דירקטוריון הבנק, לאחר שתוקפה על ידי מומחה חיצוני ולאחר שנהלי האכיפה המרכזיים נסקרו על ידו.

ג. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

במרס 2010 תוקן בארה"ב ה-Internal Revenue Code באופן שמחיל משטר דיווח שמטרתו לחייב מוסדות פיננסיים זרים (FFI) להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאיים. ביום 14 ביולי 2016, פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 227) אשר נועד ליישם את ההסכם הבין מדינתי בין מדינת ישראל לבין ארה"ב בנושא ה-FATCA.

על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי ויחידים בה, להוראות חקיקת FATCA כפי שאומצו על ידי מדינת ישראל ועל פי הסכם ספציפי בין קבוצת לאומי ובין משרד המשפטים האמריקאי, פועל הבנק במספר נדבכים שעיקרם: מינוי קצין הציות כממונה לנושא (Responsible Officer), אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים תומכים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות הרלוונטיות בקבוצה.

סיכונים משפטיים

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הכספי לשנת 2015 \(עמודים 189-190\)](#) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי.

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאוחדות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאוחדות, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטורים והנחיות של המפקח על הבנקים. ההתקשרויות עם הלקוחות הינן, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאוחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאוחדות מוגשות מעת לעת תלונות למפקח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים שכאלו, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט [בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015](#).

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות.

האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2015 הם כדלהלן: הפרשה להפסדי אשראי וסווג חובות בעייתיים, מכשירים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, בניינים וציוד, מיסים על ההכנסה ומיסים נדחים.

התחייבויות לזכויות עובדים

הסכומים של ההתחייבויות לפנסיה ולמענק יובל מחושבים על פי מודלים אקטואריים. חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק נעשה על פי שיעור הון שמבוסס על תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בינלאומי אשר נקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות לפרעון, על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון לאותן תקופות לפרעון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

כמו כן, החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הריאלית על סמך ניסיון העבר שמשתנה בהתאם לגיל העובד.

המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. על אף שהפרמטרים נקבעו בזהירות ובמקצועיות ראויה, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו:

www.magna.isa.gov.il

ליום 30 ביוני 2016 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה בסך 2,616 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, קיטון של 1,126 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2015.

ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת הלימות ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון תחושב על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי ייושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ימתן באופן משמעותי את התנודתיות הנובעת משינויים בריבית להיוון. כמו כן, לשינוי שיטת החישוב השפעה מיידית של הגדלת היקף ההון הפיקוחי, בסך כ-380 מיליון ש"ח.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 ביוני 2016 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-725 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-**Sox Act**. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-**Public Company Accounting Oversight Board** הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחווות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2016 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל הראשי, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל הראשי של הבנק, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בעקבות כניסתה לשימוש של מערכת נח"ל המנהלת את החובות הפגומים של הבנק ברביע הראשון של שנת 2016, חלו שינויים במיכון תהליכי סיווג החובות הבעייתיים וחישוב ההוצאה להפסדי אשראי, ולפיכך חל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי. במהלך הכנת הדוחות הכספיים לרביע זה יושמו בקורות מפתח מפצות הקשורות לשלמות הנתונים ולסבירות התוצאות. במקרים שנתגלו בהם ליקויים הבנק פועל לתיקונם בהקדם האפשרי.

שינויים בבקרה הפנימית

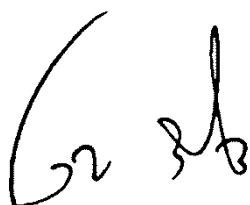
פרט לאמור לעיל, במהלך הרביע שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

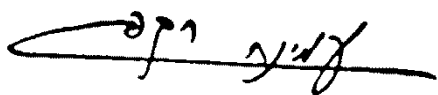
בתקופת ינואר-יוני 2016 התקיימו 23 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-46 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 15 באוגוסט 2016, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 ביוני 2016 ולתקופה שנסתיימה באותו תאריך.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

15 באוגוסט 2016

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני רקפת רוסק-עמינח מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרביע שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 באוגוסט 2016

רקפת רוסק-עמינח

מנהל כללי ראשי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני רון פאינרו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרביע שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 באוגוסט 2016

רון פאינרו
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני שלמה גולדפרב מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרביע שהסתיים ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

15 באוגוסט 2016

שלמה גולדפרב
סגן מנהל כללי בכיר
חשבונאי ראשי
ראש חטיבת החשבונאות

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות הבנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2016 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-0.15% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 ביוני 2016, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח וההפסד המאוחדים מהוות כ-0.19% וכ-0.13% מכלל ההכנסות המאוחדות מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשי האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהמים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בביאור 10.ב. סעיפים 2 ו-4 בדבר תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד חברת בת לרבות בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות.
 2. לאמור בביאור 10.ג. סעיף 1 בדבר חקירה שמתנהלת כנגד הקבוצה על ידי רשות ניירות הערך האמריקאית בקשר עם פעילות הקבוצה בניירות ערך ובייעוץ השקעות לתושבי ארה"ב.
- הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה ההשלכות של העניינים הנ"ל על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו ואם תהיינה מהותיות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

15 באוגוסט 2016

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

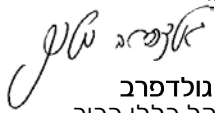
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2016	2016
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
8,784	4,320	4,629	2,818	2,704	2
1,666	804	940	818	670	2
7,118	3,516	3,689	2,000	2,034	2
199	93	(277)	12	(154)	6, 13
6,919	3,423	3,966	1,988	2,188	
הכנסות שאינן מריבית					
1,610	1,214	558	(105)	534	3
4,092	2,086	1,977	1,035	989	
595	108	35	53	15	
6,297	3,408	2,570	983	1,538	
הוצאות תפעוליות ואחרות					
5,448	2,763	2,712	1,345	1,510	
1,702	855	858	434	441	
5	-	-	-	-	
1,681	779	775	383	404	
8,836	4,397	4,345	2,162	2,355	
4,380	2,434	2,191	809	1,371	
1,691	862	778	297	407	
2,689	1,572	1,413	512	964	
177	146	35	15	16	
רווח נקי					
2,866	1,718	1,448	527	980	
(31)	(18)	(19)	(9)	(10)	
2,835	1,700	1,429	518	970	
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)					
1.92	1.15	0.94	0.35	0.64	

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

יואב נרדי
 דירקטור

רון פאינר
 סגן מנהל כללי בכיר
 ראש חטיבת החשבונאות

דוד ברודט
 יושב ראש הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח
 סגן מנהל כללי ראשי

שלמה גולדפרב
 סגן מנהל כללי בכיר
 ראש חטיבת החשבונאות

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 15 באוגוסט 2016

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל

לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2015	2016
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
2,866	1,718	1,448	527	980	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
31	18	19	9	10	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,835	1,700	1,429	518	970	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:					
(423)	283	556	(266)	400	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(9)	(6)	(10)	(27)	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו, ^(א) לאחר השפעת מס וגידורים ^(ב)
683	1,004	(1,705)	2,256	(833)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
11	12	(1)	(8)	8	חלקו של הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
262	1,293	(1,160)	1,955	(423)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(161)	(544)	392	(845)	204	השפעת המס המתייחס
101	749	(768)	1,110	(219)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
-	(3)	-	(4)	-	בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
101	752	(768)	1,114	(219)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים
2,967	2,467	680	1,637	761	רווח (הפסד) כולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
31	15	19	5	10	בניכוי רווח כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,936	2,452	661	1,632	751	רווח (הפסד) כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטוארים לסוף תקופה של תוכניות להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 ביוני 2016

30 ביוני		31 בדצמבר	
2016	2015	2015	2015
בלתי מבוקר		מבוקר	
ביאור	במיליוני ש"ח		
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	57,881	46,170	60,455
ניירות ערך ^{(א)(ב)}	84,872	64,810	69,475
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,476	2,177	1,764
אשראי לציבור	6, 13	269,602	258,460
הפרשה להפסדי אשראי	6, 13	(3,554)	(3,912)
אשראי לציבור, נטו		266,048	254,548
אשראי לממשלות		480	435
השקעות בחברות כלולות		923	889
בניינים וציוד		3,042	3,054
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין		17	17
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11	12,999	14,538
נכסים אחרים ^(א)		8,662	7,113
סך כל הנכסים		436,400	393,751
התחייבויות והון			
פיקדונות הציבור	7	339,998	304,043
פיקדונות מבנקים		4,165	4,581
פיקדונות מממשלות		686	631
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר		789	1,371
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		24,151	19,720
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11	13,743	14,430
התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}		22,455	20,368
סך כל ההתחייבויות		405,987	365,144
זכויות שאינן מקנות שליטה		349	334
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	9	30,064	28,273
סך כל ההון		30,413	28,607
סך כל ההתחייבויות וההון		436,400	393,751

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 15.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 455 מיליון ש"ח (ביום 30 ביוני 2015 - 488 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2015 - 482 מיליון ש"ח).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				
הון מניות	פרמיה	קרנות הון		סך כל הון המניות וקרנות ההון
		עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)		
במיליוני ש"ח				
יתרה ליום 31 במרס 2016	7,108	1,716	43	8,867
רווח נקי לתקופה	-	-	-	-
הנפקת מניות	1	6	(7)	-
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-	-
דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות	-	-	-	-
יתרה ליום 30 ביוני 2016	7,109	1,722	36	8,867

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				
הון מניות	פרמיה	קרנות הון		סך כל הון המניות וקרנות ההון
		עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)		
במיליוני ש"ח				
יתרה ליום 31 במרס 2015	7,059	1,129	33	8,221
רווח נקי	-	-	-	-
התאמות בגין חברות כלולות נטו	-	-	-	-
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	-	-	-	-
הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	-	-	-	-
יתרה ליום 30 ביוני 2015	7,059	1,129	33	8,221

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
(1,997)	22,443	-	29,313	340	29,653
-	970	-	970	10	980
-	-	-	-	-	-
(219)	-	-	(219)	-	(219)
-	-	-	-	(1)	(1)
(2,216)	23,413	-	30,064	349	30,413

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
(1,911)	20,344	(42)	26,612	329	26,941
-	518	-	518	9	527
-	(13)	-	(13)	-	(13)
1,114	-	-	1,114	(4)	1,110
-	-	42	42	-	42
(797)	20,849	-	28,273	334	28,607

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)

לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				
הון מניות	פרמיה	קרנות הון		סך כל הון המניות וקרנות ההון
		עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(N)		
במיליוני ש"ח				
7,059	1,129	43	8,231	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
50	593	(7)	636	הנפקת מניות
-	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
7,109	1,722	36	8,867	יתרה ליום 30 ביוני 2016
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				
הון מניות	פרמיה	קרנות הון		סך כל הון המניות וקרנות ההון
		עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(N)		
במיליוני ש"ח				
7,059	1,129	33	8,221	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014 (מבוקר)
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות נטו
-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,059	1,129	33	8,221	יתרה ליום 30 ביוני 2015
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)				
הון מניות	פרמיה	קרנות הון		סך כל הון המניות וקרנות ההון
		עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(N)		
במיליוני ש"ח				
7,059	1,129	33	8,221	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות נטו
-	-	10	10	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס
-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	-	שינויים בזכויות שאינן מקנות שליטה
7,059	1,129	43	8,231	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
(1,448)	21,984	-	28,767	340	29,107
-	1,429	-	1,429	19	1,448
-	-	-	636	-	636
(768)	-	-	(768)	-	(768)
-	-	-	-	(10)	(10)
(2,216)	23,413	-	30,064	349	30,413
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
(1,549)	19,168	(42)	25,798	340	26,138
-	1,700	-	1,700	18	1,718
-	(18)	-	(18)	-	(18)
752	-	-	752	(3)	749
-	(1)	42	41	(21)	20
(797)	20,849	-	28,273	334	28,607
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
(1,549)	19,168	(42)	25,798	340	26,138
-	2,835	-	2,835	31	2,866
-	(19)	-	(19)	-	(19)
-	-	-	10	-	10
101	-	-	101	-	101
-	-	42	42	-	42
-	-	-	-	(10)	(10)
-	-	-	-	(21)	(21)
(1,448)	21,984	-	28,767	340	29,107

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד

לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשנה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשנה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשנה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2016
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
2,866	1,718	1,448	527	980
רווח נקי לתקופה				
התאמות:				
666	686	(6)	(17)	(12)
655	335	320	173	175
45	35	-	-	-
199	93	(277)	12	(154)
3	-	-	-	-
(11)	-	(14)	-	(14)
(1,075)	(654)	(565)	(48)	(474)
(62)	100	(121)	369	(135)
(522)	(522)	-	-	-
(485)	(22)	-	(18)	(1)
283	-	1	-	-
10	-	-	-	-
(278)	(137)	(540)	(20)	(367)
491	289	149	(98) ^(ב)	48
118	70	284	(25)	124
(722) ^(א)	335	369	375	281
6	367	218	451	(9)
13	(27) ^(ב)	(2)	(47) ^(ב)	(13)
שינוי נטו בנכסים שוטפים:				
2,773	(3)	(3,213)	(243)	(1,705)
(9,307)	(2,626)	(4,419)	(5,006)	(1,253)
76	94	(27)	(2)	(68)
236	(177)	288	20	145
5,664	2,375	(1,749)	4,291	152
1,112	1,929	1,007	818	(1,156)
(807)	(713) ^(ב)	(78)	(200) ^(ב)	(140)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:				
(708)	92	318	(1,519)	(333)
24,931	945	11,559	(21)	9,216
275	174	(58)	132	(136)
(300)	133	(149)	(13)	(56)
(4,538)	(1,190)	2,573	(3,608)	(275)
(869)	(725) ^(ב)	(33)	(498) ^(ב)	814
22,182	3,028	7,283	(2,929)	5,634
מזומנים נטו מפעילות שוטפת (לפעילות שוטפת)				

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)

לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2016
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה				
(81,408)	(43,909)	(59,475)	(17,405)	(24,453)
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה				
33,513	21,552	19,730	10,341	8,226
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה				
30,366	9,004	23,913	5,005	11,793
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה				
279	-	248	-	248
תמורה ממכירת תיקי אשראי				
(20)	(1)	-	-	-
רכישת מניות בחברות כלולות				
711	711	-	-	-
תמורה מממוש השקעה בחברות כלולות				
(627)	(314)	(356)	(123)	(89)
רכישת בניינים וציוד				
562	42	5	28	1
תמורה מממוש בניינים וציוד				
3	3	2	-	-
תמורה מממוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה				
(16,621)	(12,912)	(15,933)	(2,154)	(4,274)
מזומנים נטו לפעילות השקעה				
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
(^(N) 2,606)	-	4,442	-	-
הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
(^(N) 5,698)	(4,293)	(1,968)	(251)	(940)
פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
-	-	636	-	-
הנפקת מניות				
(10)	-	(10)	-	(1)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות				
(41)	(31)	-	(1)	-
רכישת נוספת של מניות בחברות מאוחדות				
42	42	-	42	-
הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק				
(3,101)	(4,282)	3,100	(210)	(941)
מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)				
2,460	(14,166)	(5,550)	(5,293)	419
גידול (קיסון) במזומנים ושווי מזומנים				
57,561	57,561	60,015	48,772	53,819
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה				
(6)	(367)	(218)	(451)	9
השפעת הפרשי השער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים				
60,015	43,028	54,247	43,028	54,247
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה				

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2015	2015	2016	2015	2016
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
9,830	5,036	4,959	2,493	2,395
ריבית שהתקבלה				
(3,209)	(1,850)	(1,341)	(567)	(810)
ריבית ששולמה				
1,013	840	34	5	7
דיבידנדים שהתקבלו				
(1,419)	(620)	(650)	(336)	(249)
מסים על הכנסה ששולמו				

(א) סווג מחדש.

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 37 מיליוני ש"ח.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

פירוט הביאורים	עמוד
1 עיקרי המדיניות החשבונאית	120
2 הכנסות והוצאות ריבית	126
3 הכנסות מימון שאינן מריבית	127
4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	128
5 ניירות ערך	133
6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	145
7 פיקדונות הציבור	150
8 זכויות עובדים	151
9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות	163
10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	172
11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון	183
12 מגזרי פעילות פיקוחיים	192
13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	206
14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	228
15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	231
16 אירועים לאחר תקופת הדיווח	251

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 ביוני 2016 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2015, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015 ולביאורים הנלווים אליהם. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 15 באוגוסט 2016.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים

על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד בתנאי מפוטר, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו.

עקב הגידול המשמעותי בסבירות והשינוי במועדים לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק החליט הבנק לעדכן את אומדן ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד.

השפעת שינוי האומדן הסתכמה ליום 31 במרס 2016 בסך של כ-117 מיליון ש"ח ונזקפה לרווח כולל אחר.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2016 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות וקובץ שאלות ותשובות ליישום. ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם עדכון לקובץ השאלות ותשובות.

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהן יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם.

התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים המבוססת בעיקרה על סוג הלקוחות על פי מחזור פעילותם.

בנוסף, בחוזר נקבע כי גילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

בדוח לשנת 2015 ניתן גילוי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים בקשר לנתונים מאזניים בלבד כנדרש בהוראה. החל מהדוח הכספי לרביע הראשון של שנת 2016 ניתן גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי ההשוואה הותאמו למפרע. לצורך הצגת מספרי ההשוואה ניתן להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

החל מהדוחות לרביע הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים למעט אופן ההצגה והגילוי.

2. כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות".

בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים שלהלן:

- כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 805 בקודיפיקציה בדבר "צירופי עסקים".
- הוראות נושא 810 בקודיפיקציה בדבר איחוד דוחות כספיים.
זכויות פוטנציאליות - אין לקחת בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות.
מדיניות חשבונאית אחידה - הדוחות הכספיים של הקבוצה צריכים להיות ערוכים בהתאם ל-US GAAP.
זכויות שאינן מקנות שליטה - ימדדו על פי שווין ההוגן, יכללו בהון ויוצגו בנפרד מההון המיוחס לחברת האם.
- הוראות נושא 20-350 בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ונכסים אחרים" בקשר לטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.
לצורך בחינת ירידת ערך יש לבדוק האם קיים פער בין הערך בספרים של היחידה המדווחת בגינה נוצר המוניטין לבין שוויה ההוגן. במידה וקיים פער, תוכר ירידת ערך בגין המוניטין בגובה הפער שבין השווי ההוגן לערך בספרים וזאת עד לאיפוס הערך של המוניטין בספרים.
- כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חברות מוחזקות, לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי וההנחיות הנוגעות לירידת ערך שנקבעו בהוראות נושא 323 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות".
מדידה - לישות יש אפשרות לבחור לטפל בהשקעות במוחזקות בשווי הוגן במקום בשיטת השווי המאזני.
ירידה בשיעור החזקה - בעת ירידה בשיעור החזקה, ללא קשר לשאלה האם החברה איבדה השפעה מהותית אם לא, יש להכיר ברווח או הפסד בגובה הפער שבין התמורה מהמכירה לחלק היחסי מהעלות המופחתת שנמכר. בעת איבוד השפעה מהותית, הזכויות שנותרו בהשקעה יוצגו לפי הערך בספרים של ההשקעה ערב השינוי.
ירידת ערך - העודף של העלות המופחתת של ההשקעה על שוויה ההוגן. ירידת ערך אחרת מזמנית שהוכרה לא תבוטל בתקופות עתידיות.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפסדים - ככלל על המשקיע להפסיק ליישם את שיטת השווי המאזני לאחר שהכיר בהפסדים מהמוחזקת עד לאיפוס ההשקעה, כאשר בתקופות עוקבות על המשקיע לחזור וליישם את שיטת השווי המאזני רק לאחר שאיפס את ההפסדים שלא הוכרו. יחד עם זאת, על המשקיע להכיר בהפסד נוסף כאשר חזרתה של המוחזקת לרווחיות בעתיד הקרוב הינה מובטחת. מדיניות חשבונאית אחידה - המשקיע והמוחזקת צריכים ליישם US GAAP.

- בהתאם להוראות המעבר ניתן בשנים 2016-2017 לא לבצע תיאומים למדיניות החשבונאית שמיושמת על ידי חברה כלולה ריאלית, העורכת את דוחותיה הכספיים בהתאם ל-IFRS.

היישום לראשונה נעשה בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

הבנק מיישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2016 בדרך של יישום למפרע. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים". בהתאם לחוזר תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

להלן עקרי ההוראה:

ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר - הבחינה תעשה ברמת קבוצת נכסים (רמה מצומצמת ביותר של קבוצת נכסים שמפיקה תזרים מזומנים נפרד).

יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנבוע ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרש שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים.

ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר - הבחינה תעשה לפחות אחת לשנה. במידה והערך בספרים עולה על שווי ההוגן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן.

ביטול הפסד מירידת ערך - ככלל לא ניתן לבטל הפסדים מירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים. היוון עלויות ליצירת נכס בלתי מוחשי - ככלל יוכרו כהוצאה בעת התהוותן למעט במקרים בהם קיימות הנחיות ספציפיות אחרות כגון לגבי עלויות לפיתוח תוכנה לשימוש עצמי.

הבנק מיישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2016 בדרך של יישום למפרע. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם להוראות המעבר לשנת 2015 החל מיום 1 בינואר 2018.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו לצורך היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

2. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על ההכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ מיסים על ההכנסה".

נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2017 לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה.

הבנק בוחן את השפעת אימוץ הכללים לעיל על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 21 במרס 2016 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב". בהתאם לחוזר לאור החשיבות של הטיפול החשבונאי בנושאים כגון: סוגיות במטבע חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, אירועים לאחר תאריך המאזן, הוחלט להתאים את הטיפול החשבונאי של תאגידים בנקאיים בנושאים אלה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנכללים בנושאי הקודיפיקציה הבאים וכפופים להנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים: נושא 830 בדבר "סוגיות במטבע חוץ", נושא 250 בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות" ותת נושא 10-855 בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן".

נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. יודגש כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר מטבע חוץ בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, לא יכללו הפרשי שער בגין אגרות חוב זמינות למכירה במסגרת ההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, אלא יטופלו כפי שנדרש בהוראת הדיווח לציבור לפני אימוץ נושא זה.

הבנק בוחן את השפעת אימוץ הכללים לעיל על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות

ביום 30 במרס 2016 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2016 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות". בהתאם לתיקון:

- יש להכיר בכל השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות בעת סילוק או פקיעה דרך הרווח והפסד.
- הטבות מס עודפות יוכרו במועד התהוותן ולא ידחו עד למועד בו הן מקטינות את ההכנסה החייבת כפי שהיה עד כה. שינוי זה ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.
- כל תזרימי המזומנים הקשורים למיסים בגין תשלום מבוסס מניות יסווגו במסגרת הפעילות השוטפת בדוח תזרימי המזומנים. ניתן ליישם למפרע או מכאן ולהבא.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	2015	2016	2015
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
מאשראי לציבור	2,456	2,659	4,195
מאשראי לממשלה	4	6	7
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים	9	9	19
מפיקדונות בבנקים	24	25	39
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	-	-	1
מאגרות חוב ^(ב)	211	119	368
סך כל הכנסות ריבית	2,704	2,818	4,629
ב. הוצאות ריבית^(א)			
על פיקדונות הציבור	(388)	(442)	(564)
על פיקדונות הממשלה	(1)	(1)	(2)
על פיקדונות מבנקים	(3)	(4)	(5)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	(1)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	(278)	(371)	(368)
סך כל הוצאות ריבית	(670)	(818)	(940)
סך הכנסות ריבית, נטו	2,034	2,000	3,689
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(א)			
הכנסות ריבית	(10)	(13)	(20)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
זמינות למכירה	193	88	323
למסחר	18	31	45
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	211	119	368

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בגין איגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 103 מיליון ש"ח ובסך 153 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 בהתאמה, 66 מיליון ש"ח ו-97 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 בהתאמה.

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	2015	2016	2015
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)			
380	(643)	(500)	(974)
380	(643)	(500)	(974)
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
58	16	71	127
(8)	(1)	(12)	(8)
50	15	59	119
(472)	852	354	1,104
א.3. הפרשי שער, נטו			
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
483	38	575	567
(59)	(5)	(70)	(32)
-	-	-	522
3	7	5	8
427	40	510	1,065
14	-	14	-
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
399	264	437	1,314
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
135	(310)	153	(103)
-	(59)	(32)	3
135	(369)	121	(100)
534	(105)	558	1,214

- (א) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
- (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ג) כולל בעיקר רווח ממכירת דליה בסך 61 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016 ורווח ממכירת מניות חברת ויזה אירופה והחברה לישראל בסך 378 מיליון ש"ח ו-87 מיליון ש"ח בהתאמה, בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016.
- כולל בעיקר רווח ממכירת מובילאיי וקרן ספרה בסך 288 מיליון ש"ח ו-52 מיליון ש"ח בהתאמה בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2015. לא היו מכירות מהותיות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015.
- (ד) מזה חלק הרווחים בסך 52 מיליון ש"ח ו-100 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 בהתאמה, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- 120 מיליון ש"ח ו-94 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 בהתאמה, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ה) מזה חלק הרווחים בסך 86 מיליון ש"ח ו-41 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2015 בהתאמה, הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ו) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות למניות זמינות למכירה בסך 1 מיליון ש"ח לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016.
- (ז) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.
- (ח) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016
ו-2015 (בלתי מבוקר)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח כולל אחר	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
במיליוני ש"ח						
יתרה ליום 31 במרס 2015	749	(25)	47	(2,685)	(1,914)	(1,911)
שינוי נטו במהלך התקופה	(223)	(71)	(8)	1,412	1,110	1,114
יתרה ליום 30 ביוני 2015	526	(96)	39	(1,273)	(804)	(797)
יתרה ליום 31 במרס 2016	163	(111)	29	(2,082)	(2,001)	(1,997)
שינוי נטו במהלך התקופה	275	32	8	(534)	(219)	(219)
יתרה ליום 30 ביוני 2016	438	(79)	37	(2,616)	(2,220)	(2,216)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016
ו-2015 (בלתי מבוקר)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח כולל אחר	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות בגין הטבות לעובדים	סך הכל	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
במיליוני ש"ח						
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014 (מבוקר)	394	(65)	22	(1,904)	(1,553)	(1,549)
שינוי נטו במהלך התקופה	132	(31)	17	631	749	752
יתרה ליום 30 ביוני 2015	526	(96)	39	(1,273)	(804)	(797)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)	67	(67)	38	(1,490)	(1,452)	(1,448)
שינוי נטו במהלך התקופה	371	(12)	(1)	(1,126)	(768)	(768)
יתרה ליום 30 ביוני 2016	438	(79)	37	(2,616)	(2,220)	(2,216)

- (א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.
- (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח כולל אחר	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	במיליוני ש"ח
1,549	(4)	1,553	1,904	22	(65)	394	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
101	-	101	414	16	(2)	(327)	שינוי נטו במהלך השנה
1,448	(4)	1,452	1,490	38	(67)	67	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר)					
2016	2015				
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	874	(297)	577	(218)	27
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(474)	172	(302)	(48)	16
שינוי נטו במהלך התקופה	400	(125)	275	(266)	43
התאמות מתרגום^(ב):					
התאמות מתרגום דוחות כספיים	59	-	59	(144)	-
גידורים ^(ג)	(57)	30	(27)	117	(44)
שינוי נטו במהלך התקופה	2	30	32	(27)	(44)
חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	8	-	8	(8)	-
שינוי נטו במהלך התקופה	8	-	8	(8)	-
הטבות לעובדים:					
רווח (הפסד) אקטוארי נטו התקופה	(911)	327	(584)	2,209	(826)
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי ^(ד)	78	(28)	50	47	(18)
שינוי נטו במהלך התקופה	(833)	299	(534)	2,256	(844)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה	(423)	204	(219)	1,955	(845)
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה	-	-	-	(4)	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה	(423)	204	(219)	1,959	(845)

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [כביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר)					
2016			2015		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
1,120	(381)	739	937	(353)	584
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(564)	196	(368)	(654)	202	(452)
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד^(א)					
556	(185)	371	283	(151)	132
שינוי נטו במהלך התקופה					
התאמות מתרגום^(ב):					
(40)	-	(40)	(73)	-	(73)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
30	(2)	28	67	(25)	42
גידורים^(ג)					
(10)	(2)	(12)	(6)	(25)	(31)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(1)	-	(1)	12	5	17
חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
(1)	-	(1)	12	5	17
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים:					
(1,837)	626	(1,211)	896	(332)	564
רווח (הפסד) אקטוארי נטו התקופה					
132	(47)	85	108	(41)	67
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי^(ד)					
(1,705)	579	(1,126)	1,004	(373)	631
שינוי נטו במהלך התקופה					
(1,160)	392	(768)	1,293	(544)	749
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
-	-	-	(3)	-	(3)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(1,160)	392	(768)	1,296	(544)	752
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [כביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (מבוקר)			
2015			
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:			
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	369	(203)	166
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(792)	299	(493)
שינוי נטו במהלך התקופה	(423)	96	(327)
התאמות מתרגום^(ב):			
התאמות מתרגום דוחות כספיים	9	-	9
גידורים ^(ג)	(18)	7	(11)
שינוי נטו במהלך התקופה	(9)	7	(2)
חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	11	5	16
שינוי נטו במהלך התקופה	11	5	16
הטבות לעובדים:			
רווח (הפסד) אקטוארי נטו התקופה	464	(190)	274
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי ^(ד)	219	(79)	140
שינוי נטו במהלך התקופה	683	(269)	414
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה	262	(161)	101
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה	-	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק			
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה	262	(161)	101

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [בביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
1. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	42,623	41,959	664	-	42,623
של ממשלות זרות	8,731	8,683	49	(1)	8,731
של מוסדות פיננסיים בישראל	36	34	2	-	36
של מוסדות פיננסיים זרים	7,608	7,590	45	(27)	7,608
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	10,448	10,404	82	(38)	10,448
של אחרים בישראל	540	514	26	-	540
של אחרים זרים	1,862	1,777	85	-	1,862
	71,848	70,961	953	(66)	71,848
מניות וקרנות נאמנות ^(ב)	1,962	1,931	57	(26)	1,962
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	73,810	72,892	1,010 ^(ג)	(92) ^(ג)	73,810
ליום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
2. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	6,348	6,348	21	(1)	6,368
של ממשלות זרות	3,319	3,371	52	-	3,371
של מוסדות פיננסיים בישראל	129	130	1	-	130
של מוסדות פיננסיים זרים	226	227	3	(2)	227
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	463	461	4	(6)	461
של אחרים בישראל	105	108	3	-	108
של אחרים זרים	374	379	8	(3)	379
	10,964	11,044	92	(12)	11,044
מניות וקרנות נאמנות	19	18	-	(1)	18
סך כל ניירות הערך למסחר	11,062	10,983	92 ^(ד)	(13) ^(ד)	11,062
סך כל ניירות הערך ^(ה)	84,872	83,875	1,102	(105)	84,872

ראה הערות [בעמוד 136](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
1. ניירות ערך זמינים למכירה:					
אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	26,922	26,754	172	(4)	26,922
של ממשלות זרות	7,109	7,105	5	(1)	7,109
של מוסדות פיננסיים בישראל	48	45	3	-	48
של מוסדות פיננסיים זרים	5,709	5,687	43	(21)	5,709
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,761	7,784	38	(61)	7,761
של אחרים בישראל	1,209	1,182	28	(1)	1,209
של אחרים זרים	1,032	1,031	9	(8)	1,032
	49,790	49,588	298	(96)	49,790
מניות וקרנות נאמנות^(ב)	4,062	3,285	820	(43)	4,062
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	53,852	52,873	1,118^(ג)	(139)^(ג)	53,852
ליום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
במיליוני ש"ח					
2. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	7,419	7,474	11	(66)	7,419
של ממשלות זרות	961	989	-	(28)	961
של מוסדות פיננסיים בישראל	156	157	-	(1)	156
של מוסדות פיננסיים זרים	237	238	-	(1)	237
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	876	873	6	(3)	876
של אחרים בישראל	344	346	2	(4)	344
של אחרים זרים	330	334	-	(4)	330
	10,323	10,411	19	(107)	10,323
מניות וקרנות נאמנות	635	699	-	(64)	635
סך כל ניירות הערך למסחר	10,958	11,110	19^(ד)	(171)^(ד)	10,958
סך כל ניירות הערך^(ה)	64,810	63,983	1,137	(310)	64,810

ראה הערות [בעמוד 136](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ^(א)	
1. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	28,553	28,359	201	(7)	28,553
של ממשלות זרות	8,128	8,127	5	(4)	8,128
של מוסדות פיננסיים בישראל	35	33	2	-	35
של מוסדות פיננסיים זרים	6,262	6,257	31	(26)	6,262
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	9,566	9,630	24	(88)	9,566
של אחרים בישראל	586	562	25	(1)	586
של אחרים זרים	1,694	1,706	12	(24)	1,694
	54,824	54,674	300	(150)	54,824
מניות וקרנות נאמנות^(ב)	2,703	2,559	158	(14)	2,703
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	57,527	57,233	458 ^(ג)	(164) ^(א)	57,527
ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן ^(א)	
2. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	6,657	6,657	17	(10)	6,664
של ממשלות זרות	3,087	3,087	-	(29)	3,058
של מוסדות פיננסיים בישראל	238	238	1	(1)	238
של מוסדות פיננסיים זרים	149	149	-	(1)	148
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	754	754	4	(7)	751
של אחרים בישראל	150	150	2	-	152
של אחרים זרים	326	326	1	(7)	320
	11,361	11,361	25	(55)	11,331
מניות וקרנות נאמנות	687	687	10	(80)	617
סך כל ניירות הערך למסחר	12,048	12,048	35 ^(ד)	(135) ^(ד)	11,948
סך כל ניירות הערך^(ה)	69,281	69,281	493	(299)	69,475

ראה הערות [בעמוד 136](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (ב) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 919 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 1,301 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 1,050 מיליון ש"ח).
 (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
 (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
 (ה) כולל אג"ח פנויות בסך 25 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 14 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 16 מיליון ש"ח).

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 797 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 94 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 111 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.
 ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 4,286 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 2,193 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 3,131 מיליון ש"ח).
 לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3](#).
 ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.
 סך של 8.1 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם (SSA) Supernationals, Sovereign and Agencies (30 ביוני 2015 - 5.0 מיליארד, 31 בדצמבר 2015 - 6.1 מיליארד ש"ח).

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)									
פחות מ-12 חודשים					12 חודשים ומעלה				
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו				
שווי הוגן	0-20%	20%-35%	מעל 35%	סך הכל	שווי הוגן	0-20%	20%-35%	מעל 35%	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	6,995	-	-	-	-	-	-	-	-
של ממשלות זרות	238	1	-	-	1	15	-	-	-
של מוסדות פיננסיים זרים	3,905	21	-	-	21	32	6	-	6
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	3,854	33	-	-	33	261	5	-	5
של אחרים בישראל	3	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות וקרנות נאמנות	-	7	-	-	7	335	19	-	19
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	14,995	62	-	-	62	643	30	-	30

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה					פחות מ-12 חודשים					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
שווי הוגן	0-20%	20%-35%	מעל 35%	סך הכל	שווי הוגן	0-20%	20%-35%	מעל 35%	סך הכל	שווי הוגן
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	9,306	4	-	-	4	-	-	-	4	-
של ממשלות זרות	4,999	1	-	-	1	-	-	-	1	-
של מוסדות פיננסיים זרים	1,770	16	-	-	16	-	-	-	16	5
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	3,496	39	-	-	39	-	-	-	39	22
של אחרים בישראל	716	1	-	-	1	-	-	-	1	-
של אחרים זרים	332	6	-	-	6	-	-	-	6	2
מניות וקרנות נאמנות	619	36	-	7	43	-	-	-	-	-
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	21,238	103	-	7	110	29	-	-	29	29

(-) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה					פחות מ-12 חודשים					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
שווי הוגן	0-20%	20%-35%	מעל 35%	סך הכל	שווי הוגן	0-20%	20%-35%	מעל 35%	סך הכל	שווי הוגן
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	15,057	7	-	-	7	-	-	-	7	-
של ממשלות זרות	5,730	4	-	-	4	-	-	-	4	-
של מוסדות פיננסיים זרים	3,961	23	-	-	23	-	-	-	23	3
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	6,863	63	-	-	63	-	-	-	63	25
של אחרים בישראל	126	1	-	-	1	-	-	-	1	-
של אחרים זרים	778	15	9	-	24	-	-	-	39	-
מניות וקרנות נאמנות	136	8	-	-	8	-	-	-	6	6
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	32,651	121	9	-	130	34	-	-	34	34

(-) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומשו

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני ש"ח					
611	(11)	61	-	672	(11)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
1,797	(12)	161	(4)	1,958	(16)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-MBS STRIPPED)					
1,446	(10)	39	(1)	1,485	(11)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
3,854	(33)	261	(5)	4,115	(38)
סך הכל					
30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני ש"ח					
1,465	(25)	61	(1)	1,526	(26)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
1,182	(9)	650	(20)	1,832	(29)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-MBS STRIPPED)					
849	(5)	97	(1)	946	(6)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
3,496	(39)	808	(22)	4,304	(61)
סך הכל					
31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
עד 12 חודשים		מעל 12 חודשים		סך הכל	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני ש"ח					
1,860	(25)	87	(2)	1,947	(27)
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)					
3,321	(22)	558	(21)	3,879	(43)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-MBS STRIPPED)					
1,682	(16)	97	(2)	1,779	(18)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
6,863	(63)	742	(25)	7,605	(88)
סך הכל					

(-) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
1. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)			
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA	386	3	-
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC	2,080	19	-
ניירות ערך אחרים	721	1	(11)
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)	3,187	23	(11)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם	4,874	47	(15)
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות	478	4	(1)
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים	5,352	51	(16)
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)	8,539	74	(27)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
חייבים בגין כרטיסי אשראי	35	-	(1)
אשראי אחר לאנשים פרטיים	4	-	-
אשראי שאינו לאנשים פרטיים	1	-	-
אגרות חוב מסוג CLO	1,825	8	(10)
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים	1,865	8	(11)
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים	10,404	82	(38)
10,448			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
1. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)			
13	-	-	13
1,038	(25)	-	1,013
728	(1)	1	728
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
ניירות ערך אחרים			
1,779	(26)	1	1,754
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,654	(29)	9	3,634
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
388	-	3	391
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
4,042	(29)	12	4,025
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
5,821	(55)	13	5,779
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
91	(1)	-	90
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
2	-	-	2
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים			
4	-	-	4
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
1	-	-	1
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
1,865	(5)	25	1,885
אגרות חוב מסוג CLO			
1,963	(6)	25	1,982
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
7,784	(61)	38	7,761
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
1. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)			
11	-	-	11
1,245	(21)	-	1,224
796	(6)	-	790
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
ניירות ערך אחרים			
2,052	(27)	-	2,025
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
4,987	(42)	5	4,950
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
494	(1)	1	494
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
5,481	(43)	6	5,444
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
7,533	(70)	6	7,469
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
94	(2)	-	92
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
4	-	-	4
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
1	-	-	1
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
1,998	(16)	18	2,000
אגרות חוב מסוג CLO			
2,097	(18)	18	2,097
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
9,630	(88)	24	9,566
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א) מהתאמות מומשו	לשווי הוגן ^(א) מהתאמות מומשו	הפסדים שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
2. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)			
7	-	-	7
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
7	-	-	7
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
7	-	-	7
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-MBS STRIPPED)			
158	2	(3)	157
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
80	1	(1)	80
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
238	3	(4)	237
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
245	3	(4)	244
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
12	-	-	12
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
69	-	-	69
אשראי לרכישת רכב			
13	-	-	13
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
124	1	(2)	123
אחרים			
218	1	(2)	217
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
463	4	(6)	461
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לחשבון רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
2. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)			
9	-	-	9
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
9	-	-	9
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
9	-	-	9
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
455	1	(2)	454
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
125	2	(1)	126
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
580	3	(3)	580
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
589	3	(3)	589
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
19	-	-	19
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
1	-	-	1
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים			
73	1	-	74
אשראי לרכישת רכב			
15	-	-	15
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
48	-	-	48
אשראי שאינו לאנשים פרטיים			
128	2	-	130
אחרים			
284	3	-	287
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
873	6	(3)	876
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לחשבון רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א) מהתאמות מומשו	לשווי הוגן ^(א) מהתאמות מומשו	הפסדים שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
2. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)			
8	-	-	8
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
8	-	-	8
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)			
8	-	-	8
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-MBS STRIPPED)			
410	1	(3)	408
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
92	1	-	93
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות			
502	2	(3)	501
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
510	2	(3)	509
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
12	-	-	12
חייבים בגין כרטיסי אשראי			
1	-	-	1
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים			
68	-	(1)	67
אשראי לרכישת רכב			
14	-	-	14
אשראי אחר לאנשים פרטיים			
149	2	(3)	148
אחרים			
244	2	(4)	242
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים			
754	4	(7)	751
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לחשבון רווח והפסד.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
110,217	52	655	110,924	9,413	120,337
39,494	81,903	37,281	158,678	4,229	162,907
982 ^(א)	80,843	-	81,825	-	81,825
149,711	81,955	37,936	269,602	13,642	283,244
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
1,456	-	98	1,554	-	1,554
1,738	-	218	1,956	-	1,956
3,194	-	316	3,510	-	3,510
85	725	115	925	-	925
3,054	24	349	3,427	-	3,427
6,333	749	780	7,862	-	7,862
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,914	10	76	2,000	2	2,002
381	503	670	1,554	-	1,554
-	500	-	500	-	500
2,295	513	746	3,554	2	3,556
675	-	33	708	-	708
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 308 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
107,926	44	991	108,961	11,329	120,290
35,863	78,445	35,191	149,499	2,728	152,227
1,312 ^(ב)	75,998 ^(ג)	-	77,310	-	77,310
143,789	78,489	36,182	258,460	14,057	272,517
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
2,357	-	102	2,459	-	2,459
1,967	-	49	2,016	-	2,016
4,324	-	151	4,475	-	4,475
100	739	85	924	-	924
3,935	9	252	4,196	-	4,196
8,359	748	488	9,595	-	9,595
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,528	13	53	2,594	3	2,597
288	503	527	1,318	-	1,318
1 ^(ב)	499 ^(ג)	-	500	-	500
2,816	516	580	3,912	3	3,915
1,053	-	58	1,111	-	1,111
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 303 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצת רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) הוצג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
107,768	45	852	108,665	7,515	116,180
38,097	81,760	36,548	156,405	3,254	159,659
1,014 ^(ג)	80,616	-	81,630	-	81,630
145,865	81,805	37,400	265,070	10,769	275,839
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
2,192	-	86	2,278	-	2,278
1,617	-	26	1,643	-	1,643
3,809	-	112	3,921	-	3,921
67	770	105	942	-	942
3,151 ^(ד)	11	299 ^(ד)	3,461	-	3,461
7,027	781	516	8,324	-	8,324
סך הכל חובות בעייתיים					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,177	15	93	2,285	3	2,288
307	498	581	1,386	-	1,386
1	497	-	498	-	498
2,484	513	674	3,671	3	3,674
824 ^(ד)	-	43 ^(ד)	867	-	867
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 310 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) הוצג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח	2,745 ^(א)	510	755	4,010	4,012
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(245)	8	83	(154)	(154)
מחיקות חשבונאיות	(29)	(3)	(164)	(196)	(196)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	244	-	107	351	351
מחיקות חשבונאיות, נטו	215	(3)	(57)	155	155
התאמות מתרגום דוחות כספיים	2	(2)	(2)	(2)	(2)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹	2,717	513	779	4,009	4,011
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	422	-	33	455	455

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח	3,256	508	649	4,413	4,416
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(29)	8	33	12	12
מחיקות חשבונאיות	(75)	(1)	(160)	(236)	(236)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	125	-	95	220	220
מחיקות חשבונאיות, נטו	50	(1)	(65)	(16)	(16)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(10)	1	-	(9)	(9)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹	3,267	516	617	4,400	4,403
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	451	-	37	488	488

(א) הוצג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	2,933	513	707	4,153	3	4,156
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(464)	6	182	(276)	(1)	(277)
מחיקות חשבונאיות	(221)	(5)	(306)	(532)	-	(532)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	472	-	197	669	-	669
מחיקות חשבונאיות נטו	251	(5)	(109)	137	-	137
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(3)	(1)	(1)	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹	2,717	513	779	4,009	2	4,011
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	422	-	33	455	-	455
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	3,317	513	652	4,482	4	4,486
הוצאות בגין הפסדי אשראי	8	5	81	94	(1)	93
מחיקות חשבונאיות	(260)	(2)	(308)	(570)	-	(570)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	206	-	193	399	-	399
מחיקות חשבונאיות נטו	(54)	(2)	(115)	(171)	-	(171)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(4)	-	(1)	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹	3,267	516	617	4,400	3	4,403
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	451	-	37	488	-	488

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
בישראל		
לפי דרישה		
72,060	64,078	71,407
80,521	73,752	91,089
152,581	137,830	162,496
149,697	141,002	150,717
302,278	278,832	313,213
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
9,872	9,840	9,821
3,693	2,472	3,404
13,565	12,312	13,225
12,850	12,899	13,560
26,415	25,211	26,785
328,693	304,043	339,998
סך כל פיקדונות הציבור		
1 מזה:		
135,595	127,589	142,109
(א) 55,889	(א) 55,240	58,770
(א) 110,794	(א) 96,003	112,334

(א) סווג מחדש.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
95,789	89,075	97,974
83,813	80,614	89,400
58,268	51,654	60,617
30,868	32,399	31,879
59,955	50,301	60,128
328,693	304,043	339,998

ביאור 8 - זכויות עובדים

א. חתימת הסכם קיבוצי בנושא המרת זכויות למניות

ביום 17 בפברואר 2016, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין נציגות עובדי הבנק לבין הבנק להמרת זכויות, שנצברו לטובת עובדים בבנק, למניות של הבנק שיופקו לעובדים בסכום אותן זכויות, על בסיס הסכום בו רשומות אותן זכויות בספרי הבנק, וכמפורט להלן.

הנפקת המניות בוצעה לפי מחיר השוק של המניות במועד שנקבע בתכנית המיתאר, אשר פורסמה לצורך ביצוע ההנפקה. הנפקת המניות בוצעה תמורת ויתור של העובדים על הזכויות שהומרו הרשומות בספרי הבנק בסכום שווה המניות שהונפקו. המניות שהונפקו חסומות לשנתיים. הבנק טיפל בהנפקת המניות כסילוק של ההתחייבויות הרלבנטיות.

הזכויות שהומרו למניות:

1.1. מענק שנתי בגין שנת 2015. המרה זו בוצעה לכלל העובדים, לרבות נושאי משרה בחברות בנות של הבנק, שהינם עובדים של חברות בנות.

1.2. המרה וולונטרית של עד 25% מזכויות פנסיוניות ("הסדר ביטחון סוציאלי"), שנצברו לטובת עובדים הזכאים לכך במניות הבנק תמורת ויתור על זכויות באותו סכום, כפי שהזכויות רשומות לטובת העובד בספרי הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2015, למעט שימוש בריבית היוון בשיעור של 3.5%, במקום שיעור היוון של כ-2.68%, בו נעשה שימוש, בהתאם להוראות בנק ישראל. כל עובד שחל עליו הסדר "דור א" וזכאי ל"פנסיה תקציבית" היה רשאי לבחור את שיעור הזכויות שיומרו למניות הבנק. עובד, ששכרו לצורך הפרשות סוציאליות לא עלה, נכון לחודש דצמבר 2015, על 10,000 ש"ח, לא היה זכאי להמיר זכויות כאמור. הקיטון בהתחייבויות נזקף לרווח כולל אחר.

1.3. המרת הזכאות הרשומה בספרי הבנק למענקי יובלות וחופשות יובל, שנצברו לטובת עובדים שזכאים למענקי יובל, ואשר מועד תשלום מענק היובל הינו החל מיום 1 בינואר 2017. המרה זו בוצעה לכלל העובדים הזכאים למענקי יובלות למעט עובדים שהיו זכאים למענקי יובלות בשנת 2016. הקיטון בהתחייבויות נזקף לרווח והפסד.

הבנק החיל את המרת הזכויות הרלבנטיות גם על המנהלים ונושאי המשרה שמועסקים בבנק בחוזים אישיים.

ביום 18 בפברואר 2016 הבנק פרסם תכנית מיתאר להנפקת מניות לעובדים לשם ביצוע האמור בהסכם הקיבוצי המיוחד. בהתאם לתכנית המיתאר עובדים יכלו להמיר זכויות כמפורט בסעיף 1.2 לעיל החל מיום 8 במרס 2016, ובתום תקופת היענות שנקבעה בוצעה הנפקת המניות.

תוצאות ההצעה לעובדים ונושאי המשרה על פי המתאר פורסמו בדוח מיידי מתאריך 20 במרס 2016, לפיו:

1. הסכום הכולל של זכויות עובדים ונושאי משרה שהומרו למניות הבנק על פי המתאר מסתכם לכ-636 מיליון ש"ח, לפי חלוקה כדלקמן: (א) בגין זכויות עובדים לקבלת מענקי יובל כ-259 מיליון ש"ח; (ב) בגין זכויות עובדים ונושאי משרה לקבלת מענקי שנת 2015 כ-292 מיליון ש"ח; ו-(ג) בגין זכויות הסדר בטחון סוציאלי כ-85 מיליון ש"ח.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

2. שווי מניית הבנק לצורך המרת הזכויות הינו 13.0 ש"ח (שער הנעילה של מניות הבנק ביום 6 במרס 2016). בהתאם לכך אישר הדירקטוריון הנפקה של 48,938,037 מניות, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק (לאחר ההקצאה). בהתאם להוראות המתאר, המניות הוקצו לנאמן, שיחזיק במניות בנאמנות עבור העובדים בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

3. סך כמות המניות שהונפקה על פי המתאר כמפורט לעיל כוללת 1,955,016 מניות שהונפקו לנושאי משרה של הבנק.

ב. חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"). בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה ועובדים אחרים בתאגידים פיננסיים (להלן - "התגמול"), כדלקמן:

- נקבעה הדרך לאישור התגמול, שההוצאה החזויה בגינו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה.
 - לא תאושר התקשרות שההוצאה החזויה בגינה עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, אלא אם כן היחס שבין ההוצאה החזויה, לפי עלות משרה מלאה, בשל תגמול זה לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי במישרין או בעקיפין לעובד בתאגיד (כולל עובד קבלן) בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35.
 - סכום התגמול של אותו עובד/נושא משרה יחושב על בסיס קבוצתי, כלומר יכלול תגמולים גם מתאגידים קשורים כהגדרתם בחוק זה.
 - לצורך חישוב הכנסתו החייבת במס של תאגיד פיננסי, נקבע כי הוצאה שעולה על תקרה המוגדרת בחוק לא תותר בניכוי כהוצאה מוכרת. התקרה שהוגדרה בחוק הינה לא יותר מ-2.5 מיליון ש"ח בשנה ובמקרה שהתגמול עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, התקרה תפחת בסכום ההפרש שבין התגמול לבין 2.5 מיליון ש"ח (להלן - "התקרה").
 - נקבעו כללי דיווח לרשות המסים לגבי פרטי תגמול העולה על התקרה.
 - נקבעה סנקציה, לפיה תאגיד שלא יעמוד בכללים - יראו בהתקשרות כעסקה חסרת תוקף (לפי סעיף 280 לחוק החברות).
- לגבי התקשרויות שאושרו ביום פרסום החוק ואילך, חלות מגבלות השכר מיום הפרסום ואילו ההשפעה על הכנסה חייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים יחולו החל מה-1 בינואר 2017. לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו מגבלות השכר וההשפעה על הכנסה החייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים החל מתום ששה חודשים מיום הפרסום.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ביום 7 באפריל 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לבנק מכניסת החוק לתוקף, לרבות, בחינת האפשרות לעזיבת אנשי מפתח, ובחינת ההשפעות על התוכניות ארוכות הטווח של הבנק כולל היכולת לבצע תוכנית התייעלות משמעותית, בהתאם לדרישת הפיקוח.

בנוסף נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים הקרובים של הבנק, על רקע השינויים שחלו בנסיבות, העולים להשליך על אומדני הפרישה בתאגידים הבנקאיים.

ביום 6 ביוני 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב נוסף ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים בנושא היערכות הבנקים ליישום החוק, וזאת לאור החשש שהתעורר בקרב נושאי משרה ועובדים בכירים בתאגידים הבנקאיים, לפיו החוק יפורש באופן העלול לפגוע משמעותית בזכויות פרישה שצברו בגין שנות עבודתם שקדמו למועד תחולת החוק. לפי האמור במכתב, חשש זה עלול להוביל לעזיבה של מנהלים בדרגים בכירים בחלק מהבנקים ואף של עשרות מנהלים בדרגי הביניים בחלק מהתאגידים הבנקאיים.

במכתב האמור מבהירה המפקחת על הבנקים, כי בנק ישראל שותף לעמדה לפיה את החוק יש להחיל ממועד כניסתו לתוקף ואילך ולא על זכויות עבר של העובדים. על רקע זה מובהר במכתב, כי על כל תאגיד בנקאי לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת למנוע פגיעה בהתנהלותו התקינה. עליו לפעול, בין היתר, על בסיס חוות דעת משפטיות וחשבונאיות מבוססות, להתאמת תנאי התגמול של העובדים בו לקבוע בחוק, ובכלל זה לתת מענה להתחייבויות התאגיד הבנקאי כלפי העובדים הרלוונטיים בגין זכויות העבר שלהם. זאת על פי תכלית החוק, תוך מתן גילוי מלא לעובדים הנוגעים בדבר לגבי המשמעויות של המתווה המוצע, על מנת שיוכלו לקבל החלטה מושכלת.

כניסתו לתוקף של חוק מגבלת התגמול תחייב את הבנק לפגוע בתנאי העסקתם של נושאי משרה ובקשר לכך ועדת התגמול של הבנק שוקדת על אימוץ מדיניות תגמול חדשה. כמו כן, כניסתו לתוקף של החוק צפויה לפגוע, באופן מוגבל יותר, בתנאי העסקה מסוימים של בעלי תפקיד מרכזי בבנק, שמועסקים בחוזים אישיים. פגיעה צפויה זו בתנאי העסקה צפויה להקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי זכאות להודיע על סיום כהונתם בבנק תוך זכאות לתנאי מפוט, כפי שאלו נקבעו בתנאי העסקתם בבנק ולזכותם בזכויות שונות לרבות, פיצויים מוגדלים או זכאות לפנסיה מוקדמת, עד הגיעם לגיל הפרישה.

כמפורט [בביאור 3.23 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015 \(עמוד 302\)](#), הבנק מבצע הפרשה בגין התחייבויות הנובעות מסיום יחסי עובד-מעביד, בהתאם להערכה לסבירות התממשות החשיפה לתשלום הסכומים כאמור, בהתבסס, בין היתר, על ניסיון העבר ועל הציפייה שהיתה שמרבית המנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם בבנק עד לגיל הפרישה. על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר, הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד, בתנאי מפוט, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר, ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

על רקע הגידול המשמעותי בסבירות, והשינוי במועדים, לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק, בשל הרעת התנאים הצפויה להם לאור כניסתו לתוקף של החוק, המגבלות על אופק הקידום; והזכויות שכבר נצברו להם, אישר דירקטוריון הבנק, לאור הערכת ההנהלה ובהתאם לחוות דעת משפטיות, לעדכן את ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד. זאת, על פי הזכויות שנצברו, בהתאם לתנאי העסקתם של חברי הנהלה ושל מנהלים אחרים שמועסקים בחוזים אישיים.

בהתאם לאמור לעיל, הגדיל הבנק את סך ההפרשה בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 בגין אוכלוסיית נושאי המשרה ובעלי התפקיד המרכזי כאמור בסך של כ-117 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה, סך של כ-36 מיליון ש"ח הינו בגין חברי הנהלה, ובכלל זה המנכ"ל הראשי. בהתאם לכללי החשבונאות ולהוראות הדיווח לציבור, עדכון האומדן כאמור נזקף לרווח כולל אחר. כמפורט [בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015 \(עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224\)](#) סכום זה יופחת בתקופות דיווח עוקבות לדוח רווח והפסד.

ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"ץ בעניין חוק מגבלת התגמול. העתירה מבקשת לקבוע כי אין בהוראות החוק כדי לפגוע בזכויות עובדים לפנסיה ולפיצויי פיטורים הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק. בנוסף, העתירה מבקשת לבטל את הסעיף שיוצר באופן מעשי תקרת שכר אבסולוטית ומגביל את שכרו של העובד המתוגמל ביותר בארגון לשיעור של עד פי 35 מהשכר הנמוך ביותר.

לבקשת איגוד הבנקים נתן בית המשפט ביום 11 ביולי 2016 צו ביניים, לפיו עובדים בתאגידים בנקאיים ונושאי משרה בכירה בתאגידים אלה, שידועו על התפטרות מעבודתם בתאגידים בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו במועד הגשת הבקשה למתן צו הביניים.

בדיון שהתקיים ביום 27 ביולי 2016 ניתן צו על תנאי המורה למשיבים להגיש תצהירי תשובה עד ליום 29 באוגוסט 2016 אשר במסגרתם יתייחסו, בין היתר, לשאלות שונות שהופנו אליהם על ידי בית המשפט. כמו כן, הוחלט על הרחבת מותב השופטים שידון בעתירות. צו הביניים נשאר על כנו ללא שינוי. דיון נוסף בעתירה נקבע ליום 7 בספטמבר 2016.

ג. התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - "הוראת ההתייעלות"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לענין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

ביום 1 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, וזאת לאחר קבלת אישור עקרוני מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת ההתייעלות.

עיקרי תכנית ההתייעלות והשינויים הנלווים (להלן: "תכנית ההתייעלות"):

- מימוש התכנית תלווה בביצוע שינויים תפעוליים וארגוניים;

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

- בהתאם לתכנית יתאפשר לכ-700 עובדים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת ולקבל מהבנק הטבות בקשר עם הפרישה המוקדמת;
 - ההטבות שהוצעו היו: (א) פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 270%; או (ב) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית. ייתכן ובמסגרת תנאי הפרישה ניתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.
 - הפרישה המוקדמת תבוצע, ככל הניתן, עד לסוף שנת 2016.
- לשם יישום תכנית ההתייעלות, כמו גם התכניות הנוספות לפרישה מרצון, אם וככל שיוחלט לאמץ במסגרת התייעלות רב שנתית של הבנק, ולצורך הירתמות ציבור העובדים וארגון העובדים למימוש התכנית, הנהלת הבנק הגיעה להסכמה עם ארגון העובדים, לתשלום מענק חד פעמי (להלן: "מענק ההירתמות"). המענק כאמור שולם בחודש יוני 2016 לעובדים שמאוגדים בהסכמים קיבוציים בלבד העלות הכוללת של מענק ההירתמות עומדת על כ-155 מיליון ש"ח.
- להלן עיקרי הטיפול החשבונאי, כפי שנכללו בדוחות הכספיים לרביע השני של שנת 2016:
- עלויות ההתחייבות האקטואריות לעובדים בשל תכנית ההתייעלות הינה בסך של כ-477 מיליון ש"ח, לפני מס (306 מיליון ש"ח לאחר מס) טופלו כהפסד אקטוארי ונזקפו לרווח כולל אחר (כאשר לאחר מכן יופחתו עלויות אלו לרווח והפסד כמפורט [בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015](#), עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224).
 - עלויות מענק ההירתמות בסך של כ-155 מיליון ש"ח, לפני מס (99 מיליון ש"ח לאחר מס) נזקפו לרווח והפסד.
 - בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק נקבעו תנאים שונים ומגבולות, לרבות כמותיות, לגבי היקפי תכניות התייעלות. לאור זאת החליט הדירקטוריון, כי לא יבוצעו שינויים או הרחבות לתכנית, אם אלה יגרמו לכך שלא ניתן יהיה לטפל חשבונאית בתכנית בהתאם לאמור לעיל.
- בהתאם להנחיות בנק ישראל, הבנק ייהנה מהקלה בחישוב יחסי הלימות ההון בהתאם בגין עלות תוכנית ההתייעלות בסך של כ-405 מיליון ש"ח (לאחר מס). בהתאם לכך, השפעת עלות ההתייעלות תפרס על פני חמש שנים וזאת החל מיוני 2017.
- נכון למועד פרסום הדוחות, חתמו 673 עובדים על הסדרי פרישה במסגרת תוכנית ההתייעלות והם צפויים לסיים את העסקתם עד ליום 30 בדצמבר 2016. בנוסף, במהלך חמש השנים הקרובות צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-685 עובדים נוספים. הבנק נערך לפרישה ומשקיע מאמצים בהתאמת המבנים הארגוניים, השלמת פערים במקצועות קריטיים, ביצוע הדרכות ושימור הידע באמצעות מתודולוגיה ותוכנית שגובשה בנושא.
- למידע נוסף בנוגע לתוכנית ההתייעלות ויחס הלימות הון ראה [ביאור 9](#).

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	
2015	2015	2016
מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
15,764	15,540	17,465
סכום ההתחייבות		
6,766	7,146	6,685
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
8,998	8,394	10,780
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
מענק יובל		
524	551	123
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
524	551	123
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
הטבות אחרות		
549	622	608
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
549	622	608
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
סך הכל¹		
10,071	9,567	11,511
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"		
111	198	107
¹ מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל		

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר
2015	2016	2015	2015	2016	2015
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת התקופה	16,544	17,782	15,764	16,256	16,256
עלות שירות	44	49	86	103	198
עלות ריבית	174	161	346	354	735
הפקדות משתתפי תכנית	11	13	23	24	46
הפסד (רווח) אקטוארי	814	(2,358)	1,586	(936)	(701)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	(6)	4	(23)	6	(9)
הטבות ששולמו	(127)	(111)	(332)	(267)	(641)
תיקונים בתוכנית לרבות שינוי מבני	-	-	-	-	(22) ^(א)
צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין	-	-	-	-	(98) ^(א)
אחר	11	-	15	-	-
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף תקופת הדיווח	17,465	15,540	17,465	15,540	15,764
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף תקופת הדיווח	16,249	14,813	16,249	14,813	15,074

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר
2015	2016	2015	2015	2016	2015
מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה	6,693	7,258	6,766	7,041	7,041
תשואה בפועל על נכסי תוכנית	5	(91)	(43)	145	53
הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי	32	32	64	63	169
הפקדות משתתפי תוכנית	11	13	23	24	46
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	(5)	31	(22)	31	(11)
הטבות ששולמו	(63)	(97)	(115)	(158)	(403)
תיקונים בתוכנית לרבות שינוי מבני	-	-	-	-	(22)
צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין	-	-	-	-	(107)
אחר	12	-	12	-	-
שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף תקופת הדיווח	6,685	7,146	6,685	7,146	6,766
מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח	10,780	8,394	10,780	8,394	8,998

(א) סווג מחדש.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	
2016	2015	2015
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		
-	-	-
10,780	8,394	8,998
10,780	8,394	8,998

סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים

סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

התחייבות נטו שהוכר בסוף תקופת הדיווח

4. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	
2016	2015	2015
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		
4,002	1,927	2,329
4,002	1,927	2,329

הפסד אקטוארי, נטו

יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה שנכללו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2016	2015	2016	2015	2015
בלתי מבוקר	מבוקר			
במיליוני ש"ח				
44	49	86	103	198
174	161	346	354	735
(91)	(93)	(182)	(183)	(392)
76	45	129	111	206
-	-	-	-	9
-	-	-	-	30
203	162	379	385	786

עלות שירות

עלות ריבית

תשואה חזויה על נכסי התכנית

הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו

צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין

אחר לרבות שינוי מבני

סך עלות ההטבה, נטו

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה (המשך)

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2016	2015	2016
מבוקר	מבוקר			
				במיליוני ש"ח
(362)	(898)	1,811	(2,174)	900
(206)	(111)	(129)	(45)	(76)
(5) ^(א)	3	(9)	-	(1)
(30) ^(א)	-	-	-	-
(603)	(1,006)	1,673	(2,219)	823
786	385	379	162	203
183	(621)	2,052	(2,057)	1,026

(א) סווג מחדש.

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל מצטבר אחר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2016 לפני השפעת המס

לשישה חודשים שיסתיימו ביום 31 בדצמבר	
2016	
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
189	הפסד אקטוארי נטו
189	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

- א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לתקופות שהסתיימו ביום 30 ביוני
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

30 ביוני			ליום 31 בדצמבר
2016			2015
בלתי מבוקר			מבוקר
באחוזים			
שיעור היוון	2.23	2.75	2.68
שיעור עליית המדד	2.00	2.23	1.78
שיעור עזיבה	0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7
שיעור גידול בתגמול	0-6.3	0-6.3	0-6.3

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

30 ביוני			ליום 31 בדצמבר
2016			2015
בלתי מבוקר			מבוקר
באחוזים			
שיעור היוון	2.37	1.86	2.91
תשואה חזויה על נכסי תוכנית לטווח ארוך על נכסי תוכנית	5.50	5.50	5.50
שיעור גידול בתגמול	0-6.3	0-6.3	0-6.3

- ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

גידול בנקודת אחוז אחת			קיטון בנקודת אחוז אחת		
30 ביוני			31 בדצמבר		
2016			2015		
בלתי מבוקר			מבוקר		
במיליוני ש"ח					
שיעור היוון	(2,303)	(1,985)	(2,059)	2,893	2,503
שיעור עליית המדד	(153)	(198)	(206)	155	202
שיעור פרישה מוקדמת	250	245	237	(270)	(246)
שיעור גידול בתגמול	697	607	661	(616)	(544)
				(585)	

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים כאמור, חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

4. נכסי תוכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 30 ביוני		ליום 31 בדצמבר
2016	2015	2015
בלתי מבוקר		מבוקר
במיליוני ש"ח		
160	272	183
מזומנים ופקדונות בבנקים		
2,593	2,359	2,363
מניות		
1,331	1,781	1,895
אגרות חוב ממשלתיות		
2,241	2,245	1,838
אגרות חוב קונצרניות		
360	489	487
אחר		
6,685	7,146	6,766
סך הכל		

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תוכנית (המשך)

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2016

יעד הקצאה		אחוז מנכסי התכנית	
2016		2015	
2016		2015	
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
2	2	4	3
36	39	33	35
25	20	25	28
30	34	31	27
7	5	7	7
100	100	100	100

ג. תזרימי מזומנים

1. הפקדות

הפקדות בפועל				
לשנה				
שהסתיימה				
ביום 31 בדצמבר				
לשישה חודשים				
שהסתיימו ביום 30 ביוני				
לשלושה חודשים				
שהסתיימו ביום 30 ביוני				
תחזית ^(א)				
2016				
2015				
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
131	43	45 ^(ב)	87	215

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלם לתוכנית להטבה מוגדרת במהלך שנת 2016.
(ב) הוצג מחדש.

2. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2016	314
2017	584
2018	614
2019	675
2020	699
2021-2025	4,357
2026 ואילך	11,758
סך הכל	19,001

(א) בערכים מהוונים.

ביאור 9א - הון

שינויים בהון הבנק

התנאים המצטברים על פי הקבוע במדיניות התגמול להבשלת השליש השני של יחידות ה-PSU (אשר הוקצו ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי משרה בבנק, בגין מחצית המענק בגין שנת 2013) (להלן - "יחידות ה-PSU 2014") למניות, התקיימו, ולפיכך השליש השני מיחידות ה-PSU 2014 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 13 במרס 2016 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות חסומות בהתאם למספר יחידות ה-PSU 2014 אשר הבשילו למועד זה. כמו כן, התקיים התנאי להבשלת השליש השני של יחידות ה-RSU (אשר הוקצו בשנת 2013 לשני נושאי משרה בבנק) ולפיכך, השליש השני מיחידות ה-RSU הבשיל למניות. בהתאם, ביום 14 באפריל 2016 הוקצו לשני נושאי משרה בבנק מניות, בהתאם למספר יחידות ה-RSU, אשר הבשילו למועד זה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 24א.ב. ו-24א.ג. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2015](#).

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות ה-PSU 2014 וה-RSU כאמור, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול.

המנה הראשונה מבין השלוש, של המניות שהוקצו בגין הבשלת ה-PSU 2014, אשר הבשילה כאמור ביום 31 למרס 2015, הייתה חסומה לתקופה של שנה אחת נוספת עד ליום 13 באפריל 2016 (להלן: "תקופת החסימה של המנה הראשונה"). כמו כן המנה השנייה מבין השלוש הייתה חסומה עד לתום תקופת החסימה של המנה הראשונה.

המנה הראשונה מבין השלוש, של המניות שהוקצו בגין הבשלת ה-RSU, אשר הבשילה ביום 14 באפריל 2015, הייתה חסומה עד ליום 13 באפריל 2016. המנה השנייה מבין השלוש שהבשילה כאמור ביום 14 באפריל 2016, אינה חסומה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 23.ו. ו-24א.ב. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2015](#).

בהתאם להוראות מדיניות התגמול של הבנק, ביום 15 במרס 2016 הנפיק הבנק 938,657 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות ה-PSU 2016"), על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ, עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי ונושאי משרה אחרים בבנק בגין מחצית המענק בגין שנת 2015. בהתקיים כל התנאים למימוש יחידות ה-PSU 2016 האמורות בכל אחד ממועדי ההבשלה, כאמור וכמפורט בדוח הצעה פרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 29 בפברואר 2016 (אסמכתא: 2016-01-037192) כולל ההבהרות שפורסמו בגינו ביום 13 במרס 2016 (אסמכתא: 2016-01-005184) (להלן - "דוח ההצעה הפרטית"), תבשלנה יחידות ה-PSU האמורות ל-938,657 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר יהוו כ-0.064% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת היחידות.

ככל שלא התקיימו התנאים הקבועים להבשלתן של יחידות ה-PSU 2016 למניות באיזה ממועדי ההבשלה, יפקעו ויתבטלו היחידות אשר היה עליהן להבשיל באותו מועד, ובכלל זה יפקעו ויתבטלו כל הזכויות הנלוות אליהן.

יחידות ה-PSU 2016 שהוקצו כאמור אינן סחירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן - "הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 23.ז. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2015](#).

ביאור 9א - הון (המשך)

ביום 20 במרס 2016 החליט דירקטוריון הבנק להנפיק 48,938,037 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. של הבנק, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק לאחר ההקצאה, על שם הנאמן, תמיר פישמן נאמניות 2004 בע"מ, בגין תוצאות ההצעה לעובדים ונושאי משרה שדווחו על ידי הבנק בתאריכים 16 במרס 2016 וביום 20 במרס 2016 על פי מתאר שפורסם על ידי הבנק ביום 18 בפברואר 2016 (המרת זכויות עובדים ונושאי משרה) כפי שתוקן ביום 23 בפברואר 2016. 'צוין כי מבדיקה עלה כי לעובדת אחת הוקצו 8,084 מניות בטעות. לשם תיקון האמור, חילט הבנק ביום 27 ביוני 2016 את המניות האמורות. עם חילוטן, הפכו מניות אלה למניות רדומות.

לפרטים נוספים בקשר עם מתאר ההנפקה לעובדים ונושאי משרה ראה [ביאור 24.א.ד. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2015](#).

על פי דוח הצעת מדף מיום 20 בינואר 2016, הנפיק הבנק, בתאריך 21 בינואר 2016 סך של 926 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 400.

כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 21 בינואר 2026 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-21 בינואר 2021 ולא לאחר ה-21 בפברואר 2021, אינם צמודים לבסיס הצמדה כלשהו, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.25% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, כמוקדם שביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים למניות על פי שווי השוק של המניות במועד ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (6.78 ש"ח למניה), כגבוה מביניהם.

כתבי התחייבות אלו כשירים להכלל ברובד 2 החל ממועד ההנפקה.

ביאור 9ב - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים

5. הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר. בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 60%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים צדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך.

ההנחיות מגדירות מהו צד נגדי מרכזי כשיר ומהו אינו צד נגדי מרכזי כשיר. כאשר לראשון נקבעו דרישות הון מופחתות. עיקרי השינויים נוגעים לחישוב החשיפות הבאות:

1. ככלל, חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי ישוקללו במשקל סיכון של 2% לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון.
2. חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה שחושבה לפי כללי הבורסה תבוטל. על פי התיקון יש לחשב את דרישת ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעסקה דו צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA.
3. כמו כן נקבעו הוראות לעניין חישוב חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה וכן הטיפול בביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
4. חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1,250%.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

האמור במכתב מהפיקוח על הבנקים יחול מיום 1 בינואר 2017 כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו כן הבנק בוחן את השפעת עדכון ההוראה כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו. בהינתן שהבורסה לני"ע בישראל תוכר עד למחצית שנת 2017 כצד נגדי מרכזי כשיר, השפעת יישום ההוראה על לאומי, על בסיס נתוני סוף שנת 2015, איננה מהותית. בהינתן שהבורסה לני"ע בישראל לא תוכר כצד נגדי מרכזי כשיר, אומדן הגידול בסך נכסי הסיכון לנתוני הרביע השני של 2016, הינו כ-3.1 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-0.1% בהלימות הון עצמי רובד 1.

ביטוח לתיק ערבבויות מכוח חוק מכר

ביום 8 במרס 2016 הושלמה התקשרות עם מבטחי משנה בינלאומיים, בעלי דירוג בינלאומי גבוה, לרכישת ביטוח לתיק ערבבויות מכוח חוק מכר(דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערבבויות כאמור. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. רכישת הביטוח מאפשרת את הפחתת ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבבויות, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ותרמה ברביע הראשון לשיפור של כ-0.23% בהלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק.

ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

ביום 4 באפריל 2016 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון. מטרת העדכון להבהיר את אופן הטיפול במרכיב מס שכר בכל הקשור לחישוב דרישות ההון ובניכוי מההון בגין נכס מס נדחה. על פי ההבהרה, כאשר תאגיד בנקאי מגיע למסקנה כי בנסיבות הקיימות במועד הדוח קיימת סבירות קרובה לוודאי (virtually certain) לגבי נכס המס הנדחה בגובה סכום מס השכר הכלול בספרי הבנק, ניתן שלא להחיל את ניכוי הסף הכלול בסעיף 13 להוראה על חלק זה של נכס המס הנדחה. לצורך כך, הבנק יהיה רשאי ליישם את הבחינה של ניכוי הסף על סכום המיסים הנדחים נטו, לאחר ניכוי מס השכר כאמור לעיל. נכס המס הנדחה כאמור, שלא נוכה מההון, ישוקלל כנכס סיכון בשיעור של 250%. הבנק מיישם את ההנחיות החל ממועד פרסומן באופן של מכאן ולהבא, ללא התאמות מספרי השוואה ובכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים. עדכון זה תרם לשיפור של כ-0.20% בהלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק ושל כ-0.17% ביחס ההון הכולל.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

30 ביוני	31 בדצמבר	
2016	2015	2015
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		
א. נתונים		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	31,187	28,613
הון רובד 2, לאחר ניכויים	12,838	13,355
סך הכל הון כולל	44,025 ^(א)	41,968
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	273,129	274,341
סיכונים שוק	6,369	6,010
סיכון תפעולי	20,433	20,103
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	299,931 ^(א)	300,454
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	10.40%	9.52%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.68%	13.97%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	9.17%	9.03%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	12.67%	12.53%
ב. חברות בנות משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	16.82%	16.66%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	17.76%	17.62%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	8.00%	9.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	11.50%	12.50%
בנק לאומי ארה"ב		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	12.79%	12.33%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.47%	15.21%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	8.00%	8.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	10.00%	10.00%

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9% ו-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.27% ו-13.77% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 30 ביוני 2021. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה ד. להלן. מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 33 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

ביום 31 בדצמבר 2015 מוזג בנק ערבי עם ולתוך לאומי.

הערה:

לצורך חישוב ההון הרגולטורי הבנק השתמש בשיעור הון המבוסס על ממוצע נע של 8 רבעונים ראה ה. להלן.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

30 ביוני	31 בדצמבר	
2016	2015	2015
בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר
במיליוני ש"ח		
1. הון עצמי רובד 1		
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	30,064	28,273
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט	232	259
הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - בגין הטבות לעובדים	1,046	764
התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום 8 רבעונים ^(א)	266	-
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	31,608	29,296
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	(273)	(219)
מיסים נדחים לקבל	(505)	(464)
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור	-	-
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1	(36)	-
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1 לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות	(815)	(683)
סך ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות	393	-
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	31,187	28,613
2. הון רובד 2		
הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים	9,672	10,193
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים	3,166	3,162
סך הון רובד 2 לפני ניכויים	12,838	13,355
ניכויים:		
סך הכל ניכויים - הון רובד 2	-	-
סך הכל הון רובד 2	12,838	13,355

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים על השפעת שיעור ההיוון של מחויבות פנסיונית על רכיבי ההון ראה ה. להלן.

הערה:

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות הון".

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	
	באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.93%	9.00%	9.81%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות		
0.65%	0.52%	0.46%
השפעת הוראות המעבר		
9.58%	9.52%	10.27%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות		
		0.13%
השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות		
9.58%	9.52%	10.40%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		

ה. השפעת שיעור הון של מחויבות פנסיונית

לצורך חישוב ההון הרגולטורי החל מהרביע השני 2016 וזאת בהתאם לאישור פרטני שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים הבנק השתמש בשיעור הון המבוסס על ממוצע נע של 8 רבעונים, לחישוב אומדן המחויבות הפנסיונית של הבנק לעובדי דור א'. ההתחייבות הפנסיונית לאור החישוב הינה 16,709 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 31,187 מיליון ש"ח - לעומת ההתחייבות בספרים בסך של 17,401 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 30,807 מיליון ש"ח.

ו. רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר ייושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע והצפוי להשפיע באופן מהותי ביותר על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו מביאה עימה. הבנק בוחן ומיישם מספר דרכים למיתון התנודתיות בהון הנובעת מהתקינה - כגון רכישה, ישירה או עקיפה, של מכשירים המגדרים את השפעת השינויים במקדמי ההיוון (כולם או חלקם) המשמשים להיוון ההתחייבות לזכויות עובדים.

ז. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבוניים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

30 בינוי	31 בדצמבר	
2016	2015	2015
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		
א. בנתוני המאוחד		
הון רובד 1 ^(א)	31,187	28,613
סך החשיפות	479,140	462,680
יחס המינוף		
יחס המינוף	6.51%	6.54%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ		
יחס המינוף	11.62%	11.57%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00%	5.00%
בנק לאומי ארה"ב^(ב)		
יחס המינוף	9.95%	10.10%

(א) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה סעיף ד. לעיל.

(ב) מיושם בהתאם לרגולציה המקומית, לפיה לא קיימות דרישות מינימום ליחס מינוף.

ח. יחס כיסוי הנזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

בהתאם לכך, נקבע בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 התווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובסולו (בכפוף לתחולה) במסגרת ביאור לדוחות הכספיים אשר שמו ישונה ל"ביאור הלימות הון ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים".

הגורמים אשר השפיעו באופן מהותי על יחס כיסוי הנזילות, כוללים בין היתר, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים הנובע מהנפקות של מכשירי חוב וגידול בהיקף הפיקדונות.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי חושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ויחס כיסוי הנזילות המאוחד חושב על בסיס ממוצע תצפיות חודשיות לתקופה.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
31 בדצמבר			
2015	2016	2015	
מבוקר		בלתי מבוקר	
באחוזים		באחוזים	
א. בנתוני המאוחד			
105%	127%	106%	יחס כיסוי הנזילות
60%	80%	60%	יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי			
103%	125%	100%	יחס כיסוי הנזילות
60%	80%	60%	יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

לאומי קארד ובנק לאומי ארה"ב אינן נדרשות ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר	30 ביוני	
2015	2015	2016
מבוקר	בלתי מבוקר	
	במיליוני ש"ח	
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות		
324	263	276
223	208	197
197	190	180
164	172	151
138	136	119
1,248	1,187	1,179
2,294	2,156	2,102
466	1,216	720
133 ^(א)	166	99

(א) הוצג מחדש.

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

[כביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015](#), נכלל מידע לגבי התביעות המהותיות למועד הדוחות כאמור. בביאור להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו [כביאור 25 לדוח השנתי](#) שהוגשו לפני תקופת הדוח ולא חל בהן שינוי.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-49 מיליון ש"ח.

1. לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

א. ביום 12 בספטמבר 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בקשה לאישור תביעה ייצוגית, נגד הבנק, נגד בנק הפועלים ונגד בנק דיסקונט בסכום נטען נגד כלל המשיבים של 7 מיליארד ש"ח, כאשר בגוף הבקשה נטען כי הנזק לקבוצה אותה מבקש התובע לייצג נאמד ב-10

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

מיליארד ש"ח. לטענת המבקשת, הבנקים גבו מלקוחותיהם ריבית בגין אשראי שקלי לא צמוד, עמלת הקצאת אשראי ודמי ניהול קבועים בחשבונות חח"ד, בשיעורים ובסכומים זהים, וזאת כתוצאה מהסדר כובל.

במקביל, במסגרת הליכי ערר על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009 שכותרתה "הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע בנוגע לעמלות" ("הקביעה"), ניתן ביום 15 ביוני 2014, על ידי בית הדין להגבלים עסקיים, תוקף של צו מוסכם להסכמה בין הבנקים העוררים לממונה על הגבלים עסקיים, לפיה, בין היתר, בכפוף להפקדת סכום של 70 מיליון ש"ח (חלקו של הבנק - 21.425 מיליון ש"ח) בידי נאמן, תהא הקביעה בטלה. סכום זה הופקד בידי נאמן ("הנאמן"). עוד נקבע במסגרת הצו המוסכם, כי הבנקים שהם צד לו יוכלו להשתמש בכספים אלו לשם ביצוע הסדרי פשרה בתביעות שונות, וביניהן התביעות המנויות בסעיף זה, בסעיף ב' להלן, (ותביעות נוספות שפורטו בסעיפים 1.2 א ו-ב [בביאור 25 לדוח השנתי](#) של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015), בכפוף לתנאים שפורטו בצו.

ביום 11 בדצמבר 2014, הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה לפיו ישלמו הבנקים המשיבים לחברי הקבוצה סך של 35 מיליון ש"ח, מתוך הכספים שהופקדו בידי הנאמן. בחודש ינואר 2015 המבקשים בהליך המתואר בסעיף ב' להלן, הגישו בקשה לביטול ההחלטה בדבר פרסום ההסדר או לחלופין לעיכובה עד לאחר הכרעה ביחס בין ההליך כאן להליך המתואר בסעיף ב' להלן. בדיון שהתקיים ביום 25 במרץ 2015 הצדדים התבקשו לשקול את הצעת בית המשפט לאופן המשך ניהול שני ההליכים (ובין היתר, לשקול איחודם). הצדדים פעלו לגיבוש הסכם פשרה מתוקן בשים לב להערות בית המשפט. ביום 25 בפברואר 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מתוקן בהליך המתואר בסעיף זה, ובהליך המתואר בסעיף ב' להלן, לפיו ישלמו כל הבנקים המשיבים לחברי הקבוצה בשני ההליכים גם יחד סך כולל של 47 מיליון ש"ח (לא כולל שכ"ט וגמול לעורכי הדין ולמבקשים בשני ההליכים) כאשר 35 מיליון ש"ח מתוך הסך הכולל ישולמו מתוך הכספים שהופקדו בידי הנאמן כאמור לעיל, ולהם יוסיפו הבנקים 12 מיליון ש"ח נוספים (חלקו של הבנק בסכום הנוסף הוא 4.5 מיליון ש"ח). ביום 15 במאי 2016 אישר בית המשפט את הסכם הפשרה ונתן לו תוקף של פסק דין.

ב. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד בנק הפועלים בע"מ ונגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ. המבקשים טוענים כי הבנקים גובים בגין אשראי למגזר משקי הבית ריבית בשיעור גבוה בהרבה מזה הנגבה מן המגזר המסחרי והמגזר העסקי. הנזק הנטען הינו 5.6 מיליארד ש"ח על פי שיטה אחת ו-5.2 מיליארד ש"ח לפי שיטה שניה. סכום הנזק הנטען המיוחס ללקוחות הבנק הינו לפחות 1.6 מיליארד ש"ח. ביום 21 בינואר 2014, החליט בית המשפט להעביר את הדיון בתיק לבית המשפט בתל-אביב-יפו שדן בהליך המתואר בסעיף א. לעיל. ראה בסעיף א. לעיל, עדכון לגבי ההליכים גם בתיק זה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד שלושה בנקים נוספים וכן נגד משיבים נוספים, שהם לפי הנטען, חברי הבורסה לניירות ערך. לטענת המבקשים, המשיבים גבו ממנהלי קרנות נאמנות בשליטתם עמלות עבור קניה ומכירה של ניירות ערך (עמלות ברוקראז') ועבור ביצוע פעולות במט"ח, שהיו גבוהות יותר מן העמלות שגבו מגופים אחרים, וזאת, לטענת המבקשים, תוך הפרת הוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, כנוסחו הקודם, והפרת חובות נוספות. המבקשים טענו כי גבית העמלות העודפות (לפי הנטען) נמשכה שלא כדין גם לאחר מכירת השליטה בקרנות הנאמנות על ידי הבנקים למשיבים האחרים. לטענת המבקשים, סכום הנזק הכולל שנגרם לכל חברי הקבוצה על ידי כל המשיבים מסתכם בסך של 386 מיליון ש"ח, מתוכם מיוחס לבנק נזק של כ-130 מיליון ש"ח. ביום 10 במאי 2016 ניתן פסק דינו של בית המשפט הדוחה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ד. ביום 27 בנובמבר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בטענה שהבנק מחשב באופן שגוי את השווי התיאורטי של כתבי אופציות הנסחרים בבורסה בתל אביב. לטענת המבקשים הבנק משתמש במודל המתמטי של בלק אנד שולס, שהוא המודל הרלבנטי לקביעת שווי כתב האופציה, אך מציב בו רכיב שגוי לגבי מועד הפקיעה של האופציה-הוספת יום ערך מיותר לרכיב זה. לטענת המבקשים, אינם יכולים להעריך נזק מדויק אך מעריכים כי מדובר בעשרות מיליוני ש"ח.

ביום 22 ביוני 2016 ניתנה החלטת בית המשפט המקבלת את בקשת המבקש להסתלק מן הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ולדחות את תביעתו האישית. בכך הסתיימה התובענה.

ה. ביום 17 במרס 2014, הגיש מנהל מיוחד של חברה בפירוק ("החברה" ו-"המנהל המיוחד") לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, בקשה למתן הוראות נגד הבנק, במסגרתה ביקש שבית המשפט יצהיר כי הבנק יישא בתשלום לחברה (קופת הפירוק) בסך מצטבר של 1,200 מיליון ש"ח, מתוכם סך של 635 מיליון ש"ח לכיסוי כל חובות החברה לנושיה וסך של 565 מיליון ש"ח בגין החזר מלוא שווי נכסי החברה בסכום קרן, שעמד, לטענת המנהל המיוחד, נכון ליום 25 במרס 2001, על הסך של 165 מיליון ש"ח, בצירוף ריבית מאותו מועד בשיעור שהחברה התחייבה לשלם לבנק. לטענת המנהל המיוחד, על הבנק לשאת באחריות אישית לחובות החברה, מאחר ועל פי הנטען, יש לראות בבנק "נושא משרה" בחברה מחמת שליטתו כביכול בחברה; מחמת שיש לראות את הבנק כ"דירקטור דה-פקטו" או כ"דירקטור צללים" בחברה; מחמת אחריותו כמבצע בצוואת ו/או מעוול במשותף למעשי התרמית, כביכול, המתוארים בבקשה; ומחמת הדוקטרינה של Lenders' Liability.

יצוין כי במסגרת הבקשה שמר המנהל המיוחד על זכות להגיש הליכים נוספים נגד הבנק ו/או נושאי משרה נוספים בחברה ו/או יחידים מטעם הבנק ועורכי דין שיעצו לבנק. הבנק הגיש תגובתו לבקשה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ביום 20 באפריל 2015 קבע בית המשפט העליון, כי ככל שיוחלט לנקוט הליכים נוספים, ימונה לחברה בעל תפקיד חדש שאינו קשור למנהל המיוחד הקודם או למשרדו, והוא יטפל בכל ענין עתידי ככל שיהא. עורך הדין ממשרדו של המנהל המיוחד שהגיש את הבקשה יוכל להמשיך ולטפל רק בהליכים התלויים ועומדים. ביום 17 בספטמבר 2015 הגיש הכנ"ר בקשה למינוי עו"ד אחר כבעל תפקיד בתיק אשר יוסמך לבצע חקירות נוספות בהליך זה. הבנק הגיש את תגובתו לבקשה. ביום 20 למרס 2016 החליט בית המשפט למחוק את בקשת הכנ"ר.

1. ביום 6 בינואר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז, בקשה לאישור תביעה ייצוגית בסכום נטען של כ-400 מיליון ש"ח, על סמך אומדנים והערכות של מומחה המבקשת. לטענת המבקשת, הבנק מפר את הוראות צו הריבית (קביעת שיעור הריבית המקסימלי), תש"ל-1970, לפיו אין לגבות ריבית פיגורים על הלוואות צמודות, בשיעור העולה על 17% לשנה, בכך שגובה ריבית פיגורים שנתית אפקטיבית על הלוואות צמודות בשיעור של 18.3891% לשנה, שלטענת המבקשת, עולה על המותר. ביום 15 ביוני 2015 הגישה המבקשת בקשה מתוקנת לפיה, לאור קיום הלכה של בית המשפט העליון, התומכת בעמדת הבנק, היא מצמצמת את הסעד המבוקש לשינוי עתידי באופן גבית הריבית. ביום 16 בספטמבר 2015 הגיש הבנק בקשה למחיקה על הסף של בקשת האישור, וזאת, בין היתר, מן הנימוק שבמצב בו הבנק פועל כדין ועל פי הלכת בית המשפט העליון אין עילה לתביעה נגדו ולא ניתן לאשר תובענה ייצוגית. ביום 20 בדצמבר 2015 החליט בית המשפט המחוזי מרכז לסלק על הסף את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית וביום 14 בינואר 2016 הוגש ערעור על החלטה זו.

2. ביום 29 באפריל 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. עניינה של הבקשה בטענת המבקש לפיה כספים של ניצולי שואה, אשר הופקדו לפני מלחמת העולם השנייה בבנק אפ"ק ולא נמשכו על ידי הלקוחות במהלך המלחמה, מושבים לניצולים או ליורשיהם כשהם אינם משוערכים כביכול לערכים ריאליים. המבקש טוען לנזק אישי של 1,266 ש"ח וסכום התביעה הקבוצתית הנטען על ידי המבקש הינו 150 מיליון ש"ח. ביום 5 באוגוסט 2015 הגיש הבנק בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור ושל תביעתו האישית של המבקש. הבקשה לסילוק על הסף נדחתה והתיק ממשיך להתנהל.

3. ביום 22 ביולי 2015 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, שהוגשה נגד הבנק לבית המשפט המחוזי מרכז. עניינה של הבקשה בטענת המבקשת, לפיה תשלומים המשולמים ישירות לבנק על חשבון חוב אשר בגינו מתנהל הליך גבייה בהוצאה לפועל, מדווחים על ידי הבנק להוצאה לפועל באיחור, וכתוצאה מכך נוצר, כביכול, פער בין החוב האמיתי ובין החוב הרשום בתיק ההוצאה לפועל. בנוסף, המבקשת טוענת, כי כאשר הבנק מדווח על תשלום באיחור, החייב מקבל זיכוי בגין הריבית שחוייבה בתקופה שבין התשלום לבין הדווח. לטענת המבקשת, עד סוף שנת 2010, הזיכוי שהתקבל היה בשיעור ריבית נמוך יותר מן הריבית הבנקאית שהצטברה על החוב. רק משנת 2010 בוצע שינוי במערכות ההוצאה לפועל אשר אפשר זיכוי בריבית המתאימה. המבקשת טוענת לנזק אישי של 33.46 ש"ח, ומעריכה את סכום התביעה הקבוצתית במיליוני ש"ח, בלי לציין סכום או תחשיב מפורט.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, שהסכום הנתען בהן מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגין הפרשה.
- א. ביום 11 בפברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים. עניינה של התובענה בטענת המבקשת, כי הבנקים נותנים הטבות שונות בחשבונות של סטודנטים, אולם מגבילים את גילם של הסטודנטים הזכאים להטבות, וזאת, לטענת המבקשת, בניגוד לדין. המבקשת טוענת לנזק אישי של 11 אלף ש"ח, וסכום התביעה לכל הקבוצה אותה המבקשת מעוניינת לייצג בגדר התובענה הייצוגית נגד חמשת הבנקים גם יחד, מוערך על ידה ב-219 מיליון ש"ח.
- ב. לבית המשפט בארצות הברית (UNITED STATES DISTRICT COURT FOR THE DISTRICT OF COLUMBIA) הוגשה ביום 7 במרץ 2016, תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וביניהם: הבנק, בנק לאומי USA, בנק הפועלים, אנשים פרטיים וכן גופים שונים. עניינה של התביעה, בעיקר בטענה כי האנשים והגופים הנ"ל תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינאים, ברכושם ובזכויותיהם. כנגד הבנקים נטען, בין היתר, כי ההעברות של כספים על ידי הגורמים התורמים להתנחלויות נעשות באמצעות העברות בנקאיות, כאשר, לטענת התובעים, הבנקים ידעו מכח כללי "הכר את הלקוח" למה נועדו כספי ההעברות, וביצעו את ההעברות לשם קידום עסקיהם ורווחיהם. סכום התביעה הנתען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר. לא הובהר הבסיס המשפטי או הכלכלי לסכום זה ולא ניתן הסבר לקשר בין התובעים לבין הסכומים הדמיוניים שננקבו בתביעה או פירוט של הנזקים הנתענים כלפי הבנק ובנק לאומי USA. ביום 1 באוגוסט 2016 הוגש כתב תביעה מתוקן, לפיו נראה כי סכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעים יחדיו הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב (או למספר מיליארדים בודדים), הגם שכתב התביעה המתוקן אינו ברור דיו בנקודה זו. הבסיס המשפטי והעובדתי לטענות נגד הבנק ונגד בנק לאומי USA, והקשר בין נזקים כלשהם, ככל שנגרמו, לבין בנקים אלו, לא הובהרו גם בכתב התביעה המתוקן.
- ג. ביום 22 במאי 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק מזרחי טפחות בע"מ. עניינה של התובענה בטענה כי כאשר הבנקים המשיבים גובים במזומן עמלות פעולה על ידי פקיד, הם גובים את העמלה הנקובה בתעריפון ללא הטבות שלטענת המבקשים אמורות לחול על קבוצות אוכלוסיה מסוימות, וכן אינם לוקחים עמלות אלו בחשבון בעת חישוב עמלת המינימום הנגבית בחשבון הלקוחות. לטענת המבקשים, התנהגות נטענת זו מהווה, בין היתר, הפרה של הדין ושל חוזה בין הצדדים. הנזק האישי הנתען על ידי המבקשים כלפי הבנק הוא 7.70 ש"ח. לדברי המבקשים, הם אינם יכולים להעריך את הסכום המדויק שנגבה לטענתם שלא כדין על ידי הנתבעים השונים מכל חברי הקבוצה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. להלן פירוט של תובענות ובקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים שהוגשו נגד חברות בנות של הבנק. לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת החברה הבת הרלבנטית, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים שלה באשר לסיכויי הליכים אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתביעות כאמור:

ביום 23 ביוני 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, קשת אגרות חוב בע"מ ("קשת"), חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ ("החברה לנאמנות") ו-6 נתבעים נוספים. תביעה זו נמחקה ואוחדה עם תביעה דומה אחרת שהוגשה מחדש כתביעה מאוחדת. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים עמד על כ-286 מיליון ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. הבקשה לאישור מתייחסת לאג"ח שהנפיקה קשת, שגובו ב-Notes, שהנפיק Lehman Brothers Bankhaus A.G. לפי הנטען בבקשה, עם קריסת ליהמן ברדרס, צנח מחיר האג"ח והופסק המסחר בהן. כלפי החברה לנאמנות, ששימשה כנאמן למחזיקי האג"ח שהונפק על ידי קשת, נטען כי לא נקטה בפעולות שונות כדי למנוע או לצמצם, לשיטת המבקשים, את הנזק שנגרם לטענתם, למחזיקי האג"ח. ביום 16 במאי 2016 אישר בית המשפט הסדר פשרה בתובענה. לפי ההסדר, הסכום שישולם לחברי הקבוצה המיוצגת הוא כ-5.3 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה, חלקה של החברה לנאמנות בתשלום הוא 195,000 ש"ח.

4. להלן פירוט של תובענות ובקשות לאישור תובענות ייצוגיות בסכום מהותי, שהוגשו נגד חברות בנות של הבנק, שלדעת הנהלת הבנק ובהסתמך על דעת הנהלת החברה הבת הרלבנטית, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים שלה, באשר לסיכויי הליכים אלו, בשלב זה, לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגינן הפרשה.

ביום 28 באפריל 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית בבית המשפט המחוזי מרכז נגד לאומי קארד בע"מ, ישראכרט בע"מ וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ, (להלן: "חברות האשראי") בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח. ענינה של התביעה נוגע לגביית עמלה צולבת בגין עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי debit וכרטיסי prepaid הנטענים מראש. לטענת המבקש, העמלה הצולבת שנגבת בכרטיסים אלו (בניגוד לכרטיסי אשראי - credit), לא קיבלה אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, ומהווה הסדר כובל בנוסף, לטענת המבקש, גם ההסדר לפיו מועברים כספי העסקאות, שבוצעו בכרטיסים אלו, לבתי העסק, בעיכוב של כ-20 ימים מהווה הסדר כובל שלא אושר או תנאי מקפח בחוזה אחיד. בקשת הסתלקות מתוקנת שהוגשה בבקשת אישור זו אושרה על ידי בית המשפט בחודש יולי 2015. לבית המשפט, הוגשו מספר בקשות להחלפת המבקש ובא כוחו. ביום 9 במרס 2016 קבע בית המשפט מי יגיש בקשה מתוקנת לאישור, חלף הבקשה המקורית המתוארת לעיל. המבקש שנקבע על ידי בית המשפט הגיש בקשה מתוקנת לאישור התביעה כיצוגית (להלן: "הבקשה המתוקנת"). סכום הנזק הנטען על ידי המבקש בבקשה המתוקנת עבור הקבוצה אותה מתיימר המבקש לייצג, הינו כ-7.1 מיליארד ש"ח, וזאת כנגד כל חברות האשראי גם יחד. המבקש בבקשה המתוקנת טוען להסדר כובל שנכרת, כביכול, בין חברות האשראי, ולפי הנטען, לא אושר, בנוגע לכרטיסי חיוב מיידי (DEBIT) ולכרטיסי PREPAID (כרטיסים נטענים מראש). טענות המבקש בהקשר זה, מתייחסות הן לעמלה הצולבת והן למועד בו מזוכה בית העסק, בגין עסקאות בכרטיסים אלו.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

5. לפירוט בדבר הליכים משפטיים בנושא הלקוחות האמריקאים - ראה סעיף ג.א. בביאור זה להלן.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

1. פרשת הלקוחות האמריקאיים:

לפירוט בדבר פרשת הלקוחות האמריקאים, לרבות תנאי ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות ופירוט ההליכים המשפטיים בנושא זה - [ראה ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2015](#). בביאור זה יובאו עדכונים, ככל שאירעו בתקופת הדוח ולא פורסמו בדוחות הכספיים השנתיים.

במסגרת ה-DPA (ההסדר שנחתם עם משרד המשפטים האמריקאי) התחייבה קבוצת לאומי, בין היתר, לבצע פעולות מסוימות הקשורות למתן שירותים ללקוחות אמריקאיים, ולפתח וליישם תוכנית ציות להוראות ה-FATCA. גם במסגרת ההסכם עם ה-NYDFS (New York Department of Financial Services) מוטלות על הבנק התחייבויות מסוימות ובין היתר, מונה במסגרת זו מוניטור לתקופה של שנה שיבחן בין היתר, את פעילות הקבוצה. המוניטור החל את תפקידו ב-15 ביולי 2015. על מנת לאפשר למוניטור להשלים את עבודתו, הוסכם במהלך תקופת הדוח עם ה-NYDFS, כי תקופת עבודתו של המוניטור תימשך עד 31 בדצמבר 2016.

על מנת לעמוד בהוראות ההסדרים כאמור, מינה הבנק צוות היגוי מיוחד אשר מפקח על מילוי כל התחייבויות הבנק והשלוחות על פי ההסדרים ומגיש דיווחים שוטפים על כך לועדת דירקטוריון.

א. הליכים משפטיים:

בעקבות החקירות של הרשויות האמריקאיות הוגשו נגד הבנק ונגד נושאי משרה שכינה ושמהנים בבנק ובחברות בקבוצה, מספר תובענות. להלן יובאו עדכונים שאירעו בתקופת הדוח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, (ככל שמדובר בתובענות נגד הבנק), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתובענות אלו.

1. ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בכירים לשעבר בבנק. לטענת המבקש, במסגרת חקירות של רשויות המס בארה"ב התברר כי נציגי הבנק ונציגי בנק לאומי ארה"ב סייעו ללקוחות שהם נישומי מס בארה"ב לבצע פעולות שמנעו מרשויות המס בארה"ב לגבות מסים מאזרחיהם. ביום 6 בינואר 2015, הגיש המבקש בקשה מתוקנת לאשר הגשת תביעה נגזרת נגד נושאי משרה בבנק ותאגידים נוספים בשליטת הבנק ("קבוצת לאומי") וכן נגד רואי החשבון של הבנק. על פי הנטען בבקשה המתוקנת, הנזק שנגרם לקבוצת לאומי בשל חקירת הרשויות בארה"ב וההסדרים שנחתמו עמן הוא כ-2.1 מיליארד ש"ח.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בחודש פברואר 2015 מינה דירקטוריון הבנק ועדת תביעות בלתי תלויה לבחינה כוללת של דרך הפעולה המשפטית הרצויה לבנק לאור מכלול ההתרחשויות בקשר לפרשת הלקוחות האמריקאים, וביום 11 במרס 2015 ניתנה החלטה על ידי כב' השופט חאלד כבוב מבית המשפט המחוזי בתל-אביב (המחלקה הכלכלית), המאשרת את מינוי הועדה ומעכבת את הדיונים בתובענות שהוגשו בקשר עם פרשת הלקוחות האמריקאים, על מנת שהועדה תוכל להגיש את המלצותיה.

ביום 12 באוקטובר 2015 הוגשה לבית המשפט הודעת הבנק בדבר דוח הועדה הבלתי תלויה ובדבר אימוץ מסקנות והמלצות הועדה על ידי הדירקטוריון, וביום 3 בפברואר 2016 הוגשה לבית המשפט הודעה בדבר החלטת ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק מיום 2 בפברואר 2016, לאמץ חוות דעת של מומחה בלתי תלוי לחשבונאות שמונה על ידה, לפיה לא נפל פגם בעבודת רואי החשבון המבקרים בכל הקשור לפרשת הלקוחות האמריקאים.

ביום 1 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה, לפיו, מבלי להודות בכל טענה מטענות המבקש בבקשת האישור, המשיבים נושאי המשרה והמנהלים ישלמו, באמצעות המבטחים בביטוח נושאי המשרה שרכש הבנק, סכום כולל של 92 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "סכום הפשרה") בהתאם למבנה החוזי והרכב המבטחים על פי הפוליסה וללא אחריות הדדית בין המבטחים (הסכום כולל את החלק המבוטח על ידי ה-CAPTIVE של הבנק בסך כולל של 26.25 מיליון דולר ארה"ב, וסכום של 12 מיליון דולר ארה"ב שכבר אושר לתשלום על ידי המבטחים). בנוסף, מבלי להודות בכל טענה, ולדידם, לפנים משורת הדין, חלק מהמשיבים לבקשת האישור, ה"ה גליה מאור, איתן רץ וצבי איצקוביץ', יחזירו לבנק חלק ממענקים שקיבלו מהבנק בתקופה הרלבנטית לפרשת הלקוחות האמריקאים, באופן ובחלוקה שהודעה לבנק, ללא אחריות הדדית, ובסך כולל של 5.1 מיליון ש"ח.

ביום 28 ביוני 2016 התקיים בבית המשפט דיון בהסדר הפשרה ובהסדר שהוגש בבקשה לאישור תובענה ייצוגית המתואר בסעיף 3 להלן. טרם ניתנה החלטת בית המשפט.

2. ביום 16 בנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב (המחלקה הכלכלית), תובענה ובה בקשה למתן סעדים שונים בקשר עם ההסדרים של קבוצת הבנק מול הרשויות האמריקאיות. הבנק הגיש כתב הגנה שעיקרו כי מרבית הסעדים שהתבקשו כבר אינם רלבנטיים לאור חתימת ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות. הבנק הגיש גם בקשה לסילוק על הסף של התביעה. ביום 11 ביולי 2016 החליט בית המשפט למחוק את התובענה על הסף. בכך הגיע ההליך לידי סיום.

3. ביום 19 בינואר 2015, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (המחלקה הכלכלית), בקשה לאישור תובענה ייצוגית, נגד הבנק, ונגד 19 משיבים נוספים, שהיו או הינם דירקטורים בבנק. לטענת התובעים, במסגרת הליכי חקירה מצד רשויות שונות בארה"ב הודה הבנק כי הוא וחברות נוספות בקבוצת לאומי פעלו על מנת לסייע ללקוחות (נישומי מס בארה"ב) לחמוק מדיווח ומתשלומי מס. נטען כי בעקבות הליכי החקירה ביצע הבנק מחיקות מהונו בהיקף של 1.438 מיליארד ש"ח, וכי חברי דירקטוריון הבנק שכיהנו בשנים 2010-2002

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התרחשו באי הפעלת פיקוח ובקרה שאפשרה התנהלות בלתי חוקית זו של הבנק וכפועל יוצא את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה עם מחיקת הכספים מהון הבנק, וגדיעת התשואה הפוטנציאלית על השקעתם במניית הבנק. סכום התביעה הנטען עומד על סך של כ-475 מיליון ש"ח כאשר נטען על ידי המבקש כי הנזק המינימלי לקבוצת בעלי המניות שמכרו מניותיהם בין יום 21 במרס 2013 (שהוא, לטענת המבקשים, מועד ההכללה הראשוני של הפרשה בדוחות הכספיים בגין החקירה) ליום 15 בינואר 2015, נע בין הסכום הנ"ל ל-825 מיליון ש"ח.

ביום 17 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בתביעה זו, לפיה הבנק ישלם לחברי הקבוצה סכום של 10,080,000 ש"ח, כולל שכר טרחה וגמול לתובע הייצוגי, שכר טרחה לנאמן והוצאות חלוקה אחרות. התשלום לפי הסכם פשרה זה מותנה באישור הסכם הפשרה בהליך המתואר בסעיף 1 לעיל בפסק דין סופי וחלוט, ובקבלת סכום הפשרה הנקוב בהסכם בהליך הנ"ל, כמתואר בסעיף 1 לעיל, והתשלום יעשה מתוך כספים אלו.

4. ביום 3 במרס 2015, הוגשה לבית המשפט במדינת ניו-יורק, ארה"ב, על ידי בעל מניות בבנק, שהינו תושב ישראל (להלן: "המבקש"), בקשה לתביעה נגזרת בשם הבנק ובשם בנק לאומי USA נגד חברות בנות של הבנק ונגד 61 דירקטורים ונושאי משרה, שכינה בעבר ושחלקם עדיין מכהנים, בבנק ובחברות הבנות של הבנק. עניינה של התובענה באחריות נטענת של המשיבים לסכומים שבהם נשא הבנק והחברות הבנות שלו כתוצאה מההסדרים שנחתמו עם הרשויות בארה"ב. ביום 12 באוקטובר 2015 הגיש הבנק לבית המשפט המחוזי בתל אביב, כאמור בסעיף 1. לעיל, את דוח ועדת התביעות הבלתי תלויה. בד בבד טען הבנק כי לדעת הבנק התובענה שהוגשה בניו יורק אמורה להיות מסולקת על הסף הואיל ואין תוחלת בניהול הליך בניו יורק שעה שמתנהלת תביעה דומה בארץ, מה גם שהמלצות הועדה תכליתן הגעה להסדר כולל. עוד הודיע הבנק לבית המשפט כי ככל שלא תושג הסכמה לגבי התביעה הנגזרת האמריקאית, הבנק יבקש צו חוסם שיחייב את מחיקת ההליך המתנהל בניו יורק ו/או ינקוט בכל צעד רלבנטי אחר. ביום 1 בפברואר 2016 הגיש הבנק (וחברות אחרות בקבוצה) בקשה לבית המשפט הדן בהליך המתואר בסעיף 1 לעיל, למתן צו חוסם אשר יורה למבקש ולכל מי מטעמו, להימנע מלהמשיך בניהול הבקשה נשוא סעיף זה, ו/או ניהול כל תביעה נגזרת אחרת באותן העילות והטענות מושא בקשת האישור המתוארת בסעיף 1. לעיל, בערכאות בישראל או מחוץ לישראל.

ביום 3 במרס 2016 החליט בית המשפט הדן בהליך המתואר בסעיף 1. לעיל, לתת צו חוסם, לפיו נאסר על המבקש בהליך המתואר בסעיף זה להמשיך ולנהל את הבקשה לאישור תביעה נגזרת שהגיש בשם קבוצת הבנק בארצות הברית, או להגיש בקשה לאישור תביעה נגזרת אחרת במקום אחר כנגד קבוצת הבנק, בנוגע לפרשת הלקוחות האמריקאים. ביום 30 במרס 2016 הגיש המבקש בקשת רשות ערעור (לחילופין הודעת ערעור) על החלטה זו לבית המשפט העליון.

ביום 11 במאי 2016 הגישו הבנק ובנק לאומי USA לבית המשפט בניו יורק, בקשה לסילוק ההליך נשוא סעיף זה, שהגיש המבקש בבית המשפט בניו יורק.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. בדיקת הרשות האמריקאית לניירות ערך (ה-SEC)

נגד קבוצת בנק לאומי ("הקבוצה") תלויה ועומדת חקירה של הרשות לניירות ערך האמריקאית (United States Securities and Exchange Commission - SEC) בקשר עם פעילות הקבוצה בניירות ערך ובייעוץ השקעות לתושבי ארה"ב. הקבוצה המציאה ל-SEC במהלך תקופת הדוח, מסמכים שנדרשו על ידי ה-SEC וכן נתונים מספריים שונים שהתבקשו במסגרת מגעים שהתקיימו מול ה-SEC.

על פי הייעוץ המשפטי שקיבלה הקבוצה מעורכי דינה בארה"ב, בשל שיקול הדעת הרחב המסור ל-SEC ובשל העובדות המיוחדות וטענות ההגנה בעניינה של הקבוצה, אין ביכולת הקבוצה להעריך בשלב זה את גובה הסכום, אשר יתכן שהקבוצה תידרש לשלם עקב החקירה. הואיל ולא ניתן להעריך את סכום ההוצאה הכולל שעשוי להיגרם לקבוצה בקשר עם חקירה זו, הקבוצה, בהתבסס על חוות דעת עורכי הדין האמריקאים המלווים את הקבוצה בחקירת ה-SEC בדבר היעדר האפשרות לבצע בשלב זה הערכה של סכום ההוצאות הצפוי, סברה שאין מקום לבצע הפרשה כלשהי בדוחות הכספיים בגינה. עם זאת, בהתאם להנחיית בנק ישראל, מיום 25 במאי 2015, לפיה "לעת עתה על הבנק לכלול הפרשה בגובה סכום ההפסד הצפוי להערכתכם בגין החקירה. מטעמי שמרנות, הפרשה זו לא תפחת מסכום של 5 מיליון דולר", ביצע הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2015 הפרשה בסך של 5 מיליון דולר ארה"ב.

2. הליכים אחרים

א. ביום 16 בפברואר 2014, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה נגד הבנק לגילוי ועיון במסמכים. לטענת המבקש, מטרת הבקשה היתה לשם בחינת האפשרות של הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק נגד נושאי משרה בבנק בקשר עם אשראי שהבנק העמיד, לדברי המבקש, לגנדן הולדינגז בע"מ ("גנדן") לשם מימון רכישה של מניות אי.די. בי אחזקות בע"מ. ביום 8 באפריל 2016 אישר בית המשפט הסכם גישור בין הצדדים, לפיו, הבנק הצהיר על כך שקיבל על עצמו הליכים מסוימים בנהלים המתיחסים להעמדת אשראי ללווים לצורך מימון רכישת אמצעי שליטה בסכומים מהותיים. עם אישור הסדר הגישור בא ההליך לידי סיום.

ב. ביום 29 ביוני 2014, הוגשה עתירה לבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, נגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, וכן נגד ארבע חברות שנמנו על קבוצת אי.די. בי. (טומהוק, גנדן הולדינגס, אי.די. בי. אחזקות, אי.די. בי. פיתוח) וכן הבנקים לאומי, הפועלים, מזרחי ודיסקונט צורפו אף הם כמשיבים. לטענת העותרים, הם פנו מספר פעמים למפקח על מנת שיבדוק את התנהלות המערכת הבנקאית מול קבוצת אי.די. בי, אך לטענתם לא נענו, ועל כן הם עותרים למתן צווים על תנאי שיורו למפקח לנמק מדוע לא ישיב לגופו של ענין לפניות העותרים בענין הפעלת סמכויותיו בכל הנוגע להסדרי החוב עם הקבוצות העסקיות הגדולות במשק, ובפרט עם קבוצת אי.די. בי, ומדוע לא יבצע חקירה מקיפה בענין התנהלות המערכת הבנקאית במתן אשראי לקבוצת אי.די. בי, לרבות מתן הבטחות, הערבויות, מיחזור ההלוואות, החלטות ועדות האשראי וכן הסדרי החוב של המערכת הבנקאית עם הקבוצה. עוד טענו העותרים כי על המפקח להסיק מסקנות מערכתיות ואישיות מן החקירה האמורה, לפרסמן לציבור ולפעול על פי סמכותו

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לתיקון הליקויים, לרבות לחייב את הבנקים לגבות את חובות קבוצת אי. די. בי. במלואם ולהעביר את האחראים לליקויים מתפקידם. בית המשפט העליון החליט לקבל את בקשת העותרים לדחית הדיון בתיק זה עד להחלטה בעתירה מנהלית לפי חוק חופש המידע שהוגשה כנגד בנק ישראל והממונה על חופש המידע בבנק ישראל (להלן: "עתירת חופש המידע"). בהחלטה נקבע כי לכשינתן פסק הדין בעתירת חופש המידע, העותרת בבג"ץ זה תודיע לבית המשפט אם יש צורך בדיון או לא. ביום 2 ביוני 2016 ניתן פסק דין הדוחה את עתירת חופש המידע ועליו הוגש ערעור. ביום 28 ביוני 2016 החליט בית המשפט העליון כי הדיון בבג"ץ זה ידחה עד למתן פסק דין בערעור שהוגש על ההחלטה בעתירת חופש המידע.

ג. ביום 19 ביולי 2015, הוגשה למחלקה הכלכלית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה נגד הבנק לגילוי ועיון במסמכים, שהוגשה, לטענת המבקש, לפי סעיף 198 א לחוק החברות תשנ"ט-1999.

המבקש עותר לגילוי מסמכים שונים בקשר עם טיפול הבנק בחוב של דלק נדל"ן בע"מ לבנק. בקשה זו נועדה, לטענת המבקש, לשם בחינת הצורך בהגשת בקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק נגד נושאי משרה בו. הרקע לבקשה הינה טענת המבקש, כי במהלך השנים 2012-2013 ביצע הבנק מחיקה בסך של כ-120 מיליון ש"ח מחובות דלק נדל"ן בע"מ, וזאת, לטענת המבקש, ללא הצדקה ולמרות ששווי הבטוחות איפשר, כביכול, גבייה של מלוא החוב. הבנק הגיש את תגובתו לבקשה. ביום 24 במרס 2016 החליט בית המשפט למחוק את הבקשה לאחר שקבע, בין היתר, כי לא קיימת תשתית ראייתית לטענה, לפיה נושאי משרה הפרו את חובותיהם כלפי הבנק. ביום 1 במאי 2016 הגיש המבקש לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטה זו.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
חוז' ריבית		חוז' מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
שקל-מדד	אחר				
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
Swaps	-	2,421	-	-	2,421
סך הכל	-	2,421	-	-	2,421
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
	-	2,421	-	-	2,421
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
חוזי Futures	-	34,862	59	50,170	85,283
חוזי Forward	13,151	6,800	211,366	300	231,664
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	-	263	15,206	19,652	35,208
אופציות שנקנו	-	263	15,875	19,652	35,877
חוזי אופציה אחרים					
אופציות שנכתבו	-	11,046	16,841	2,748	30,927
אופציות שנקנו	-	7,478	15,549	2,958	26,277
Swaps	584	270,145	27,912	30,528	329,436
סך הכל	13,735	330,857	302,808	126,008	774,672
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (wapsS) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
	-	147,563	-	-	147,563
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב	-	-	-	-	30
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot	-	-	17,791	-	17,791
סך הכל	-	-	17,791	-	17,821
סך הכל כללי	13,735	333,278	320,599	126,008	794,914

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
חוז' ריבית		חוז' מטבע חוץ	חוז' בגין מניות	חוז' סחורות ואחרים	סך הכל
שקל-מדד	אחר				
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	203	-	-	-	203
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
390	7,757	3,330	1,481	43	13,001
שווי הוגן ברוטו חיובי					
447	7,540	4,061	1,483	42	13,573
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	1	1
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
390	7,757	3,330	1,481	43	13,001
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(ג)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
390	7,757	3,330	1,481	43	13,001
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
47	22	169	-	60	298
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
447	7,743	4,061	1,483	43	13,777
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(ג)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
447	7,743	4,061	1,483	43	13,777
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
-	9	303	-	1	313
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					

(א) מעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 2 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 34 מיליון ש"ח).

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
שקל-מדד	אחר				
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(X)					
2,420	-	-	-	-	2,420
Swaps					
2,420	-	-	-	-	2,420
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
2,420	-	-	-	-	2,420
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
66,858	-	17	60,082	400	66,858
Futures חוזי					
229,738	12,398	14,200	202,606	9	229,738
Forward חוזי					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
34,307	-	852	19,952	-	34,307
אופציות שנכתבו					
34,219	-	852	19,864	-	34,219
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
41,437	-	13,663	23,282	111	41,437
אופציות שנכתבו					
38,260	-	10,874	22,622	147	38,260
אופציות שנקנו					
341,857	691	289,084	29,136	314	341,857
Swaps					
786,676	13,089	335,884	317,479	981	786,676
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
147,252	-	147,252	-	-	147,252
ג) נגזרים אחרים ^(X)					
-	-	-	-	-	-
ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
-	-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
12,176	-	-	12,176	-	12,176
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
12,176	-	-	12,176	-	12,176
סך הכל					
801,272	13,089	338,304	329,655	981	801,272
סך הכל כללי					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
שקל-מדד	אחר				
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	6	-	-	6
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	116	-	-	116
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
שווי הוגן ברוטו חיובי	241	7,504	5,438	1,319	14,535
שווי הוגן ברוטו שלילי	252	7,111	5,648	1,309	14,352
(ג) נגזרים אחרים ^(א)		-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי		-	-	-	-
(ה) סך הכל					
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(ג)	241	7,510	5,438	1,319	14,541
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים		241	7,510	1,319	14,541
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים		9	23	3	291
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(ג)	252	7,227	5,648	1,309	14,468
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים		252	7,227	1,309	14,468
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים		-	6	1	761

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 38 מיליון ש"ח).

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
Swaps	-	2,443	-	-	2,443
סך הכל	-	2,443	-	-	2,443
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	2,443	-	-	-	2,443
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
חוזי Futures	-	14,589	10	58,799	73,615
חוזי Forward	12,525	14,300	179,448	366	206,650
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
אופציות שנכתבו	-	262	14,797	11,129	26,288
אופציות שנקנו	-	250	15,292	11,129	26,772
חוזי אופציה אחרים					
אופציות שנכתבו	-	10,797	15,997	3,144	30,077
אופציות שנקנו	-	8,037	16,567	3,245	27,988
Swaps	587	268,113	28,668	27,384	325,051
סך הכל	13,112	316,348	270,779	115,196	716,441
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	137,675	-	-	-	137,675
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
-	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב	-	-	-	-	40
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot	-	-	9,086	-	9,086
סך הכל	-	-	9,086	40	9,126
סך הכל כללי	13,112	318,791	279,865	115,196	728,010

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
חוזי ריבית					שקל- מדד
חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל		
במיליוני ש"ח					
2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
שווי הוגן ברוטו חיובי	1	-	-	-	1
שווי הוגן ברוטו שלילי	146	-	-	-	146
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
שווי הוגן ברוטו חיובי	6,375	3,245	1,245	46	11,255
שווי הוגן ברוטו שלילי	5,949	3,340	1,258	45	10,984
(ג) נגזרים אחרים ^(א)	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
שווי הוגן ברוטו חיובי	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	-	-	1	1
(ה) סך הכל					
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(ג)	6,376	3,245	1,245	46	11,256
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	6,376	3,245	1,245	46	11,256
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	20	147	65	-	263
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(ג)	6,095	3,340	1,258	46	11,131
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	6,095	3,340	1,258	46	11,131
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים	6	482	37	-	525

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 33 מיליון ש"ח).

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
13,001	2,841	6	2,413	7,575	166	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
9,587	910	6	2,100	6,571	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
807	246	-	144	417	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
2,607	1,685	-	169	587	166	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
10,276	4,882	76	1,277	4,041	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)
4,613	1,548	46	655	2,364	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
5,663	3,334	30	622	1,677	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
8,270	5,019	30	791	2,264	166	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
13,777	3,273	92	2,352	7,905	155	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
9,587	910	6	2,100	6,571	-	מכשירים פיננסיים
1,460	310	86	137	927	-	בטחון במזומן ששוועבד
2,730	2,053	-	115	407	155	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
14,541	3,392	24	2,264	8,619	242	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
5,303	739	18	1,097	3,449	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,656	-	-	90	1,566	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
7,582	2,653	6	1,077	3,604	242	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
10,421	5,177	95	1,173	3,976	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)
1,318	875	53	75	315	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
9,103	4,302	42	1,098	3,661	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
16,685	6,955	48	2,175	7,265	242	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
14,468	4,218	32	2,252	7,645	321	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
5,303	739	18	1,097	3,449	-	מכשירים פיננסיים
195	52	-	33	110	-	בטחון במזומן ששוועבד
8,970	3,427	14	1,122	4,086	321	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)						
בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
169	6,653	1,880	6	2,548	11,256	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
-	2,951	1,085	6	821	4,863	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
-	731	252	-	96	1,079	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
169	2,971	543	-	1,631	5,314	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
-	3,551	1,220	71	4,963	9,805	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)
-	379	97	43	2,392	2,911	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
-	3,172	1,123	28	2,571	6,894	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
169	6,143	1,666	28	4,202	12,208	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
194	6,427	1,707	91	2,712	11,131	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
-	2,951	1,085	6	821	4,863	מכשירים פיננסיים
-	341	68	29	1	439	בטחון במזומן ששוועבד
194	3,135	554	56	1,890	5,829	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבנות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 12,999 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 14,538 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 11,250 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 13,743 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 14,430 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 11,098 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לוה.

הערה:

בתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016, בתקופה המקבילה אשתקד ובדצמבר 2015 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
חוזי ריבית:					
1,411	3,421	6,088	2,815	13,735	שקל - מדד
54,287	68,467	130,440	80,084	333,278	אחר
183,041	101,016	29,551	6,991	320,599	חוזי מטבע חוץ
101,898	23,033	1,073	4	126,008	חוזים בגין מניות
872	345	77	-	1,294	חוזי סחורות ואחרים
341,509	196,282	167,229	89,894	794,914	סך הכל
319,892	184,195	198,772	98,413	801,272	סך הכל 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)
297,910	168,935	166,537	94,628	728,010	סך הכל 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות וקובץ שאלות ותשובות ליישום. ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם עדכון לקובץ השאלות ותשובות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים.

החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהן יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

1. בדוחות לשנת 2015 חלה דרישת גילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים אלא לכלול מספרי השוואה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר. כמו כן, לא נדרש גילוי על מגזר ניהול פיננסי. דרישות גילוי אלה הן בנוסף לדרישות הגילוי על מגזרי הפעילות בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר.
2. החל מהדוח הכספי לרביע הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה יותאמו למפרט. ניתן להציג בדוחות לשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
3. החל מהדוחות לרביע הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

להלן תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל:

1. מגזר משקי בית - מתן שירותים בנקאיים לאנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית - מתן שירותים בנקאיים לאנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים קטנים וזעירים - מתן שירותים בנקאיים לעסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-50 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים בינוניים - מתן שירותים בנקאיים לעסק שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים גדולים - מתן שירותים בנקאיים לעסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

6. מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות:

א. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.

ג. פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים.

ד. אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.

7. מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך הכל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016				
פעילות בישראל				
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
1,050	3	562	200	358
161	44	12	21	62
הכנסות ריבית מחיצוניים				
הוצאות ריבית מחיצוניים				
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
889	(41)	550	179	296
(262)	64	(105)	(27)	(47)
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו				
627	23	445	152	249
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית:				
מחיצוניים				
269	28	220	154	279
153	15	(7)	(60)	(132)
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית				
422	43	213	94	147
1,049	66	658	246	396
121	(2)	75	(43)	(307)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
1,096	33	400	122	137
3	-	-	-	-
הכנסות (הוצאות) תפעוליות ואחרות				
1,099	33	400	122	137
(171)	35	183	167	566
(64)	13	65	59	208
(107)	22	118	108	358
-	-	-	-	-
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
(107)	22	118	108	358
(5)	-	(1)	(1)	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
(112)	22	117	107	358
114,196	665	57,706	26,060	44,491
3	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)				
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)				
114,187	651	58,134	25,355	44,324
115,303	603	59,941	25,474	44,125
194	-	36	436	1,921
772	-	137	7	2
יתרת חובות פגומים				
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום ^(א)				
115,655	29,814	41,933	28,460	45,358
112,586	28,804	40,288	27,706	44,157
115,352	28,802	42,140	27,709	40,439
93,786	352	44,186	26,780	52,155
78,894	897	50,704	31,391	63,177
78,545	50,379	36,697	20,495	71,761
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}				
פיצול הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
563	1	431	144	238
64	22	14	7	11
-	-	-	1	-
627	23	445	152	249
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו				

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל								
גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל
1	262	(1)	2,435	19	219	31	269	2,704
127	221	(9)	639	7	29	(5)	31	670
(126)	41	8	1,796	12	190	36	238	2,034
143	262	(22)	6	31	(16)	(21)	(6)	-
17	303	(14)	1,802	43	174	15	232	2,034
584	(158)	99	1,475	26	25	12	63	1,538
(528)	686	(127)	-	1	-	(1)	-	-
56	528	(28)	1,475	27	25	11	63	1,538
73	831	(42)	3,277	70	199	26	295	3,572
11	8	(1)	(138)	(1)	4	(19)	(16)	(154)
69	35	245	2,137	61	86	71	218	2,355
-	49	(52)	-	-	-	-	-	-
69	84	193	2,137	61	86	71	218	2,355
(7)	739	(234)	1,278	10	109	(26)	93	1,371
(4)	377	(266)	388	(2)	22	(1)	19	407
(3)	362	32	890	12	87	(25)	74	964
-	16	-	16	-	-	-	-	16
(3)	378	32	906	12	87	(25)	74	980
-	(3)	-	(10)	-	-	-	-	(10)
(3)	375	32	896	12	87	(25)	74	970
2,154	150,435	6,854	402,561	2,699	20,725	11,983	35,407	437,968
-	908	-	911	-	-	-	-	911
1,035	-	-	243,686	2,037	20,793	14	22,844	266,530
917	-	-	246,363	1,943	21,289	7	23,239	269,602
-	-	-	2,587	39	679	-	718	3,305
-	-	-	918	1	5	-	6	924
60,095	74,825	3,978	400,118	9,331	16,647	2,791	28,769	428,887
55,471	-	-	309,012	8,488	16,428	869	25,785	334,797
58,770	-	-	313,212	8,517	17,181	1,088	26,786	339,998
1,558	30,375	17,989	267,179	3,481	17,868	5,755	27,104	294,283
2,036	35,091	7,346	269,536	1,569	20,380	8,187	30,136	299,672
474,410	39,167	-	771,454	14,056	2,732	3,002	19,790	791,244
7	1,066	(1)	2,449	8	96	18	122	2,571
10	(772)	(6)	(650)	31	79	3	113	(537)
-	9	(7)	3	4	(1)	(6)	(3)	-
17	303	(14)	1,802	43	174	15	232	2,034

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015				
פעילות בישראל				
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ועזירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
1,237	3	574	206	250
174	58	14	13	70
1,063	(55)	560	193	180
(478)	70	(139)	(55)	132
585	15	421	138	312
295	6	254	808	46
125	42	(37)	(716)	93
420	48	217	92	139
1,005	63	638	230	451
55	(14)	34	(17)	(38)
1,105	38	383	127	146
(85)	-	-	-	-
1,020	38	383	127	146
(70)	39	221	120	343
(31)	15	82	45	128
(39)	24	139	75	215
1	-	-	-	-
(38)	24	139	75	215
(6)	-	(1)	(1)	(1)
(44)	24	138	74	214
110,256	506	53,789	24,676	46,898
3	-	-	-	-
109,849	483	53,582	23,480	45,345
111,243	517	55,125	23,414	45,252
437	-	1,696	494	911
727	-	129	6	2
102,931	24,833	34,985	23,735	44,032
100,553	24,517	34,474	22,778	43,962
103,232	24,823	35,990	23,169	36,217
106,259	241	39,402	23,894	45,517
105,202	289	40,645	24,747	41,630
93,678	56,519	39,972	21,997	84,374
530	2	413	134	304
55	13	8	4	8
-	-	-	-	-
585	15	421	138	312

(א) יתרות ממוצעות יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל								
גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל
2	308	-	2,580	17	202	19	238	2,818
159	300	-	788	11	16	3	30	818
(157)	8	-	1,792	6	186	16	208	2,000
166	304	4	4	38	(27)	(15)	(4)	-
9	312	4	1,796	44	159	1	204	2,000
250	(721)	(77)	861	66	45	11	122	983
(202)	623	107	35	(6)	-	(29)	(35)	-
48	(98)	30	896	60	45	(18)	87	983
57	214	34	2,692	104	204	(17)	291	2,983
(6)	3	(2)	15	(2)	(1)	-	(3)	12
69	(21)	70	1,917	124	99	22	245	2,162
-	97	(13)	(1)	1	-	-	1	-
69	76	57	1,916	125	99	22	246	2,162
(6)	135	(21)	761	(19)	106	(39)	48	809
(2)	46	1	284	(8)	29	(8)	13	297
(4)	89	(22)	477	(11)	77	(31)	35	512
-	14	-	15	-	-	-	-	15
(4)	103	(22)	492	(11)	77	(31)	35	527
-	-	-	(9)	-	-	-	-	(9)
(4)	103	(22)	483	(11)	77	(31)	35	518
1,950	123,466	7,398	368,939	4,147	19,719	9,783	33,649	402,588
-	891	-	894	-	-	1	1	895
842	-	-	233,581	2,528	19,915	25	22,468	256,049
745	-	-	236,296	2,456	19,675	33	22,164	258,460
-	-	-	3,538	37	900	-	937	4,475
-	-	-	864	17	43	-	60	924
58,779	65,088	4,863	359,246	11,603	15,143	938	27,684	386,930
51,397	-	-	277,681	11,321	14,885	85	26,291	303,972
55,240	-	-	278,671	10,685	14,550	137	25,372	304,043
1,237	34,338	5,259	256,147	5,434	22,433	3,666	31,533	287,680
1,373	29,198	28,424	271,508	2,873	19,984	6,090	28,947	300,455
422,821	50,604	-	769,965	23,453	3,579	1,666	28,698	798,663
2	1,225	4	2,614	3	96	14	113	2,727
7	(900)	-	(805)	41	63	2	106	(699)
-	(13)	-	(13)	-	-	(15)	(15)	(28)
9	312	4	1,796	44	159	1	204	2,000

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים – מאוחד (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016				
פעילות בישראל				
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ועזירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
1,617	5	1,053	368	575
167	44	26	33	93
הכנסות ריבית מחיצוניים				
הוצאות ריבית מחיצוניים				
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
1,450	(39)	1,027	335	482
(215)	80	(132)	(27)	(44)
1,235	41	895	308	438
סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו				
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית:				
542	54	343	271	362
306	32	74	(85)	(77)
848	86	417	186	285
2,083	127	1,312	494	723
206	1	138	(69)	(539)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
2,006	71	745	236	264
11	-	-	-	-
2,017	71	745	236	264
סך הוצאות תפעוליות ואחרות				
(140)	55	429	327	998
(59)	20	153	117	363
(81)	35	276	210	635
-	-	-	-	-
(81)	35	276	210	635
(15)	-	(2)	(1)	-
(96)	35	274	209	635
115,240	627	57,052	26,193	45,440
3	-	-	-	-
114,442	600	56,974	25,105	45,338
115,303	603	59,941	25,474	44,125
194	-	36	436	1,921
772	-	137	7	2
116,123	29,512	40,507	28,351	43,969
111,500	29,400	38,963	27,576	42,559
115,352	28,802	42,140	27,709	40,439
114,641	337	40,071	24,062	38,956
78,894	897	50,704	31,391	63,177
78,994	52,080	34,738	20,367	72,969
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)				
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)				
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)				
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח				
יתרת חובות פגומים				
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום ^(א)				
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)				
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)				
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח				
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}				
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)				
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}				
פיצול הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:				
1,114	2	864	291	419
121	39	31	16	19
-	-	-	1	-
1,235	41	895	308	438
סך הכל הכנסות ריבית, נטו				

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל								
גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל
3	481	-	4,102	36	432	59	527	4,629
183	339	(7)	878	18	45	(1)	62	940
(180)	142	7	3,224	18	387	60	465	3,689
207	170	(25)	14	63	(48)	(29)	(14)	-
27	312	(18)	3,238	81	339	31	451	3,689
625	199	(3)	2,393	67	51	59	177	2,570
(513)	353	(63)	27	1	-	(28)	(27)	-
112	552	(66)	2,420	68	51	31	150	2,570
139	864	(84)	5,658	149	390	62	601	6,259
3	18	1	(241)	-	28	(64)	(36)	(277)
124	82	388	3,916	133	194	102	429	4,345
-	74	(85)	-	-	-	-	-	-
124	156	303	3,916	133	194	102	429	4,345
12	690	(388)	1,983	16	168	24	208	2,191
3	380	(234)	743	(5)	50	(10)	35	778
9	310	(154)	1,240	21	118	34	173	1,413
-	35	-	35	-	-	-	-	35
9	345	(154)	1,275	21	118	34	173	1,448
-	(1)	-	(19)	-	-	-	-	(19)
9	344	(154)	1,256	21	118	34	173	1,429
1,916	149,639	7,017	403,124	2,887	17,995	11,533	32,415	435,539
-	920	-	923	-	-	-	-	923
923	-	-	243,382	2,162	20,987	9	23,158	266,540
917	-	-	246,363	1,943	21,289	7	23,239	269,602
-	-	-	2,587	39	679	-	718	3,305
-	-	-	918	1	5	-	6	924
58,681	73,606	7,360	398,109	9,200	17,196	4,108	30,504	428,613
54,487	-	-	304,485	9,007	16,447	590	26,044	330,529
58,770	-	-	313,212	8,517	17,181	1,088	26,786	339,998
1,548	28,674	5,641	253,930	3,747	17,518	4,104	25,369	279,299
2,036	35,091	7,346	269,536	1,569	20,380	8,187	30,136	299,672
474,164	38,963	-	772,275	14,405	2,484	2,748	19,637	791,912
9	1,424	(8)	4,115	14	187	34	235	4,350
18	(1,127)	(3)	(886)	63	150	5	218	(668)
-	15	(7)	9	4	2	(8)	(2)	7
27	312	(18)	3,238	81	339	31	451	3,689

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015				
פעילות בישראל				
מחסי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים ועזירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים
הכנסות ריבית מחיצוניים	1,560	4	989	353
הוצאות ריבית מחיצוניים	132	41	19	16
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	1,428	(37)	970	337
בינמגזרי	(231)	65	(158)	(46)
סך הכנסות ריבית, נטו	1,197	28	812	291
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית:				
מחיצוניים	606	38	495	836
בינמגזרי	238	59	(62)	(644)
סך הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	844	97	433	192
סך הכנסות	2,041	125	1,245	483
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	100	(9)	81	(63)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	2,095	79	743	248
בינמגזרי	(102)	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	1,993	79	743	248
רווח (הפסד) לפני מיסים	(52)	55	421	298
הפרשה למיסים על הרווח	(27)	21	157	111
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(25)	34	264	187
חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות	2	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(23)	34	264	187
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(13)	-	(2)	(1)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	(36)	34	262	186
יתרה ממוצעת של נכסים	109,301	492	53,181	25,752
מזה: השקעות בחברות כלולות	3	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור	108,499	465	52,917	24,311
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	111,243	517	55,125	23,414
יתרת חובות פגומים	437	-	1,696	494
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	727	-	129	6
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)	103,685	24,763	35,507	23,756
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)	99,107	24,669	33,421	22,826
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	103,232	24,823	35,990	23,169
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}	106,396	241	39,400	23,850
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)	105,202	289	40,645	24,747
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}	91,429	55,496	39,262	21,855
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח מפעילות מתן אשראי	1,082	2	791	280
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות	115	26	21	11
אחר	-	-	-	-
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,197	28	812	291

(א) יתרות ממוצעות יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל								
גופים מוסדיים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל
3	305	-	3,829	39	401	51	491	4,320
169	301	-	743	23	31	7	61	804
(166)	4	-	3,086	16	370	44	430	3,516
182	291	-	10	67	(52)	(25)	(10)	-
16	295	-	3,096	83	318	19	420	3,516
257	1,046	-	3,235	139	56	(22)	173	3,408
(161)	146	68	(42)	(5)	-	47	42	-
96	1,192	68	3,193	134	56	25	215	3,408
112	1,487	68	6,289	217	374	44	635	6,924
(6)	28	(4)	168	(1)	(19)	(55)	(75)	93
122	22	250	3,836	290	227	44	561	4,397
-	128	(27)	(1)	1	-	-	1	-
122	150	223	3,835	291	227	44	562	4,397
(4)	1,309	(151)	2,286	(73)	166	55	148	2,434
(1)	487	(76)	825	(7)	54	(10)	37	862
(3)	822	(75)	1,461	(66)	112	65	111	1,572
-	144	-	146	-	-	-	-	146
(3)	966	(75)	1,607	(66)	112	65	111	1,718
-	-	-	(18)	1	-	(1)	-	(18)
(3)	966	(75)	1,589	(65)	112	64	111	1,700
1,599	125,731	7,395	370,761	4,178	19,719	9,782	33,679	404,440
-	885	-	888	-	-	1	1	889
791	-	-	232,671	2,541	19,915	25	22,481	255,152
745	-	-	236,296	2,456	19,675	33	22,164	258,460
-	-	-	3,538	37	900	-	937	4,475
-	-	-	864	17	43	-	60	924
57,775	63,135	4,946	358,653	11,630	15,143	937	27,710	386,363
52,919	-	-	276,040	11,308	14,885	85	26,278	302,318
55,240	-	-	278,671	10,685	14,550	137	25,372	304,043
1,238	23,180	5,258	245,079	4,534	20,972	5,071	30,577	275,656
1,373	29,198	28,424	271,508	2,873	19,984	6,090	28,947	300,455
435,682	47,023	-	774,200	19,813	3,531	1,884	25,228	799,428
3	1,264	(1)	3,864	23	189	8	220	4,084
13	(962)	1	(761)	69	129	2	200	(561)
-	(7)	-	(7)	(9)	-	9	-	(7)
16	295	-	3,096	83	318	19	420	3,516

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

הבנק בארץ מאורגן בשישה קווי עסקים:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים כולל את מערך המשכנתאות ומערך בנקאות פרטית.
2. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.
3. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.
4. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.
5. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות וניהול השקעות נכסים פיננסיים.
6. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.

תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.

1. הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.
2. הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.
3. הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, וכן מועמסות על קווי העסקים, הוצאות יחידות המטה הנותנות להם שירותים.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי הדירקטוריון וההנהלה. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)									
במיליוני ש"ח									
בנק									
בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	
917	217	146	126	299	39	60	230	2,034	הכנסות ריבית נטו
443	95	59	91	131	469	236	14	1,538	הכנסות שאינן מריבית
1,360	312	205	217	430	508	296	244	3,572	סך כל ההכנסות
142	10	(221)	(55)	(25)	(12)	13	(6)	(154)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,215	201	108	63	95	222	232	219	2,355	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3	101	318	209	360	298	51	31	1,371	רווח לפני מס
(25)	(1)	67	(2)	126	109	113	20	407	הוצאות מס (הטבה)
28	102	251	211	234	189	(56)	11	970	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)									
במיליוני ש"ח									
בנק									
בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	
794	202	138	143	401	4	115	203	2,000	הכנסות ריבית נטו
452	108	52	96	(128)	57	277	69	983	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
1,246	310	190	239	273	61	392	272	2,983	סך כל ההכנסות
88	(29)	(15)	(17)	(11)	(7)	4	(1)	12	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,131	193	97	45	91	84	278	243	2,162	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
27	146	108	211	193	(16)	110	30	809	רווח (הפסד) לפני מס
7	54	39	77	78	(12)	42	12	297	הוצאות מס (הטבה)
20	92	69	134	119	(4)	70	18	518	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך):

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)									
במיליוני ש"ח									
בנק									
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	בנקאית	
3,689	449	100	25	320	268	261	438	1,828	הכנסות ריבית נטו
2,570	36	560	534	77	176	111	202	874	הכנסות שאינן מריבית
6,259	485	660	559	397	444	372	640	2,702	סך כל ההכנסות
(277)	(17)	15	(7)	(29)	(231)	(303)	(1)	296	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
4,345	427	445	377	166	105	195	364	2,266	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,191	75	200	189	260	570	480	277	140	רווח לפני מס
778	38	158	57	78	173	145	84	45	הוצאות מס
1,429	37	58	132	182	397	335	193	95	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
יתרות ליום 30 ביוני 2016									
266,048	22,840	6,914	2,853	3,540	24,243	31,166	34,049	140,443	אשראי לציבור
339,998	26,786	78	49	61,858	6,480	17,607	39,823	187,317	פיקדונות הציבור
787,941	20,434	183,700	24,827	335,983	1,855	16,116	25,404	179,622	נכסים בניהול

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך):

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)									
במיליוני ש"ח									
		חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק					
				אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	בנקאית
סך הכל									
הכנסות ריבית נטו		3,516	420	235	17	316	265	287	1,574
הכנסות שאינן מריבית		3,408	134	916	656	305	177	105	895
סך כל ההכנסות		6,924	554	1,151	673	621	442	392	2,469
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		93	(47)	6	(8)	(10)	15	35	168
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		4,397	569	551	292	169	88	189	2,165
רווח לפני מס		2,434	32	594	389	462	339	168	136
הוצאות מס		862	42	177	139	167	121	60	43
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		1,700	(10)	417	250	423	218	108	93
יתרות ליום 30 ביוני 2015									
אשראי לציבור		254,548	21,649	11,283	2,669	2,969	23,978	32,698	128,445
פיקדונות הציבור		304,043	25,372	5,072	89	56,972	7,253	15,528	157,212
נכסים בניהול		806,497	23,493	191,052	33,710	318,176	2,245	18,758	189,190
יתרות ליום 31 בדצמבר 2015									
אשראי לציבור, נטו		261,399	23,344	11,689	2,509	2,887	24,323	30,740	133,050
פיקדונות הציבור		328,693	26,562	5,250	166	59,350	6,859	20,139	168,774
נכסים בניהול		797,061	19,382	187,755	23,854	336,709	1,754	17,381	181,825

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,745 ^(ב)	510	755	4,010	2	4,012	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה
(245)	8	83	(154)	-	(154)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(29)	(3)	(164)	(196)	-	(196)	מחיקות חשבונאיות
244	-	107	351	-	351	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
215	(3)	(57)	155	-	155	מחיקות חשבונאיות נטו
2	(2)	(2)	(2)	-	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,717	513	779	4,009	2	4,011	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
422	-	33	455	-	455	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
3,256	508	649	4,413	3	4,416	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה
(29)	8	33	12	-	12	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(75)	(1)	(160)	(236)	-	(236)	מחיקות חשבונאיות
125	-	95	220	-	220	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
50	(1)	(65)	(16)	-	(16)	מחיקות חשבונאיות נטו
(10)	1	-	(9)	-	(9)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
3,267	516	617	4,400	3	4,403	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
451	-	37	488	-	488	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) הוצג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה	2,933	513	707	4,153	3	4,156
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(464)	6	182	(276)	(1)	(277)
מחיקות חשבונאיות	(221)	(5)	(306)	(532)	-	(532)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	472	-	197	669	-	669
מחיקות חשבונאיות נטו	251	(5)	(109)	137	-	137
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(3)	(1)	(1)	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹	2,717	513	779	4,009	2	4,011
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	422	-	33	455	-	455

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה	3,317	513	652	4,482	4	4,486
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	8	5	81	94	(1)	93
מחיקות חשבונאיות	(260)	(2)	(308)	(570)	-	(570)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	206	-	193	399	-	399
מחיקות חשבונאיות נטו	(54)	(2)	(115)	(171)	-	(171)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(4)	-	(1)	(5)	-	(5)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹	3,267	516	617	4,400	3	4,403
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	451	-	37	488	-	488

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^(א) :					
110,217	52	655	110,924	9,413	120,337
39,494	81,903	37,281	158,678	4,229	162,907
982 ^(א)	80,843	-	81,825	-	81,825
149,711	81,955	37,936	269,602	13,642	283,244
מזה: ^{2(א)}					
1,456	-	98	1,554	-	1,554
1,738	-	218	1,956	-	1,956
3,194	-	316	3,510	-	3,510
85	725	115	925	-	925
3,054	24	349	3,427	-	3,427
6,333	749	780	7,862	-	7,862
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^(א) :					
1,914	10	76	2,000	2	2,002
381	503	670	1,554	-	1,554
-	500	-	500	-	500
2,295	513	746	3,554	2	3,556
675	-	33	708	-	708

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 308 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^(א) :					
107,926	44	991	108,961	11,329	120,290
35,863	78,445	35,191	149,499	2,728	152,227
1,312 ^(ג)	75,998 ^(ד)	-	77,310	-	77,310
143,789	78,489	36,182	258,460	14,057	272,517
מזה: ^(א)					
2. חובות בארגון מחדש					
2,357	-	102	2,459	-	2,459
1,967	-	49	2,016	-	2,016
4,324	-	151	4,475	-	4,475
100	739	85	924	-	924
3,935	9	252	4,196	-	4,196
8,359	748	488	9,595	-	9,595
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^(א) :					
2,528	13	53	2,594	3	2,597
288	503	527	1,318	-	1,318
1 ^(ד)	499	-	500	-	500
2,816	516	580	3,912	3	3,915
1,053	-	58	1,111	-	1,111

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 303 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות ^(א) :					
107,768	45	852	108,665	7,515	116,180
38,097	81,760	36,548	156,405	3,254	159,659
1,014 ^(א)	80,616	-	81,630	-	81,630
145,865	81,805	37,400	265,070	10,769	275,839
מזה: ² (א)					
2,192	-	86	2,278	-	2,278
1,617	-	26	1,643	-	1,643
3,809	-	112	3,921	-	3,921
67	770	105	942	-	942
3,151 ^(ד)	11	299 ^(ד)	3,461	-	3,461
7,027	781	516	8,324	-	8,324
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ^(א) :					
2,177	15	93	2,285	3	2,288
307	498	581	1,386	-	1,386
1	497	-	498	-	498
2,484	513	674	3,671	3	3,674
824 ^(ד)	-	43 ^(ד)	867	-	867

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 310 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים או יותר ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
30	16	16,363	157	261	15,945
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(א)					
20	9	25,502	626	592	24,284
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(א)					
6	2	10,317	51	91	10,175
שרותים פיננסיים					
101	53	69,318	1,687	1,742	65,889
מסחרי - אחר					
157	80	121,500	2,521	2,686	116,293
סך הכל מסחרי					
477	725 ^(ט)	80,831	-	749	80,082
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ^(א)					
247	114	37,533	260	462	36,811
אנשים פרטיים - אחר					
881	919	239,864	2,781	3,897	233,186
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	3,103	-	-	3,103
בנקים בישראל					
-	-	221	-	-	221
ממשלת ישראל					
881	919	243,188	2,781	3,897	236,510
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
14	5	9,379	371	137	8,871
בינוי ונדל"ן ^(א)					
84	-	18,832	302	316	18,214
מסחרי - אחר					
98	5	28,211	673	453	27,085
סך הכל מסחרי					
2	1	1,527	56	2	1,469
אנשים פרטיים					
100	6	29,738	729	455	28,554
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	10,059	-	-	10,059
בנקים בחו"ל					
-	-	259	-	-	259
ממשלות בחו"ל					
100	6	40,056	729	455	38,872
סך הכל פעילות בחו"ל					
981	925	269,602	3,510	4,352	261,740
סך הכל ציבור					
-	-	13,162	-	-	13,162
סך הכל בנקים					
-	-	480	-	-	480
סך הכל ממשלות					
981	925	283,244	3,510	4,352	275,382
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 214](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
8	24	16,897	577	343	15,977
בינוי ונדל"ן - בינוי					
5	25	23,598	1,253	489	21,856
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	11	9,423	13	24	9,386
שרותים פיננסיים					
43	106	65,802	1,554	2,789	61,459
מסחרי - אחר					
57	166	115,720	3,397	3,645	108,678
סך הכל מסחרי					
722	488	77,330	-	731	76,599
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ^(ו)					
85	162	35,806	98	330	35,378
אנשים פרטיים - אחר					
864	816	228,856	3,495	4,706	220,655
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	2,069	-	-	2,069
בנקים בישראל					
-	-	266	-	-	266
ממשלת ישראל					
864	816	231,191	3,495	4,706	222,990
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
14	92	8,579	505	7	8,067
בינוי ונדל"ן					
29	98	19,490	422	383	18,685
מסחרי - אחר					
43	190	28,069	927	390	26,752
סך הכל מסחרי					
17	7	1,535	53	24	1,458
אנשים פרטיים					
60	197	29,604	980	414	28,210
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	11,553	-	-	11,553
בנקים בחו"ל					
-	-	169	-	-	169
ממשלות בחו"ל					
60	197	41,326	980	414	39,932
סך הכל פעילות בחו"ל					
924	1,013	258,460	4,475	5,120	248,865
סך הכל ציבור					
-	-	13,622	-	-	13,622
סך הכל בנקים					
-	-	435	-	-	435
סך הכל ממשלות					
924	1,013	272,517	4,475	5,120	262,922
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 214](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ימים או יותר ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ה)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים ^(ח)
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
33	11	15,688	563	420	14,705
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(י)					
13	6	24,653	918	553	23,182
שירותים פיננסיים					
1	2	9,570	62	13	9,495
מסחרי - אחר					
108	42	67,314	1,502	1,798	64,014
סך הכל מסחרי					
155	61	117,225	3,045	2,784	111,396
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ^(י)					
481	753	80,633	-	781	79,852
אנשים פרטיים - אחר					
187	105	36,991	60	385	36,546
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
823	919	234,849	3,105	3,950	227,794
בנקים בישראל					
-	-	2,146	-	-	2,146
ממשלת ישראל					
-	-	262	-	-	262
סך הכל פעילות בישראל					
823	919	237,257	3,105	3,950	230,202
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
113	4	9,783	434	66	9,283
מסחרי - אחר					
128	2	18,857	330	368	18,159
סך הכל מסחרי					
241	6	28,640	764	434	27,442
אנשים פרטיים					
4	17	1,581	52	19	1,510
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
245	23	30,221	816	453	28,952
בנקים בחו"ל					
-	-	8,170	-	-	8,170
ממשלות בחו"ל					
-	-	191	-	-	191
סך הכל פעילות בחו"ל					
245	23	38,582	816	453	37,313
סך הכל ציבור					
1,068	942	265,070	3,921	4,403	256,746
סך הכל בנקים					
-	-	10,316	-	-	10,316
סך הכל ממשלות					
-	-	453	-	-	453
סך הכל					
1,068	942	275,839	3,921	4,403	267,515

ראה הערות [בעמוד 214](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 2.2.13](#), להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 574 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 513 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 503 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 123 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 158 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 144 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלווה הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 5.3% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעורי LTV העולים על 85%.
- (ח) סוג מחדש.
- (ט) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 30 ביוני 2016, 857 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 138 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור שתקופת הפיגור בגינן היא 149-90 ימים ו-719 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 169 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 159 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 150 ימים או יותר.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות^(א)

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך יום פיגור אחד ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				
יתרת ^(ב) חובות פגומים בגיןם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגיןם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
84	33	73	157	675
191	122	435	626	1,626
4	1	47	51	564
966	307	721	1,687	4,670
1,245	463	1,276	2,521	7,535
-	-	-	-	-
118	21	142	260	2,131
1,363	484	1,418	2,781	9,666
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,363	484	1,418	2,781	9,666
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
259	128	112	371	497
239	84	63	302	595
498	212	175	673	1,092
19	12	37	56	110
517	224	212	729	1,202
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
517	224	212	729	1,202
1,880	708	1,630	3,510	10,868
-	-	-	-	-
1,880	708	1,630	3,510	10,868
סך הכל				
מזה:				
1,508	523	796	2,304	
395	161	1,159	1,554	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				
יתרת ^(ב) חובות פגומים בגין קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגין קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
158	43	419	577	1,110
705	311	548	1,253	2,473
2	1	11	13	526
1,040	372	514	1,554	4,964
1,905	727	1,492	3,397	9,073
-	-	-	-	-
73	38	25	98	1,904
1,978	765	1,517	3,495	10,977
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,978	765	1,517	3,495	10,977
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
283	165	222	505	666
310	161	112	422	695
593	326	334	927	1,361
28	20	25	53	89
621	346	359	980	1,450
-	-	-	-	1
-	-	-	-	-
621	346	359	980	1,451
2,599	1,111	1,876	4,475	12,427
-	-	-	-	1
-	-	-	-	-
2,599	1,111	1,876	4,475	12,428
סך הכל				
מזה:				
1,562	681	1,172	2,734	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
1,254	405	1,205	2,459	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)				
יתרת ^(ב) חובות פגומים בגין קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים בגין קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
149	33	414	563	1,084
666	186 ^(ד)	252	918	2,214
1	1	61	62	589
1,103	333	399	1,502	4,856
1,919	553 ^(ד)	1,126	3,045	8,743
-	-	-	-	-
51	25 ^(ד)	9	60	1,958
1,970	578	1,135	3,105	10,701
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
1,970	578	1,135	3,105	10,701
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
295	146	139	434	634
261	125	69	330	599
556	271	208	764	1,233
29	18	23	52	96
585	289	231	816	1,329
-	-	-	-	1
-	-	-	-	-
585	289	231	816	1,330
2,555	867	1,366	3,921	12,030
-	-	-	-	1
-	-	-	-	-
2,555	867	1,366	3,921	12,031
מזה:				
1,549	572	950	2,499	
1,425	308	853	2,278	

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
(ד) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
8	8	595	-	-	372
-	-	1,322	1	4	757
-	-	18	-	-	54
10	18	1,573	-	5	1,629
18	26	3,508	1	9	2,812
-	-	-	-	-	-
11	11	101	10	11	126
29	37	3,609	11	20	2,938
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
29	37	3,609	11	20	2,938
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
4	4	536	2	2	402
3	3	533	2	3	298
7	7	1,069	4	5	700
1	1	59	3	3	57
8	8	1,128	7	8	757
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
8	8	1,128	7	8	757
37	45	4,737	18	28	3,695
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
37	45 ^(ד)	4,737	18	28 ^(ד)	3,695

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 בסך 81 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 119 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ג)
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
9	9	591	-	-	329
3	3	1,308	1	4	689
-	-	17	-	-	53
13	22	1,569	3	10	1,640
25	34	3,485	4	14	2,711
-	-	-	-	-	-
11	11	100	10	12	152
36	45	3,585	14	26	2,863
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
36	45	3,585	14	26	2,863
סך הכל מסחרי					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
6	6	528	4	4	393
5	5	508	4	5	323
11	11	1,036	8	9	716
1	1	57	4	4	47
12	12	1,093	12	13	763
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
12	12	1,093	12	13	763
48	57	4,678	26	39	3,626
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
48	57 ^(ד)	4,678	26	39 ^(ד)	3,626
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 בסך 161 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 141 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש

ליום 30 ביוני							
2015				2016			
צובר	שאינו צובר	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר	שאינו צובר	שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ד)	צובר	שאינו צובר
סך הכל ^(ג)	לא בפיגור ^(ב)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	לא בפיגור ^(ב)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)
בלתי מבוקר							
במיליוני ש"ח							
פעילות לווים בישראל							
ציבור-מסחרי							
23	1	20	44	451	-	15	466
245	-	127	372	805	-	4	809
-	-	-	-	1	-	10	11
429	5	233	667	566	-	27	593
697	6	380	1,083	1,823	-	56	1,879
-	-	-	-	-	-	-	-
53	2	18	73	69	-	1	70
750	8	398	1,156	1,892	-	57	1,949
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
750	8	398	1,156	1,892	-	57	1,949
פעילות לווים בחו"ל							
ציבור-מסחרי							
166	-	115	281	156	-	139	295
25	1	66	92	57	-	126	183
191	1	181	373	213	-	265	478
4	-	21	25	8	-	24	32
195	1	202	398	221	-	289	510
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
195	1	202	398	221	-	289	510
945	9	600	1,554	2,113	-	346	2,459
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
945	9	600	1,554	2,113	-	346	2,459

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) עד ליום 30 ביוני 2016 חובות בעיתיים בארגון מחדש בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים לא צברו ריבית. ביום 30 ביוני 2016 עודכנה המתודולוגיה כך שצבירת הריבית מתאפשרת במקרים אלו.

ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 30 ביוני 2016 לסך 30 מיליון ש"ח (ליום 30 ביוני 2015 - 61 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)		
סך הכל ^(ג)	צובר ^(ב) לא בפיגור	שאינו צובר הכנסות ריבית
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
470	14	456
בינוי ונדל"ן - בינוי		
617	4	613
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
1	-	1
שרותים פיננסיים		
548	29	519
מסחרי - אחר		
1,636	47	1,589
סך הכל מסחרי		
-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור		
56	-	56
אנשים פרטיים - אחר		
1,692	47	1,645
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
-	-	-
בנקים בישראל		
-	-	-
ממשלת ישראל		
1,692	47	1,645
סך הכל פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
413	267	146
בינוי ונדל"ן		
143	103	40
מסחרי - אחר		
556	370	186
סך הכל מסחרי		
30	22	8
אנשים פרטיים		
586	392	194
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
-	-	-
בנקים בחו"ל		
-	-	-
ממשלות בחו"ל		
586	392	194
סך הכל פעילות בחו"ל		
2,278	439	1,839
סך הכל ציבור		
-	-	-
סך הכל בנקים		
-	-	-
סך הכל ממשלות		
2,278	439	1,839
סך הכל		

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2015 בסך 43 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
(בלתי מבוקר)					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
2	5	1	8	9	43
9	8	1	1	2	8
-	-	-	-	-	1
61	62	43	11	20	149
72	75	45	20	31	201
-	-	-	-	-	-
2	2	198	4	18	1,198
74	77	243	24	49	1,399
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
74	77	243	24	49	1,399
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
9	9	1	7	7	1
2	3	6	21	21	4
11	12	7	28	28	5
-	-	1	-	-	1
11	12	8	28	28	6
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
11	12	8	28	28	6
85	89	251	52	77	1,405
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
85	89	251	52	77	1,405
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
(בלתי מבוקר)					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
50	8	16	16	17	95
בינוי ונדל"ן - בינוי					
9	8	1	4	5	19
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	-	-	-	4
שרותים פיננסיים					
66	67	73	34	43	366
מסחרי - אחר					
125	83	90	54	65	484
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
5	5	450	22	39	2,771
אנשים פרטיים - אחר					
130	88	540	76	104	3,255
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בישראל					
-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל					
130	88	540	76	104	3,255
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
18	19	7	21	21	3
בינוי ונדל"ן					
67	68	13	29	29	8
מסחרי - אחר					
85	87	20	50	50	11
סך הכל מסחרי					
-	-	3	-	-	3
אנשים פרטיים					
85	87	23	50	50	14
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל					
-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל					
85	87	23	50	50	14
סך הכל פעילות בחו"ל					
215	175	563	126	154	3,269
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	-
סך הכל בנקים					
-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות					
215	175	563	126	154	3,269
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב,ג)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016		2015	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
13	2	7	4
1	-	1	-
5	-	-	-
40	7	27	19
59	9	35	23
-	-	-	-
358	1	130	2
417	10	165	25
-	-	-	-
-	-	-	-
417	10	165	25
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
1	9	-	-
2	1	5	3
3	10	5	3
3	10	5	3
-	-	-	-
-	-	-	-
3	10	5	3
420	20	170	28
-	-	-	-
-	-	-	-
420	20	170	28

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12

החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) החל מיום 1 ביולי 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש הארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן להבא.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון חדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(ב,ג) (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
2016		2015	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
(בלתי מבוקר)			
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
28	4	18	12
2	-	2	-
6	-	-	-
87	13	44	21
123	17	64	33
-	-	-	-
611	5	245	3
734	22	309	36
-	-	-	-
-	-	-	-
734	22	309	36
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
4	10	4	1
6	2	6	3
10	12	10	4
-	-	2	-
10	12	12	4
-	-	-	-
-	-	-	-
10	12	12	4
744	34	321	40
-	-	-	-
-	-	-	-
744	34	321	40

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) החל מיום 1 ביולי 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש הארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן להבא.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סך הכל ¹	מזה: ¹ בולט ובלון	מזה: ¹ ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל		
במיליוני ש"ח					
52,364	3,437	35,117	1,701	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
29,579	1,237	21,097	483	מעל 60%	
12	-	7	51		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
81,955	4,674	56,221	2,235		סך הכל
30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר) ^(ג)					
יתרת הלוואות לדיור					
סך הכל ¹	מזה: ¹ בולט ובלון	מזה: ¹ ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל		
במיליוני ש"ח					
48,916	3,875	34,489	2,446	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
29,524	1,277	21,495	318	מעל 60%	
49	1	14	23		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
78,489	5,153	55,998	2,787		סך הכל
31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סך הכל ¹	מזה: ¹ בולט ובלון	מזה: ¹ ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל		
במיליוני ש"ח					
51,388	3,768	35,715	3,695	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון ^(ד)
30,372	1,151	21,898	466	מעל 60%	
45	1	10	56		שיעבוד משני או ללא שיעבוד ^(ד)
81,805	4,920	57,623	4,217		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רביע נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

(ג) הוצג מחדש.

(ד) סווג מחדש.

באור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

30 ביוני						31 בדצמבר
2016						2015
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי החוזים ^(א)						יתרת ההפרשה להפסדי אשראי החוזים ^(א)
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי החוזים ^(א)						יתרת ההפרשה להפסדי אשראי החוזים ^(א)
בלתי מבוקר						מבוקר
במיליוני ש"ח						
א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:						
אשראי תעודות	1,792	24	1,715	4	1,759	4
ערבויות להבטחת אשראי	5,964	141	5,602	98	6,136	78
ערבויות לרוכשי דירות	19,489	2	18,511	19	19,313	21
ערבויות והתחייבויות אחרות ^(ב)	16,598	170	17,090	205	17,131	228
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	24,994	14	27,945	34	24,090	30
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	12,883	35	13,971	45	13,607	37
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ¹	24,713	67	24,495	65	25,350	68
התחייבויות להוצאת ערבויות	15,023	2	14,444	18	14,423	16
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו	3,253	-	5,460	-	4,115	-
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית	4,045	-	5,392	-	3,874	-

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 231 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 226 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 234 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

(א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
(ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעוף בסך 188 מיליון ש"ח (ב-30 ביוני 2015 וב-31 בדצמבר 2015 סך של 226 מיליון ש"ח ו-218 מיליון ש"ח בהתאמה).

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)						
מטבע ישראלי		מטבע חוץ ^(א)		פריטים שאינם כספיים ^(ב)		
לא צמוד	לצרכן	המחירים	צמוד למדד	בדולרים של ארה"ב	במטבעות אחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	45,222	242	7,768	1,089	3,179	57,881
ניירות ערך	42,433	4,866	33,525	1,053	1,015	84,872
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,424	-	52	-	-	1,476
אשראי לציבור, נטו ^(ג)	179,207	47,303	28,545	5,021	5,705	266,048
אשראי לממשלות	75	146	198	61	-	480
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	923
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,042
נכסים בגין מכשירים נגזרים	7,043	111	3,658	376	417	12,999
נכסים אחרים	6,748	4	864	5	39	8,662
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	-	-	17
סך כל הנכסים	282,152	52,672	74,610	7,605	10,355	436,400
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	208,026	23,656	86,760	12,810	8,069	339,998
פיקדונות מבנקים	1,843	24	1,782	431	85	4,165
פיקדונות מממשלות	37	-	642	7	-	686
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	789	-	-	-	-	789
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	6,638	17,463	-	-	-	24,151
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	7,416	141	3,820	462	553	13,743
התחייבויות אחרות	9,110	11,384	781	37	161	22,455
סך כל ההתחייבויות	233,859	52,668	93,785	13,747	8,868	405,987
הפרש^(ד)	48,293	4	(19,175)	(6,142)	1,487	30,413
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(22,700)	(1,257)	20,058	5,825	(1,942)	-
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	1,146	-	(975)	15	(30)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	485	-	(119)	(508)	(27)	-
סך הכל כללי	27,224	(1,253)	(211)	(810)	(512)	30,413
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	1,876	-	(1,564)	(87)	(15)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	1,541	-	(837)	(1,200)	(57)	-

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,554 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)						
מטבעי ישראלי						
מטבע חוץ ^(א)						
לא צמוד	צמוד למדד המחירים לצרכן	בדולרים של ארה"ב	באירו	במטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	33,099	249	8,505	1,205	2,963	46,170
ניירות ערך	31,611	2,405	22,832	1,628	4,697	64,810
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2,151	-	-	26	-	2,177
אשראי לציבור, נטו ^(ג)	165,168	50,224	28,365	4,869	5,757	254,548
אשראי לממשלות	75	191	117	52	-	435
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	889	889
בניינים וציוד	-	-	-	-	3,054	3,054
נכסים בגין מכשירים נגזרים	9,640	222	3,414	222	174	14,538
נכסים אחרים	5,255	4	1,054	7	70	7,113
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	-	17	17
סך כל הנכסים	246,999	53,295	64,287	8,009	10,601	393,751
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	181,278	25,888	73,448	14,490	8,572	304,043
פיקדונות מבנקים	1,400	38	2,137	952	54	4,581
פיקדונות מממשלות	39	1	583	8	-	631
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,371	-	-	-	-	1,371
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	4,557	15,113	-	-	-	19,720
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	9,741	306	2,972	391	197	14,430
התחייבויות אחרות	9,617	8,713	1,072	38	188	20,368
סך כל ההתחייבויות	208,003	50,059	80,212	15,879	9,011	365,144
הפרש ^(ד)	38,996	3,236	(15,925)	(7,870)	1,590	28,607
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(18,358)	(1,702)	14,748	7,828	(2,258)	-
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	248	-	(204)	(77)	33	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	331	-	(131)	(168)	32	(64)
סך הכל כללי	21,217	1,534	(1,512)	(287)	(603)	28,607
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	763	-	(598)	(208)	43	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	403	-	(404)	(458)	459	-

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,912 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ ^(א)						
לא צמוד	צמוד למדד המחירים לצרכן	של ארה"ב בדולרים	באירו	במטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	סך הכל
במיליוני ש"ח						
נכסים						
מזומנים ופיקדונות בבנקים	50,912	246	5,951	763	2,407	60,455
ניירות ערך	32,331	1,933	28,228	2,023	1,640	69,475
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,764	-	-	-	-	1,764
אשראי לציבור, נטו ^(ג)	172,545	49,178	28,768	4,809	5,849	261,399
אשראי לממשלות	67	195	130	61	-	453
השקעות בחברות כלולות	-	-	-	-	-	924
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,095
נכסים בגין מכשירים נגזרים	6,402	115	3,466	308	243	11,250
נכסים אחרים	6,138	5	896	6	44	7,666
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	-	-	18
סך כל הנכסים	270,159	51,672	67,439	7,970	10,183	416,499
התחייבויות						
פיקדונות הציבור	195,425	25,583	84,646	13,709	8,866	328,693
פיקדונות מבנקים	1,886	72	1,470	385	46	3,859
פיקדונות ממשלות	39	1	703	7	-	750
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	938	-	-	-	-	938
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	5,704	15,604	-	-	-	21,308
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	6,356	222	3,266	305	247	11,098
התחייבויות אחרות	9,170	9,515	964	51	215	20,746
סך כל ההתחייבויות	219,518	50,997	91,049	14,457	9,374	387,392
הפרש ^(ד)	50,641	675	(23,610)	(6,487)	809	29,107
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(26,357)	(1,308)	23,871	5,617	(1,427)	(396)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	616	-	(654)	102	(64)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	533	-	(483)	(9)	(41)	-
סך הכל כללי	25,433	(633)	(876)	(777)	(723)	6,683
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	1,425	-	(1,257)	(100)	(68)	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	1,305	-	(1,112)	(416)	223	-

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,671 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן במקרים אלה נאמד על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומן העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה ביום הדיווח. אומדן של השווי ההוגן מחושב באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון שהוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. בהנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים עשויים להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הקבוצה כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. עיקרי השיטות וההנחות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

נכסים פיננסיים:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזר הפעילות וכן לדרוג האשראי של הלווים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) לפי בסיסי ההצמדה השונים. תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את רמת הסיכון והמרווח הממוצע הגלומים באשראי באותה קטגוריה ואת תקופת האשראי.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש, הוערך בהתאם לערך במאזן.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ריבית אלה משקפים את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר המשמשים את הקבוצה בעסקאות במועד הדיווח באותו מגזר.

שווי הוגן של יתרות עו"ש שסווגו כחובות פגומים חושב בהתאם לאומדן המח"מ שלהם ולפי שיעורי הריבית המירביים הנהוגים בבנק.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

פיקדונות בבנקים, ואשראי לממשלות - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם בוצעו עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם סחירים, מניות לפי עלות ואגרות חוב לפי מודל המביא בחשבון את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים והמביאים בחשבון גם את ההסתברות לכשל וערך השוק.

התחייבויות פיננסיות:

פיקדונות הציבור - יתרת הפיקדונות מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזרי הפעילות, בסיסי ההצמדה ותקופות ההפקדה. בכל קטגוריה חושב התזרים של התשלומים העתידיים (קרן וריבית). תשלומים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את שיעור הריבית הממוצע בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים מאותה קטגוריה לתקופה שנותרה עד לפרעון. חשבונות עובר ושב (עו"ש) ופיקדונות ללא זמן פרעון-היתרה במאזן נחשבת כאומדן של השווי ההוגן.

פיקדונות מבנקים ופיקדונות מממשלות השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי אומדן שיעורי הריבית שבהם הקבוצה עשויה לגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - לפי שווי שוק או בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים, או יכולה להנפיק כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

נכסים והתחייבויות פיננסיים אחרים:

מכשירים נגזרים:

מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק וכאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת במועד הדיווח והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי:

היתרה המאזנית מהווה קירוב לשווי ההוגן, שכן תנאי העסקות שבמאזן אינם שונים מהותית מתנאי עסקות דומות ביום הדיווח.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				
יתרה במאזן	שווי הוגן	רמה 1 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 3 ^(א)
סך הכל				
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	57,881	47,496	8,586	1,848
ניירות ערך ^(ב)	84,872	59,935	22,871	2,066
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,476	1,476	-	-
אשראי לציבור, נטו	266,048	2,678	73,961	189,671
אשראי לממשלות	480	-	62	438
נכסים בגין מכשירים נגזרים	12,999	1,079	10,234	1,686
נכסים פיננסיים אחרים	1,512	783	-	729
סך כל הנכסים הפיננסיים	425,268 ^(ג)	113,447	115,714	196,438
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	339,998	3,636	217,985	119,514
פיקדונות מבנקים	4,165	-	4,082	85
פיקדונות מממשלות	686	-	593	93
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	789	789	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים	24,151	20,720	-	4,105
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13,743	1,078	12,482	183
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,848	1,503	5,135	1,211
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	391,380 ^(ג)	27,726	240,277	125,191
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עיסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	337	-	-	337
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)	17,465	-	172	17,293

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 137,289 מיליון ש"ח ובסך 148,636 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-215](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15 א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				
יתרה במאזן	שווי הוגן	רמה 1 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 3 ^(א)
סך הכל				
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	46,170	42,687	2,471	1,028
ניירות ערך ^(ב)	64,810	45,755	15,864	3,191
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2,177	2,177	-	-
אשראי לציבור, נטו	254,548	1,534	66,262	186,045
אשראי לממשלות	435	-	28	426
נכסים בגין מכשירים נגזרים	14,538	1,052	11,056	2,430
נכסים פיננסיים אחרים	1,361	615	519	227
סך כל הנכסים הפיננסיים	384,039 ^(ג)	93,820	96,200	193,347
התחייבויות פיננסיות				
פיקדונות הציבור	304,043	2,054	181,905	121,758
פיקדונות מבנקים	4,581	-	4,557	-
פיקדונות מממשלות	631	-	562	92
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,371	1,371	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים	19,720	15,647	353	5,784
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	14,430	1,067	13,032	331
התחייבויות פיננסיות אחרות	8,004	1,343 ^(ד)	4,851 ^(ד)	1,797 ^(ד)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	352,780 ^(ג)	21,482	205,260	129,762
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	328	-	-	328

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 117,149 מיליון ש"ח ובסך 149,893 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 115-115](#).
 (ד) סווג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
יתרה במאזן	שווי הוגן			סך הכל	
	רמה 1 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 3 ^(א)		
במיליוני ש"ח					
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	60,455	52,418	6,431	1,656	60,505
ניירות ערך ^(ב)	69,475	46,931	19,491	3,053	69,475
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,764	1,764	-	-	1,764
אשראי לציבור, נטו	261,399	2,246	68,534	190,601	261,381
אשראי לממשלות	453	-	26	441	467
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11,250	916	8,931	1,403	11,250
נכסים פיננסיים אחרים	1,643	551	-	1,093	1,644
סך כל הנכסים הפיננסיים	406,439 ^(ג)	104,826	103,413	198,247	406,486
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	328,693	2,666	203,012	124,612	330,290
פיקדונות מבנקים	3,859	-	3,777	56	3,833
פיקדונות מממשלות	750	-	688	86	774
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	938	938	-	-	938
אגרות חוב, שטרי התחייבויות וכתבי התחייבויות נידחים	21,308	17,880	340	4,724	22,944
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11,098	914	9,932	252	11,098
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,871	1,363	5,025	1,480	7,868
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	374,517 ^(ג)	23,761	222,774	131,210	377,745
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	347	-	-	347	347
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)	15,764	-	194	15,570	15,764

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשים במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 113,254 מיליון ש"ח ובסך 130,250 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-211](#).
 (ד) ההתחייבויות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
42,623	-	2,093	40,530
אגרות חוב ממשלת ישראל			
8,731	-	425	8,306
אגרות חוב ממשלות זרות			
36	-	36	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
7,608	-	7,560	48
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
10,448	1,199	9,249	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
540	-	455	85
אגרות חוב אחרות בישראל			
1,862	-	1,862	-
אגרות חוב אחרות זרים			
1,095	-	-	1,095
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
72,943	1,199	21,680	50,064
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
6,368	-	124	6,244
אגרות חוב ממשלת ישראל			
3,371	-	-	3,371
אגרות חוב ממשלות זרות			
130	-	-	130
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
227	-	227	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
461	-	461	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
108	-	-	108
אגרות חוב אחרות בישראל			
379	-	379	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
18	-	-	18
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
11,062	-	1,191	9,871
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
390	178	212	-
חוזי שקל - מדד			
7,755	403	7,180	172
חוזי ריבית			
3,162	900	2,261	1
חוזי מטבע - חוץ			
1,328	192	561	575
חוזי מניות			
43	13	20	10
חוזי סחורות ואחרים			
321	-	-	321
פעילות בשוק המעוף			
12,999	1,686	10,234	1,079
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,681	-	2	2,679
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,476	-	-	1,476
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
783	-	-	783
אחר			
4,940	-	2	4,938
סך הכל אחרים			
101,944	2,885	33,107	65,952
סך כל הנכסים			

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
447	46	401	-	חוזי שקל - מדד
7,743	-	7,570	173	חוזי ריבית
3,877	136	3,740	1	חוזי מטבע - חוץ
1,315	1	739	575	חוזי מניות
43	-	32	11	חוזי סחורות ואחרים
318	-	-	318	פעילות בשוק המעוף
13,743	183	12,482	1,078	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
3,670	17	17	3,636	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
789	-	-	789	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,503	-	-	1,503	אחרים
5,962	17	17	5,928	סך הכל אחרים
19,705	200	12,499	7,006	סך כל התחייבויות

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
26,922	-	1,508	25,414	אגרות חוב ממשלת ישראל
7,109	-	250	6,859	אגרות חוב ממשלות זרות
48	-	48	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
5,709	-	5,605	104	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
7,761	1,890	5,871	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
1,209	-	142	1,067	אגרות חוב אחרות בישראל
1,032	-	838	194	אגרות חוב אחרות זרים
2,761	-	-	2,761	מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה
52,551	1,890	14,262	36,399	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:				
7,419	-	180	7,239	אגרות חוב ממשלת ישראל
961	-	8	953	אגרות חוב ממשלות זרות
156	-	-	156	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
237	-	237	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
876	-	876	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
344	-	-	344	אגרות חוב אחרות בישראל
330	-	301	29	אגרות חוב אחרות בחו"ל
635	-	-	635	מניות וקרנות נאמנות למסחר
10,958	-	1,602	9,356	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
241	149	92	-	חוזי שקל - מדד
7,507	360	7,142	5	חוזי ריבית
5,108	1,750	3,358	-	חוזי מטבע - חוץ
1,103	145	464	494	חוזי מניות
33	26	-	7	חוזי סחורות ואחרים
546	-	-	546	פעילות בשוק המעוף
14,538	2,430	11,056	1,052	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
1,538	-	4	1,534	אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך
2,177	-	-	2,177	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
625	-	10	615	אחר
4,340	-	14	4,326	סך הכל אחרים
82,387	4,320	26,934	51,133	סך כל הנכסים

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
252	38	214	-	חוזי שקל - מדד
7,227	-	7,222	5	חוזי ריבית
5,280	293	4,987	-	חוזי מטבע - חוץ
1,078	-	584	494	חוזי מניות
32	-	25	7	חוזי סחורות ואחרים
561	-	-	561	פעילות בשוק המעוף
14,430	331	13,032	1,067	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
2,091	16	21	2,054	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
1,371	-	-	1,371	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,343	-	-	1,343 ^(א)	אחרים
4,805	16	21	4,768	סך הכל אחרים
19,235	347	13,053	5,835	סך כל התחייבויות

(א) הוצג מחדש.

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
28,553	-	1,599	26,954
8,128	-	789	7,339
35	-	35	-
6,262	-	6,105	157
9,566	2,003	7,563	-
586	-	473	113
1,694	-	1,674	20
1,653	-	-	1,653
56,477	2,003	18,238	36,236
ניירות ערך למסחר:			
6,664	-	32	6,632
3,058	-	2	3,056
238	-	-	238
148	-	148	-
751	-	751	-
152	-	-	152
320	-	320	-
617	-	-	617
11,948	-	1,253	10,695
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
344	174	170	-
6,370	297	6,043	30
3,062	770	2,292	-
1,066	129	420	517
46	33	6	7
362	-	-	362
11,250	1,403	8,931	916
אחרים:			
2,252	-	6	2,246
1,764	-	-	1,764
551	-	-	551
4,567	-	6	4,561
84,242	3,406	28,428	52,408

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
-	339	53	392
30	6,065	-	6,095
-	2,930	199	3,129
517	559	-	1,076
7	39	-	46
360	-	-	360
914	9,932	252	11,098
אחרים:			
2,666	20	13	2,699
938	-	-	938
1,363	-	-	1,363
4,967	20	13	5,000
5,881	9,952	265	16,098

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
202	817	817	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
202	817	817	-	-	סך הכל
30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
40	1,312	1,312	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
40	1,312	1,312	-	-	סך הכל
31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
14	1,132	1,132	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
14	1,132	1,132	-	-	סך הכל

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										שווי הוגן לתחילת השנה	
ברוח כולל (ב)	בדוח רווח ההפסד (א)										
רכישות והנפקות	מכירות	סילוקים	התאמות מתרגום דוחות	העברות אל רמה 3	העברות מרמה 3	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2016	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2016	במיליוני ש"ח			
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
MBS/ABS	1,253	(5)	1	-	-	(50)	-	-	1,199	4	
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	1,253	(5)	1	-	-	(50)	-	-	1,199	4	
מניות זמינות למכירה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
מניות למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	202	(14)	-	-	-	(10)	-	-	178	(64)	
חוזי ריבית	312	109	-	-	-	(18)	-	-	403	103	
חוזי מטבע - חוץ	903	(159)	-	156	-	-	-	-	900	267	
חוזי מניות	134	58	-	-	-	-	-	-	192	119	
חוזי סחורות ואחרים	23	(10)	-	-	-	-	-	-	13	-	
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,574	(16)	-	156	-	(18)	-	-	1,686	425	
סך כל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
סך כל הנכסים	2,827	(21)	1	156	-	(68)	-	-	2,885	429	
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל - מדד	61	(14)	-	-	-	(1)	-	-	46	(1)	
חוזי ריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
חוזי מטבע - חוץ	181	(45)	-	-	-	-	-	-	136	(6)	
חוזים בגין מניות	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	242	(58)	-	-	-	(1)	-	-	183	(6)	
סך כל אחרים	17	-	-	-	-	-	-	-	17	-	
סך כל ההתחייבויות	259	(58)	-	-	-	(1)	-	-	200	(6)	

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

ביאור 15ג- שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2015	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2015	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	סילוקים	מכירות	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה	
								ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח ההפסד ^(א)		
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
	4	1,890	-	-	(122)	-	127	2	(85)	1,968	MBS/ABS
	4	1,890	-	-	(122)	-	127	2	(85)	1,968	סך כל אגרות חוב זמינות למכירה
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות זמינות למכירה
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל אגרות חוב למסחר
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
	(46)	149	-	(4)	-	-	-	-	(76)	229	חוזי שקל - מדד
	(217)	360	-	-	(37)	-	-	-	(92)	489	חוזי ריבית
	235	1,750	-	-	-	-	567	-	(816)	1,999	חוזי מטבע - חוץ
	(15)	145	-	-	-	-	-	-	(8)	153	חוזי מניות
	(4)	26	-	-	-	-	-	-	(21)	47	חוזי סחורות ואחרים
	(47)	2,430	-	(4)	(37)	-	567	-	(1,013)	2,917	סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך כל אחרים
	(43)	4,320	-	(4)	(159)	-	694	2	(1,098)	4,885	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
	12	38	-	11	-	-	-	-	(22)	49	חוזי שקל - מדד
	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	1	חוזי ריבית
	27	293	-	-	-	-	-	-	47	246	חוזי מטבע - חוץ
	39	331	-	11	-	-	-	-	24	296	סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	1	16	-	-	-	-	-	-	1	15	סך כל אחרים
	40	347	-	11	-	-	-	-	25	311	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
(ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

ביאור 15ג- שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)										
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2016	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2016	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:			שווי הוגן לתחילת השנה והפסד
							ברוח כולל אחר ^(ב)	דוח רווח ^(א)	דוח רווח	
במיליוני ש"ח										
נכסים										
ניירות ערך זמינות למכירה:										
MBS/ABS	2,003	(740)	(3)	-	-	(61)	-	-	1,199	-
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	2,003	(740)	(3)	-	-	(61)	-	-	1,199	-
מניות זמינות למכירה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל - מדד	174	(5)	-	-	-	-	-	-	178	(26)
חוזי ריבית	297	167	-	-	-	(61)	-	-	403	103
חוזי מטבע - חוץ	770	(257)	-	-	-	387	-	-	900	471
חוזי מניות	129	63	-	-	-	-	-	-	192	131
חוזי סחורות ואחרים	33	(20)	-	-	-	-	-	-	13	-
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,403	(52)	-	-	-	387	-	-	1,686	679
סך כל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל הנכסים	3,406	(792)	(3)	-	-	(122)	-	-	2,885	679
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל - מדד	53	(19)	-	-	-	-	-	-	46	15
חוזי מטבע - חוץ	199	(63)	-	-	-	-	-	-	136	(50)
חוזים בגין מניות	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	252	(81)	-	-	-	-	-	-	183	(34)
סך כל אחרים	13	4	-	-	-	-	-	-	17	17
סך כל ההתחייבויות	265	(77)	-	-	-	-	-	-	200	(17)

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 ביוני 2015	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2015	העברות מרמה 3	העברות אל רמה 3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:				
							ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) נטו	
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
MBS/ABS	2,009	(66)	6	222	(100)	(181)	-	-	-	1,890	9
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	2,009	(66)	6	222	(100)	(181)	-	-	-	1,890	9
מניות זמינות למכירה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל- מדד	145	(1)	-	-	-	-	5	-	-	149	6
חוזי ריבית	423	-	-	-	-	(63)	-	-	-	360	(38)
חוזי מטבע- חוץ	2,307	(1,637)	-	1,080	-	-	-	-	-	1,750	736
חוזי מניות	64	81	-	-	-	-	-	-	-	145	109
חוזי סחורות ואחרים	64	(38)	-	-	-	-	-	-	-	26	2
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,003	(1,595)	-	1,080	-	(63)	5	-	-	2,430	815
סך כל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל הנכסים	5,012	(1,661)	6	1,302	(100)	(244)	5	-	-	4,320	824
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
חוזי שקל מדד	41	(16)	-	-	-	-	13	-	-	38	19
חוזי ריבית	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חוזי מטבע חוץ	110	183	-	-	-	-	-	-	-	293	179
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	151	167	-	-	-	-	13	-	-	331	198
סך כל אחרים	11	5	-	-	-	-	-	-	-	16	16
סך כל ההתחייבויות	162	172	-	-	-	-	13	-	-	347	214

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
(ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)										
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015
שווי הוגן לתחילת השנה	בדוח רווח והפסד ^(א)	ברוח כולל ^(ב) אחר	רכישות והנפקות	מכירות	סילוקים	התאמות מתרגום דוחות כספיים	העברות אל רמה 3	העברות מרמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	
במיליוני ש"ח										
נכסים										
ניירות ערך זמינות למכירה:										
MBS/ABS	2,009	48	(11)	508	(138)	(413)	-	-	2,003	(250)
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	2,009	48	(11)	508	(138)	(413)	-	-	2,003	(250)
מניות זמינות למכירה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל אגרות חוב למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מניות למסחר	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל - מדד	145	(23)	-	-	-	-	52	-	174	66
חוזי ריבית	423	(11)	-	-	(115)	-	-	-	297	(83)
חוזי מטבע - חוץ	2,307	(3,478)	-	1,941	-	-	-	-	770	230
חוזי מניות	64	65	-	-	-	-	-	-	129	108
חוזי סחורות ואחרים	64	(31)	-	-	-	-	-	-	33	32
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,003	(3,478)	-	1,941	-	(115)	52	-	1,403	353
סך כל אחרים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך כל הנכסים	5,012	(3,430)	(11)	2,449	(138)	(528)	52	-	3,406	103
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל - מדד	41	(37)	-	-	-	-	49	-	53	49
חוזי מטבע - חוץ	110	89	-	-	-	-	-	-	199	123
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	151	52	-	-	-	-	49	-	252	172
סך כל אחרים	11	2	-	-	-	-	-	-	13	13
סך כל ההתחייבויות	162	54	-	-	-	-	49	-	265	185

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
(ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 ביוני 2016 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾					
1,199	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פרעון מוקדם שיעור הפסד	bp 70-160 2.5%-6% 20% 30%	bp 115 4.25% 20% 30%	איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
110	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.2%-0.3%	0.25%	חוזי ריבית שקל - מדד
68	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.47%-100% ^(*)	2.11%	חוזי ריבית
403	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.47%-100% ^(*)	2.11%	חוזי מטבע - חוץ
85	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.2%-0.3%	0.25%	חוזים בגין מניות
815	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.47%-100% ^(*)	2.11%	חוזים בגין סחורות
192	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.47%-100% ^(*)	2.11%	
13	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.47%-100% ^(*)	2.11%	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
46	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.2%-0.3%	0.25%	חוזי ריבית שקל - מדד
136	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.2%-0.3%	0.25%	חוזי מטבע - חוץ
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
817	השווי ההוגן של הביטחון	אשראי שגביתו מותנית בביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 ביוני 2015 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	ממוצע ⁽³⁾	במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾					
1,890	70-160 bp	מרווח הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	115 bp	איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
	4.25%	20%	שיעור פרעון מוקדם	20%	
	30%	30%	שיעור הפסד	30%	
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
80	0.2%-0.9%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	0.55%	חוזי ריבית שקל - מדד
69	0.03%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	2.00%	חוזי ריבית
360	0.03%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	2.00%	חוזי מטבע - חוץ
161	0.2%-0.9%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	0.55%	חוזים בגין מניות
1,589	0.03%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	2.00%	חוזים בגין סחורות
145	0.03%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	2.00%	
26	0.03%-100% ^(*)	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	2.00%	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
38	0.2%-0.9%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	0.55%	חוזי ריבית שקל - מדד
293	0.2%-0.9%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	0.55%	חוזי מטבע - חוץ
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
1,312	השווי ההוגן של הביטחון				

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2015 (מבוקר)					
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾					
2,003	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פרעון מוקדם שיעור הפסד	bp 70-160 2.5%-6%	bp 115 4.25%	איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
85	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.0%-(0.2)%	(0.10%)	חוזי ריבית שקל - מדד
89	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-100% ^(*)	1.49%	חוזי ריבית
297	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-100% ^(*)	1.49%	חוזי מטבע - חוץ
95	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.0%-(0.2)%	(0.10%)	חוזים בגין מניות
675	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-100% ^(*)	1.49%	חוזים בגין סחורות
129	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-100% ^(*)	1.49%	
33	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.52%-100% ^(*)	1.49%	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
53	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.0%-(0.2)%	(0.10%)	חוזי ריבית שקל - מדד
199	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.0%-(0.2)%	(0.10%)	חוזי מטבע - חוץ
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
1,132	השווי ההוגן של הביטחון	אשראי שגביתנו מותנית בביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 16 - נושאים שונים

מיסים

- א.** שינוי מס חברות - ביום 5 בינואר 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 216), התשע"ו-2016 אשר הפחית את שיעור מס החברות מ-26.5% ל-25%.
- יתרות המיסים הנדחים ליום 31 במרס 2016 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש. השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 מתבטאת בקיטון ביתרת המיסים הנדחים בסך 148 מיליון ש"ח. מזה 122 מיליון ש"ח נזקף לרווח והפסד ו-26 מיליון ש"ח נזקף לקרן הון.
- ב.** ברביע השני 2016 נרשמה הכנסת מס (נטו) בסך של 187 מיליון ש"ח בשל תהליכי פירוק ומכירה של חברות בנות.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
254	שינויים בדירקטוריון
255	המבקר הפנימי
ב. פרטים נוספים	
255	השליטה בבנק
256	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
258	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
282	דירוג אשראי
ג. נספחים	
283	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

ביום 24 בינואר 2016 מר משה דברת חדל לכהן כדירקטור בבנק.

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק, שעל סדר יומה נדונו בין היתר, בחירת שלושה דירקטורים לדירקטוריון הבנק במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(3) לפקודת הבנקאות 1941) לתקופה של שלוש שנים ("האסיפה הכללית השנתית"). רשימת המועמדים לכהונה כדירקטורים הוצעה על ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאים, שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (להלן "הוועדה למינוי דירקטורים") וכללה את 1. מר דוד ברודט, אשר צפוי היה לסיים את כהונתו ב-22 ביולי 2016. 2. מר יואב נרדי, אשר צפוי היה לסיים את כהונתו ביום 22 ביולי 2016. 3. גב' אסתר לבנון. 4. גב' רגינה אונגר.

בנוסף, בהתאם להוראות סעיף 11 ד(א)(3) לפקודת הבנקאות, אוצר התיישבות היהודים בע"מ, שהינה בעלת מניות המחזיקה כ-4.81% מהון הבנק, הציעה את גב' ד"ר יופי תירוש כמועמדת מטעמה לכהונה בדירקטוריון הבנק.

למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 10 באפריל 2016 (אסמכתא: 2016-01-045841) ומיום 4 במאי 2016 (אסמכתא: 2016-01-058591).

באסיפה הכללית השנתית נבחרו מחדש הדירקטורים המכהנים מר ד. ברודט ומר י. נרדי במעמד של "דירקטור אחר" לתקופה של שלוש שנים. כן נבחרה גב' א. לבנון במעמד של "דירקטור אחר" לתקופה של שלוש שנים. בחירתם של הדירקטורים שנבחרו באסיפה הכללית השנתית מותנית באישור או באי התנגדות המפקח על הבנקים לפי סעיף 11 לפקודת הבנקאות.

ביום 7 ביולי 2016 אישר דירקטוריון הבנק את הארכת כהונתו של מר דוד ברודט כיו"ר הדירקטוריון וזאת עד למועד קבלת אישור או אי התנגדות המפקח על הבנקים כאמור, למועמד האחרון מבין אלו שנבחרו לכהונה כדירקטורים באסיפה הכללית השנתית.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא 2016-01-078028).

במהלך ינואר 2017 צפויים לסיים את כהונתם כדירקטורים בבנק, ה"ה פרופ' ג. שלו, גב' נ. סגל ומר ש. חרמש. ביום 1 באוגוסט 2016, פרסם הבנק הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת שעל סדר יומה ידונו, בין היתר, בבחירת שלושה דירקטורים לדירקטוריון הבנק לרבות דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, תשנ"ט-1999. הבנק קיבל הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בדבר המועמדים המוצעים לבחירת דירקטורים באסיפה זו.

לפרטים נוספים בדבר המועמדים המוצעים על ידי הוועדה למינוי דירקטורים כאמור ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 4 במאי 2016 (אסמכתא: 2016-01-058591). לפרטים נוספים בדבר הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת ראה דיווח מיידי מיום 1 באוגוסט 2016 (אסמכתא: 2016-01-094978).

כיום, מונה הדירקטוריון 14 דירקטורים.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח הכספי לשנת 2015.

תוכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2016 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 28 בדצמבר 2015, ואושרה בועדה ביום 31 בדצמבר 2015, והוגשה לדירקטוריון ביום 5 בינואר 2016 ואושרה בדירקטוריון ביום 10 בינואר 2016.

הדוח השנתי של המבקר הפנימי לשנת 2015 הוגש לוועדת הביקורת ביום 18 בפברואר 2016 ונדון בועדה ביום 23 בפברואר 2016, והוגש לדירקטוריון ביום 2 במרס 2016 ונדון בדירקטוריון ביום 10 במרס 2016.

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של חברות הבנות בארץ לשנת 2015 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 30 במרס 2016 ונדונו בועדה ביום 3 באפריל 2016.

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים בשלוחות חו"ל לשנת 2015 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 4 במאי 2016 ונדונו בועדה ביום 8 במאי 2016.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בד"ן, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-077410).

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 11 ביולי 2016 התקיימה האסיפה הכללית השנתית אשר הוחלט בה, בין היתר, על מינוי מחדש של רואי חשבון המבקרים ועל מינוי דירקטורים לדירקטוריון הבנק, כמפורט בפרק "[שינויים בדירקטוריון](#)" לעיל.

למידע לגבי ההחלטות שאושרו באסיפה הכללית השנתית ראה דיווח מיידי בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 11 ביולי 2016 (אסמכתא: 2016-01-079798).

ביום 1 באוגוסט 2016, פרסם הבנק הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית ומיוחדת שעל סדר יומה ידונו: (1) בחירת שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר" (2) מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בחוק החברות, תשנ"ט-1999 (3) אישור תיקונים לתקנון הבנק (4) אישור מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק לרבות הוראות מעבר לגבי תוכנית התגמול שהסתיימה (5) תיקון כתבי התחייבות לשיפוי דירקטורים בבנק (6) עדכון החלטה שעניינה פטור לדירקטורים בבנק (7) אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון (8) אישור תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל הראשי.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי מיום 1 באוגוסט 2016 (אסמכתא: 2016-01-094978).

מינויים ופרישות

מינויים:

מר **דני כהן**, חבר הנהלת הבנק, ראש חטיבת משאבי אנוש ויו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי, מונה לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית, החל מ-1 בינואר 2016.

גב' **תמר יסעור**, חברת הנהלת הבנק, ראש החטיבה הבנקאית ויו"ר דירקטוריון חברת לאומי קארד, מונתה לתפקיד ראש החטיבה לבנקאות דיגיטלית, החל מ-1 בינואר 2016. במקביל תמשיך בתפקידה כיו"ר דירקטוריון חברת לאומי קארד.

גב' **מיכל דנא**, נקלטה לבנק ב-21 באוקטובר 2015 ומונתה לתפקיד ראש חטיבת משאבי אנוש, וחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 בינואר 2016.

עו"ד **ליבנת עין-שי וילדר**, מונתה לתפקיד מזכירת הבנק במעמד נושאת משרה שאינה חברת הנהלה החל מ-1 במרס 2016.

מר **רון פאינרו**, חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה הפיננסית, ימונה לתפקיד מנכ"ל חברת לאומי קארד החל מ-21 באוגוסט 2016.

מר **עומר זיו**, יקלט לבנק וימונה לתפקיד ראש החטיבה הפיננסית וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר ב-16 באוגוסט 2016.

פרישות:

פרופ' **דני צידון**, המשנה למנכ"ל, יסיים את תפקידו ב-31 באוגוסט 2016 לאחר 12 שנות עבודה בלאומי, מתוכן 3 שנים כמשנה למנכ"ל.

מר **חגי הלר**, מנכ"ל חברת לאומי קארד, יסיים את תפקידו במהלך שנת 2016 לאחר 16 שנות עבודה בחברה, מתוכן 3.5 שנים כמנכ"ל.

מבנה ארגוני

חטיבת הבנקאות הדיגיטלית

בתאריך 1 בינואר 2016, הוקמה בלאומי חטיבה חדשה לבנקאות דיגיטלית בכפיפות למנכ"ל הראשי. הקמת החטיבה מהווה צעד נוסף ומשמעותי במהפכת הדיגיטל. החטיבה מובילה ומיישמת את החדשנות הדיגיטלית בקבוצת לאומי.

חטיבה בנקאית

לאור שינויים ומגמות בסביבה העסקית העולמית ובבנקאות בישראל, הוחלט על מעבר הדרגתי ממבנה גיאוגרפי (מרחבים) למבנה של 4 קווי עסקים, אשר יפעלו כמרכזי רווח עצמאיים: בנקאות פרטית (מערך קיים), עסקים קטנים (הוקם ב-1 בינואר 2016), בנקאות פרמיום ובנקאות קמעונאית. ההערכות והמעבר ממרחבים לקווי עסקים ימשכו לכל אורך השנה.

מערך ייעוץ בהשקעות

בתאריך 1 בינואר 2016 הועבר מערך ייעוץ בהשקעות לאחריות ראש החטיבה הבנקאית, עד סוף שנת 2015 היה המערך כפוף לראש חטיבת משאבי אנוש.

בנק ערבי ישראלי

בתאריך 31 בדצמבר 2015 מוזג בנק ערבי ישראלי לבנק לאומי. המיזוג יאפשר לקבוצת לאומי להעמיק את רמת הסינרגיה הקבוצתית בין הפעילויות הקמעונאיות, המסחריות והאשראי הצרכני ולהוביל בין היתר גם לחיסכון בהוצאות וייעול הקצאת המשאבים בקבוצה.

חטיבת משאבי אנוש

בתאריך 1 ביולי 2016 בוצע שינוי ארגוני בחטיבת משאבי אנוש במסגרתו הועברה האחריות הניהולית והמקצועית על יחידות משאבי אנוש בחטיבות העסקיות לראש חטיבת משאבי אנוש. השינוי בוצע במטרה לחזק את מקצועיות יעילות וגמישות החטיבה ולטובת מתן מענה מיטבי לצרכי העסק.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו – ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2015 – עמודים 535-505](#).

בתקופת הדוח פורסמו מספר רב של הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו, מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל.

חקיקה

תיקון לחוק חופשה שנתית

ביום 8 בפברואר 2016 תוקן חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. לפי התיקון נקבע, כי בתקופה מיום 1 ביולי 2016 ועד יום 31 בדצמבר 2016 יהיה עובד זכאי, בכל אחת מארבע השנים הראשונות, ל-15 ימי חופשה, וכי בתקופה החל מיום 1 בינואר 2017 יהיה עובד זכאי, בכל אחת מחמש השנים הראשונות לעבודתו, ל-16 ימי חופשה.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14), התשע"ו-2016

ביום 7 באפריל 2016 פורסם תיקון לחוק איסור הלבנת הון, הקובע כי עבירות מס חמורות על פי פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף, וחוק מס שבח מקרקעין יוכרו כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון, ויחולו עליהן הסנקציות לפי חוק זה, ובהן ענישה מחמירה של עד עשר שנות מאסר ואפשרות חילוט רכוש.

ככלל, עבירות המס תחשבנה כעבירות מקור בהתקיים תנאים מסויימים, ובין היתר – עבירת המס חצתה רף כספי מסויים, העבירה נעברה בתחכום, העבירה נעברה בזיקה לארגוני פשיעה או טרור או שהעבירה נעברה בידי מי שאינו האדם החייב במס.

בנוסף קובע התיקון הסדר המאפשר העברת מידע מהרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור לרשות המיסים, לצרכי חקירת ומניעת עבירות לפי החוק.

החוק ייכנס לתוקפו תוך שישה חודשים מיום פרסומו.

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016.

החוק קובע הסדר כולל לשיתוף בנתוני אשראי, וכולל הוראות לעניין איסוף נתוני אשראי ממקורות המידע הקבועים בחוק, שמירתם במאגר מידע מרכזי שיופעל בידי בנק ישראל ומסירת נתוני אשראי מן המאגר ללשכות אשראי לשם עיבודם והעברתם, בין השאר לנותני אשראי.

בחוק מפורטות הוראות לגבי שמירה על עניינם של הלקוחות ועל פרטיותם.

מרבית סעיפי החוק ייכנסו לתוקפם תוך שלושים חודשים מיום פרסומו. שר המשפטים, בכפוף לאישורם של גורמים נוספים, יהיה רשאי להאריך את מועד כניסת החוק לתוקף לתקופות נוספות, ובלבד שסך כל הדחיות לא יעלו על ארבע שנים מיום פרסום החוק.

ביום 21 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בנושא שמירת מידע לצורך מסירתו למאגר נתוני האשראי. בהתאם להוראה, נדרש הבנק לשמור מידע לשם מסירתו למאגר החל מחודש מאי 2016. בנוסף מפרטת ההוראה את שדות הנתונים ופורמט שמירת המידע הנדרש.

ביום 17 ביולי 2016 הפיץ משרד המשפטים את טיוטת תקנות נתוני אשראי, התשע"ו-2016, הכוללת הוראות שונות ליישום החוק.

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"). בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה ועובדים אחרים בתאגידים פיננסיים (להלן – "התגמול"). כדלקמן:

- נקבעה הדרך לאישור התגמול, שההוצאה החזויה בגינו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה.
- לא תאושר התקשרות שההוצאה החזויה בגינה עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, אלא אם כן היחס שבין ההוצאה החזויה, לפי עלות משרה מלאה, בשל תגמול זה לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי במישרין או בעקיפין לעובד בתאגיד (כולל עובד קבלן) בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35.
- סכום התגמול של אותו עובד/נושא משרה יחושב על בסיס קבוצתי, כלומר יכלול תגמולים גם מתאגידים קשורים כהגדרתם בחוק זה.
- לצורך חישוב הכנסתו החייבת במס של תאגיד פיננסי, נקבע כי הוצאה שעולה על תקרה המוגדרת בחוק לא תותר בניכוי כהוצאה מוכרת. התקרה שהוגדרה בחוק הינה לא יותר מ-2.5 מיליון ש"ח בשנה ובמקרה שהתגמול עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, התקרה תפחת בסכום ההפרש שבין התגמול לבין 2.5 מיליון ש"ח (להלן – "התקרה").

- נקבעו כללי דיווח לרשות המסים לגבי פרטי תגמול העולה על התקרה.
- נקבעה סנקציה, לפיה תאגיד שלא יעמוד בכללים - יראו בהתקשרות כעסקה חסרת תוקף (לפי סעיף 280 לחוק החברות).

לגבי התקשרויות שאושרו ביום פרסום החוק ואילך, חלות מגבלות השכר מיום הפרסום, ואילו ההשפעה על הכנסה חייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים יחולו החל מה-1 בינואר 2017. לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו מגבלות השכר וההשפעה על הכנסה החייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים החל מתום ששה חודשים מיום הפרסום.

ביום 7 באפריל 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לבנק מכניסת החוק לתוקף, לרבות, בחינת האפשרות לעזיבת אנשי מפתח, ובחינת ההשפעות על התוכניות ארוכות הטווח של הבנק כולל היכולת לבצע תוכנית התייעלות משמעותית, בהתאם לדרישת הפיקוח.

בנוסף נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים הקרובים של הבנק, על רקע השינויים שחלו בנסיבות, העלולים להשליך על אומדני הפרישה בתאגידים הבנקאיים.

ביום 6 ביוני 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב נוסף ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים בנושא היערכות הבנקים ליישום החוק, וזאת לאור החשש שהתעורר בקרב נושאי משרה ועובדים בכירים בתאגידים הבנקאיים, לפיו החוק יפורש באופן העלול לפגוע משמעותית בזכויות פרישה שצברו בגין שנות עבודתם שקדמו למועד תחולת החוק. לפי האמור במכתב, חשש זה עלול להוביל לעזיבה של מנהלים בדרגים בכירים בחלק מהתאגידים הבנקאיים, ואף של עשרות מנהלים בדרגי הביניים בחלק מהתאגידים הבנקאיים.

במכתב האמור מבהירה המפקחת על הבנקים, כי בנק ישראל שותף לעמדה לפיה את החוק יש להחיל ממועד כניסתו לתוקף ואילך ולא על זכויות עבר של העובדים. על רקע זה מובהר במכתב, כי על כל תאגיד בנקאי לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת למנוע פגיעה בהתנהלותו התקינה. עליו לפעול, בין היתר, על בסיס חוות דעת משפטיות וחשבונאיות מבוססות, להתאמת תנאי התגמול של העובדים בו לקבוע בחוק, ובכלל זה לתת מענה להתחייבויות התאגיד הבנקאי כלפי העובדים הרלוונטיים בגין זכויות העבר שלהם. זאת על פי תכלית החוק, תוך מתן גילוי מלא לעובדים הנוגעים בדבר לגבי המשמעויות של המתווה המוצע, על מנת שיוכלו לקבל החלטה מושכלת.

כניסתו לתוקף של חוק מגבלת התגמול תחייב את הבנק לפגוע בתנאי העסקתם של נושאי משרה ובקשר לכך ועדת התגמול של הבנק שוקדת על אימוץ מדיניות תגמול חדשה. כמו כן, כניסתו לתוקף של החוק צפויה לפגוע, באופן מוגבל יותר, בתנאי העסקה מסוימים של בעלי תפקיד מרכזי בבנק, שמועסקים בחוזים אישיים. פגיעה צפויה זו בתנאי העסקה צפויה להקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי זכאות להודיע על סיום כהונתם בבנק תוך זכאות לתנאי מפוטר, כפי שאלו נקבעו בתנאי העסקתם בבנק ולזכותם בזכויות שונות לרבות, פיצויים מוגדלים או זכאות לפנסיה מוקדמת, עד הגיעם לגיל הפרישה.

כמפורט [בביאור 3.23 ג' לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015 \(עמוד 302\)](#), הבנק ביצע הפרשה בגין התחייבויות הנובעות מסיום יחסי עובד-מעביד, בהתאם להערכה לסבירות התממשות החשיפה לתשלום הסכומים כאמור, בהתבסס, בין היתר, על ניסיון העבר ועל הציפייה שהיתה שמרבית המנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם בבנק עד לגיל הפרישה. על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר, הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות

החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד, בתנאי מפורט, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר, ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו.

על רקע הגידול המשמעותי בסבירות, והשינוי במועדים, לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק, בשל הרעת התנאים הצפויה להם לאור כניסתו לתוקף של החוק; המגבלות על אופק הקידום; והזכויות שכבר נצברו להם, אישר דירקטוריון הבנק, לאור הערכת ההנהלה ובהתאם לחוות דעת משפטיות, לעדכן את ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד. זאת, על פי הזכויות שנצברו, בהתאם לתנאי העסקתם של חברי הנהלה ושל מנהלים אחרים שמועסקים בחוזים אישיים.

בהתאם לאמור לעיל, הגדיל הבנק את סך ההפרשה בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 בגין אוכלוסיית נושאי המשרה ובעלי התפקיד המרכזי כאמור בסך של כ-117 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה סך של כ-36 מיליון ש"ח הינו בגין חברי הנהלה, ובכלל זה המנכ"ל הראשי. בהתאם לכללי החשבונאות ולהוראות הדיווח לציבור, עדכון האומדן כאמור נזקף לרווח כולל אחר. כמפורט [בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015 \(עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224\)](#) סכום זה מעודכן בתקופות דיווח עוקבות לדוח רווח והפסד.

ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"ץ בעניין חוק מגבלת התגמול. העתירה מבקשת לקבוע כי אין בהוראות החוק כדי לפגוע בזכויות עובדים לפנסיה ולפיצויי פיטורים הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק. בנוסף, העתירה מבקשת לבטל את הסעיף שיוצר באופן מעשי תקרת שכר אבסולוטית ומגביל את שכרו של העובד המתגמל ביותר בארגון לשיעור של עד פי 35 מהשכר הנמוך ביותר.

לבקשת איגוד הבנקים נתן בית המשפט ביום 11 ביולי 2016 צו ביניים, לפיו עובדים בתאגידים בנקאיים ונושאי משרה בכירה בתאגידים אלה, שיודיעו על התפטרות מעבודתם בתאגידים בתוך 45 ימים ממועד ההכרעה בעתירה או ביטול צו הביניים, לא יאבדו את זכאותם הנוכחית לקבל את מלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו במועד הגשת הבקשה למתן צו הביניים.

בדיון שהתקיים ביום 27 ביולי 2016 ניתן צו על תנאי המורה למשיבים להגיש תצהירי תשובה עד ליום 29 באוגוסט 2016 אשר במסגרתם יתייחסו, בין היתר, לשאלות שונות שהופנו אליהם על ידי בית המשפט. כמו כן, הוחלט על הרחבת מותב השופטים שידון בעתירות. צו הביניים נשאר על כנו ללא שינוי. דיון נוסף בעתירה נקבע ליום 7 בספטמבר 2016.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/תיקון מס' 15), התשע"ו-2016

ביום 7 ביוני 2016 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/תיקון מס' 15), התשע"ו-2016. החוק מאפשר לחברות מנהלות של קופות גמל להקים מוצר חיסכון נוסף שייקרא "קופת גמל להשקעה", המיועדת לתשלום סכום הון לעמית. הכספים בקופות גמל להשקעה יהיו נזילים והחוסך יוכל למשוך אותם בכל עת בסכום הוני, ללא הטבות מס, או לקבל עליהם פטור ממס רווחי הון אם יחליט לקבלם כקצבה. סך התשלומים שעמית יהיה רשאי להפקיד בכלל חשבונותיו בקופות גמל להשקעה לא יעלה על 70,000 ש"ח בשנה.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 16), התשע"ו-2016 הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק

ביום 23 בפברואר 2016 נחתם בין נשיאות הארגונים העסקיים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת הפרשות לביטוח פנסיוני במשק, אשר נועד לקבוע הגדלת שיעורי ההפקדות שיחולו על כלל העובדים והמעסיקים במשק החל מיום 1 ביולי 2016 ("הסכם המסגרת"). ביום 23 במאי 2016 פורסם צו הרחבה בדבר הגדלת ההפרשות לביטוח פנסיוני במשק, שהרחיב את תחולת הסכם המסגרת לכלל העובדים והמעסיקים בישראל.

ביום 16 ביוני 2016 פורסם תיקון לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 16) התשע"ו-2016. סעיף 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 תוקן בעקבות הסכם המסגרת ונקבע בו כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה שלפיה שיעור ההפקדה לקופת גמל מסוימת עומד על שיעור מסוים משכרו של העובד וכולל תשלום של המעסיק לרכישת ביטוח מועדף בשיעור הדרוש להבטחת 75% משכרו של העובד או בשיעור של 2.5% משכרו כאמור, לפי הנמוך מביניהם, ושיעור ההפקדה לפי הדין או ההסכם לסוג אחר של קופת גמל עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהתניה כאמור התניה של מעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד עובד לסוג מסוים של קופות ובלבד שהעובד יהיה זכאי לשיעור הפקדה למרכיב תשלומי המעסיק שלא יפחת משיעור ההפקדה שנקבע (מיום 1 ביולי 2016 6.25%, מיום 1 בינואר 2017 6.5%).

חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016

ביום 23 ביוני 2016 פורסם חוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016. החוק מייצר מסגרת משפטית מקיפה בנושא המאבק בטרור הכוללת סמכויות מהתחום הפלילי, המנהלי והאזרחי, שהיו פזורות עד עתה בדברי חקיקה שונים.

בין היתר כולל החוק הרחבה של הגדרת "ארגון טרור" כך שזו תכלול מעתה הן ארגוני טרור במובנם הקלאסי והן "ארגוני מעטפת", שאינם מבצעים מעשי טרור באופן ישיר אולם מעודדים ומאפשרים את פעילותם. בנוסף, החוק קובע שורה של עבירות פליליות חדשות הקשורות לארגוני טרור וביניהן ניהול של ארגון כזה וחברות בו; עמידה בראש ארגון טרור; מילוי תפקיד ניהולי או פיקודי בארגון טרור; הכוונת חברי הארגון לביצוע פעולות טרור; גילוי הזדהות עם ארגון טרור; הסתה לטרור; ואי מניעת טרור. החוק מחמיר את הענישה בגין פעילות טרור ובגין סיוע לפעילות שכזו ואף קובע כי ניתן יהיה להחזיק חשוד בעבירות טרור במעצר של 48 שעות טרם הבאתו בפני שופט לצורך דיון מעצר וכי ניתן לעכב את זכות ההיוועצות שלו בעורך דין למשך פרק זמן זה. החוק גם מאפשר שימוש באמצעים שונים למניעת טרור, לרבות הוצאת צווי מעצר מנהליים וצווי איסור יציאה מן הארץ, וכן מאפשר חילוט כספים ורכוש מיחידים וארגונים החשודים בעבירות טרור.

החוק כולל מנגנוני הכרזה על ארגוני טרור המיועדים להחליף את אלו הקיימים כיום בפקודת מניעת טרור; בתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945; ובחוק איסור מימון טרור, תשס"ה-2005. הליך ההכרזה החדש שנקבע בחוק כולל שני מסלולים: האחד, הכרזה של שר הביטחון על ארגון טרור או על ארגון "מעטפת"; והשני, הכרזה של וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי על פעיל טרור זר או על ארגון טרור זר שהוכרז ככאלה מחוץ לישראל.

החוק מבחיר כי מקום בו קמה, על פי הקריטריונים שבחוק, חובת דיווח על רכוש הנחשד כרכוש טרור, על המוסדות עליהם חל משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות בנקים, לדווח על כך הן לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור והן למשטרת ישראל.

החוק ייכנס לתוקף ביום 1 בנובמבר 2016 ובמקביל לכניסתו לתוקף יבוטלו פקודת מניעת טרור, חוק איסור מימון טרור וחוק סדר הדין הפלילי (עצור החשוד בעבירת ביטחון) (הוראת שעה), התשס"ו-2006 ועשרות תקנות הנכללות בתקנות ההגנה לשעת חירום.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016 ותזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) (תיקון), התשע"ו-2016.

ביום 1 באוגוסט 2016 פורסם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016. במסגרת החוק נקבעה לראשונה מסגרת כוללת להסדרת שוק האשראי החוץ-בנקאי וחוף-מוסדי בישראל וכן הורחבה באופן משמעותי הסדרת שוק מתן שירותי המטבע.

להלן עיקרי החוק:

- נקבע משטר רגולטורי כולל בכל הנוגע למתן אשראי חוץ בנקאי וחוף מוסדי, אשר יחול על גופים העוסקים במתן אשראי שאינם נתונים לפיקוח של רגולטור אחר.
- נקבע כי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר יהיה המפקח על נותני שירותים פיננסיים ומוקנות לו סמכויות אסדרה, פיקוח, אכיפה ובירור מנהלי נרחבות, לרבות הטלת עיצומים כספיים.
- נקבעה הרחבה משמעותית של הפיקוח על מתן שירותי מטבע, כך שלצד החובות החלות כיום בהקשר של איסור הלבנת ההון ומימון טרור יחול משטר רגולטורי מקיף גם בתחום זה.
- הגדרת "מתן אשראי" בחוק רחבה מאד וכוללת, בין היתר, העמדת מסגרת אשראי, שירותי ניכיון, מתן אשראי אגב מימון רכישה או השכרה ומתן ערבות להתחייבות של אחר.
- הגדרת "נכסים פיננסיים" הורחבה לעומת זו הקיימת בחוק איסור הלבנת ההון, כך שתכלול באופן מפורש גם כרטיסי "Prepaid" ומטבעות וירטואליים.
- נקבעו דרישות רישוי מנותני השירותים בנכס פיננסי ונותני האשראי לפי היקף פעילותם וכן דרישות הון עצמי מזערי, ממשל תאגידי וחובות דיווח אשר יחולו על בעלי הרשיונות.
- בעלי שליטה ובעלי עניין נדרשים לקבל היתר לשליטה או החזקת אמצעי שליטה מהמפקח.

מועד כניסת החוק לתוקף הוא ה-1 ביוני 2017 ביחס למתן אשראי וה-1 ביוני 2018 ביחס למתן שירות בנכס פיננסי.

החוק נועד לפתח את ענף השירותים הפיננסיים החוף מוסדיים, ליצור חלופה הולמת למערכת הבנקאית בתחום, להגן על ציבור הצרכנים ולמנוע שימוש בענף זה בידי גורמים עבריינים למטרות שאינן כשרות. החוק עתיד להוות בסיס גם להסדרה של הנפקת כרטיסי חיוב חוץ-בנקאיים וכן לפעילות של פלטפורמות מקוונות לתיווך באשראי (P2P). בהקשר לכך פורסם ביום 13 ביולי 2016 תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים חוץ-מוסדיים) (תיקון), התשע"ו-2016, על פיו מוצע לאפשר לנותן שירותים פיננסיים לעסוק, בנוסף לפעילות מתן האשראי שלו, בהנפקת כרטיסי חיוב. לצורך זה, יוגדר סוג רישיון נוסף ("רישיון מנפיק") שיאפשר למחזיק בו לעסוק בהנפקת כרטיסי חיוב. כיום אין בישראל הסדרה חוקית לפעילות הנפקה של כרטיסי חיוב בידי גופים שאינם תאגידי עזר בנקאיים.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

ביום 3 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016.

בהתאם לחוק יתפזר אגף שוק ההון במשרד האוצר לרשות שתיקרא: רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. הרשות תפעל כיחידה עצמאית במשרד האוצר והשר הממונה עליה יהיה שר האוצר. שר האוצר ימנה, באישור הממשלה, ממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון והוא יהיה אחראי על מילוי תפקידיה של הרשות ועל ניהולה השוטף. זאת במטרה ליתן לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון עצמאות וחופש פעולה מנהלי רב יותר מאשר היום.

החוק יכנס לתוקף ביום 1 בספטמבר 2016.

חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון מס' 22), התשע"ו-2016

ביום 4 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 22), התשע"ו-2016.

בהתאם לחוק, תאגיד בנקאי המבקש לסגור סניף קבוע, יגיש למפקח על הבנקים בקשה מנומקת בכתב על כך. המפקח יודיע בתוך 30 ימים מיום קבלת הבקשה לסגירת הסניף (ואם ביקש פרטים נוספים הדרושים לדעתו לבדיקת הבקשה - בתוך 30 ימים מקבלת הפרטים) אם הוא מסכים או מתנגד לסגירת הסניף, והוא רשאי להתנות את סגירת הסניף בתנאים, לרבות דחיית מועד הסגירה. החלטה בדבר התנגדות לסגירת סניף קבוע תתקבל לאחר שניתנה לתאגיד הבנקאי הזדמנות להשמיע את טענותיו ולאחר התייעצות עם ועדת הרישיונות.

בנוסף נקבע, כי אם ניתנה החלטה בדבר הסכמה לסגירת הסניף הקבוע, התאגיד הבנקאי יודיע על כך ללקוחותיו בכתב וכן בדרכים שבהן הוא נוהג למסור הודעות לאותם לקוחות, ויהיה רשאי לסגור את הסניף רק לאחר שחלפו 60 ימים ממועד מסירת ההודעה ללקוחות. בנוסף, מוצע לקבוע כי השיקולים שהמפקח מביא בחשבון בעת החלטה למתן היתר סניף, לרבות שיקולים של טובת הציבור, יובאו בחשבון גם בהחלטה בבקשה לסגירת סניף.

הצעות חקיקה

הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015. הצעת חוק מתוקנת נידונה בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. הצעת החוק מבקשת להסמך את רשות המסים לדרוש מידע מגופים פיננסיים לגבי לקוחותיהם, בנוגע למאפיינים שונים של העלמות מס, כגון העברת כספים למדינות בחו"ל, שהן מקלטי מס. פניות לקבלת מידע כאמור יהיו כפופות לקבלת אישור של ועדה ציבורית והיועץ המשפטי לממשלה.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016

ביום 7 במרס 2016 אושרה הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי בקריאה ראשונה. ההצעה כוללת רפורמה מקיפה, מבנית ומהותית, בהליכי חדלות הפירעון של יחידים ותאגידים. בהצעה כלולות הוראות המתייחסות לכלל סוגי החייבים, ולצידן הוראות העוסקות בהיבטים הייחודיים לסוגי חייבים שונים – יחידים ותאגידים. ההצעה כוללת, בין היתר, את החידושים הבאים:

- הגדרת חדל פירעון תהיה לפי המבחן התזרימי ובהתאם לכך חדל הפירעון הוא מי שאינו יכול לשלם את חובותיו במועד, וזאת חלף המבחן המאזני הנהוג כיום.
 - נושה יוכל להגיש בקשה למתן צו פתיחת הליכים רק כאשר החייב לא שילם לו חוב במועד. נושה עתידי לא יהיה רשאי להגיש בקשה לפתוח בהליכים, אלא בנסיבות בהן קיים חשש ממשי כי החייב פועל במטרה להונות את נושיו, להעדיף מי מנושיו או להבריח את נכסיו.
 - בית המשפט המוסמך לעניין הליכי חדלות פירעון של יחיד יהיה בית משפט השלום ואילו הליכי חדלות פירעון של תאגיד ימשיכו להתנהל בפני בית המשפט המחוזי.
 - הליכי חדלות הפירעון של תאגיד יחלו בהליך מאוחד שבו ייקבע האם התאגיד חדל פירעון. רק לאחר הכרעה זו יחליט בית המשפט על הדרך בה נכון לטפל בחדלות הפירעון של התאגיד – הליכי שיקום או הליכי פירוק.
 - לגבי יחידים – יועבר ניהולם של חלק גדול מההליכים מבית המשפט המחוזי לכונס הרשמי (המכונה בהצעה "הממונה הרשמי") ולבית משפט השלום. ההליכים יחלו בתקופת בדיקה, אשר תחל עם מתן צו פתיחת ההליכים, בה ייבחן מצבו הכלכלי של החייב ובמהלכה תחול הקפאת הליכים. בתום הבדיקה יגיש הכונס הרשמי דוח לבית המשפט על בסיסו תיקבע תכנית שיקום לחייב, שעם השלמתה יופטר היחיד מחובותיו. אם ליחיד אין יכולת לשלם לנושיו הוא יופטר באופן מיידי. בנוסף מוצע לקבוע מסלולים חלופיים לחייבים חסרי אמצעים ובעלי חובות נמוכים, שיתנהלו בעיקר בידי מערכת ההוצאה לפועל, בדרך כלל ללא מעורבות של בית המשפט.
 - מעמדם העדיף של חלק מן ה"חובות בדין קדימה" – יבוטל.
 - שעבוד צף יחול רק על הנכסים של החייב במועד מתן הצו ועל נכסים שיגיעו לחייב ממועד זה ואילך כתמורה לנכסים הנ"ל או כנכס חלופי הניתן לזיהוי ועקיבה.
 - נושה מובטח בשעבוד צף יהיה זכאי לפרוע את חובו המובטח מהשעבוד הצף רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים עליהם חל השעבוד. יתרת הנכסים המשועבדים תשמש לתשלום החובות הכלליים.
 - דירקטורים בתאגיד הנמצא בחדלות פירעון נדרשים לנקוט באמצעים סבירים לצמצום היקפה של חדלות הפירעון.
 - לראשונה נוסף חלק המתייחס לניהול הליכי חדלות פירעון שיש להם היבטים בין לאומיים.
 - תאגיד יוכל לבצע הסדר חוב בשלב מוקדם, עוד בטרם חדלות הפירעון, במטרה לעצור את התדרדרותו, וזאת בהמשך להמלצות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל (וועדת אנדורן).
- נוסחים מתוקנים של ההצעה נידונים בוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

הצעת חוק חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה (תיקוני חקיקה), התשע"ה-2015

ביום 20 ביוני 2016 אישרה ועדת הכלכלה של הכנסת לקריאה ראשונה את הצעת חוק חובת אזהרה בפרסום ושיווק של הלוואה. לפי ההצעה, תאגידים בנקאיים ומלווים חוץ בנקאיים, לא יפרסמו ולא ינקטו דרך שיווק אחרת המעודדת לקיחת הלוואה, אלא אם כן צורפה לה אזהרה כי "אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל".

תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותי אשראי ופיקדון), התשע"ו-2016

ביום 11 ביולי 2016 פרסם משרד האוצר את תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותי אשראי ופיקדון), התשע"ו-2016.

התזכיר עוסק בהסדרת תחום ה"בנקאות הזעירה" אשר כולל: (א) יחידים וכן עמותות או חברות לתועלת הציבור, שהינן גופים ללא מטרת רווח שמאפשרים הפקדת פיקדונות כספיים וקבלת הלוואות ללא ריבית - גמ"חים; (ב) אגודות שיתופיות שנותנות לחבריהן שירותי פיקדון ואשראי, לצד שירותים נוספים שהינם שירותי בנקאות בסיסיים - אגודות אשראי;

התזכיר דן, בין היתר, בנושאים הבאים: קביעת הרגולטור שיפקח על גופים אלה, הגדרת שירותי האשראי והפיקדון המפוקחים, רישוי נותני שירותי אשראי ופיקדון והפיקוח על נותני שירותי אשראי ופיקדון.

גופים אשר עוסקים במתן שירותי אשראי ופיקדון, ואשר מושת עליהם פיקוח, דוגמת בנקים או גופים מוסדיים, מוחרגים מהחוק.

הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016

ביום 25 ביולי 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק ניירות ערך (תיקון מס' 60) (שינוי מבנה הבורסה), התשע"ו-2016.

בהצעת החוק מוצע לשנות את מבנה הבעלות על הבורסה, תוך הפיכתה לחברה למטרות רווח.

כמו כן, מוצע להרחיב את בסיס החברות בבורסה ולהנגיש אותה למספר גדול יותר של גורמים בעלי זכות מסחר, באופן שהגישה למסחר לא תהא עוד תלויה בקיומן של זכויות בעלות בבורסה, אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין חברים פוטנציאליים.

בנוסף, דנה הצעת החוק בנושאים שלהלן: מעבר הבורסה לשבוע מסחר בימים שני עד שישי, חיזוק מנגנוני הפיקוח על הבורסה, קביעת תנאים למתן רישיון לפתיחת בורסה והיתרי שליטה בבורסה וכן קביעת הסדרי ממשל תאגידי.

הצעת חוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 8 והוראת שעה), התשע"ו-2016

ביום 1 באוגוסט 2016 התפרסמה הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 8 והוראת שעה), התשע"ו-2016.

להלן עיקרי התיקון:

- החלת הדרישות הקיימות כיום בחוק ביחס לבנק המעמיד ליווי פיננסי, גם על מבטח המעמיד ליווי פיננסי לפרויקט, לרבות מנגנון תשלום באמצעות שוברים, המצאת בטוחה (אצל מבטח - פוליסת ביטוח) תוך 14 ימי עסקים והטלת עיצום כספי.
- כהוראת שעה לחמש שנים מיום תחילתו של החוק, נקבע כי הערבות הבנקאית או פוליסת הביטוח שיינתנו כבטוחה על פי החוק, יונפקו ללא רכיב המע"מ. תוקם במשרד האוצר קרן שמטרתה השבת סכומים בגובה רכיב המע"מ לקונים. תקנון הקרן יותקן על ידי החשב הכללי, בהסכמת המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח. זכותו של המוכר לקבלת החזר רכיב המע"מ במקרה של מימוש הבטוחה, משועבדת בשעבוד ראשון לטובת המדינה. בעת מימוש ערבות בנקאית, תשיב הקרן לרוכש, באמצעות הבנק או המבטח שהנפיק את הבטוחה (ערבות או פוליסה), את מרכיב המע"מ תוך 14 ימים ממועד פניית התאגיד הבנקאי או המבטח. עם קבלת הסכום מהקרן, יעבירו התאגיד הבנקאי או המבטח, לידי הקונה. על הבנק או המבטח לפנות לקרן בתוך 2 ימי עסקים ממועד מימוש הבטוחה, בבקשה לקבל את החזר רכיב המע"מ.

הוראות מהותיות של בנק ישראל

היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים

ביום 28 בפברואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, מתכונת היתר לפתיחת סניפים חלקיים וניידים. ההיתר יאפשר לבנקים לפתוח סניפים חלקיים באתרים שונים. את הסניף החלקי ניתן יהיה להפעיל בחדר מתאים עם שילוט של הבנק או באמצעות סניף הניתן לניוד ותפעול ממקומות שונים, לרבות מתוך רכב מתאים. הסניף יפעל בתדירות קבועה, כפי שיקבע הבנק ולכל הפחות אחת לחודש.

השירותים בסניף יינתנו רק ללקוחות שהם יחידים או עסקים קטנים.

בנק יהיה רשאי לספק בסניף כאמור, את כל השירותים הבנקאיים למעט: החתמה על ערבות, העמדת הלוואות לדיוור וייעוץ ושיווק השקעות.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור

ביום 1 במאי 2016 פרסם בנק ישראל תיקון להוראה 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור.

במסגרת התיקון נקבע, כי לצורך חישוב שיעור המימון של הלוואה לדיור לזכאים בפרויקטים שבמסגרתם ניתנת על ידי המדינה הנחה בקרקע, דוגמת "מחיר מטרה" ו"מחיר למשתכן", תאגיד בנקאי רשאי לבסס את שווי הנכס על הערכת שמאי, במקום על מחיר הרכישה בפועל. נקבע, כי אם הערכת השמאי עולה על 1.8 מיליון ש"ח, יש לבסס את שווי הנכס על 1.8 מיליון ש"ח או על מחיר הרכישה, הגבוה מביניהם. עוד נקבע כי על הרוכש לשלם לפחות 100 אלף ש"ח מסכום הרכישה ממקורותיו העצמיים.

כאשר נקבעים קנסות בגין הפרת תנאי התכנית בפרויקטים אלו, יש להפחית סכומים אלו משווי הדירה, אלא אם קיימת לבנק זכות הקודמת לזכות המדינה לקבלת הקנס בעת מימוש הנכס.

הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב

ביום 1 במאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב.

הוראה זו מתייחסת לראשונה באופן ייעודי לגופים פיננסיים שעיסוקם המרכזי הנו סליקת עסקאות של כרטיסי חיוב.

ההוראה מקלה חלק מהדרישות הרגולטוריות שהוטלו עד היום על חברות כרטיסי האשראי וסולקים, ובכלל זה היא מקלה בדרישות ההון מסולק, תוך הבחנה בין סולקים שהיקפי פעילות האשראי שלהם אינו משמעותי לבין יתר הסולקים.

בנוסף דנה ההוראה בנושאים הבאים: קיום תשתיות הולמות של ממשל תאגידי, ניהול סיכונים, בקרה פנימית וניהול טכנולוגיית המידע; הגנה על כספים בסליקה; ניהול חשבונות בתי העסק, יחסי סולק-בית עסק, העברת כספים בעסקאות חיוב מידי, שימוש בתקן EMV, מנגנון הסטת אחריות, השכרת ציוד קצה מותאם טכנולוגיה חדשה (EMV) לבתי העסק ופירוט הוראות ניהול בנקאי תקין שחלות על סולק.

במסגרת קביעת ההוראה הועברו הסעיפים הרלוונטיים החלים על סולקים מהוראת ניהול בנקאי תקין 470 - כרטיסי חיוב, להוראה זו.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016 למעט סעיפים מסויימים שהועברו מהוראת ניהול בנקאי תקין 470, הדנות בעסקאות בכרטיסי חיוב מידי, בעסקאות בכרטיסי נטען ובחיבור מסוף חדש, שלגביהן נקבע תוקף שונה.

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 בנוגע לדרישות ההון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים.

במסגרת התיקון עודכן נספח ג' להוראה 203 ונכללה בו מסגרת מפורטת ביחס לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים, לרבות הבורסה בתל אביב. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לחשיפה לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות.

עוד נקבע כי ההנחיות החדשות יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ני"ע.

ביום 9 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב, שדוחה את מועדי הכניסה לתוקף של התיקון האמור, כך שייכנס לתוקף החל ביום 1 בינואר 2017. עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר, גם אם טרם הוכרזה ככשירה.

היתרי החזקה בבנקים לגופים המנהלים כספי לקוחות – עדכון מדיניות

ביום 16 ביוני 2016 פרסם בנק ישראל מכתב המעדכן את מדיניותו לגבי היתרי החזקה בבנקים לגופים המנהלים כספי לקוחות. בהתאם למדיניות המעודכנת, בעל שליטה בגוף המנהל כספי לקוחות (קופות גמל, חברות ביטוח, קרנות נאמנות, ותעודות סל), יורשה להחזיק עד 7.5% מאמצעי שליטה בתאגיד בנקאי, בכפוף לקבלת היתר מנגיד בנק ישראל ובכפוף לתנאים שייקבעו.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 454 בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיר

ביום 11 ביולי 2016 פרסם בנק ישראל עדכון להוראה 454 בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיר.

העדכון כולל תיקון לנוסח ההוראה המתוקנת, אשר נכנסה לתוקפה ביום 1 באפריל 2016.

בין היתר קובע התיקון, כי דף ההסבר ללקוח לגבי הפירעון המוקדם, יכול להיכלל כנספח להסכם ההלוואה או להסכם המסגרת ובלבד שיוצג בו באופן מודגש ומובלט, וזאת כדי למנוע כפילות.

כמו כן נקבע כי במקום להציג את נוסחת רכיב ההיוון ואופן חישובה בדף ההסבר, על התאגידים הבנקאיים להציג הפניה לאתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, בו יוצגו נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב באופן ברור. על ההפניה להוביל באופן ישיר למיקום באתר בו מוצגים נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב. כמו כן, על התאגיד הבנקאי למסור, ללווה המעוניין בכך, את נוסחת רכיב ההיוון ואופן החישוב, בדרך בה הוא נוהג לשלוח ללקוח הודעות או בכל דרך מקובלת אחרת בה יבחר הלווה.

בנוסף כוללת הטייטה הבהרות שונות לגבי המידע שייכלל בדף ההסבר שיימסר ללקוח ולגבי סיווג הלווה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות

ביום 11 ביולי 2016 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות.

הוראה זו מסדירה את הכללים למתן הטבות לא בנקאיות של תאגידים בנקאיים ללקוחותיהם. התיקון מרחיב את האפשרויות העומדות בפני תאגידים בנקאיים למתן הטבות לא בנקאיות ללקוחותיהם אגב התנהלות שוטפת של הלקוח בחשבון עובר ושב, ובכלל זאת הצטרפות ושימוש בשירותי בנקאות בתקשורת.

התיקון אינו מאפשר לתאגידים בנקאיים לתת הטבה לא בנקאית אגב פתיחה של חשבון עובר ושב (למעט תשלום כסף או חפץ קטן ערך לצורכי שיווק התאגיד הבנקאי) או בעת מכירת מוצרים בנקאיים אחרים ובכלל זה הפקדת פיקדון, העמדה או ניצול של אשראי, פתיחת תיק השקעות וניהולו וייעוץ להשקעות או ייעוץ פנסיוני.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ו-2016 וצו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016

ביום 19 ביולי 2016 פרסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ו-2016, וצו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות דוחות סטנדרטיים לבקשת לקוח), התשע"ו-2016 הכוללים תיקונים שונים בתחום העמלות, כמפורט להלן:

- צירוף יזום של אזרח ותיק או אדם בעל מוגבלות לשירות המסלולים הבסיסי.
- לקוח אשר סגר את חשבונו - יהיה זכאי לקבל העתק הודעות מכוח הדין, אשר נשלחו אליו באמצעות שירותי בנקאות בתקשורת במהלך תקופה של 6 חודשים שקדמה לסגירת החשבון, פעם אחת ללא עמלה.
- הכללת סוג דוח "מכתב המלצה" תחת שירות הפקת דוחות הכרוכים באיסוף מידע.
- עמלה בגין שינוי מועד פירעון הלוואה לדיור תהיה בסכום שאינו עולה על מחיר שירות של פעולה אחת על ידי פקיד לכל הלוואה, בעד כל אחד מארבעת השינויים הראשונים בכל שנה.
- הכרזה על שירות הפקת דוחות לבקשת לקוח כשירות בר-פיקוח, וקביעת מחירו המקסימלי על 15 ש"ח לדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין 367 בנושא בנקאות בתקשורת

ביום 21 ביולי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה, בנושא בנקאות בתקשורת. ההוראה דנה, בין היתר, בנושאים הבאים:

- פתיחת חשבון חדש באופן מקוון.
- הצטרפות לשירותי בנקאות בתקשורת באופן מקוון.
- לקוח שהצטרף לשירותי בנקאות בתקשורת יוכל לבצע העברות ותשלומים לצד ג' באופן מקוון וכן להגדיר מוטבים קבועים בחשבונו ללא חובת הגעה לסניף כפי שנדרש היה עד היום.

- יוסרו ההגבלות שהיו מוטלות עד כה באשר לתקרות סכומי העברות על ידי הלקוחות למוטבים שאינם רשומים - לצד קביעת תקרות על ידי התאגיד הבנקאי, לפי מדיניות ניהול הסיכונים שתגובש בנושא.
- לקוח שהצטרף לשירותי בנקאות בתקשורת יוכל לעדכן פרטים בחשבוננו (כגון שם משפחה וכתובת) וכן לקבל סיסמה ראשונית ולשחרר סיסמה חסומה באופן מקוון ללא חובת הגעה לסניף;
- בכפוף לאישור המפקח, לקוח יוכל לקבל שירותי ריכוז מידע מכל גוף פיננסי שבו יש לו חשבון. הלקוח יבחר את הבנק בו הוא מעוניין שהמידע ירוכז.
- לצד הקלות אלו, חלה על הבנקים אחריות לנהל את היבטי אבטחת המידע, והסיכונים הכרוכים ביישום ההוראה, וכן להפעיל בקורות מורחבות.
- ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2017, למעט הסעיף העוסק בתמיכה פונקציונאלית לביצוע עסקאות בכרטיס חכם בעמדות אוטומטיות לשירות עצמי המשמשות למשיכת מזומן, שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2018.
- תאגיד בנקאי רשאי לפעול על פי ההוראה במועד מוקדם יותר, בהתקיים תנאים מסוימים, המפורטים בהוראה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 בנושא מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים

ביום 25 ביולי 2016, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 420, בנושא מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים. על פי ההוראה, יוכל לקוח שיבחר בכך, לקבל את מרבית ההודעות באמצעות בנקאות בתקשורת. הבנק יוכל להציע ללקוח לקבל התראות שיסייעו לו בניהול החשבון לטלפון הנייד (מסרונים, SMS) או בדואר אלקטרוני. כמו כן, ההוראה מחייבת את הבנק לשלוח מסרון (SMS) ללקוח אשר סורבו חמישה שיקים בחשבוננו או שהוטלה הגבלה על חשבוננו.

התיקונים להוראה בתוקף מיום פרסומם, למעט מספר סעיפים, שייכנסו לתוקף באופן מדורג עד 1 ביולי 2017.

הנחיה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם

ביום 7 באוגוסט 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים, הנחיה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם.

ההנחיה מרחיבה את סוגי ההסכמים אשר לגביהם לא תידרש חתימתו של הלקוח.

טיוטות מהותיות של בנק ישראל

טיוטת הוראת ניהול בנקאי בנושא מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים

ביום 19 במאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מיזם לאיתור פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים.

על מנת לסייע ללקוחות הבנקים לאתר פיקדונות ללא תנועה וחשבונות של נפטרים, הוחלט להקים פלטפורמה אינטרנטית אשר תאפשר לבעלי פיקדונות ללא תנועה וליורשים של לקוחות הבנק שנפטרו, לקבל מידע בנוגע לפיקדונות ולחשבונות כאמור.

הטיוטה כוללת הוראות אשר נועדו להסדיר היבטים שונים הנוגעים למיזם ובכלל זה:

הגדרת "פיקדון ללא תנועה" לצרכי המיזם; חובת הצגת הפנייה בדף הבית של אתר האינטרנט של הבנק לדף ייעודי באתר הבנק שיעסוק בפניות הציבור בנושא; חובת מינוי גורם ייעודי לטיפול בפניות לקוחות בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות נפטרים; חובה לקבוע בנהלי הבנק את תהליך זיהוי הלקוח או היורש; הסרת מידע אודות לקוח מהמיזם.

טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 25 במאי 2016 פרסם בנק ישראל טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

הצורך בתיקון ההוראה עלה בעקבות פרסומו של חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016.

להלן עיקרי התיקון המוצע:

- צמצום הגדרת "עובד מרכזי" כך שאין חובה לכלול במסגרתה מנהל המדווח ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל.
- בכל הנוגע לאופן הענקה ותשלום של המרכיב המשתנה נקבע, כי קריטריונים שנקבעו מראש יכולים לכלול מרכיב של שיקול דעת ובלבד שסכומו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. תיקון זה החיל למעשה תיקון שנערך בחוק החברות לגבי המנכ"ל, גם על יתר העובדים המרכזיים.
- דחייה של תשלום התגמול המשתנה על פני מספר שנים -

לתאגיד בנקאי ניתן שיקול דעת לגבי אמצעי התשלום של התגמול המשתנה, בכפוף לכך שתמהיל אמצעי הענקה ותשלום של התגמול המשתנה יהיה עקבי עם ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי וייצור תמריצים מותאמים לאופק הזמן של הסיכון וליצירת ערך בטווח הארוך.

בנוסף הועלה רף התגמול המשתנה הפטור מדרישת דחיית התשלום, כאשר סך התגמול המשתנה, שהוענק לעובד המרכזי בגין השנה הקלנדרית, אינו עולה על 1/6 מהתגמול הקבוע באותה שנה.

טיוטת מתווה להקמת בנק חדש

ביום 14 ביוני 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת מתווה להקמת בנק חדש בישראל.

המתווה כולל תשתית רגולטורית מקיפה, שתאפשר ותתמוך בהקמה של בנקים חדשים, תוך הפחתה משמעותית של חסמי הכניסה הקיימים. החלק הראשון של המסמך מתמקד במתווה למתן רישיון בנק לחברות כרטיסי האשראי ואילו החלק השני של המסמך מתמקד בתנאים הנדרשים וההקלות להקמת בנק חדש מהיסוד.

בין היתר, קובע המתווה: הסרת חסם הדרישה למערכות תשתית מיכון ותפעול נפרדות לכל בנק; הקלות משמעותיות בדרישות ההון; הקלת תהליך מתן רישיון בנק; הקלת האפשרות להפעלת בנקאות בתקשורת ויצירת תשתית להקמת בנק דיגיטלי ללא סניפים; מתן אפשרות לבנקים דיגיטליים לעסוק בשיווק ביטוח; ובניית מודל פיקוחי ורגולציה מתאימים לבנקים חדשים וקטנים.

טיוטת הנחיה להנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלות - המשכיות עסקית

ביום 17 ביולי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת הנחיה להנגשת שירותים בנקאיים לאנשים עם מוגבלות - המשכיות עסקית.

התאגידים הבנקאיים נדרשים להתייחס לאופן הנגשת השירותים הבנקאיים וסיוע בהגעה למרחב המוגן, במסגרת הכוללת שלהם לניהול המשכיות העסקית. עליהם לבצע בחינה מקיפה של אופן הנגשת השירותים הבנקאיים בעת שיבושים תפעוליים ובמצבי חירום שונים ולעשות מאמץ כדי להבטיח, שהסיוע הניתן לאנשים עם מוגבלות בעת חירום וההגעה למרחב המוגן, יעשו במהירות, בנוחות ובבטיחות הנדרשת, תוך שמירה על כבוד האדם.

טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים

ביום 26 ביולי 2016 העביר הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית טיוטת חוזר תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 315, בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים. על פי החוזר, ישונה אופן המדידה של מגבלת חבות ענפית, כך שסיכון האשראי שהבנקים ביצעו כנגדו ביטוח מול חברות ביטוח בחו"ל יסווג בעיקרו בענף שירותים פיננסיים, במקום אשראי לענף הנדל"ן. שינוי סיווג זה יאפשר לתאגידים הבנקאיים להגדיל את היצע האשראי לענף הבינוי והנדל"ן.

ייעוץ פנסיוני

חוזר מסמך הנמקה

ביום 10 באפריל 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר נוסח עדכני של מסמך הנמקה, שמטרתו לקבוע נוסח אחיד וחדש למסמך ההנמקה שיימסר ללקוחות אגב הליך ייעוץ או שיווק פנסיוניים. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2017, למעט ההוראה הכלולה בדבר חובתו של בעל רישיון חדש לברר את זהות המוצרים שבידי לקוח באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית במקרה שבו נדרש מילוי מסמך הנמקה מלא, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר 2015. בעל רישיון רשאי ליישם את הוראות החוזר מיום פרסומו.

הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון

ביום 20 באפריל 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת חוזר בנושא הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל לחיסכון. טיוטת חוזר זו פורסמה בהמשך לתיקון שנערך במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 13 והוראת שעה), התשע"ו-2015 בו בוטלה ההגדרה של קופת גמל לא משלמת לקצבה והוגדרה קופת גמל חדשה בשם קופת גמל לחיסכון. מטרתה של טיוטת החוזר הנ"ל הינה לקבוע את התנאים וההוראות בהם תוכל חברה מנהלת לשלם קצבה מקופת גמל לחיסכון.

חוזר קידוד קופות גמל

ביום 21 באפריל 2016 וביום 13 ביוני 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, טיוטות לעדכון הוראותיו של חוזר קידוד קופות גמל, שמטרתו להטמיע שיטת קידוד אחידה המאפשרת זיהוי חד-חד-ערכי לכל מוצרי החיסכון הפנסיוני, באמצעותה יוכלו לתקשר הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע שונים.

חוזר חתימה גרפית ממוחשבת

ביום 31 במאי 2016 פרסם משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטת חוזר לעדכון הוראות חוזר חתימה גרפית ממוחשבת, וזאת בשל ההתפתחויות שחלו בשנים האחרונות בנוגע לדרכים הטכנולוגיות המאפשרות את אימות זהותו של הלקוח ואת אבטחת תוכן המסמכים. טיוטה זו מאפשרת לזהות את הלקוח באמצעות "אישור ממוחשב".

חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני

ביום 6 ביוני 2016 וביום 13 ביוני 2016 פרסמה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטות חוזר לעדכון הוראות חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. חוזר מבנה אחיד קובע מבנה של "רשומה אחודה" לשימוש הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם. הטיוטות כוללות עדכון לשדות וממשקים המפורטים בחוזר.

ביום 31 ביולי 2016 פרסמה הממונה נוסח מעודכן לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני. בחוזר נערכו שינויים בשדות המבנה האחד, בהמשך לטיוטת הוראות הממונה בדבר שינויים בדיווח קידוד אחיד בשדות מסלול השקעה, מיום 9 ביוני 2016.

חוזר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון

ביום 3 באוגוסט 2016 פרסמה הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון נוסח מעודכן של חוזר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון, שמטרתו לקבוע הוראות בדבר החובות החלות על בעלי רישיון במסגרת העברת הפקדות של מבטח או מעסיקו אל הגופים המוסדיים.

הוראותיו של החוזר המעודכן יחולו על כל ההתקשרויות שיהיו בתוקף החל מיום 1 בנובמבר 2016.

הוראות ונושאים נוספים

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016

ביום 24 במאי 2016 פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטה מעודכנת של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ו-2016. טיוטה זו מעדכנת ומתקנת את נוסח טיוטת התקנות שפורסמה ביום 29 ביולי 2015, כך שבטיטת התקנות הנוכחית אין התייחסות לחובת קיומה של הפרדה בין שירותי התפעול שמעניקים תאגידים בנקאיים לגופים מוסדיים לבין שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך לאותם גופים.

הנוסח המעודכן של טיוטת התקנות כולל הוראות לפיהן, בעת בחירת הגוף שמעניק שירותי רכישה ומכירה של ניירות ערך וכן שירותי החזקה של ניירות ערך, יהיה על הגוף המוסדי לנהל הליך תחרותי לפי המועדים והכללים המפורטים בטיטת התקנות.

טיטת תזכיר תקנות הביטוח הלאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016

ביום 22 ביוני 2016 פרסם משרד האוצר את טיוטת תזכיר תקנות הביטוח הלאומי (חיסכון ארוך טווח לילד), התשע"ו-2016. בהתאם לתקנות, החל מינואר 2017, יפקיד המוסד לביטוח לאומי 50 ש"ח לחודש עבור כל ילד עד גיל 18, לחשבון חיסכון ייעודי על שמו. בנוסף, ההורים יוכלו להפקיד 50 ש"ח נוספים מתוך קצבת הילדים לחשבון החיסכון.

המלצות הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל (ועדת שטרם) והצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016

ביום 3 ביוני 2015, מינה שר האוצר את הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים (ועדת שטרם). ביום 6 ביולי 2016 פרסמה הוועדה את המלצותיה הסופיות. ביום 4 באוגוסט 2016 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2016, הכוללת הוראות ליישום חלק מהמלצות הוועדה.

להלן עיקרי ההמלצות והצעת החוק:

הפרדת השליטה בחברות כרטיסי האשראי של הבנקים:

- בתוך 3 שנים ממועד פרסום החוק - ביטול הבעלות והשליטה של בנקים בעלי היקף פעילות רחב בחברות כרטיסי האשראי. מועד זה יידחה בשנה נוספת אם שיעור החזקותיו של הבנק באמצעי השליטה בחברות כרטיסי

האשראי פחת בתקופת שלוש השנים האמורות ל-40% או פחות, וזאת אם 25% לפחות מאמצעי השליטה בחברה הונפקו לציבור.

”בנק בעל היקף פעילות רחב” – בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל.

- בנק בעל היקף פעילות רחב לא יעסוק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב, לא יעסוק בסליקה, לא ישלוט ולא יחזיק באמצעי שליטה בתאגיד העוסק בתפעול הנפקה או סליקה כאמור. עם זאת, יהיה רשאי בנק כאמור, לתפעל הנפקה של כרטיסי חיוב באמצעות אחר או להתקשר עם סולק.
- בנק, גוף מוסדי גדול ותאגיד ריאלי משמעותי לא ירכוש מבנק בעל היקף פעילות רחב אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב.
- מתום 4 שנים ממועד פרסום החוק ועד 6 שנים ממועד זה, שר האוצר, בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות כי חברות כרטיסי האשראי יופרדו גם מבנק ששיעור נכסיו נמוך מ-20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל ובלבד שלא יפחת מ-10%, בשים לב בין השאר למצב התחרות בשוק האשראי.
- **הגבלות שיחולו על בנק המנפיק כרטיסי חיוב בתקופת המעבר:**

”תקופה המעבר” – התקופה שמיום פרסום החוק עד תום חמש שנים ממועד זה, ולגבי בנק בעל היקף פעילות רחב – עד תום שלוש שנים מהמועד שבו הפסיק הבנק לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב.

 - מתום שנה מיום פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, יבצע הבנק את תפעול ההנפקה של כרטיסי החיוב שהוא מנפיק גם באמצעות חברת כרטיסי חיוב, אחת לפחות, ולעניין בנק בעל היקף פעילות רחב וכל בנק אחר שאינו עוסק בעצמו בתפעול הנפקה – באמצעות שתי חברות כרטיסי חיוב לפחות, שאחת מהן לפחות אינה בשליטתו והוא אינו מחזיק בה אמצעי שליטה.
 - מתום שנתיים ממועד פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, בנק לא יבצע באמצעות חברת כרטיסי חיוב אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-40% מסך כרטיסי החיוב החדשים שהוא מנפיק ללקוחותיו.
- **הגבלות נוספות אשר יחולו בתקופת המעבר רק על בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב:**
 - חלוקת הכנסות הנובעות מתפעול ההנפקה של כרטיסי חיוב ומפעילות הלקוחות בכרטיסי חיוב, בין הבנק לבין חברת כרטיסי החיוב, תהיה בהתאם לקבוע בהסכם ההתקשרות ביניהם, שהיה בתוקף ביום 3 ביוני 2015, אלא אם כן הורה המפקח על הבנקים אחרת.
 - הבנק רשאי לפנות ללקוח בעניין חידוש כרטיס אשראי רק בתוך 45 ימים שלפני המועד לסיום חוזה כרטיס האשראי, ואולם רשאי הוא לפנות ללקוח לפני התקופה האמורה, במקרים הבאים: (1) חל שינוי מהותי במצבו הכלכלי של הלקוח; (2) קיימת מניעה לשימוש בכרטיס האשראי הקיים. תנאי חוזה כרטיס האשראי החדש, יהיו זהים לתנאי חוזה כרטיס האשראי הקיים.

- מתום שנתיים ממועד פרסום החוק ועד תום תקופת המעבר, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי האשראי של לקוחות הבנק כפי שהיה בשנת 2015.
- במהלך תקופת המעבר, חברת כרטיסי חוב רשאית לעשות שימוש בשמו של הלקוח, מענו ומספר הטלפון שלו, שהגיעו לידיה כדין לפני יום פרסום החוק או במהלך תקופת המעבר, אגב ביצוע תפעול הנפקה של כרטיסי חוב עבור בנק, וזאת לשם פנייה ללקוח לצורך הצעה למתן שירותים כמנפיק או לצורך הצעה למתן אשראי, אף ללא הסכמת הלקוח. ביקש לקוח מחברת כרטיסי חוב שלא ייעשה שימוש במידע לגביו, לא תהיה רשאית החברה להחזיק במידע או לעשות בו שימוש.
- תאגיד בנקאי לא ישלול מגוף פיננסי העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חוב שמנפיק התאגיד הבנקאי, את האפשרות לתת שירותים פיננסיים, לרבות מתן אשראי, ללקוחות התאגיד הבנקאי, ולא יגביל גוף זה מתן שירותים כאמור.
- תאגיד בנקאי לא ישנה לרעה את תנאי הסכם ההתקשרות עם לקוח רק משום שהלקוח התקשר או מעוניין להתקשר בהסכם לקבלת שירותים מגוף פיננסי אחר.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, אם פנה לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי או פנה תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות, יפיץ התאגיד הבנקאי את כרטיסי האשראי של מנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה. התאגיד הבנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, תאגיד בנקאי יציג ללקוח לפי בקשתו מידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי החוב של הלקוח. הצגת המידע על אודות עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חוב שהנפיק מנפיק אחר תהיה זהה להצגת המידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חוב שהנפיק התאגיד הבנקאי.

נושאים נוספים:

- תוקם ועדה מייעצת שתעקוב אחר יישום החוק, במהלך שש שנים מיום פרסום החוק.
- בתום שנה ממועד פרסום החוק, אם ביקש לקוח מתאגיד בנקאי, כי מידע בדבר היתרה בחשבון העו"ש שלו בתאגיד הבנקאי יימסר לגוף פיננסי, מידי יום או מידי תקופה ארוכה יותר, ימסור התאגיד הבנקאי את המידע לאותו גוף.
- הנמכת החסמים הרגולטוריים לכניסת בנקים חדשים לתחום הקמעונאי.
- בתי השקעות, גופים מוסדיים, וחברות קשורות למוסדיים יתומצו להציע לציבור הצרכנים אשראי קמעונאי.
- השלמת האסדרה שתחול על חברות מימון חוץ בנקאיות (לרבות P2P). חברות מפוקחות יוכלו להיות מקושרות למערכות התשלומים.
- העצמת התחרות בין בנקים קיימים - בנקים שאינם גדולים יורשו לשתף פעולה, בינם לבין עצמם וכן עם גופים חוץ בנקאיים אחרים, באיגום משותף של משאבי IT.

- בכפוף לאישור המפקח על הבנקים, בנק יהיה רשאי לעסוק במכירה של שירותי מחשוב ותפעול המשמשים בעיקרם את הבנק ובהשכרת מקרקעין המשמשים את הבנק לצרכי מחשוב ותפעול לשוכר שיעשה שימוש במקרקעין למטרה זו. המלצה זו נועדה לאפשר לבנקים ולגופים פיננסיים בעלי היקף פעילות צר, להתארח על מערכת של בנק קיים.
- קביעת אופק והקלות למתחרים חדשים - סיוע של המדינה במימון שירותי מחשוב וקביעת תנאים מקלים לאגודות אשראי, לרבות בכל הקשור לדרישות הון מינימאלי.
- קביעת זכות ללקוח ליצירת שעבוד נוסף לצורך קבלת אשראי ממממן נוסף, תוך איסור על הבנק המחזיק בשעבוד קיים, להתנות, מטעמים בלתי סבירים, על זכות הלקוח לשעבד שעבוד נוסף.
- קביעת ביטוח לפיקדונות המופקדים בבנקים - כל הבנקים יחויבו לבטח את הפיקדונות המופקדים בהם ברשות המבטחת. הפרמטרים של הביטוח ייקבעו, בין היתר, על בסיס רמת הסיכון של הבנק והסיכון הסיסטמי. תקבע תקרה להיקף הפיקדון המבטוח של לקוח יחיד בכל בנק. במקביל תבחן הקמת סכמת הגנה לנכסי סיכון בגופים פיננסיים מפקחים.
- אסדרת שירותי תשלום, בהתאם לעקרונות הנהוגים בעולם תוך התאמה לשוק המקומי, וקביעת תנאי הגישה למערכות התשלומים המבוקרות.
- לקוח יוכל לצרוך כל שירות בנקאי-פיננסי בתחומים של: אשראי, פיקדונות ותשלומים, גם לא מ"בנק האם" בו מתנהל חשבנו.
- בניית כלים טכנולוגיים לצרכן לצורך חיפוש והשוואת עלויות דיגיטליות.
- מתן הרשאה לגורם מפקח לבצע shopping פיננסי עבור הלקוח.

בהמשך להמלצות הוועדה פורסמו ההוראות הבאות:

- בהתייחס להנמכת החסמים הרגולטוריים לכניסת בנקים חדשים לתחום הקמעונאי, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 14 ביוני 2016 טיוטת מתווה להקמת בנק חדש בישראל, הכוללת תשתית רגולטורית מקיפה ומקלה להקמת בנקים חדשים.
- כחלק מקידום התחרות בשוק כרטיסי החיוב פרסם בנק ישראל ביום 18 ביולי 2016 פרוטוקול לביצוע עסקה בכרטיס חיוב ולשימוש בו. הפרוטוקול מבטא את ההיגיון העסקי והטכני שלפיו מבוצעות עסקאות בכרטיסי חיוב, ופרסומו נועד לאפשר לשחקנים נוספים לפעול במקטעים שונים של השוק.
- בהתייחס לאסדרת שירותי התשלום, פרסם בנק ישראל ביום 31 ביולי 2016 את תנאי הגישה למערכות התשלומים המבוקרות.
- יישום ההמלצות דלעיל יחייב את הבנק למכור את החזקותיו בלאומי קארד. יישום מלוא ההמלצות עלול להביא לפגיעה משמעותית במקורות ההכנסה של הבנק, כמו גם ליצירת נחיתות בשל הוראות רגולטוריות, למול מתחרים בחלק מתחומי הפעילות.

רגולציה בינלאומית

Base Erosion Profit Shifting (BEPS)

BEPS הינה תכנית שיזם פורום ה-G20 בשיתוף ה-OECD במטרה להתמודד עם תכנוני מס בינלאומיים של חברות גלובליות, המעבירות את רווחיהן לטריטוריות עם משטרי מס מיטיבים, ובמקרים רבים אף למקלטי מס בהם לא מוטל כלל מס. הפרויקט כולל תכנית פעולה מקיפה, שתספק מידע, ניתוח, דרכי פעולה והמלצות להתמודדות עם התופעה. פותחו דרכי פעולה על מנת להעניק לממשלות כלים במישור המקומי והבינלאומי להתמודדות עם תכנוני המס ולסייע למדינות להבטיח שהרווחים ימוסו במקום בו מתרחשת הפעילות הכלכלית של התאגיד ובו נוצר הערך, ולהעניק לעסקים וודאות גדולה יותר כתוצאה מצמצום מחלוקות בנושא מיסוי בינלאומי. תכנית הפעולה של ה-BEPS כוללת 15 המלצות אופרטיביות המחולקות לשלוש קטגוריות: עקביות, תוכן ושקיפות. תחת קטגוריית השקיפות ממליץ ה-OECD על חיובם של תאגידים רב לאומיים בעלי מחזור הכנסות של מעל 750 מיליון אירו למסור לרשויות המס הרלוונטיות דוחות האמורים לאפשר לרשויות המס במדינות הרלוונטיות לבחון האם נעשתה הסתת רווחים מוצדקת בין התאגידים הקשורים. ככל הנראה, ההמלצות תקבלנה ביטוי בחקיקה מקומית. ביום 13 במאי 2016 חתמה ישראל על הצטרפותה ליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינתי ("CBC"). הבנק החל להיערך ליישום ההמלצות.

FATCA ותקן הדיווח האחד לחילופי מידע אוטומטיים של ה-OECD

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, בנושא יישום הסכם FATCA והסכמי חילופי המידע בין ישראל למדינות ה-OECD.

במסגרת יישום הסכם ה-FATCA והיערכות לחתימה על הסכמים בהתאם לתקן הדיווח האחד לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים של ה-OECD, תקן ה-CRS (לגבי התקן - ראה פירוט בהמשך), פורסם ביום 14 ביולי 2016, החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 227), התשע"ו-2016, הכולל תיקון עקיף לחוק איסור הלבנת הון, שלהלן עיקריו:

א. תיקונים בפקודת מס הכנסה:

- מתן סמכות לשר האוצר לקבוע בתקנות הוראות לעניין פעולות שמוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח מחויב לבצע.
- מתן סמכות לשר האוצר לקבוע בתקנות את התנאים, אשר בהתקיים, מוסד פיננסי ישראלי החייב בדיווח, יסגור חשבון חדש שנפתח אצלו אחרי 30 ביוני 2014, אשר לגביו לא הצליח המוסד הפיננסי לקבל הצהרות או מסמכים.
- הטלת עיצומים כספיים על מוסדות פיננסיים בשל אי ביצוע כנדרש של הליך זיהוי בעל חשבון ובשל אי העברת מידע/העברת מידע חלקי ביחס לחשבונות המנוהלים אצלו.
- נקבעה הוראת שעה הכוללת הקלות לעניין הטלת העיצומים הכספיים בגין הפרה של המוסד הפיננסי.

- מתן סמכות לרשות המסים הישראלית להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם בינלאומי.

למידע נוסף ראה חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון 207), התשע"ו-2015.

- תינתן סמכות לשר האוצר במקרים מסוימים לקבוע הוראות בדבר מתן הודעה בידי מוסד פיננסי ישראלי ללקוחות על כך שהם עתידים להיכלל בדיווח לרשות מס זרה.

ב. תיקונים בחוק איסור הלבנת הון:

- מוסד פיננסי יהא רשאי לעשות שימוש בפרטי זיהוי שהגיעו אליו מתוקף חוק איסור הלבנת הון, תוך כדי מילוי תפקידו או במהלך עבודתו, לצורך ה-FATCA או לשם קיום הסכם בינלאומי.
- התאמת המונח "שליטה" בחוק איסור הלבנת הון להמלצות הארגון הבין-לאומי למאבק בהלבנת הון ובמימון טרור (Financial Action Task Force – FATF):

1. הבהרה כי יש צורך לאתר את היחיד שהוא בעל השליטה בתאגיד.

2. קביעת חזקה שלפיה די בהחזקה של 25% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, במקום 50% הנדרשים כיום, כדי לראות את המחזיק כ"בעל שליטה", כשאינן אדם אחר המחזיק בשיעור גבוה יותר.

3. קביעה כי במקרים שבהם לא נמצא בעל שליטה יחיד, יראו כבעל השליטה את יושב ראש הדירקטוריון והמנהל הכללי, ואם אין נושאי משרה כאלה – נושא המשרה שיש לו שליטה אפקטיבית בתאגיד.

בחוק נקבע כי כניסתו לתוקף תהיה ביום פרסומן של התקנות אשר יותקנו מכוחו, למעט נושא העיצומים הכספיים ותיקון הגדרת "בעל שליטה" בחוק איסור הלבנת הון אשר ייכנסו לתוקף 6 חודשים מיום פרסומן התקנות. תקנות מס הכנסה (יישום הסכם פטקא), התשע"ו-2016, פורסמו ביום 4 באוגוסט 2016.

תקן חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים-

Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information – OECD

ארגון ה-OECD פרסם תקן ליישום דיווח אחיד להחלפת מידע אוטומטי לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). תקן זה נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי מדינות ה-OECD. המודל אושר עקרונית על ידי ועדת ה-G-20 בספטמבר 2013. ב-21 ביולי 2014 פרסם ה-OECD מדריך ליישום התקן.

תקן הדיווח מורכב משני חלקים:

1. מודל ה-CRS (Common Reporting Standard) המטיל חובת זיהוי ודיווח על מוסדות פיננסיים לגבי חשבונות פיננסיים ברי דיווח המוחזקים בהם. המודל קובע את המוסדות הפיננסיים הנדרשים לדווח, סוגי החשבונות שיש לדווח בגינם, סוג המידע שיועבר והליכי בדיקת הנאותות שעל המוסדות הפיננסיים ליישם.
 2. מודל ה-CAA (Competent Authority Agreement) מודל המהווה את הבסיס להסכמים המשפטיים שיחתמו בין המדינות השונות לצורך החלפת המידע שיתקבל מהמוסדות הפיננסיים.
- נכון להיום, מעל 90 מדינות התחייבו לאמץ את התקן, כאשר כ-60 מדינות התחייבו לאימוץ מוקדם של התקן (תחילת יישום עבורם ב-1 בינואר 2016, ודיווח ראשון בספטמבר 2017). ישראל אינה בין המאמצים מוקדם. במהלך חודש אוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר כי "ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים אודות חשבונות פיננסיים לצורכי מס עד תום 2018". ב-24 לנובמבר 2015 ישראל הצטרפה לאמנה המולטילטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בענייני מס. ישראל הינה המדינה ה-91 אשר מצטרפת לאמנה. חתימה על האמנה מהווה צעד נוסף וחשוב לקראת אימוץ תקן ה-CRS בישראל וחיזוק מעמדה של ישראל כמי שפועלת לשיפור שקיפות גלובלית לצורכי מס.
- ביום 13 במאי 2016 חתם מנהל רשות המסים, משה אשר, על הצטרפותה של ישראל להסכם רשויות מוסמכות ליישום האמנה המולטילטרלית לחילופי מידע אוטומטי הנוגע למידע פיננסי ("CRS") וליישום האמנה המולטילטרלית לדיווח בין מדינות ("CBC").
- ההסכם והתקן קובעים בין היתר הוראות לגבי סוג המידע שהמדינות תעברנה, מועד העברת המידע והגופים הפיננסיים עליהם תחול חובת העברת המידע לרשויות המס. מועד תחילת היישום של ההסכם והתקן הינו 1 בינואר 2017 כאשר הדיווח הראשון על ידי מדינת ישראל צפוי בספטמבר 2018.
- לצורך יישום התקן, חוקק ביום 26 בנובמבר 2015 חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), אשר הסמיך את משרד האוצר לחתום על ההסכמים עם המדינות האחרות, לחייב את הגופים הפיננסיים להעביר המידע לרשות המיסים, ולהעביר את המידע למדינות הרלוונטיות.
- לאומי ממשיך ליישם את דרישות ה-FATCA ולהיערך לעמידה בדרישות התקן לחילופי מידע אוטומטיים (CRS) של ה-OECD.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 10 באוגוסט 2016:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1	stable	A+	S&P	
F1	positive	A	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A-	S&P	
F1	stable	A-	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידורג	

ב-5 בפברואר 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-15 במרס 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-30 במרס 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את הדירוג של מדינת ישראל ואת תחזית הדירוג.

ב-1 באפריל 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג הבינלאומי של בנק לאומי ארה"ב, חברת בת של הבנק. הדירוג של בנק לאומי ארה"ב לטווח הארוך אושר ברמה של BBB+ ותחזית הדירוג אושרה כ-stable (יציב).

ב-7 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-21 באפריל 2016, סוכנות הדירוג Fitch אישרה את הדירוג של מדינת ישראל והעלתה את תחזית הדירוג לחיובי מציב.

ב-5 באוגוסט 2016, סוכנות הדירוג S&P אישרה את הדירוג של מדינות ישראל ואת תחזית הדירוג.

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כלכלי ראשי

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
4.42	2,442	224,418	3.75	2,221	240,257
3.88	217	22,706	4.27	235	22,388
4.37	2,659	247,124	3.79	2,456	262,645
אשראי לממשלה					
5.74	6	427	3.71	4	437
-	-	-	-	-	-
5.74	6	427	3.71	4	437
פיקדונות בבנקים					
1.06	23	8,692	1.23	20	6,514
0.88	2	908	2.52	4	641
1.05	25	9,600	1.35	24	7,155
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	7	25,427	0.10	8	33,491
0.17	2	4,838	0.07	1	5,505
0.12	9	30,265	0.09	9	38,996
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	1,989	-	-	1,564
-	-	-	-	-	-
-	-	1,989	-	-	1,564
אג"ח זמינות למכירה ^(ד)					
0.66	74	45,114	1.10	171	62,579
1.27	14	4,429	1.79	22	4,961
0.71	88	49,543	1.15	193	67,540
אג"ח למסחר ^(ד)					
1.03	29	11,293	0.61	15	9,887
3.28	2	247	36.59	3	37
1.08	31	11,540	0.73	18	9,924
3.26	2,818	350,488	2.81	2,704	388,261
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
		7,437			7,910
		30,894			40,547
	2,818	388,819		2,704	436,718
סך כל הנכסים					
2.89	237	33,128	3.20	265	33,532

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016			2015		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל	243,110	(356)	(0.58)	199,545	(412)
לפי דרישה	71,008	(3)	(0.02)	52,154 ^(א)	(2)
לזמן קצוב	172,102	(353)	(0.82)	147,391 ^(א)	(410)
מחוץ לישראל	15,918	(32)	(0.80)	17,205	(30)
לפי דרישה	3,410	(2)	(0.23)	2,770	(1)
לזמן קצוב	12,508	(30)	(0.96)	14,435	(29)
סך הכל	259,028	(388)	(0.60)	216,750	(442)
פיקדונות הממשלה					
בישראל	167	(1)	(2.37)	138	(1)
מחוץ לישראל	652	-	-	372	-
סך הכל	819	(1)	(0.49)	510	(1)
פיקדונות מבנקים					
בישראל	4,143	(3)	(0.29)	5,228	(3)
מחוץ לישראל	13	-	-	51	(1)
סך הכל	4,156	(3)	(0.29)	5,279	(4)
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
בישראל	939	-	-	1,210	-
סך הכל	939	-	-	1,210	-
אגרות חוב					
בישראל	23,720	(278)	(4.61)	18,467 ^(א)	(371)
מחוץ לישראל	1,000	-	-	1,092	-
סך הכל	24,720	(278)	(4.42)	19,559	(371)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	79,041			75,303 ^(א)	
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	8,549			8,052	
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)	29,791			34,208	
סך כל ההתחייבויות	407,043	(670)		360,871	(818)
סך כל האמצעים ההוניים					
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	436,717	(670)		388,818	(818)
פער הריבית	2,034	1.89		2,000	1.92
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
בישראל	354,729	1,801	2.05	317,360	1,794
מחוץ לישראל	33,532	233	2.81	33,128	206
סך הכל	388,261	2,034	2.11	350,488	2,000
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	17,583	(32)	(0.73)	18,720	(31)

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016			2015		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות	שיעור	יתרה ממוצעת ^(ב)	הכנסות	שיעור
ריבית	ריבית	הכנסה	ריבית	ריבית	הכנסה
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(א)					
239,360	3,731	3.14	224,959	3,569	3.20
23,050	464	4.07	23,243	437	3.80
262,410	4,195	3.22	248,202	4,006	3.25
אשראי לממשלה					
430	7	3.28	444	7	3.18
-	-	-	25	-	-
430	7	3.28	469	7	3.01
פיקדונות בבנקים					
8,314	31	0.75	10,041	36	0.72
682	8	2.36	1,057	9	1.71
8,996	39	0.87	11,098	45	0.81
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
32,464	17	0.10	27,493	21	0.15
5,238	2	0.08	4,870	5	0.21
37,702	19	0.10	32,363	26	0.16
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
1,610	1	0.12	1,986	2	0.20
1,610	1	0.12	1,986	2	0.20
אג"ח זמינות למכירה ^(ד)					
57,822	278	0.96	39,996	159	0.80
4,874	45	1.86	4,843	34	1.41
62,696	323	1.03	44,839	193	0.86
אג"ח למסחר ^(ד)					
10,095	40	0.79	11,586	37	0.64
31	5	34.86	296	4	2.72
10,126	45	0.89	11,882	41	0.69
383,970	4,629	2.43	350,839	4,320	2.48
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
7,318	7,119				
39,885	44,322 ^(א)				
431,173	4,629		402,280	4,320	
סך כל הנכסים					
33,875	524	3.12	34,334	489	2.87

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2016			2015		
יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת ^(ב)	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל	240,779	(502)	(0.42)	221,320	(395)
לפי דרישה	71,702	(7)	(0.02)	59,506	(7)
לזמן קצוב	169,077	(495)	(0.58)	161,814	(388)
מחוץ לישראל	16,237	(62)	(0.76)	17,053	(61)
לפי דרישה	3,545	(4)	(0.23)	2,845	(3)
לזמן קצוב	12,692	(58)	(0.91)	14,208	(58)
סך הכל	257,016	(564)	(0.44)	238,373	(456)
פיקדונות הממשלה					
בישראל	157	(2)	(2.53)	141	(2)
מחוץ לישראל	628	-	-	358	-
סך הכל	785	(2)	(0.51)	499	(2)
פיקדונות מבנקים					
בישראל	4,502	(4)	(0.18)	4,754	(6)
מחוץ לישראל	15	(1)	(12.89)	50	(1)
סך הכל	4,517	(5)	(0.22)	4,804	(7)
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
בישראל	945	(1)	(0.21)	1,198	(2)
מחוץ לישראל	-	-	-	-	-
סך הכל	945	(1)	(0.21)	1,198	(2)
אגרות חוב					
בישראל	24,490	(368)	(2.98)	20,685 ^(א)	(337)
מחוץ לישראל	-	-	-	5 ^(א)	-
סך הכל	24,490	(368)	(2.98)	20,690	(337)
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
	287,753	(940)	(0.65)	265,564	(804)
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	77,581			69,774	
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	8,348			7,908	
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)	28,245			32,261	
סך כל ההתחייבויות	401,927	(940)		375,507	(804)
סך כל האמצעים ההוניים	29,247			26,773	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	431,174	(940)		402,280	(804)
פער הריבית	3,689	1.77		3,516	1.87
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
בישראל	350,095	3,228	1.85	316,505	3,089
מחוץ לישראל	33,875	461	2.74	34,334	427
סך הכל	383,970	3,689	1.93	350,839	3,516
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	16,880	(63)	(0.75)	17,466	(62)

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי צמוד מדד					
7.93	1,022	53,039	5.27	654	50,603
(6.24)	(635)	41,625	(3.74)	(399)	43,268
1.69			1.53		
מטבע ישראלי לא צמוד מדד					
2.56	1,372	216,607	2.45	1,542	253,685
(0.31)	(118)	150,072 ^(א)	(0.34)	(158)	187,055
2.25			2.11		
מטבע חוץ					
1.58	187	47,714	1.94	243	50,441
(0.41)	(34)	32,891	(0.78)	(81)	41,756
1.17			1.16		
סך פעילות בישראל					
3.29	2,581	317,360	2.78	2,439	354,729
(1.41)	(787)	224,588 ^(א)	(0.94)	(638)	272,079
1.88			1.84		

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2015			2016		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי צמוד מדד					
2.42	644	53,462	2.46	626	51,106
(1.94)	(416)	43,051	(1.96)	(420)	43,173
0.48			0.50		
מטבע ישראלי לא צמוד מדד					
2.59	2,761	214,605	2.43	2,999	248,636
(0.30)	(247)	166,372	(0.33)	(305)	185,703
2.29			2.10		
מטבע חוץ					
1.77	426	48,438	1.92	480	50,353
(0.41)	(79)	38,675	(0.73)	(152)	41,997
1.36			1.19		
סך פעילות בישראל					
2.44	3,831	316,505	2.36	4,105	350,095
(0.60)	(742)	248,098	(0.65)	(877)	270,873
1.84			1.71		

הערות ראה [עמוד 289](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית (המשך)

2016 לעומת 2015			2016 לעומת 2015		
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
גידול (קטון) בגלל שינוי ^(ח)			גידול (קטון) בגלל שינוי ^(ח)		
שינוי נטו			שינוי נטו		
מחיר			מחיר		
כמות			כמות		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
בישראל					
162	(62)	224	(221)	(367)	146
מחוץ לישראל					
27	31	(4)	18	21	(3)
סך הכל					
189	(31)	220	(203)	(346)	143
נכסים נושאי ריבית אחרים					
בישראל					
112	47	65	79	38	41
מחוץ לישראל					
8	9	(1)	10	8	2
סך הכל					
120	56	64	89	46	43
סך כל הכנסות הריבית					
309	25	284	(114)	(300)	186
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
בישראל					
107	66	41	(56)	(120)	64
מחוץ לישראל					
1	4	(3)	2	5	(3)
סך הכל					
108	70	38	(54)	(115)	61
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
בישראל					
28	(13)	41	(93)	(131)	38
מחוץ לישראל					
-	-	-	(1)	(1)	-
סך הכל					
28	(13)	41	(94)	(132)	38
סך הכל הוצאות הריבית					
136	57	79	(148)	(247)	99

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 518 מיליון ש"ח (30 ביוני 2015 - 571 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של שלושה חודשים ושישה חודשים בסך של 85 מיליון ש"ח 156 מיליון ש"ח בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 ביוני 2015 - 120 מיליון ש"ח 249 מיליון ש"ח בהתאמה).
- (י) סווג מחדש.

מילון מונחים

מונח	הגדרה
א	
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.
איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)	איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS)	נייר ערך שתשלומי הריבית והקרן בגינו מגובים על ידי נכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	ייחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינם למטרות עסקיות ואינן בסכומים גבוהים אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס 2011 לרבות משקי בית ואת הבנקאות פרטית.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי on call	אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

	אשראי בהשגחה מיוחדת אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי דוקומנטרי מותנה – SBLC	אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בלבוש של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, ולאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת לזכות בתשלום.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום	אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.
ב	
באזל 2/ באזל 3	הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.

ה הון עצמי רובד 1 הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניתין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".	הון רגולטורי הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
הון רובד 1 נוסף הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. במועד הדיווח בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202	החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)
הסכמי רכש/מכר חוזר הסכמי ריפוי (repurchase or reverse repurchase agreement) אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.	

הפרשה פרטנית הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שיתרתו עולה על 1 מיליון ש"ח וכל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק. סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לזוים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב כפום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, על ידי יחידות ניהול סיכונים האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם. ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל המצוי בפיגור של 90 יום.	
הפרשה קבוצתית הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.	
ח חבות סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לוויים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.	

חוב בפיגור	פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.
חוזה SWAP	סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.
חוזה אקדמה (FORWARD)	חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים במועד קבוע מראש. החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.
חוזה עתידי (FUTURE)	חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים במועד קבוע מראש. החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.
חוזי אופציה	מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.
חישוב אקטוארי	כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמא, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.

	חשיפות חוץ מאזניות חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר: • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד. בדוחות הכספיים גילוי על התחייבויות חוץ מאזניות של הבנק באות לידי ביטוי במסגרת ביאור 31.
חשיפת בסיס החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.	1
יחידות מניה חסומות (RSU) מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא נתמלא.	יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע (PSU) מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי
יחס הלימות ההון יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.	יחס כיסוי נזילות יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.
יחס מינוף מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.	

כ כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה PD - (Probability of Default) מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מזפק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.	מ
מבני איגוח מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך מוקמת חברת יעודית (Entity SPE – Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (Originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח, זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (Tranche). המחאת הזכויות כאמור יוצר מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE הוא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.	מודל ההון הכלכלי הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתכים שונים מתוכו
מכשירים נגזרים משובצים (Derivative Embedded) נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת מכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" - Host Contract). הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית, ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי המאפיינים הכלכליים שלהם אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.	משך חיים ממוצע (מח"מ) משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי. ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר שווי הוגן של המכשיר מושפע יותר משינויים בשיעורי הריבית ומגורמים כלכליים אחרים ולפיכך מסוכן יותר.
נ	נגזר אשראי חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.

	נדבך 1 הקצאת הון מזערי כנגד סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
ניהול נכסים והתחייבויות – ALM	ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחופף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעוליות. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
נקודת בסיס – Bp	מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.
ס	
סיכון אשראי	סיכון אשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם האשראי.
סיכון נזילות	סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתידי, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצורכיו
סיכון שיויר	הסיכון השיויר, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר בנק רוכש נכס, הוא נחשף למכלול של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שער ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.
סיכוני מטבע	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכוני ריבית	סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.

	סיכוני שוק סיכון להפסד או ירידת ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.
ע	עלות ריבית מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות שכר.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת. ערבות חוק מכר ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר. ומחמת העילות שנקבעו בחוק.
ערך בסיכון (Value at Risk) - Var	הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.
פ	ה-Cross Border Activity ("פעילות חוצת גבולות") מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.
ר	רובד 2 שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non-viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני, היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.
ש	
שווי הוגן	ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שיעור ההפסד בהינתן כשל LGD - (Loss Given Default)	אחוז ההפסד מחשיפת האשראי הכללית (EAD) של לקוח שנגרמת לבנק קרות אירוע פשיטת רגל או כשל.
שיעור המימון (LTV)	שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה. יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.
שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)	שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי. השת"פ הינו מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות.
ת	
תאגיד עזר	תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.
תהליך ה-ICAAP Adequacy Assessment (Internal Capital Process)	תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.

	תהליך הסקירה הפיקוחי SREP - (Supervisory Review Process) התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.
תכנית הטבה מוגדרת סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.	תשואה להון רווח נקי מחולק בהון עצמי ממוצע.
תשואה להון מותאמת סיכון שגיאה! הסימניה - RORAC אינה מוגדרת. שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.	
B	BSC – Balanced Score Card כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית
B.O.T – Build Operate Transfer מימון פרויקטים ציבוריים בוגר פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.	

C	
אגרות חוב המגובה על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.	CDO – Collateralized Debt Obligation
מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.	CDS – Credit Default Swap
אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.	CLO – Collateralized Loan Obligation
מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.	COSO – Committee Of Sponsoring Organizations Treadway Commission of the
D	
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומחיל רפורמה מקיפה בגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
E	
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי	EMIR – European Market infrastructure Regulation
F	
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב.	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי. אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב.	FNMA – Fannie Mae

G	
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	GNMA – Ginnie Mea
O	
ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.	OECD
S	
הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.	SCDO – Synthetic collateralized Debt Obligation

אינדקס

א

אומדנים חשבונאיים קריטיים 3

איגוח 296, 290, 227

אירועים לאחר תאריך המאזן 125

אקטוארי 9, 130, 131, 132, 155, 157, 158, 159, 294, 299

ארגון מחדש של חובות בעייתיים 215, 216, 217

ב

באזל 36, 37, 40, 41, 83, 95, 164, 165, 170, 171, 291, 297, 298

בטחונות 39

בניינים וציוד 5, 6, 22, 23, 28, 100, 109, 111, 116, 117, 228, 229

230

בקרות 3, 97, 102, 104, 105, 106, 271, 298

ג

גידור 27, 46, 92, 110, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 183, 184

185, 186, 187, 188, 193

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 110

דוח על השינויים בהון העצמי 4

דוח על תזרימי מזומנים מאוחד 116, 117

דוח רווח והפסד מאוחד 5, 109

דיבידנדים 20, 117

ה

הון והלימות ההון 3, 14, 28, 36, 37

הון מניות, 112, 114

הון עצמי רובד 1 7, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 166, 167, 168, 169, 292

הון רובד 1 נוסף 36, 37, 292

הון רובד 2 36, 37, 167, 168, 298

הלבנת הון 60, 98, 258, 262, 263, 264, 279, 280

הלוואות לדיוור 29, 38, 40, 46, 50, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72

79, 81, 145, 146, 147, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215

16, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 267, 268

הנכסים המשועבדים 265

הנפקה 35, 37, 39, 151, 152, 164, 263, 276, 277

הפרשה לירידת ערך 116

הפרשה למס 7, 15, 16

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 215, 216, 217

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 37, 293, 298

הצגה מחדש 124

התחייבויות בגין הטבות לעובדים 14, 110

ו

ועדת 40, 41, 63, 95, 153, 165, 170, 179, 180, 260, 264, 265, 266

275, 276, 280, 291, 297

ז

חובות בעייתיים 220, 221, 222, 223, 224, 225

חובות פגומים 30, 64, 65, 74, 75, 76, 145, 146, 147, 165, 194

196, 198, 200, 208, 209, 210, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220

221, 222, 223, 224, 225, 231, 289

י

יחסים כיננסים 7

יעד הון 38

ירידת ערך 20, 30, 32, 116, 122, 123, 298

ל

לווים גדולים 14, 73

מ

מאזן מאוחד 6, 111

מבנה ארגוני 4, 257

מגבלות 9, 38, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 84, 93

94, 152, 190, 259, 260, 268

מגזרי פעילות 3, 42, 45, 46, 47, 48, 66, 119, 121, 192, 193, 194

196, 198, 200, 202, 203, 204, 205

מגזרי פעילות פיקוחיים 45, 121, 192

מדד המחירים לצרכן 12, 13

מדינות זרות 74, 75, 76, 77

מדיניות חשבונאית 3, 100, 122, 123, 125

מוסדיים 45, 46, 47, 48, 55, 78, 150, 195, 197, 199, 201, 263

266, 275, 277

מזומנים ושווי מזומנים 116, 117

מינוף 7, 41, 119, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 292, 295

מיסוי 11, 279

מיסים נדחים 100, 168

מכשירי הון 37, 292

ממשלה 12, 126, 264, 300

מסגרות אשראי 227, 294, 295

נ

נגזרים 6, 14, 20, 21, 28, 35, 40, 46, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75

76, 78, 83, 84, 86, 88, 90, 100, 111, 116, 119, 126, 127, 165, 170

183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 193, 227, 228, 229

230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 243, 244

245, 246, 247, 248, 249, 250, 269, 289, 296, 300

נזילות 3, 7, 77, 95, 96, 170, 171, 227, 295, 297

ניירות ערך 6, 7, 8, 14, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 40, 41

45, 46, 59, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 78, 96, 98, 100, 110, 111, 116

117, 119, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137

138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 165, 170, 172, 174, 192

193, 228, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239

240, 241, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 266, 275, 292

נכסי סיכון 7, 36, 37, 40, 167, 194, 196, 198, 200, 297, 298

נכסים אחרים 6, 35, 78, 111, 116, 158, 228, 229, 230, 283, 285

289, 290, 296

ס

סוג מחדש 116, 117, 150, 157, 159, 209, 210, 214, 217, 226,
289, 234
סייבר 97, 290
סיכון אשראי 3, 29, 30, 33, 36, 39, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71,
72, 74, 75, 76, 77, 78, 84, 119, 145, 146, 147, 148, 149, 166, 167,
170, 189, 190, 206, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 214, 215,
216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 232,
233, 234, 235, 295, 296, 297
סיכון שוק 3, 83, 295, 297
סיכון תפעולי 36, 167

ע

עמלות 5, 19, 21, 42, 109, 174, 176, 202, 270, 289
ענפי משק 29, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72
ערך בסיכון 298

פ

פחת והפחתות 23
פיקדונות הציבור 6, 7, 28, 34, 44, 46, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 57,
111, 116, 119, 126, 150, 194, 196, 198, 200, 204, 205, 228, 229,
230, 232, 233, 234, 235, 284, 286, 289
פנסיה 9, 24, 45, 90, 151, 155, 156, 161, 233, 235, 299
ר
רגולציה 99, 170, 253, 279, 301
רואי החשבון המבקרים 4, 102, 107, 179
רווח למניה 15, 16

ש

שווי הוגן 14, 27, 30, 78, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 110, 119, 128, 129,
130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143,
144, 157, 184, 186, 188, 190, 231, 233, 234, 235, 236, 237, 238,
239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250,
289, 296, 299

ת

תגמול 121, 152, 153, 255, 259, 260, 272
תיאבון הסיכון 38
תיק בנקאי 85
תיק למסחר 19, 32, 33, 83, 85
תשואה להון 15, 16, 300
תשלום מבוסס מניות 112, 114, 116, 125